

In assertorem chymicae, sed verae medicinae desertorem Fra. Anthonium, Matthaei Gwynn philiatri in Medicorum Londinensium Collegio quarti censoris registarij succincta adversaria.

Contributors

Gwinne, Matthew, 1558?-1627.

Publication/Creation

Londini : Excudebat Richardus Field, 1611.

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/x24kyk9f>

License and attribution

This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

**wellcome
collection**

Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
<https://wellcomecollection.org>

In
Offertori
Chymic.

Gwyda

1611.

18th Jan

X

A-1

3031

B

A XL

17/2

B

~~7/6~~

S.T.C. 12550

48

171

H 8

This learned & very curious Work
written against Dr. F. Anthony to expose
the Alchemists appears also with a later
Title page but it is the same Edition -

- " Aurum non Aurum sive in Apertorum
- " Chemicorum sed vera Medicina Desertorum
- " Fra. Antonium Adversaria Auctore
- " Mattho Gwynn. Philatro in Londinensium
- " Medicorum Collegio quarto Seniore Registrario
- " Antrospion Prostant apud Hieronymum
- " Verdussen. M.D.C. XIII "

Gwynn wrote also two Latin Plays Nero.
1603 & Vertumnus.

Ja. Crossley.

IN ASSERTOREM
CHYMICÆ, SED VERÆ
MEDICINÆ DESERTOREM,
FRA. ANTHONIVM, MATTHÆI
Gwynn Philatri in Medicorum Londinen-
sium Collegio quarti Censoris Rege-
starij succincta Aduersaria.

Virg. *Ænæid.* l. 12. 396.

*Scire potestates herbarum, vsumq; medendi
Maluit, & mutas agitare inglorius artes.*

Duval Eboracensis D. medicus

LONDINI,
Excudebat Richardus Field.

1611.

28853

LONDINI
Excebat Richardus Field.
1611.

IA
M
befce
ritu
Auli
dign
ad al
fiu n
mer
fin
s per
nu
Maxi
causa
quanc
Augu
sapient
qui po

IACOBI REGIS
MAIESTATI TER-
AVGVSTÆ.

Vod magni nominis non magnus, id minor vt dicam maiori Maieſtati, det veniam Maieſtas Tua: *Qui apud te dicere (ô Caſar) audent, magnitudinem tuam ignorant; qui non audent, humanitatem.* Auſus è Medicis nuper noſtras Anthonius, acſiam ſolitus *aſſem elephanto dare; erubesceret, vt Capito, timere Caſarem.* Nam ignorabat magnitudinem Imperij, Ingenij, Iudicij, *Σεβαςυ, Αὐτοκράτορος.* Auſi, Anthonio quot annis, tot gradibus, vt doctiores, digniores, Liddelius, & Moreſinus, Aberdonenſes Scoti, ad altare confugere, ad tribunal accedere, *à quo diſceſſit triſtis nemo.* Non ignorabant etenim humanitatem Clementiæ, Serenitatis, Pietatis, *εὐπροσηγορία, εὐπροσώπια.* Vt auſim *ὕψατος,* an hæc exempla animo? an vt ne auſim, illud? *Spermq̄, metumq̄, inter* -- expendi anceps vtraque. Nec animi nunc pendeo. Nec auſim ad minorem, cum ille ad Maximum. Quia ſi Libauius contra Michelium, hæc ipſâ cauſâ, ad Middelburgenſes Michelij patronos prouocauit; quanto conſultiùs, contra Anthonium, & debui & volui Auguſtum Regem vtriuſque, Patronum potiùs meum, ſapientiffimum, æquiſſimum, doctiſſimum appellare? qui poteſt pro Imperio, ſolet pro Ingenio, debet pro Iudicio,

Varius. Ge-
min.
Sen. contr. 8.
l. 6. f.

Aug. lib. danti
Quint. or. inſt.
l. 6. c. 1.

Dunc. Lid. ar.
me. An. 1607.
Th. Mor. met
cauſ. An. 1593
Au. Viſt. de
Tito.

Lib. nör. punct
in Mich.

Tur. Athen.
Muret. l. 2.
Rex Platon. p.
150. & c.

Riol. apol. in
Qu. ex. c. 5.
Turet. Liba.
trium. p. 230.

Moref. ep. ad
Reg.
p. 105.

106.

Cenl. 10. Ven.
1488. Sep. 17.
Riol. ap. in.
Qu. p. 34.
Fallop.
Lib. l. 1. ep.
chy. 1.
Rex Plat. p.
153
200.

dicio, quo valet omnia, non modò philosophicas, theo-
logicas, iuridicas, sed medicas lites diuimere, leges statue-
re, utrosque ut audiat, de re pronunciet, *καὶ κερμένους νόμους?*
Quid quod eodem Tuo fulmine concussum concidit
Aurum potabile, quo perculsa Oxonij est *Chrysopeia*: ut ut
hic denuò *θεσημαχία*, rebellat gigantulus Anthonius. Au-
dentem igitur & adeuntem, mirum ni meritò, & sic exci-
peres, ut ante annos viginti Henricus tertius Gallorū Rex
Parisiensem quendam Præsidentem, quem Alchymia reddi-
derat è *Cræso Codrum*. Hic de *Auro potabili* (ut hic) *libellum*
scripsit, quo *Adamum* tam diu vixisse auguratur: utrum-
que *Regi* (ut hic) *obtulit*, utenti pollicitus *annos Nestorcos*.
Rex prudens refert, *Tu tibi serua potionem, quâ vitam con-*
serues tibi. Misellus *in atatis flore consecutus fame*: ut Alchy-
mistæ plurimi in flexu, tabe; nisi prius, cruce. Sat sibi con-
suluerit Tua Prudentia, ne ut *Jacobus Quintus felicioris me-*
morie Auis Tuus, dum in *multiplicationis verba assentitur*, à
Tunlandie Abbate ingentibus pecunijs circumducatur. Satis
exemplo alijs, ne *Treuisanus Comes technis Alchymicis*
iacturam faciat amplissimarum fortunarum, solum inde ver-
tat: ne *Vidamus Chartrensis apud suos egenus delitescat*: ne
Zacharias Parisiensis Lausanna exulet è Gallia, dilapidatis
bonis: ne *Duces Saxonix, Hetruriæ, impensâ annuâ multo-*
rum millium, iacturâ indubiâ impensa & temporis Chymistas
magnificent. Imperatorijs immoriatur vinculis, quicumq;
aurum adulterarit nugiendulus; saltem *det aures arti*: quo
Scotus Anglum inurit stigmatè, sarcasmo duriore. Ad cor-
uos, carceres, carnifices *ableget Senatus Venetus*, tollat de
medio tales aurifices: quod *Bragadinum excusserit*, pru-
dens; excruciarit, iustus. Damnent decreta Imperatorum
Prætorumque chymicos: libros *Vulcano consecret*. Nec
auro Chymico ditatum *Salomonem*, quod gloriantur,
credimus; sed longè petito & transuecto, ut demonstrauit
diuinissimè Oxonij è *Sacris literis Maestas Sacratissima*:
nec

nec verò Reges nostros, seu Rupertum (qui nullus) seu Eduardum (qui quotus?) à Lullio, qui hoc, nec hîc, nec alibi, vel præstitit, vel potuit: seu Tuum trisauunculum Henricû à Bacono, (Roberto, Rogero, an Ioanne?) quod ipsa temporum, rei, ac hominum refutat ratio. Piscari reti aureo, imò è *multo auripigmento paucum aurum excoquere* si velit par Neronum (infame, an insanum? auarum an prodigum?) *sentiant ipsi detrimentum:*

Caligula.
Domitius.
Plin. l. 33. c. 4.

Hor. l. 1. ep. 15.
38.

*Quicquid erunt nacti præda maioris, id omne
In fumum & cinerem vertant.*

Sed Regi, ut medentibus, cum non sit minùs curæ suorum incolumitas, tutela, sanitas, adeoq; utilitas, quàm sua; cum quòd *omnes & omnia, ut suos, ut sua, curarit, procurarit, sit Medicina sui sæculi* dictus *Marcus Philosophus*, cui parem Principem, ante Te, neminem, Te vndiquaq; parallelum si ipsum spectemus, si in ipso Deum, cum ipso Vxorem, ab ipso Liberos, longissimè superiorem Magnæ Britannia donauit Deus, præfecit hæreditas, posteritas concelebrabit: age, utroq; nomine, ab *Imperatore Paracelsus* audiatur *impostor nefarius*, & propter homicidia è sua *Bohemia*, vel fugiat, vel fugetur. Sit satis Libauio vel oratione perstringere, vel ratione conuincere Gramanum, Amwaldum, alios, quòd puluerem Angelicum, Cinabarin, è sublimatis hydrargyro & sulphure, pro Panacæa venditârint. Animaduertere sit magistratum. Hi tamen, ut agyrtæ, *pro curationum historia obtrudant literas; sed artificum censurâ destitutas: cum tamen τὸ ἐξ κριθισόμενον scientiâ sit iudicandum.*

Aur. Vi&. Jul. Cap. in M. Aur.,

Maxim. Lib. I.
1 ep. 2.
Antigraman.
l. 1. ep. 15.

l. 2. ep. 99. 100

Riol. P. apol. exc. in Qu. p. 17. ad. Turq. p. 87. F. comp. vet. med. exam. in Bau. 163. Quer. incur. in. Riol.

Sit satis Riolo patri, filio, sub scholæ nomine, personas nominare quæ vitio non suo perierunt, notare pretia *pro pilulis duabus aureis triginta quinque, pro extracto rhabarbari centum libras*, examinare formulas informes Chymicorum, Censuram Scholæ demum describere in *Quercetanum, Libauium, Palmarium, & cæteros, libros vnâ Spagyricos*. Illos proscribere sit Principum. Hi tamen denudò incursiones faciant, succenturiatis binis medicis, ad-

A

uersus

P. Pal. lau pal
Lib. Alc. triu.

Cath. Med. e.
log. Iou.

Ouid. Fast. l. 5
576.

Iosin. R. Sc. 9.
Reut. R. Sc. 7.
Hect. Boet. l. 2

Hor. l. 3. od. 24
35.

Lib. l. 2. ep. 74.
Riol. in Tur. p

Iuuen. sat. 7. 1.

uersus sexaginta; laurum sacrent suo nomini Palmariam,
quâ fugent fulmina, quibus expirent ilicò : triumphum,
θρίαμβον canant decernant sibi de Parisiensi Galenia;

- ἢ φῶς φέροι, ἢ δὲ γαλήνην.

Non eadem hîc nomina; sed causa eadem, cursus persimi-
lis, laurea & sceptrum in manu Maiestatis Tuæ. Apotro-
pæe, Alexicace, ne vindices, sed iudices:

Stetq; fauor causa pro meliore tuus.

Qui Matris mihi charissimæ (Oxonienſis scilicet Colle-
gij Diui Ioannis Baptistæ) iam sanas vulnus capitale, Nu-
tricis itidem hîc saluberrimæ (Collegij nimirum Medico-
rum Londinensium) cures exanguia, exucca probè vbera:
quæ spiritum trahenti languidum adulteroria adulteri-
na vitulina conantur exugere, minantur exhaurire.

Non petimus, vt in honore summo, vt Regi Scotorum
nono, habeantur Medici: optamus, vt septimo saluberrima
sancienti, interdicator, sub poena capitis vel carceris,
nequis se dicat Medicum, qui non in arte medica & dili-
genter studiosus, & expertus diu, & multum legerit, &
multa egerit, dogmaticè, canonicè. Ab Angliæ Principi-
bus, Tuæque Maiestate indulta priuilegia huic Medico-
rum Collegio Londinensi sint per Te facta recta. Fer opem
qui spem dedisti.

Quid leges sine moribus Vana proficiunt? -

quid bonæ, quid mores, sine viribus? Consulere, cauere
Rei publicæ, eo quòd medicæ, qui valdè volumus, vel nō
audebimus, vel non poterimus præstare quippiam, si re-
fractarij, imperiti, importuni Empirici vel audebunt, vel
poterunt non modò aduocare, sed adducere tribunos an
plebis, an militiae, consultos an iuris, an iustitiæ, Magnates
an imperio, an impetu, vt authoritati, rogationi, decretis
intercedant. Cui enim sceleri (vt de his queritur Libauius)
patrocinium deest? cui mendacio testis?

Et spes, & ratio Medicorum in Casare tantum.

Non erit nobis minùs dolori, & pudori, quàm ipsis, si

Det

Det veniam coruis, vexet censura columbas.

far. 2. 63.

Quin nisi æquè censeat de omni censu, sexu, equite, pedite, qui quouis ordine in tribu medico, æqua non est Censura. Sed æqua foret, si staret sententia; quæ abrogatur potentioribus, vt aurum Anthonio *disrumpitur*, corrumpitur, argento viuo, & aquis fortioribus. Quin quia ordinis hîc mentio, (qui nexus, neruus, decus Mundi, Regni, Rerum publicarum omnium, ornata vt esse nequeant, quæ non sunt ordinata) ferat, firmet hunc ordinem Maiestas Tua, ne ordo Medicorum architectonicus, ne ordo Chirurgorum polychrestus, ne ordo Pharmacopœorû Londinensium honestus, doctus, diues, vel inuicem distinctus confundatur, vel inuasoribus Chymistis conturbetur.

Ne vnus idemq; Medici, Chirurghi, Pharmacopœi munus obeat;

Gal. met. med

propter pericula quæ inde metuuntur. Chirurgus manu me-

l. 6. c. vlt.

*deatur exterioribus: Pharmacopœus *ἰατροποιὸς* prescripto*

Brun. Scid.

Medici iuratus administret. Chymistæ, quod solum profi-

mor. inc. p. 56.

tentur, si velint, possint, Pharmacopœos agere, in ordinem

53.

illorum redigantur. Pharmacopœos nouimus, qui no-

Riol. in Quer

runt eadem, & plura, quàm Chymistæ. At omnis ordo

p. 14.

inuertitur, Censura euertitur, tolluntur vnà Medici, Chi-

*rurghi, Pharmacopœi, si vna obtineat vnus Anthonij *Ἰνι-**

Hic. cap. 6.

uersalis Medicina; quæ omnia in omnibus. Sed ne obtineat

(quæ nulla, nulli rei) & mihi propè minimo Collegium

hanc demandauit prouinciam Anthonium insectandi,

*non vago, sed presso pede, *κατὰ πόδα*; & ne errores Antho-*

nij, ceu venena, serpant in fontes publicos, à Tua Maiesta-

*te petit humilimè, *Senatusconsultum*, quasi *Parisiense*, Lon-*

*dini promulgetur, *nequis Londini de Medicina quidquam**

Riol. ib. ep.

in lucem edat, quod non sit à Medicorum Collegio approba-

ded. f.

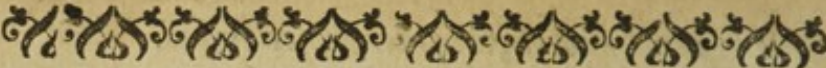
tum: quod verò approbatum, typographis id priuilegio

vt confirmetur. Et hæc, & reliqua dignetur Maiestas

Tua eo oculo, & animo, quo solet errores confutatos; à

Tuæ Maiestatis seruulo iurato deuotissimo

Matthæo Gwynn.

**IN VIRI OMNI LITE-
 RARVM GENERE INSTRUC-
 TISSIMI, COLLEGÆ MIHI SEM-
 per amicissimi, Regij ad Turrim Medici, D.
 D. Guinnij, patrio idioma Candidi, E-
 narrationem Physico-medicam.**

Infantem spurium domino quia parturit Agar,
 Illusit dominae serua superba Sarae.
 Ecce molam; venti profert Anthonius ouum:
 Πάν ἀρος ἐκ χυσῶ, πᾶν δ' ἄχος ἐστὶν ἀλός.
 Torruit hic aurum salibus, potabile fecit
 Instrumentali, quam male fingit, aquâ.
 Extulit arcanum: risum teneatis amici,
 Quaeis Sal, Sol, Ignis, Mercuriusq; valent.
 Prodyt in scenam (mittamus vellere caluum)
 Vela dedit fama nescius ipse suae.
 Impostura suis pereat parachymica fucis,
 Quae faculâ Solem posse iuuare putat:
 De corio ludens alieno, calua, comata;
 Vmbras quae fumi venditat, illa luat.
 Lucigenam metuat Nox mentis, capta numellis,
 Quas καλὸς authoris Candidi ἐλαγχος habet.
 Tandem ciuilis cingat tibi tempora quercus,
 (Candide) suffocent quod tua scripta lupos.

Guilielmus Paddy, Regius Medicus,
 Eques, & Collegij Medicorum
 Londinensium Praefes.

IN

IN AVRVM, NON AVRVM,
Collegæ doctissimi D. Guinei.

Aurum, non aurum! sapit hæc inscriptio bellum:

Belle proscribis, Candide, fraudis opus.

Quis dolus implicuit, fucato Anthonius Auro

Vt ludat plebem, quam vaga pica mouet?

Inscius, an quòd inops? inhiat dum turpiter auro

Acessas, animus, qualis auara manus.

Auro mors inerat: num vita ex morte resurget?

Spiritus an recreat, spiritus vnde fugit?

Vulgi Aurum, atque Sales, Aqua Cœlica, & ignis adrens,

Hæc notha, Spagyricis nota, probata minùs.

Plura sciens, odit qui prodit: nequis agyrta

Fraude tegat fraudem, Candidus Author agit.

Ioan. Craigius Regis Archiater.

AD D. GVIN MEDICINÆ
Doctorem,

Prolem Candoris grauidâ te Mater ab alno

Parturit; at nomen Wallia prisca dedit.

Wallia candorem, vi vocis, nomine signat:

Numen in hoc Guinni nomine, an omen inest?

Candor inest verbis, morum probitate refulget,

Doctrinâ, ingenio, candor ubiq; viget.

Candor Honestatem comitatur, corpus vt umbra;

Candor virtuti sic comes esse studet.

Candidus est? Bonus est; perhibet sic vulgus Honestum.

Est malus? hic niger est; hunc fuge, cautus eris.

Tecum fœdus inest candor virtute reuinctus:

Hic homini gratum te facit, illa Deo.

Auspicio fœlix sit nomen, & omine faustum:

Candoris partus Numine fultus eat.

Quis furor indomitus? quæ tanta superbia Mentis
 Occupat Enrybatum, Ptoconumq; facit?
 Auri sacra fames, quâ dementauerit Orbem,
 Ingens spes lucri, turpis Auaritia.
 Scilicet id curat: quærenda pecunia primum est,
 Virtus post nummos; Ars malesuada docet.
 Quos animos profert amor hic sceleratus habendi?
 Quos semel arripuit, qualia monstra creat?
 O vanas hominum mentes, quas possidet Aurum!
 Æquiparat pecudi, cum ratione caret.
 Pocula non Circe, nec tam mala philtrea Calypso
 Miscuit, ac fatuo vendidit hic populo.
 Vade, age, Guinne, feros Ciniflones pone superbos,
 Quæis satis ad prædam nulla rapina facit.
 Rumpere moras omnes; tu fortiter arma capesse,
 Et Chrysopeos consere victor ouans.

amicissimus Richardus
 Forster. D. M.

Τὶ τῦτο; χρυσός. χρυσός; πῶς; ἢ χὶ χρυσός;
 μά Δία καὶ πόπημος. πόπημος; τίς δημίεργος;
 Ὁ μέγας Θεοφράστειος ἰατρὸς Ἀντωνίος.
 Χωρὶς ἐτέρας μίξεως ἀπλῆστατος.

Λέγεται πολὺς πολυχρηστότατος,
 Ἀπλῆς, ἀμικλός. καὶ ἔκκεκλιθῆναι ἠλευμένος,
 Ἀπάσας ἰάσασθαι διαθήσεις ἐπιτήδειος,
 Τὰς παρὰ φύσιν. Φανερός δὲ ψευδόμενος.

Χρυσὸς γὰρ παγίς αἰς κλῆμα δὲ τὸ ἀριστον,
 Ὅπως μὴ παγίς, ἔθενός δὲ τὸν ἀξίον.
 χρυσὸς πόπημος ἐνδείκνυσιν φλυαρίαν.
 Πρὸς τῦτον τοίνυν μὴ φρεσὶ θῆς καρδίαν.

Ἐξέρει τὰ καλὰ τ' ὄντως ἰατρικῆς.
Γυμνά τὰ κακὰ τ' ἁριστεύει ἐμπειρικῆς.
Κατόρθωσε τυχόν τις, ὡς θαυμασθῆναι,
Κ' ὕστερον ἀπέτυχεν, ὡς καταγελασθῆναι.

Μακρὸς ἐν δέλτοις λόγος γεγραμμένος,
καὶ νέα ἰατρικὴ, τοῖς παλαιοῖς ἀντίθρογγος,
Πρὸς τὸ δοκεῖν ὡς ἔχει τι καὶ κόμπασμα,
Τῷ ὄντι δ' ἐστὶν ἀρθρωπίτη καινοτομία.

Τὰυτα σὺ Γαῖνῆ διαμμηρλίυρηκας,
καὶ ὡς ἐλέγχεται ψευδογραφάμενος.
Γραμματικὸς ψυχρὸς, ἢ φιλόσοφος ἐλλιπής,
Ἡ ἰατρὴ χρυσοπότης, ἐκ δὲ τῶν ἀξιοπίστες.

Θῆμας ὁ Φρεαζήσιος.

Τῷ αὐτῷ ἐξάστιχον.

Οἰνοχοεῖ Ἡφαίστος ἐπὶ κρατῆρι χρυσεῖω,
Ἄσβεστος δὲ θεοῖς πᾶσιν ἐν ἄρτο γέλαος.
Χρυσοχοεῖ Ἀντάνιος ὑαλίνω δὲ κρατῆρι,
Ἀνδράσιν ἄσβεστος πᾶσιν ἐν ἄρτο νόσος.
Ἐἰς θάλαμον πρότερος Διδάδ' ἀθανάτωσ τε προσῆγε,
Δεύτερος εἰς θάνατον θνητὸν ἔλασον ἄγει.

Εἰς εὐδοκίματον ἀνδρᾶ Ματθαῖον Γυινοῦν Ἰωάννης
Ἀμμοῦδος ἰατρὸς Βασιλέως, καὶ Εὐξίμου Ἀρ-
χόντος τῆς Οὐαλλίας.

Τίς πόθεν ἐς ἀνδράν; ἐπεὶ ἐν πάιδεσσιν ἱπτεῶν
Οὐπὲς ἐπὶ δ' εὐραὴν χρύσειατε φάρμακα, πῖσάτε.
Οὐ Χείρων, εἴ περ ἔθρεψαν θεοὶ ἔργει ἴσον,
Οὐτ' Ἀσκληπιὸς ἦν θάνατον καὶ κῆρας ἀλέξων,
Ἰπποκράτης δ' ἴος, μ' ἰερῆ ἴς Περγᾶμοιο;
Ἀλλὰ μὲν ἐπιδανὲ Παρακέλσω ψυχὴ ἐν ἐρημῷ
Ἐν πῆσσι γλαφυροῖσι δέ τ' Ἡφαίσφω ῥά μιν γείσα-
Ω, πόποι, ἀντίδοτος θῆρος εἰ δὲ Μιθριδάτα
Ἀμβροσίαν ἀθανάτου θνητῶν ἐνὶ ὕδενι κεῖται.
Καὶ χύσις ἐν πῆν χρύσειο γε ψευδοπόσις,
Ταῦτα δὲ ῥηϊδίως Γυινοῦν δ' αἰ ἐλέγχμεν ἐστὶ,
Ἄϊεν ἀριστεύοντι γε πολλῶν ἐξόχῳ ἄλλων.

Eiusdem ad eundem.

*Haud Medici, Musas qui spernunt; nomine freti
Præripiunt doctis munera, iura, decus.
Pergama qui temnunt stulti, nurnenq̄, Epidauri
Deformant, Cœi nec venerantur opem.
Sunt quibus in vetitis mens est; Paracelsus, agyrta,
Sufflo in delicijs, Mulciberisq̄ chorus.
Nec desunt miseri, qui Aurum potabile iactant
Panchreston cunctis Ambrosiamq̄, malis.
Antyciras mittendus erit qui talia promit,
Sanior ut discat quid Medicina ferat.
Verum, argumentis euincere fortibus æquum,
Hoc est ingenij, candidè Guinne, tui.*

PRÆFATIO F.A.

Post multos & ineffabiles labores, vigilias, sumptus, preparationum fideli exercitatione continua, quaesita ego omnia ad optatum tandem perduxim sine auspice Deo. Interea, nihil sinistri praesagiente animo, debitam mercedem expectans, frustraneos deploro labores. Ego triticum seminavi: Inimicus homo lolia in terram nostram inspersit. Ita rei bene gestae comitem esse tristitiam cerno. Hanc igitur Apologeticam querelam in lucem emisi, iustam (ut spero) & honestam. Primum, ut me vindicem ab impostura criminis. Deinde, ut industria, perfectio, veritas, atque experientia nostra certa, manifestentur omnibus. Non sum equidem nescius, reperiri paucos inter eruditos, qui hanc Philosophia partem non irrideant. Caterum experientia practica, veritatem Theoria corroborat in omni disciplina. Itaque cohortor omnes, ne pulcherrimam rerum experientiam temere reiciant. Non vos unquam poenitebit (o viri sanguine & virtutibus generosissimi) ista perlegere, & vera esse scire: sub brevisculo sermone totum hoc negotium comprehensum esse volumus, ne tadio vobis esset prolixa oratio. Non expecto ut liber euadam a censoribus maledicis ac invidis. Sed nil eos moror. Gratum erit omnibus (nil metuo) naturae ac artis amicae providentiae, duos mortalium languores benignè posse refocillari.

Virescit vulnere virtus.

ANTIPROOEMIUM M.G.

Labores, sumptus, vigilias Alchymistarum non tam ineffabiles, quam sunt inutiles, nec miror, nec miseror. His parum est errasse, nisi Petrar. rem. for. l. i. d. 117. errori damnatum, damno labor, labori pudor ac-

B

crescat. Horum quis est successus, præter cinerem, fumum, sudorem, suspiria, verba, dolos, ignominiam? Sic sibi creant malum: & qui vult decipi, decipiatur.

Alb. Alch. p.
614.

*Cui labor in damno est.--
-- iniuria nulla volenti.*

En tamen *quæsitâ omnia ad finem optatum qui perduxit.*
Plat. Marcell. *Quin igitur exclamat Archimedes, εὐρηξά; in libo fabam, puer! qui nihilominus quasi auratus, an auritus, Midas*

Quid. Met. l. 11

*-- male usurus donis --
-- diuesq; miserq;*

Effugere optat opes, & quæ modò vouerat, odit.

Nihil præfagit, mercedem expectat: sed frustra est. Sic follet, sic debet fieri. Deplorat postea, qui antea non explorauit. Seminavit (tam mali hodiè in seminario, quàm olim boni) triticum forsan (sed non ritè trituratam) in solo fortè saxoso, vel spinoso: at inimicus homo lolia insperfit: habet (puta) Pluto, quod agat cum auro Anthonij, dum dormijt. Hinc rei bene gesta qui comes? Illustribus olim inuidia: isti tristitia: ac si leipsâ virtus non sit contenta, nedum voluptas, gaudium, ac merces sibi: An verò Italij, Ad un tristo tempesta il pan in forno? an tristi Ouidio,

Matth. 13. 25.

Vel. Pat. l. 1.

Ou. Pont. l. 2.
el. 10.
Falt. l. 5.

*Doctrina pretium triste Magister habet?
an Morum quos fecit præmia Doct̃or habet?*

Antè querit, & inuenit; cur ergo nunc queritur, nec exauditur? Non apologiam querulus, imò apologum emisit quæstuosus.

Tibul. l. 4.

Qui sapit in tacito gaudeat ille sinu.

Act. Col. Med.
p. 146. b.

Num se impostor vindicat, qui imposturam asserit? Num mox industrius, perfectus, verus, expertus asseritur, qui proclamator sui? A viris doctis, probis, exceptione maioribus censuram vidi, quâ valdè imperfectus, & prorsus indoctus reprobatur. Quæ verò hîc querela? quæ defensio? Nec ipse nescit, hæc eruditos irrisuros. Hæc ipsi ideò arident magis? an isti rident (rudes, non eruditi) quæ non sunt

sunt irridenda?

-- *Populus me sibilat, at mihi plaudo,*
 dicat non malè Timon *μισάνθρωπος*; at meliùs Hector, *Le-*
tor laudari abs te laudato viro. Ab eruditis equidem nolim
rideri. Caret veniâ, qui sciens volens peccat. At munit
praxis theoriam. Et monet *praxin theoriam.* Et *praxis* ἄλογος,
 & λόγος ἀπρακτος putatur ἀτελής. A suo Arnaldo, vel Richar-
 do, vel Aristotele discat, & dicat (vt alia) memoriter, *Non*
potest in practica bene assuescere, cuius mens in theorica renuit
desudare: quoniam secus (dicat, & cœcus) procedit ad pra-
cticam sicut asinus ad cœnam, cui rostrum indat inscius. Nec
 solâ meditatione, sed medicatione cognoscendum. At *re-*
xum pulcherrima experientia. Imò periculosissima: & tan-
 to pulchrior Prudentia, quanto Pallas Vulcano, vel Cy-
 rene Proteo. Illa quidem διδάσκαλος, sed μασηγορόρος, magi-
 stra, sed stultorum; eaque σφαλερά, à qua sunt σφάλματα: imò
 & ἔλεγχος, vnde Empirici Hippocrati dicuntur ἔλεγχοι, ἀνί-
 ητροι, medicorum nomine indigni, artis probra. Quo mo-
 do non pœniteat lectores perlegisse, quæ author deplorat,
 queritur, elaborasse? quæ pauci inter eruditos non irri-
 deant! Liber magnus etsi sit tædio; liber malus, etsi breui-
 usculus, erit fastidio. Vt liber euadat à censoribus non ex-
 pectat, nedum expetit, fortasse sibi conscius. Censoribus
 sic debet commendari, vt ab Augusto, à M. Philosopho,
 Si dignus erit. Censores κατ' ἀγνομασίαν in orbe Londi-
 nensi quatuor, ad impostores coercendos, examinandas
 Medicorum peritiam, Pharmacopœian ciuium. At hi ma-
 ledici ac inuidi. Maledictum hoc oris impuri, frontis per-
 frictæ, mentis maleuolæ & malesanæ. Non est, aut cur,
 aut cui inuideant, qui nihil vident inuidendum. His, vt
 Catoni Cenforio, & maledicere insuaue, ἀνδῆς, & malè
 audire inuictum, ἀνδῆς. Sciat tamen Anthonius Augusto
 linguam esse, vt siquam maledicendo voluptatem ceperit,
 eam malè audiendo amittat. Sed nil eos moratur. Moratur

Hor. l. i. Sat. r.

Cic. ep. fam.
l. 5. & 15.

Heur. in Hip.
præc. t. 3. è Na
zianz.

Arn. Vil. præf.
Rofar.

Ric. Angl. cor.
c. 2. f.

Ar. perf. mag.
p. 104.

Heur. in Hip.
eleg. t. 1.

Ram. in Virg.
Geor. l. 4.

Pind. Olymp.
od. 4.

Hip. præcep. t.
9.

Suet. Aug. c.

56.

Iul. cap. in
Ant. Ph.

Plut. Cat. Mai.

Suet. Aug. c. 53

Sal. in Cic. p.

Ter. Eun. act.
3. sc. 1.
Seu. Id. med.
ep. ded.

Sen.

magis, cinisflones, circumforaneos, agyrtas, nebulones, spagiros, *μαγειρος* qui miratur, imitatur, æmulatur. Si Romam incoluisset prisca, Censores coluisset magis, aut suo doluisset malo. Sed est Thrasoni (nil metuit) *isthuc datum, ut sint grata quæ facit omnia, & omnibus*. Si nouum fortè, gratum foret; at notum & lippis & tonforibus, à Seuerino quod hic didicit, *posse languores refocillari*, sine Antho- nio, & sine antimonio, aut quouis foculento, poculento. Sed Senecæ, *qui scit vereri, scit tutò ingredi*. Vereri discat igitur, & reuereri: & *vulnus à me habeat, in se virtutem qui non habet; nec hanc virentem, sed illud reuirefcens*.

Vilefcit vana voluntas.

- Cap. 1. *Potabile Aurum, an sit.* F.A.
Cap. 2. *Potentissima Medicina vis latet in Metallis.*
Cap. 3. *Inter Metalla Aurum summum obtinet in astruendâ verâ
Medicina.*
Cap. 4. *Mysterium Auri soluendi, & per Alembicum eleuandi.*
Cap. 5. *Petit Author publicum examen fieri veritatis huius Myste-
rii per oculos testes, aut silentium imponit oblatrantibus
sempiternum.*
Cap. 6. *Quod Aurum potabile vniuersalis Medicina dici merea-
tur.*
Cap. 7. *De multiplici usu ac viribus nostri potabilis Auri.*

- Cap. 1. *Aurum Putabile admittitur, non Anthonij Pota- M.G.
bile. 6*
Cap. 2. *E vegetabilibus & animalibus non minora medi-
camenta, quàm è mineralibus. 74*
Cap. 3. *Aurum in Medicina præstat minus. 87*
Cap. 4. *Aurum eleuare, soluere, est $\mu\upsilon\sigma\alpha\epsilon\delta\upsilon\nu$, non $\mu\upsilon\sigma\eta\epsilon\iota\sigma\upsilon\nu$. 105*
Cap. 5. *Facto examine Author damnatus, ne obstrepat
vlteriùs. 159*
Cap. 6. *Nec vniuersale vllum medicamentum, nedum id
aurum. 192*
Cap. 7. *Abusum, non usum, magis virus quàm vires, ha-
bet Aurum Anthonij. 209*

F.A.

Vrum, solidissimum illud corpus, ac primum Metallum, ignis furiosam flammam non pertimescens, aëris corruptioni resistens, arugini terra, & aqua putrefactioni. an humano labore ac artis ministerio ita subigi possit ut tutò intra humanum corpus sumatur: præterea, ut etiam in Medicinam salubrem euadat, & summarum virium, (ut pollicentur Chymici) iudicium iam pridem est valdè anceps apud eruditos. Confligunt de hoc milites, & ubi steterit victoria in ancipiti esse credunt plurimi. Non assentiuntur Platonici, non Peripatetica schola.

C.I. De Auro putabili, potabili, portabili.

M.G.

Vreus asinus, stolidissimum id corpus, si pro se proloquatur (loquutum scimus asinum, & Apuleium legimus, & pro illo Agrippam & Nolanum; & pro auro loquuntur sæpe, silent quandoque leguleij) non aliter, quàm hic, pro se declamet; non modò primas sibi vendicet, sed elementis omnibus indicat pro se bellum, & præ se nihili existimet. Hic verò dubium, an aureus, an inauratus; an leo, an pelle tectus leoninâ; an μύσος, an portans mysteria. En πρόσωπον πηλαυγές, en splendida quæ suadet Pindarus exordia.

Pind. Olymp.

3.

Ouid. Met. 2.2

Eup. Satyr. p.2

27.

Clar a micante auro.--

Quin *Auri triumphum* concinit Euphormionis? *Aurum* crepant ipsæ fores. χρυσόσειμος, & bellum caput, seu aureum, seu æneum, seu ligneum, seu luteum, quum *aurum* loquitur, quis non allicitur, ut audiat? ut audiens inhiat? ut inhians amplectatur? Etsi id caput, at non hoc

Hor. l.1. ep. 4.6

-- corpus sine pectore.--

Lydius lapis probet *aurum*: *aurum* probabit hominem. Gallicis proverbia, *Or est, qui or vant*. Sed vereor, vaginâ aureâ

Aurum, non aurum.

7

reâ ne ensis concludatur plumbeus. At *solidissimum*. Qui constat? annon *illitum hydrargyro fragilius euadit oui cortice?* annon malleis subigitur? annon *aquâ Regis seu separationis colliguatur?* Quin si sit *solidissimum*, nostris ventriculis qui potest coqui, euinci, in chylum alterari, in chymum mox qui abeat? At *primum est metallum*. Quo modo? an tempore? Vt cunque prima ætas aurea; è ferro tamen gladium, & Adam fodisse ferro terram, & Tubalkain ære & ferro operatum prius accepimus, quàm vsquam effossum *aurum*.

Card. subt. l. 5.
Scal. exer. 272

Gen. 3. & 4.

Inde nocens ferrum, ferroq; nocentius aurum

Ou. Met. l. 1.
75.

Prodiit. --

An naturâ? Si *metallorum pater sulphur, mater argentum viuum* Chymicis, *materia remotior est glutinosus halitus & humidus* Peripateticis, *in suis mineris qui morâ maturatur, ut ex argento sepius in aurum excoquatur*; Richardo Anglico, *si non sit aurum, quod non prius fuerit argentum*; certè si non argentum, at argentum viuum auro naturâ prius; & crudiora coctioribus si sunt priora, & plumbum & stannum auro erunt priora. An ordine? Si rectè à Cardano *septem Planetis septem metalla* comparentur; imò si Chymicis illorum ista nomen suscipiant, ut *plumbum Saturnus, cuprum an stannum Iupiter, ferrum Mars, aurum Sol, æ Venus, electrum an hydrargyros Mercurius, argentum Luna* appelletur (etsi *Luna argentum* Paracelso *viuum* potius, *plumbum Mercurius, argentum Saturnus* ex rei natura nominetur) seu recto ordine, seu retrogrado enumeres,

Libau. com.
met. l. 1. p. 5.
Arist. met. l. 3.
c. 7.
Mag. phys.
per. l. 5. c. 1.
Ric. An. Corr.
c. 16. p.

Card. subt. l. 6.
Morel. met.
cau. p. 14.

Par. mor. met.
l. 3. tr. 2. c. 4.

-- medium non deserit unquam

Aurum -- quod mediū est, atque inter utrunq; probamus.

An tandem dignitate? Hic si vsquam, te exerit (sub Phaëtonte vereor)

Claudian.
Mart. l. 1. ep.
58.

Aureus axis --

-- temo aureus, aurea summa

Curratura rota. --

Ouid. Met. l. 2.

Imò Solares aurei, quasi Sol solus, dux orbium, lux luminum,

num, admotis virtus, & remotis vita,

L. 4. 223.

*Omnia qui videt, & per quem videt omnia tellus,
Mundi oculus.--*

Plin. nat. hist.
l. 33. c. 3.

Par. param. l. 2
c. 2.

Pen. Lon. tra. 4
ter. Chy.

Plin. ib. c. 3. m.

c. 6. p.

Prud. perist.
hym. 5.

Æli. anim. l. 2
c. 31.

Ouid. Trist. 1.

Met. 2.

Plin. nat. hist.
l. 33. c. 3.

Ter. Eun. act. 1
sc. 2.

Age, primas ferat; addo, secundas, tertias, per me, per Medicos, Phœbus hic noster, *φῶς τῆ βίῃ*. Det verò poenas Phæton, & suo Pico, & nostro Plinio, & Sparta, & Spartaco, aurum si non eijcientibus, at parui æstimantibus: imò & suis, Paracello, cui sunt eiusdem valoris omnia; carbunculus non præstat tophe; pinus non est ciparisso deterior; qui primus argento aurum prætulit, fecit id avaritiâ: & Penoto, cui Philosophorū Saturnus reuera excellit Solem & Lunam. Quin ut Antonius est usus aureis in omnibus obscœnis desiderijs, pudendo crimine etiam Cleopatrae: ita censore Plinio, Antonius in contumeliam nature vilitatem auro fecit, opus proscriptio-
ne dignum. Interpretetur hæc, ut poterit, Anthonius, & ad se de se referat. Quin ut metalla Græci, non tam quòd *μεταλλῶν* illa scrutari soleant, quàm quasi *μετὰ τὰ ἄλλα* nominant, quòd ubique una inuenta est vena, non procul inuenitur alia, ut scitè deducit Plinius: sic non inscitè dixerim, *μετ' ἄλλων, μετ' ἀλλήλων*, quòd alia cum alijs, & cum seipsis inuicem collata, in suo quoduis genere, *metallum primum*. At ignis furiosam flammam non pertimescit. Quid speret, quid timeat, quid sentiat quod sine sensu, sit sine sensu qui censeat. An aurum Martyr est, cui

--stridens flammis lamina, aut ludus est, aut lucrum?
an Salamandra cum igne ut pugnet, eumque expugnet?
Imò (ut alij loquuntur castigatius)

--spectatur in ignibus,--

--fluit ignibus,--

præfertur ceteris, quòd rerum vni nihil igne deperit, durante materiâ in rogis & incendijs. Sed iste *φαιδρὸς* Phædria, quàm bono sit animo, cum accedit ad ignem hunc, si non totus tremat horreatque, postquam aspexit, si ex aspectu affectum iudices, en aspice, ut ignitione primum infuscetur, num hic

ira

ira? deinde impallescat, num hîc timor? postea flavescat,
 num hîc zelotypia? demum, cum *salua res est*, erubescat, Adel. act. 4.
 1c. 5.
 num hîc pudor, an splendor magis? vt in nigredine albedo, Liba. com.
 met. l. 1. c. 4.
in albedine citrinitas, in citrinitate rubedo Libauio delitescat.
 Sed igne cur non comburitur? Certè comburitur, at non, vt cæ-
 tera, consumitur: Id color, & fluor indicant. En autem hu-
 ius (vix veram, sed sibi pugnantem) rationem. *Quia unum* Hic. c. 3. p. 28.
elementum protegit aliud aduersus ignis pugnam. De pugna ele-
 mentorum, quæ sunt

Non bene iunctarum discordia semina rerum,
 cum quasi Cadmæi,

Ou. met. l. 9.

-- cadant per mutua vulnera fratres,

L. 3. 123.

Frigida depugnent calidis, humentia siccis,

L. 1. 19.

Mundum quin lanient,--

58.

-- tanta est discordia fratum,

60.

sæpe audiuimus: de *protectione* nunquam. Imò vt ipsis in-
 ditum, & insitum sit *μεταβάλλειν, μεταβαίνειν*, transmutari, Arist. ori. &
 iot. l. 2.
 transmigrare, adeoque generari inuicem *εις ἀλλήλα, & ἐξ* C. 4. t. 26.
 C. 5. t. 33.
ἀλλήλων, idque *ταχύτερον, βραδύτερον*, faciliùs vel difficiliùs,
πρὸς ἀλλήλα vt habent *σύμβολον*, vel sunt *ἀσύμβολα*, non tota
 quidem, sed ad partes, res nota: sed vt se *tegant*, vel alia,
aduersus alia, res est alia atque alia, noua, & à philosopho-
 rum sensu aliena. Sed ignis quænam *pugna?* vt vexet, voret,
 vastet, idque *ἐμπυρον εἰς ἀπυρον*. Anima. l. 2. c. 4.
 t. 42. Quis verò ignis ille? an So-
 laris, lustrans, illustrans, educens, educans, maturans om-
 nia & moderans? hic pugnat nulli, at propugnat multa.
 An coelestis, animans, armans, formans, firmans, seruans,
 sanans hominem? hic amicè versatur cum amicis, non nisi
 malis aduersatur. An elementaris: qui Gallico Poetæ *ele-*
mentum melius, & meliùs describitur,

Flammiuomus, motus fons, lucifer, astifer ignis,

Bart. sept. 7.
 die 2. 857.

Viuificus, sordesq; fugans, coquus, & faber auri,

Chirurgus, figulus, chymicus, fusor, stratiotes,

Bombardarius, omnia qui valet, omnia prestat.

C

At

Scal. subt. ex. 9 At hic Scaligero, *feruor purissimus, nihil consumit*, magis consummat plurima. Terrestris Chymico relinquitur, qui tantum illis cedit,

Barta lib. 877

— *quantum funalia Phæbo,*

Bac. sap. vet. c. 26.

vt ille loquitur. Hic sit *auxilium auxiliorum, vt forma formarum anima*, vt manus organorum organon, sit instrumentum artium, homogenea vt congreget, heterogenea vt separet, coquat, attenuet, permisceat, & edat pleraque, agat in plurima, actiuus maximè, calore, raritate, subtilitate: non tamen absomit magis, non dico ebenum, sed cineres, quàm *aurum* excoctissimum. Hic ipse Doctor, si extitisset verè aureus, non merè cereus, feruorem examinis, non dico cineritium, subiisset, sustinuisset, exantlasset, volentiùs, valentiùs. Imò, si ipse tam validus, tam *solidus*, (addo) tam sapiens fuisset, quàm quod præ se fert *aurum*, vt vt igni, Mercurio, aceto, salibus, ad tempus, ad speciem, ad opinionem hominum, cessisset aliquantulum, vt Parthus fugax, pugna; iam pridem tamen fortior, fortè ferocior, certè feracior, ad sese rediisset; nec granulum substantiæ, ponderis, existimationis perdidisset. Nunc illa imminuta, *ignis* extinguitur, *aurum* subducitur, *aqua coelica* fingitur, liquor auro tingitur, rei paucillum additur, fraudi plurimum, famæ parum.

Hic, pag. 18.

Hic autem *elementum* dicit *calidum frigido & humidum sicco in auro optimè contemperatum*.

A suis carbonarijs carbonem nigrum caueat, qui elementa, temperamenta vel illa supputet, vel putet vlla. Nam illa an sint, an alia; & illa quot, & qualia; illorum *μειξεις, κρασεις, συζυγίαι, μεταβολαι*, actiones, reactiones; an sint in mixtis, an actu, an potentiâ, an formæ, an qualitates, an totæ per totas, an per partes; in scholis Physicorum vt vt trita, & medicinæ alphabetica; analphabetis tamen Chymicis vel sunt nefanda, vel ne fando quidem audita. Vt autem *elementum in auro calidum*, vel *ευκρασία αυταρκής*, aduersus ignem protegat, nihilo faciliùs expediet, quàm cur *Pyrausta in igne* viuat,

Plin. nat. hist. l. 21. c. 36.

uiuat, extrâ emoriatur; cur vt buxum durities, sic & ligna L.16.c.16.
 & vestes oui perfusio ab igne tueatur; cur lipum viuum Indie L.19.c.3.
 asbestinum, melius iniuriâ, splendescat igne, ardendo uiuat,
 ἀσβέστοις ignibus non absumatur; cur Ætites igne deperdat ni- L.19.c.1.
 bil; cur demum in dextro pede Pyrrhi pollex, lienosorum me- L.10.c.3.
 dicus, cum reliquo cremato corpore non sit absumptus; vt &
 nostri pollicis ossiculum, Luz dictum Hebræis, resurrectionis L.7.c.2.
 nostræ seminarium, nulli corruptioni obnoxium, ne igne qui-
 dem peruincatur; & Hirpiarum familie, annuo in sacrificio, Agr. occ. ph. l.
 super ambustam ligni struem ambulantes non adurantur; in I.c.20.f.
 illis si Plinio, in penultimo Agrippæ & iuniori Riolano Riof.ich.anat.
 habeatur fides. Sin elementa Chymicorum magis sapiat P.155.
 (quorum ὀμογενῆ quin ponam elementa, duo Græca, ἀυ-
 δία, ἀυαί δεία, duo Latina, desipere, decipere) metalla om- Par.parag. c.
 nia (vt omnia) cum constent Paracelfo è sale, sulphure, de philol.
 mercurio, (sed salem non habet Quercetanus, Libauius, Que. resp. ad
 cæteri) & ignis perimat, denigret, alteret, comburat minera- Aub.p.31.
 lia propter admixtum sulphur, aut non erit in auro sulphur, & Lib.com.met
 sic erit in auro vnum principium, argentum viuum, & sic I.1.c.1.
 ex vno vnum; aut ignis malè habiturus aurum, sulphur Moref.met. c.
 quòd habeat. Sed quia Quercetano perfectum aliquod me- p.33.
 tallum dici non poterit, nisi à quo separatum fuerit ipsum sul-
 phur, solum aurum asseritur expoliatum omni sulphure, quâ
 ratione est immune ab omni corruptione, & in igne, & extra
 ignem. (Tam non corrumpat vtinam, quàm non corrup-
 pitur.) En aduersariâ allatæ rationi, sed æquè verâ, vt non

Compositus melius cum Bitbo Bacchius.-- Hor. l.1. sat.7.

Nam ipse ex auro vt eruere post Paracellsum docet tria
 principia, vitriolum seu salem, sulphur, & mercurium, si v-
 num relinquatur patiens, idque metaphoricum (argentum
 viuum) exulet sulphur agens, idque non vulgare, sal in auri
 principijs ne nominetur quidem? Sic pugnant ipsi secum;
 sic pugnent illis alij. Quin illa aërea, vel ignea, vt indures-
 cant, vt concrecant, durum videtur, si non mirum. Quin
 ipsa

P. 45.

Ad Riol. p. 21

Mor. met. cau

p. 30. 34.

Arist. met. l. 3.

c. 6. f.

Augur. chryf.

l. 1.

Lip. l. 1. ep. 19.

Pa. Iou embl.

Na Com.

myth. l. 2. c. 4.

Plat. Cratyl.

Arist. ort. iot.

l. 1. c. 10.

Gal meth.

med. l. 9. c. 14.

ipsa cum in mineris nudâ potentiâ, non actu inueniantur (quod enim non est, quis inueniet?) *nec in natura sua, sed in natura terre* (vt ipsi loquuntur) quo modo metallorum proxima materia possunt esse? aut tantum possint esse, sed ne sint vtique, vt syllogizat Morefinus. Sed de his elementis posthac plura. Chymistis interim (penè dixeram, Chimæris hominum) vt aquâ & igni interdicator, equum existimetur, qui metallorum elementis & aquam & ignem interdicit. Sed *Auri* maiestas regia fruatur priuilegio, vt cunque aquâ Regis colliquefcit, at ne lædatur vel ab igne, cum hoc elogio Philosophi, *μόνος ἔτυπεται*, hoc Poætæ,

-- *uni nil deperit.* --

Hic autem Hermaphroditus (acsi conflatus ex Hermetico & Aristotelico, nec tamen sapiens alterutrum) præ *auri* suo amasio, præcipua Naturæ fundamenta, firmamenta, emolumenta, ornamenta, munimenta, monumenta, quatuor nimirum elementa, non dico priuat, sed deprauat, delumbat, demolitur. Nam & *resistit aëris corruptioni*. De *aëre, corrupto, corruptore*, vt Lipsius de *vulgo* loquitur. Sic sunt nimirum elementa, olim vt sensimus, sic sunt ex elementis pleraque, vt experimur hodiè; si propugnant, apprimè necessaria; si oppugnant, valdè nocitura; gladij, sed ancipites; phalanges, sed *ἀμφιστομος* argumenta, sed *ἀντισπέρουτα*. *Ignis*, si fauet, quid fouet amabilius? si *furit* (quod *furens* dicit) quid vrit horribilius? *Aqua* refrigerat, quid blandius? submergit, quid asperius? *Terra* sustinet, quid fructuosius? premit, quid onerosius? *Aër* reficit, quid salutaris? inficit, quid pestilentius? *Fulmen* est, aut expiat, aut obruit. *Iuno* est, & *Heben* parit, quâ vigemus; & *Martem*, quo perimus. *Apollo* est, & *ἀπολλύων*, & *ἀπολύων*, interitum recessu, ortum accessu afferens. Præsidium, si purus, tenuis, apertus, serenus, temperatus: pernicies, si impurus, crassus, nubilus, circumclusus, computrescens. Cætera deligere, dum placeant, potes; si displiceant, potes defugere:

at

at aërem deligere fortassis potes, vt purus, ne impurus; defugere sine dubio non potes, vt nullus, ne qualis qualis hauriatur. Non hauritur? mortem affert: hauritur insalubris? morbum infert: hauritur salutaris? vitam profert, morbum aufert. Nec tollis morbum sine illo, nec tueris sine illo sanitatem. In aëra, habentem mores varios, id dicas Martialis, quod alius in leguleium,

Difficilis, facilis, incundus, acerbus es idem:

Nec tecum possum vivere, nec sine te.

Corruptionis verò aërem hic primò cur infimulat? Si aër philosophis ad generationem aptissimus, ineptus est, corruptionem qui insinuet: sin illis ad generationem non necessarius, non necessaria corruptio cur huic ingeritur? Si aër Hippocrati ἀθάνατον καὶ πάντα νοεῖ, & immortalis est, & omnia intelligit, si motum exhibet & sapientiam, si author omnium & dominus, si cursum conseruat Solis perpetuum, quàm nihil intelligit mortalis iste, quàm frustra mouet, quàm non sapit, vt est rebellis, vt corruptus, qui corruptum solummodò epitheton ascribit aëri? Si aër cælestis nuncius Ægyptijs, cognatus humano corpori Galeno, spirituum ventilator Fernelio, sit hic indignus haustu aëris, inhumanus, impurus, corruptionem aëri qui solam obijcit. Seu verum sit ex parte alterâ, quod Scaliger, seu quod ex altera Cardanus asserit, immotus aër quòd corrumpat, conseruet qui mouetur, (mouetur autem semper elementum aëris) quòd circumclusus corrumpat animalia, conseruet alia que carent animâ; liber corrumpat ista, sed conseruet illa; vterque tam pro aëre, quàm contrâ loquitur. Corruptionis autem nomine, hic tam quòd corrumpatur, quàm quòd corrumpat, arguit. Nec enim corrumpet, nisi corruptus. Hic nisi corruptum, nihil. Corruptionem verò aëris, vt mox aqua putrefactionem, cum dicit; distinguat, vt doceat (si Doctor est) an dicat disertè φθορὰν, an σήψιν, an σπυρδύρα, an σπρόντα. Nam & hæ differunt, & vix de vllò hic harum vllam euincat elemento: vt

Loc. affl. 6. c. 5
Ficin. fa. tu.
Rud. l. 2. c. 18.

Mart. l. 12. ep.
47.

Cardan. subt.
l. 2.
Scal. exerc. 10.
27.

Hip. carn. c. 1.
mor. fac. c. 12.
Flat. c. 4. 5.

Alem in Hip.
de aër. præf.
Gal. san. tu. l. 7.
Fer. physiol. l.
6. c. 18.
Card. subt. ib.
Scal. subt. ib.
ex. 31.
Nobil. ex. 4.

Arist. met. 1.4.
c. 1.

vt Philosopho, σήπεται πάντα τὰ ἄλλα, πλὴν πυρὸς, ex quo hic hæc discat, quæ adhuc nescit. Deinde de aëre determinet, an totus, an solus, an simplex, an κατὰ μέρος, an κατὰ συμβεβηκός, & quibus de causis, modis, corrumpat, corrumpatur. Demum de suo promat subtile aliquid vel philosophicum, Cardani instar vel Scaligeri, vel Auicennæ, Raimundi, Cacophraſti è Colcodea, auro ab aëre quod immincat periculum, quod indicatur prælium, magis quàm lapidi, argento, gemmis, metallis solidis & mineralibus; & id quî propulsetur, exantletur, superetur, ab illo magis, quàm ab illis. Enodet priùs hæc

Virg. ecl. 3.

— & erit mihi magnus Apollo.

Colum. 1.7. c. 2
Gal. Mar. pro.
doct. c. 28.

At & resistit ærugini terra. Terra æruginem quis vnquam tribuit? quis audijt æruginosam? Ferro ferrugo, aeri ærugo, vtrique rubigo à Grammaticis ascribitur; & fortè ærugo aeri, quòd æris & aëris sit Galeotto idem sonus, idem ferè sensus. Huic verò hoc nomine id Martialis conuenit,

Mar. 1.2. ep. 61
5.

Vteris ore aliter nimiâq; ærugine captus,
Allatras nomen quod tibi cunque datum est.

sed vt addit Horatius,

Hor. 1.1. sat. 4
100.

— hic nigre succus lolliginis, hæc est

Ærugo mera. —

Hic. præf. lin. 6

Sed hæc vt illi competit, sic per metaphoram illius tritico seu segeti. In terrâ durior translatio. Nû æs è terra quòd eruitur, ærugo in terram irruet? Quin aurum è terra quòd extrahitur, auruginem seu morbum regium ab illa contrahet, aut illi impertiet? At æruscator hic, θηρίον ἰοβόλον, ἰοβόρον, ærucam seu æruginem, non modò cum suis metallurgis, sed cum Dioscoride, Plinio, non modò ξυσθὴν fictitiam, factitiam, fusilem, adulterinam, sed genuinam è Cyprijs metallis, è lapidibus, è speluncis, & σκωληκίαν fossilem eliciet, vt terre virus afflet. Vetus querela Matris magnæ in tales terræ filios seu γηγεῖς, quòd mitis, benigna, indulgens, vsus mortalium semper ancilla, bonâ fide creditum sænus reddit,

L. 2. c. 63.

Quod

Quod pecori frondes, alimentaq; mitia, fruges
Humano generi, —

Quid. Met. l. 2.

imò & malorum genuit remedium, quod illi fecerunt vita
venenum: illa illorum nomen prorogat, illi illius Threicijs
inurunt notis; & inter crimina ingrati animi hoc ducit, quòd
naturam eius ignorant; suis illam criminibus urgent, culpam
suam illi imputat, rerum naturæ elementa inficiunt, ipsum quò
viuitur aërem in perniciem vertunt, nec vllum aliud abomi-
tati spiritus premium nouere, quàm odisse omnia, nosse pau-
cissima. In illam ergo apage,

Plin. nat. hist.
ib.

L. 18. c. 1.

— viridi tinctos ærugine versus;

Mart. l. 10. ep.

quos non inuidia, sed inscitia, excuderit, effuderit. Nam
si exponat aërem corruptioni (siquid aliud) humiditas, cali-
ditas, raritas, tam corruptæ filiolæ sat castæ matres, ne

33. 5.

— mordax ærugo voret, —

Sedul.

imò ne violet hanc Bonam Deam, obstabunt & præsta-
bunt ipsius siccitas, frigiditas, crassities, præstantes animis
& armis vindices. Quin si ex illo Naturæ penu inexhau-
sto tot depromantur, imò exurgant indies (plusquam ex
Indijs) non modo ὄρυκτὰ, sed μεταλλευτὰ, imò nec φυτὰ
(quamuis hæc omnia agnoscant Terram parentem, nutri-
cem, patronam, πλατὸς δότιν suam) sed quas non alio conde-
corauit nomine, quàm suo, Terræ, eaq; que ἀλεξίκακα, ἀλεξι-
φάρμακα, ἀλεξιπήρια, quæ doment deleteria, vt multæ veteri-
bus, plures recentioribus Sigillo comprobatæ; num terra
vel tam impotens, vt ab ærugine se non defendat? vel tam
impura, vt partum aureolum foeda ærugine aspergat, pol-
luat, contaminet? Haud dixeris. Quin è Catone Plinius,
cum terra vitia enumerat, & multa numerat, sed multa
paucis (vt quis plus dixerit vnâ significatione, quàm possit vl-
lâ copiâ sermonis enarrari) de eius ærugine ne verbum qui-
dem; vt quæ illi ab ære, non terra, deducatur; in illo, non
hâc, hæreat. Verùm hic

Diosc. l. 5. ac

170. ad 182.

Seal. subt. ex.

33. 2. 93. 94.

347.

Plin. l. 17. c. 53

L. 34. c. 11. 12.

Hor. l. 1. ep. 7.

23.

— ignorat, quid distent æra lupinis.

Quin

Czl. Rh. ant.
lc. l. 6. c. 2.

Quin si æris appellatione aurum etiam continetur iuriscō-
sultissimo Vlpiano, etsi hic in meo non sit ære (in alieno
forsitan) illum tamen laceffam ære suo, & petam ab illo,
cur aurum magis terra ærugini, quàm æris aurugini resistat
terra? si in quouis metallo quoduis insit metallum secun-
dum magis & minus, vt tenent metallurgi, cur magis cum
ære pugnet aurum, æs auro quàm repugnet? Habent hæc
symbolum; & capiat à Glauco Diomedes,

Hom. Iliad. 5.

χρύσα χαλκείων. —

Aurum auro conglutinat ex ærarijs chryfocolla: nec au-
rum vt adurat, nec vt erodat, nec vt inquinat, se offert vs-
piam æruginis, nedum terra: nullam vim inferenti, nul-
lum offerenti vitium conciuui quis resistat? Qui pugnam
somnia, edormiat victoriam: qui cum laruis luctatur, tri-
umphet cum lemuribus. At & resistet aqua putrefactioni. Mi-
fella elementa, in quibus ne aqua quidem benedicta eua-
dit illibata, nisi & illam diabolus aspergat maculâ. At Pin-
darus cum prædicat χρύσον μέγαρον, præfigit illi ἄριστον μὲν
ὕδωρ. Nam prima mater auri, imò & proxima materia me-
talli cuiuslibet, seu sit aqua cum terra (quam chymici, vix
propriè, vocant ὑδράργυρον, etsi in eo tam aquæ, quàm ar-
genti meminerunt) seu aqua perpeffa, aqua limosa, aqua vis-
cosa; seu demum Morefino, aqua limpida, pellucida, trans-
colata, nullius viscositatis, pinguedinis, aut limi particeps, apta

Pind.

Mor. met. cau
P. 35.

Par. param. l.
2. c. 2.

Caus. mor. in-
uif. l. 4.

Scal. subt. ex.
39. f.

Orph. hym. &
Argon.

Theocr. bu-
bulc.

Magyr. phy. l.
3. c. 4. f.

Plin. l. 31. c. 1.

coagulari; omninò aqua est, à qua sunt omnia (quod & fa-
tetur Paracellus) tum mineralia, tum metalla. Hinc vna
Sapientibus aquæ natura cum natura materiæ, & idem
verbum (ὕλη) apud Syros aquam, apud Græcos designat
materiam. Hinc & Oceanus rerum pater ἀριθμός, & Am-
phitrite mater ἀπειρίτος, & fluij θεῖον γένος: imò (si rectè
quidam philosophentur) & terram humectando mater
est, & ignem refrigerando pater est; quòd illa, nisi irriga-
ta, nihil profert; iste, nisi temperatus, nihil confert. Hinc
elementis cæteris hoc imperat; in cælum migrant aquæ, & her-
bis

bis inde animam vitalem deserunt, ut fruges gignantur, vivunt frutices. Sic æquus in aquas Plinius; quum æstimator iniquissimus, hoc solum obijcit, quod subeant in im- L. 2. c. 63.
bres, rigescant in grandines, tumescant in fluctus, precipitentur in torrentes. Illotis verò manibus hic accusator (cui aqua tum fusa, sed nunc hæret) primo ictu impingit in putrefactionem. O caput putidum, os putridum, cui putet, putret, putrefacit hoc putum purum elementum,

— ἀβλαβὲς ὕδωρ Theocrito, pura vnda Virgilio, Theoc par. Herc.
sacra Horatio. Num Xerxi vapulat sic Hellepontus? Ad Virg. Æn. l. 6.
aquam malus, amandetur: lustrali saltem aquâ, quâ par est, Hor. l. 1. od. 1.
irretetur, quâ potest, expietur: sed illum

Quis Tanais, aut quis Nilus-, &c. ut est apud su- Sen. Her. fur.
rentem. At & Horatio sc. vlt.
Hor. l. 1. sat. 5.

— vilissima rerum est aqua; sed venit: & Cicero-
roni inquinata, sed cadaveribus: non Ciceroniana Plinij: Plin. l. 31. c. 2.
quot, quoties, corruptæ, infectæ, leguntur, audiuntur,

Et capiunt vitium, ni moucantur, aquæ? Ouid. Pont. l.
1. cl.

Sed huic occurrat huius illud,

*Vertitur in teneram cariem, rimisq; debiscit,
Siqua diu solitis cymba vacavit aquis.*

Hic ergo, ut Nævius,

— ὑνέλαμ Conuivis præbebit aquam, -- Hor. l. 2. sat. 2.

vt camelus, non nisi turbatam bibet: propinat enim putrefacientem. Certè, inquit Cardanus, aqua corrumpitur, sed Card. subt. l. 13
ab his præcipuè quæ ab aqua corrumpuntur: nam corrupta corrumpant est necesse. Sed & quiete nihil deterius ad corrumpendam, vt nihil ad purgandam motu melius: sed motus serò aquam purgat, quies celerius corrumpit illam.

At Scaliger ad prohibendam putrefactionem vt motum aqua Scal. subt. ex.
tribuit, sic motus causam duplicem, τὸ ἐξ ἀνάγκης, ἢ διὰ τὸ βέλτιον, & finem addit duplicem, vt se conseruet, nobis sit vsui. Sed elementum aquæ, vel purum quoduis aliud, vt putrefaciat, vel putrefiat, quid sit putrescere, quid putrefacere,

ex illis qui didicerit, cum illis doceat, vix posse fieri. Mixtorum siquidē putredo vera: vt mixtis permista putrescet *aqua* forsitā, sed κατὰ μέρος, ἀπασιν δὲ, ἔ. Nam vt putrescat penitus, à sicco (quod non inest) est separandum humidum (quod nunquam abest) ab externo calore (quem ægrè admittit) pellendus internus calor, quem nunquam concepit. Sic & vt putrefaciat, vt calor sit oportet τῆ περιέχοντος (à quo, dij boni, quantum abest?) & à calore ambientis, ipsi frigiditas, quæ ex se potius & est, & semper fuit. Tum sui simillima, cum frigidissima, ne calefaciat, nedum putrefaciat: tum in se validissima, cum humidissima, ne exarescat, nedum putrescat. Vno verbo parit, nutrit, purgat, ergo non putrefacit. Nec agit in seipsum, nec in aurum. Nihil transmittit, nihil admittit, dum *aqua*, peregrini, non ergo putrefacit, non putrescit. *Aque* plurimæ salis, resistunt ergo strenuè putredini: at si in *aqua* regia sal ammoniacus, illi ægerrimè resistet aurum, nec tamen inde putrescit. Hic autem Momus, rerum principia & principes in operis principio qui carpit, rodit, vellicat, non

Ex 60.3.

Ex 51.

Hor. l. 1. sat. 3.

43.

— pater vt gnati, —

Si quod sit vitium, non fastidit, —

Suet. Ner. c. 34

Croll. bas. chy.

p. 206.

Varr. Lip. Cl. 1.

sp. 36.

sed patris benefici & benedicti, vt Cham maledicus & maledictus filius, pudenda profert, ostentat fratribus: imò, vt matris Nero, matris excindit vterum, quam fuisse tam pulchram nescijt; conflatus forsitā, ex igne furioso, aère corrupto, è terra cariola, ex *aqua* putrefacta, vt aurum ab illis suum vindicet, qui se non potest. Quidni à Crollio hæc mutuatus, illius recinuit ὁμοιοτέλευτα; Ne possit ignis violentia separare, nec terre sæculentia vitare, nec aque limositas contaminare, nec contactus aëris obumbrare. Faceffat hirudo, cucurbitula, quæ non nisi pessimum exugit sanguinem. Faceffat postica, κῶλον, dum nisi fœces, flatus, foetores, nihil euehit. Faceffat canis categoricus, elenchicus, qui, nisi sordes, nihil venatur, vorat, vomit. Cane, cane canem, qui Oculum ha-

bet flammeum, plenum odio & inuidiâ, Quemlibet mordet, — Greu. ven. l. 1.
 vt ex illo Greuinus. *Virtutes inuertit, —* c. 35.

Sincerum vas incrustat. —

Hor. ib. 55. 56

Mercedem reponet ex imprecatione tragica,

ὄλοιο θνητὶν ἐκλέγων τὰς συμφορὰς.

Plut. de curios

Sed quò tandem euadit resistens hoc athleticum, pãcraticũ,

— quod nec Iouis ira, nec ignes

Ouid. met. l.

Nec poterit ferrum, nec edax abolere vetustas?

15. f.

Quod non diruerint innumerabiles

Hor. l. 3 od. vlt

Annoyrum series, aut fuga temporum?

Imò, quò non euadet inuadens hoc heroicum, Herculeũ?

Aurum per medios ire satellites,

Od. 16. 9.

Et perrumpere amat saxa potentiũs,

Ictu fulmineo. —

— plurimus auro

Prop. l. 3. el. 12

Venit honos, auro conciliatur amor.

Verum est τ' ἀργύριον — verum est itidem

ὁ χρυσὸς ἐστὶν αἶμα καὶ ψυχὴ βροτοῖς.

Comic. vet.

Verum est ἀργυρέαις — verius è tripode oraculuni

Or. Ap. Phil.

χρυσείαις λόγχοισι μάχη, καὶ πάντα νικήσεις.

Mac.

Sic enim & in *aurum* versus in Danaës reclusæ finum im-

pluet, & *auro* onustus asinus in arcem ascendet inacces-

sam. Sed huius (heu) interriti, inuicti, incorrupti, quod

igni, aëri, aqua, & terræ restitit, huic paulò pòst sufflioni, cini-

fioni, *corpus in calcem subigitur, compages soluitur, forma destrui-*

Hic c. 4.

tur, membra disrumpuntur, euocatur essentia, & separatur anima.

At hîc in ius vocatur, & sistitur iudicio. Sed

— auro venalia iura:

Propert. ibid.

— diuina, humanaq; parent:

Hor. l. 2. sat. 3.

Aurum lex sequitur, mox sine lege pudor.

95.

Si res iam iudicata, præiudicium tollet *iudicium*: etsi adhuc

iudicanda, vtcunque *causa, casus, cura*, & *ius* ipsum *anceps*

dici possit, imò & de iure disputationes *incipites*, *anceps* ta-

men *iudicium* dici non debet, nisi ab eo, cui in *incipiti* an fi

Scal. sub. pref.
Ex 256.
Ex. 307.5.

iudicium. Nam (crises medicas ut taceam, quas iste parum sapit) si *sapientia* est anima Scaligero *Iudicium*; si *Prætor eximius inuenta qui perpendat*; si *pars, vis, actio suprema animi*; si *eruta è suarum causarum inuolucris, repetitâ perpensione exaguet, renocet ad Lydium lapidem, aut ad incudem, aut ad ignem*, id est, ad reflexionem rationis, metallorum more, quorum probitas & puritas Lydio lapide, incude, igne exploratur; si factâ euentorum fortunarumque comparatione, deligat quod electione dignum, abijciat quod est indignum, ventilet contradictoria; si sint sub eo λόγος, λογισμὸς, συλλογισμὸς, quæ exponat ratio, quæ disponat consideratio, quæ componat ratiocinatio, quid post vel antea, hoc modo vel illo, in hoc vel illo censendū, sentiendū: indignū sanè honorariā, censoriā, dictatoriā, constantiā, prudentiā, auctoritate, à quâ ulterius non prouocandum, appellandum, ut quasi nullius *iudicij*, hæreat vel pendeat *anceps* animi, titubet, vacillet, fluctuet, duabus sellis sedeat, utrinque ansam præbeat, sic fit ἀμφίδοξος, ἀμφίβολος, ut Amphibæna, utrinque caput, utrinque cauda, ut ἀμφίβιον, nunc in aqua, nunc in terra, ἀλλοπερίσταλλον, ut album an atrum sit nescias. Discernit in dō, ut decernat, nec ultrā disceptat, sed definit; nec quærit ultrā quæ iam inuenit, sed inuenta disposuit, disposita constabiliuit, κυρίως δοκιμάζει, ut statuat κυρίας δόξας, tulit, nec mutat sententiam Persis irreuocabilem. Hippocrati, ut præceps occasio, sic *anceps* experimentum, quale Empiricorum: at difficile *iudicium*, quale Dogmaticorum: διὰ τὸ δυσκατόρθωτον Galeno, διὰ τὸ δυσκατάληπτον Philotheo: quia δυσθάρατος ὄγος ἀληθῆς, ut ille concludit ex præmissis, quod recti est *iudicij*. Sed quod est isti ἀμφισβήτημα, κριτόμερον; quæ controuersia est nimirum duplex. At de priorē nemo dubitat, nedum *eruditus*, è rudimentis qui excessit. Est ille igitur, in illa qui *fundit uocum turbas, uerborum volumina, & inuolucra sensuum, sine controuersia disertus*, ut rhetor olim dixit. Extruxit sibi stadium imaginarium:

Hip. aph. r. l. i

Gal. Phil. } com. ib

A. Gel. noct.
At l. 9 c. 15.

rium: insumpsit illi studium non necessarium. Nec enim opus, aut iste è Quercetano, aut Quercetanus ex antidotarijs Galenicis, battologiâ, tautologiâ inuisâ, inuidiosâ, paginas impleat, lectoris obtundat, iterum atque iterum côm memorando, in quot, quotuplices antidotos, non *aurum* modò, sed cætera ferè mineralia *subacta*, & olim sint adhibita, & tutò exhibita: quàm verò hodie è fumis & furnis chymicis periculosè digesta, perniciosè ingesta, posthâc disquirere, discutere, erit operæpretium. Prætereo igitur illud *prætereà*; id vnum controuerfor, id *aurum in medicinam salubrem, & summarum virium an euadat*. Ab eo qui *euadet*,

Hic. p. 12. 23.
24.
Quer. tetr. 6.
32.
Med. prif. p. 34
Spag. præp. p.
79. 84.
Pest. al. p. 344.
345.
429 430.
Hor. l. 2. sat. 3.
292.

— *dubium, casus medicusne leuarit*

Ægrum ex præcipiti. —

Vota suspendat tutelari Deo.

*Aurum irrepertum, & sic melius situm
Cum terra celat, spernere fortior,
Quàm cogere humanos in vsus,
Omne sacrum rapiente dextrâ.*

L. 3. od. 3. 49.

Id autem *pollicentur Chymici*: qui homines? impostores, præstigiatores, circulatores, veteratores, transelementatores, decoctores, adulteratores, & (Richardus Anglicus vt habet) *truffatores*:

Ric. An. correct. 14.
Hor. l. 1. ep. 2.
28.
Croll. præf.
p. 90.

Sponsi Penelopes, nebulones, Alcinoiçs.

Pollicentur quidem multa, pollent pauca: magna in se recipiunt, de se concipiunt, ab alijs accipiunt, sed cum vel minima suscipiunt, planè *πλανοὶ* decipiunt.

Pollicitis diues quilibet esse potest.

Ou. art. am. l. 1

Montes pollicentur aureos, sed cum

Parturiunt montes, nascetur ridiculus mus:

Hor. art. p. 139
138.

de horum quolibet vt inferas,

Quid dignum tanto feret hic promissor hiatu?

— *qui cornum ludit hiantem.*

L. 2. sat. 5,

- Petr. rem. fort. l. i. d. i. i. *Dic* (monet Petrarcha) *ut ea præstet sibi, que promittit tibi: spondet tibi aurū suum potabile, cum tuo fugiet portabili: en quid faciat putabile. Præ se fert, de se refert, se præfert medicū non modicū, vnā plus literā quā medicū inuenies, mendicum scilicet. Quanto ad spē ferendā impudentior, tanto ad rem gerendam impotentior. Quin tu pollicitationes aufer, & quod fers cedo. Verè de illo Mantuanus:*
Quærit opes, ubi nullus opes inuenit ab euo.
Quid leuius? quid futilius? quid inanius vnquam?
- Ter. Phor. act. 5. sc. 6. Bapt. Man. ecl. 6. *An auguratur ille veriùs?*
Multiq̄, polliciti vanè, que multa nec ipsi Resciuerè, nec est illis ea noscere promptum.
- Augur. chryf. l. 2. *Et vt de illis ille,*
Omnia pertentant, & agunt nihil, omnia versant,
Semper agunt, nunquam peragunt.--
- Mant. ib. *Sic alter, sed quis nescio*
Spes Chymici vanas buccis mendacibus inflant,
Dum metamorphosis fingitur ad uicatos.
Mel in ore, verba lactis; videte:
Fel in corde, fraus in factis; caute.
- Ioan. 22 Extr. *Spondent, quas non exhibent diuitias, pauperes Alchymistæ, vt Papa publicè diues perhibuit. Verùm de pseudo-chymicis, seu parachymicis hæc dico. Age Iesū dos præcedat, subsequantur chymici: Παρά (vt in Paracelso, eiusq̄ Paramiro, Paragrano, Paradoxis) falsum aut præposterum significet, subiungantur chymici. Nam meliores nihilo fa- tentur rei, Paracelsitas Libauius, Libauianos Michelius, Paracelsicos & Libauianos nepos Palmarius: hos omnes schola Parisiensis. Non dico equidem chymiatros, Gale- nochymicos; è quibus esse peruelim, nec quin sim du- bito: nec enim illi ista pollicentur, pollicendo pelliciunt in frau- dem rerum imperitos. Sed de hoc (de quo scilicet? an de iudicio ancipiti? nec est otium, nec animus: an de auro puta- bili? vix arbitrator: potabili? ægrè id auguror: portabili? val- de*
- Libau. } fallim.
ep. alch. }
in Mich }
Jof. Mic. apol. }
chy. }
Pet. Pal. lap. }
phil. }
laur. }

dè assentior) *confligunt milites*; quorum quidem *confligere*.
Sed quid Musis cum Marte? medicis cum *militibus*? An-
thonio heremitæ cum Antonio triumuiro? At interdicat
Spartacus ipsis *militibus*, ne aurum habeant: & *militi* The- Plutar.
mistocles permittit, aurum tollat, at non tollat The-
mistocles.

Nec mi aurum posco —

Cic. Off. l. r.

vox digna Pyrrho,

Non sò, se miglior Duce, ò Caualliero.

Pet. tri. fam. c.

1. 99.

Ter. Eun. act.

4. sc. ult.

At dum *confligunt milites* de potiunda Thaide, hic erit post
principia, ipse sibi cauit loco, inde signum dat omnibus: hoc
idem Pyrrhus *facilitauit*. Imò *enadet* è iudicio cum auro suo
ad *medicinam* epotandam; vt fatietur auro Crassus, aurum
qui sitijt. At videat ne *milites* illum euiscerent, vt Romani Iof. bel. Jud.
Iudæos, qui Hierosolymis profugerant auro in ventrem
condito, illumque *inuertant totum sicuti intestinum in Macello*, Hic. c. 3. p. 29.
vt ipsius *ipssimis verbis* utar. Nos verò qui sub Galba, imò
sub Galeno, militamus, syllogismorum sagittis vel auri So-
lem obscuraturi, rationum exercitu huius arietis seu aurei
velleris Hellepontum exicaturi, congregimur, instamus,
preminimus,

— pede pes, densusq; viro vir,

Virg. Æn. l. 10

quibus non vincere probro; contra terrigenam malorum
aureorum custodem Anteam *ἀλεξίκαχοι ἡρακλῆϊς*, contra
versatilem malarum artium Protea intelligentes Aristæi,
illum vincentes, istum vincientes; illum in aëre aduersæ
rationis, istum in antro abditæ experientiæ; nec, nisi auro
puro putoque, adeoque obryzo, in stipendium, adeoque
compendium soluto, soluimur. At *ubi steterit victoria*, huic
in *incipiti*. Siccine?

Intèr vtrumque volat dubijs victoria pennis?

Quid. Met. l. 8

Quin plumas interuellit inconstanti Deæ, ne auolet? ita 13.

Athenienses. An Mars communis dubius? Quin *ἀλλοπρῶσ-
αλλοῦ* Deum catenis vincit *aureis*, ne abeat? ita Lacedæmo-
nij. Pausan. Acha-
ic.

Vir. Geor. l. 3.
70.

nij. Hos imitare sapiens:

— ne post amissa requiras,
Antè veni. —

Sed chymicas

Æal. l. 1. 436.

— exosa manus victoria fugit.

Parac. paragr.
præf.

Cic. leg. 2.
Acad. q. l. 1.
Divin. l. 1.
Tusc. q. l. 1.
Nat. De. l. 1.

At nos nec *incipiti* credimus, nec certæ diffidimus. Huic autem non assentiuntur *Platonici*, non *Peripatetice* scholæ. Hic verò quis, qualis, quantulus, tot, tantis, talibus num audet dissentire? Quo ore? quâ fronte? quàm fatuo, sed fastuoso, fastidioso spiritu? *Monarchæ* putà *Paracelsi*, qui *Æsculapium* & ceteros ad *alcali* usque decoquet, & in reuerberatorio ad extremas faces comburet, *Vulcanus sulphur*, *picem*, ac *oleum* infundet: quem *Græcus*, *Arabs*, *Atheniensis*, *Israelita*, *Parisiensis*, *Montispeffulanus*, *Galenus*, *Auicenna*, *Rhasis* (quis non?) sequatur ut *Monarcham*: *Monarcham* puto *Morionem*, quem coronas in *Ioleis*, sed *pietas*, hîc in *Anglia*, gestasse hic meminerit. Sed hic nec dignus qui illos nominet, nec qui eodem libro nominetur, cur eos tandem nominat, qui à *Platone* *virique*, & olim *ijdem*, & *idem* de his sentiunt? quòd non assentiantur? In assentiendo error turpis: & falsa assentiri vitiosum: & cū *Platone* *Cicero* errare mauult, quàm cum *Antonio* (quod non est verisimile) vera sentire; qui ut *rationem* non reddat, *authoritate* tamen hosce *minutos* vincat *philosophos*. Quid illi significet nomen *Antonij*, legat *Philippicam* secundam: quantum in causa valeat *Catonis* nomen (nec erat *Platonis* minus) legat orationem pro *Murena*. Quos igitur tot secula, tot *Academix*, *Scholæ*, *Collegia*, tot *ingenia*, *iudicia*, *Senatus* consulta, *intelligendi*, *philosophandi*, *recta* sentiendi, *rectè* viuendi *authores* prudentissimos, *magistros* peritissimos, *fidelissimos* *duces* agnouerunt, coluerunt, conclamârunt, hos & *Alchymista* & *Anthonius*, & *medicaster* & *Anthonius*, & *ἀστρος* & *Anthonius*, non assentientes *Platonicos* & *Peripateticos*, cum malo omine lapsus in limine,

limine, proclamet aduersarios. Num sustinere poterit? num audet contra stare? non ipsum prement, oppriment vel ipsa nomina? Vtri vos creditis, vtrumque qui auditis? Num illi assentitis, ab illis qui dissentit? Siquid ego sentio, assentit nemo sanus: etsi & Chymicis sit suus Aristoteles, & suus Plato.

Picus *Mirandula* nobilis ille *Comes*, & *Philosophie* sacris initiatus, nec non *rationum* argutis plurimum pollens, *Peripateticis* astipulari videtur. Ille aduersus *Auri* estimationem, nonnulla produxit in medium, qualia sunt haec.

F.A.

Quod à *Medicis* antiquioribus, multa magis laudata sint quam *Aurum*, quae humani corporis temperamento prodesse dicunt magis, & laudata magis ad vitam refocillandam.

1.

Quod plures à *Plinio* vituperationes *Auri*, quam laudationes esse perscriptas animaduertit.

2.

Quod sapes & odores omnium *Metallorum* sint quodammodo foetidi, ex sententiâ *Magni Alberti* generatim data.

3.

Quod *Aurum* sordet, & tingit manus, & contrectantes inquinat, propter *Sulphur* quod ei admiscetur.

4.

Quod *Dioscorides* nullius ex *Auro* *Medicine* protulerit experimenta.

5.

Quod ingrato sint sapore *Metalla* omnia, & odore sulphureo, & ideo quod non possint quoquo modo non obesse ijs, qui agri decumbunt: tantum abest ut abeunt animam suo delinimento retineant.

6.

Quod nulla *Metalla* nutriant, cum nequeant concoqui sic, ut in carnem vertantur & sanguinem; Inepta igitur penitus ad medicandum.

7.

Probationem verò ex parte oppositâ quâ hic aggredietur: nunquid appositè? Primò ipsi opponitur *Mirandulanus Comes* (nam comitatus *Mirandula*, *Comes* *Ioannes Franciscus Picus*)

M.G.

--Clypei dominus septemplex--

an solùm *μελλεπευς*, an verò *ιεπευς*, imò *παιεπευς*, sacra qui discat, an faciat, an doceat, sacris initiatus, an fortè *Rex* sacerorum? *Sacerdos* saltem *Philosophiae*; pollens argutis, an quem maturis animis sint oneri iudicijs confirmatis dedecori? *Peripateticis*

Ouid. Met. l.

15. 2.

Scal. Sub. ex.

253.

E

pateticis

pateticis astipulari videtur. Annon & Platonis? An solùm videtur nec astipulatur? an verè est συνδάταινος, συνέπαινος? In aurum ille septem intorquet Draconis capita, an cornua? septem effundit plagas, an phialas? Non repeto, ne vulnus adigam interiùs quàm vt sanari possit. De illo solùm dicam, illum nec principem, nec præsidem, præfectum, electum nostræ causæ, de suo ingenio, satis ingenuè, nec nimis ingeniosè, prompsisse quod ad causam, vt causa tulit & occasio, & telam texuisse, quam ægrè retexat textor iste. Sed nec illi iudicium sic constitit, vt ne inconstans, credulus, non solùm ex audito, quod facilè cuilibet, sed & ex autopsiâ, quod philosopho difficile, χρυσοποιίαν astrueret: nec istum sic deficit ingenium, vt ne præuaricatorem potiùs apponat sibi, quàm accusatorem verum, & ex illo magis exanguia, exanima, quàm quæ neruosa, strenua.

Io. Fr. Pic. l. 3.
c. 2.

F.A.

Hæc præcipua sunt eorum quæ à Mirandula producuntur in redargutionem Medica estimationis Auri. Plinius autem ac Dioscorides de quibus mentio fit, in Chymicorù officinis nunquã versati, commune iudicium secuti sunt: & de Auro crudo sententiam tulerunt, veluti & Magnus ille Albertus, sapores atque odores omnium Metallorù merito vituperans. Sulphur enim extraneum (quod verum est) in generatione Metallorù superueniens, met allieis corporibus profundius immiscetur & tenaciùs ipsæ adheret: nec est Aurum, licet perfectissimùm sit Metallum, immune aut liberum ab omni maculâ. Medica autem omnis vis, non in Auro illo crudo licet obrizo cernitur, vbi crassa sua materia desultat, & faculentia in profundo adheret: sed vbi corporea sua moles debet à præparatione subacta fuerit, Metallica etiam forma omnino destructa, non tantùm superficie tenuis ne recrudescat materia, sed verè Philosophicè, vt spirituale corpus enadat, & irreducibile, aut frustra sudas. In Basilica Chymica nuper edita sic scriptum reperies: Fatentur vulgares Medici Aurum Cor confortare, quod non de communi Auro mortuo, aspectu saltem Cor exhilarante, sed de Philosophico, Vino, Regenerato, plusquam perfecto, & in omni liquore solubili audiendum.

M.G.

Et istis tamen vt respondet iste? Ad septem sigillatim? Et numerus, & pondus opprimunt. An sine damno concedit

cedit verum, an cum causa negat falsum, an cum acumi-
 ne distinguit dubium? Nihil profectò minùs. *Ἀμέθοδος*,
ἀλόγιστος, rem transuolat, personas inuolat. *Discorides*, *Plinius*,
 Deus bone, quanti authores, quantæ scientiæ, industriæ,
 experienciæ scriptores; à sciolo tyrunculo, illorum castra
 qui vix viderit, nedum transferit, nedum perlustràrit,
 quàm turpiter, illicitè, immeritò exauthorantur! Quo
 nomine? *In Chymicorum officinis quia nunquam versati*. Quis an-
 te illos magis? Sentit de illis aliter peritior *Libavius*; cui
 hic respondeat. Num hic nouit, quod illi, non dico, no-
 rint, etsi nec illud arbitror, sed fecerint, quod nemo sibi
 vendicet? De illis, si quibus alijs, id solùm dicam, ante il-
 los neminem (semper *Hippocratem* excipio) de simplici
 re medica qui plura scierit, potiora scripserit; illorum tan-
 tam benignitatem, nihil ut scierint, quod nos nescire vo-
 luerint; tantam solertiam, vt pauci post illos scierint, quod
 illi ignoràrint. Illius *τελειωτὴν πρᾶγματεῖαν* *Galenus* ag-
 noscit gratus: huius immensum studium, qui *Græciam*
 & *Latium* vno volumine cōcluserit; *vetustis nouitatem de-*
derit, nouis auctoritatem, obsoletis nitorem, obscuris lucem,
fastiditis gratiam, dubijs fidem, omnibus naturam, nature
sue omnia, omnis, si docta, si grata, fatebitur posteritas.
 Quis vnquam doctus *Chymicus*, qui non ex illis aliquid?
 qui non ab illis doctior? In officinam ingredi *Vulcaniam*
 illiberale forsan sapientibus: nam nihil liberale sapit officina.
 Sed in naturæ adyta quis neget illis aditum? Qui nô-
 rit, quanti *Plinio* steterit in montē *Vesuuium* inquirere,
 à *Chymicorum officinis* exhorrescat: quibus pro libro fornax,
 pro penna forceps, pro charta focus, pro musæo hypo-
 caustum, pro *Cyclopibus* si non ex luto & argilla ficti, at
 facti ex sale sine sale, nisi sal sit pro anima; ex sulphure ar-
 dentes citò, malè olentes; ex argento viuo, nocentes
 dum viuunt, ne noceant enecandi: cætera sunt fumus,
 ignis, cinis; cinis, ex quo, ignis per quem, fumus in quem

Lib. 1. 2. ep.
50. 51. 82.

Gal. simpl. 1. 6.
c. 1.
Plin. ep. ad
Vesp.

- Suid. omnia. Cum his *versari*, hoc luto volutari, num voluit Antonius Anazarbensen illustrem *Dioscoridem*, qui cum ipsius Cleopatra familiariter versabatur? num nobilem Romanum *Plinium*, qui delegatis officijs, castrensi contubernio, militiae praefectura, acri ingenio, incredibili studio, amicitiam principum, notus & charus intimè Vespasiano, *ne horam quidem perdere, aut lectionem decem versuum sustinuit*, fecit scribenda, scripsit legenda, naturæ (præter alia) scripsit historias, opus non minùs varium, quàm ipsa est Natura? Indignum, ingratum, inhonestum foret. At hi *commune iudicium sunt secuti*. Vix aberrârunt igitur. Si via plana, via sana; si vox populi, vox Dei; si *ἐν δόξῃ δὸκῦντα πᾶσι*, quid verius, quàm vulgo notius? quid infallibilis, quàm vulgo in confesso? Etsi enim *scientes, nec placeât ipsi multis, nec ipsis multi*, vt tradit Trismegistus; & *Seneca nesciat que probat populus, at que scit Seneca non probet populus*; nec bouem currus trahat; nec tamen sine iudicio ad populi iudicium *Pomponius prouocauit*; & Plinio iudice, *In ipso numero est quoddam magnum collatumq; consilium, quibusq; singulis iudicij parum, omnibus plurimum.*
- Plin. l. 3. ep. 5.
L. 6. ep. 16.
- Arist. top. l. 1.
c. 1.
- Trism. Pœm.
c. 9.
- Sen. epist. 29.
- Plin. l. 1. ep. 17.
- Hor. l. 2. ep. 1.
63.
- Interdum vulgus rectum videt, est, ubi peccat.*
At *tulerunt sententiam de auro crudo*. Assum hic mauult, an elixum? Elixir an eliciet, ne *crudum* deuoret? E *crudo* cum sit horum tractus, quin *de crudo* fit tractatus? Excuderunt illi *sententias*, quales hic assequi vix poterit intelligendo, nedum scribendo imitari, nedum excogitando æmulari. E *Dioscoride* quam profert sententiolam *de auro* ex industria? Excoctum nouit *Plinius*, non hic magis. Quid in alterutro quod reprehendat? Alter non memorat, alter *vituperat*; nō sine *iudicio* alteruter: hic vitiligat vtrumque, vtroq; quanto minor? At nihilo maioris apud istum *Magnus ille Albertus*. *Illum* an legerit hic, nescio; non intellexit, credo: etsi nec huic, nec *illi* credam nimis. Magna authoritas, & multiplex experientia cognomen *Magni* fecit *illi*, quem iste parui

ui pendit: qui, si non minor illi, quàm huic fides, non minus, quàm hic iactitat, inuenit quod querebat. At ille sapes & odores metallorum vituperat. Si meritò, cur illum iste improbat? si immeritò, quin aurum excusat? Si omnium, quin & auri? si non auri, quin excipit? Vituperat? an damnat potius, qui dicit foetidos? Sapes & odores (cognati sunt hi siquidem) vt arguant subiectum, in quo manent, seminarium, à quo manant, hic fortè nescit, norunt philosophi. Philosophis, medicis, foetor arguit putredinem, in fonte, in fomite, in sede, in segete. Caulatur iste sulphur extraneum (quod verum est.) An verum dicit quod extraneum? an quod caulatur? Illius exotericum sit nobis exoticum, Budæo ἡ ἐξωθεν παιδεία. Nec enim θεῖον Chymicorum, nobis τὸ θεῖον Hippocratis, sed lacus diabolicus. Sin verò sulphur illud, & agens, & coagulans, & pater est, quo modo est extraneum? quo modo superveniens? quo modo pars compositi? Si immiscetur profundius, quo modo extra est? si adheret tenacius, quo modo separatum Quercetano? Si Quercetano pronuba, prodromus, anteambulo sulphur, qui formam metallis, quasi sponsam, tradat in manum, quo modo mercurius Hollando figit sulphur, sulphur mercurium, nec alterum consistit sine altero? Hæc tam pugnancia, vt falsa possint omnia, plus vno non possit esse verum. Nempe metalla Chymicis, seu sint perfecta, siue imperfecta, sunt è mercurio & sulphure, sed illa maturissimis, purissimis, & præstantissimis, hæc ex impuris, foetidis, fugacibus, arsenicali vel vitriolato spiritu inquinatis. Hinc orta attestantur suis principijs: συσώδες autem & δύσχυλον est θεῖον ἀπυρον, quamuis purissimum: id verò agens ager, vt sui simile reddat obiectum patiens. At nec Aurum ab omni macula immune, liberum: In huius manus quòd inciderit, qui quasi Harpyia ἀσπαξ — contactu omnia fædat Immundo. — Aspersit maculas hic prius aliquas, sed auro postmodum lituras plures allinet. At est huic perfectissimum. Nil deest illi

Alb. Malchê.

præf.

Hic præf.

Alb. re. met.

l. 3. tr. 2. c. 4.

Arist. anima.

l. 2. c. 9.

Meteor. I. 4. c.

1.

Bud. cōment.

Morel. met. p.

37.

Quer. ad Amb

p. 31.

Io. II. Hol. ch. I.

theor.

Liba. com.

met. l. I.

Vir. Æol. 3.

igitur, nil superest; ne *macula*: est *αυταρκές, αυτοπλής*, & quidni *αυτοκράτης*? Sed vt illi,

Hor. l. 2. od. 16

— *nihil est ab omni*

27.

Parte beatum;

Sic alteri,

Sen. Tro. cho.

Est miser nemo nisi comparatus.

4.

Hic *perfectissimo* quod addat, nihil videt: ne velit detrahere. Volens, vidensque detrahit. Quod struit manu alterâ, destruit alterâ. Detractor, destructor. *Vis omnis medica non cer- nitur in auro crudo. An aliqua? an cogitatur? quidni egre- gia? Ibi crassa sua materia desultat.*

Hor. l. 2. ep. 76

— *Crasse compositum, illepideq.*

253.

Bœotium in crasso iurares aëre natum.

Cic. in Ant. or.

3.

An *crassa materia*, quæ est purissima? an mistio, quæ optima? an defilit? an resilit. Loquor, vt Cicero: *quis (nisi Antonius) sic loquitur? At & ibi faculentia in profundo adheret. Cui? fundo fortè vasis, in quo excoquitur: emergit verò defæcatum. Nec enim obryzum excipit, cuius ne semigranulum non ponderi, non pretio, non vsui. Fæces artifex hic colligat, vt fucos inde faciat. Num adhuc faculentum? quod ὄβρυζον, vstulatum, pustulatum? num maculosum, quod depurgatum, depuratum, purissimum? num crudum, quod excoctum? In igne iam constitit, examina sustinuit regalia, fortes aquas, quartationem, fulmen, cineritium, coloritium, cæmentum, sulphur, stibium; vt quo probetur, aut hoc sit satis testium, aut nescias quid sit satis. At huius auro corporea sua moles debet à præparatione subacta. Quis obligauit? quis exegit? quis petijt? quid ergo debitum? De mole qui detrahit, is maiestati detrahit: qui maiestatem subigit, is læsæ maiestatis reus. Sic aurum, vt spiritus (an anima, an *ἀΐμα* homini?) non potest abundare, redundare. Iniquè comparatum, ille vt præparet, qui malè separet quod optimè compositum & comparatum. Nec modò molem subi- git, quæ corpus, aut excoquit materiam, quæ *δύναμις*, sed formam*

Liba. com.

met. l. 1. c. 3. 4.

Cic. fin. l. 2. de

A. Var.

formam destruit metallicam, quæ ἐν τελέχεια. En destructorem strenuum: en monstrum informe: en chymicum deformatorem. Romani milites è malo genere ne relinquendum conclamârunt *catulum*: iste ex optimo & formam censet destruendam.

Aur. Vict. in Maxim.

Quis Colchus hæc, quis sedis incerta Scythæ?
Egregius *formarum* spoliator, rem eradicat funditus; non *superficie* tenus. Quo verò nomine, Naturæ delicias, perfectionem, opus Dædalæum, quæ *nomen dat & esse*, quæ *quippiam diuinum* dicitur, quæ facultates elargitur, deformis iste diripit, diuastat, demolitur? *Ne recrudescat*, scilicet *materia*. Maritum nempe amputat, ne vxor virum appetat. An indiuisum hoc coniugium?

Sen. Tro. act.

5.

Arist. phys. l. 1. c. 9.

Fælices ter, & amplius,
Quos irrupta tenet copula; nec malis
Diuisus querimonijs
Supremâ citiùs soluet amor die.

Hor. l. 1. od. 13

17.

Annon *materia* dos illa,
Virtus, & metuens alterius viri,
Certo fœdere castitas,
Et peccare nefas, aut pretium est mori?

L. 3. od. 24. 22.

An *materia*, vt Metra,
Nunc equa, nunc ales, modo bos, modo cernus?
vt Proteus,

Ou. Met. l. 8.

877.

— *formas se vertit in omnes,*
Omnia transformat sese in miracula rerum?
vt Augusta,

Vir. Geor. l. 4.

441.

Iam lassata viris, nondum satiata recedit?
vt Iberinæ, non sufficit vnus,

Iuu. sat. 6. 130.

Ocyùs exores, oculo contenta sit vno?

54.

An *formam* nunc pellicit, nunc pellit? nunc admittit, nunc dimittit, hanc, illam, aliam? quam modò excepit gremio, hanc mox *excludit præ amore*? An illam perdit, nec ipsa perit? An *forma* cum agit, vt sit hoc aliquid *materia*, id agit

Scal. subt. ca.

307. 27.

git

- git *materia*, vt *forma* ne existat? An *forma* destruitur, quæ nūquam generatur? an fatigatur à *materia*, quam reficit? an cadit à seipsa? an destruenti cæditur, an cedit insequenti?
- Bac. sap. vet. c. 13. An potius, *materia* cum constuprator Chymicus vim adhibet, intendit vincula tenacia, in nihilum vt redigat, illa, formarum periodo decursâ, victa an victrix magis
- Vir. Geor. l. 4. *in sese redit*, -- ad se reuertitur, priscam amasiam in sinum recipit? acsi Antonius (sed non tam probus) relicta Cleopatram speciosâ, pretiosâ pellice, redisset ad Octavianum. Nec enim *materia* sine *forma*, corpus sine vtraque, vnquam aut est, aut esse vsquam potuit. Si ergo *auri forma* vnquam destruitur, id *aurum* iam esse desijt: vbi idcirco aurum potabile? Aut *aurum* non est, aut habet *auri formam*, intrinsecam, extrinsecam. Sed quousque & quomodo soluatur, post viderimus. Nunc hæc acta hic dicit, *verè*, philosophicè; sed nec verè dicit, nec philosophicè: nisi actum de auro, quod iam, *ilicet*, *perijt*, in nihil redactum; vt *solent*, chymici *beare amicos*. Id verò quorsum? vt *spirituale corpus euadat*. Quid? an *per antimonium*, vt Paracello, vt *ter percurrat septem sphaeras, seu cælum secundorum mobilium!* En quò *euaserit*. Hei mihi, quale aurum.
- Lib. l. 2. ep. 84. è Par. -- *quantum mutatur ab illo?*
- Vir. Æn. l. 2. Nos verò malumus longum, latum, profundum, trinâ dimensione extensile, colore vero, corpus solidum, & plenum sicci ponderis, cum appendicibus, epithetis, & intestinis omnibus: quale voluerunt, coluerunt, optârunt, aptârunt patres, aui, abau, atau, proau in sæcula:
- Mart. l. 13. ep. 2. 2. *Quantum noluerit ferre rogatus Atlas.*
- Apage potabile; cedo portabile. Etsi conueniat nostro *spiritui* cum auri corpore; huic naturali *corpori* cum artificiali *spiritu* non satis conuenit. Etsi animos faciat, & reddat animam *aurum* hominibus, ipsum est sine animâ, nec amat affusos infusos *spiritus*: & animam si habeat, vt gignat ex se *aurum*, quasi hordeum ex hordeo, id *aurum corpus* est mole

mole, mensurâ, pondere. Quin *spiritum* inuestigantes, illum inter *animam* & *corpus* Medici, at *animam* inter *corpus* & *spiritum* Chymici interserunt: illi, vt omnia, cum ratione luculenta; isti, vt cætera, cum ignoratione irridenda. Siue enim per scalam Trismegisti ascendimus, à materia ad aërem, ab aëre ad animam, ab anima ad mentem, à mente ad Deum; siue per Platoniorum classes descendimus, à Deo ad mentem, à mente ad animam, ab anima ad spiritum, à spiritu ad syndromen, à syndrome ad materiam feremus gradum. Verùm quid rei physicis $\psi\upsilon\chi\iota\kappa\omicron\iota\varsigma$ cum Chymicorum phantasticis $\pi\upsilon\epsilon\upsilon\mu\alpha\tau\iota\kappa\omicron\iota\varsigma$? Prudenter foelicissimæ memoriæ Diua Elizabetha, *Si meritis sim spiritus, spiritualibus curari feram; sed cum sim corpus mixtum, non nisi corporeis sanari sperem.* Tantum Reginae absolutissimæ displicuit dissolutissima Regina Quintessentia. In memoriam quod reuocat, quanto sit melius quod REX $\Phi\iota\lambda\omicron\sigma\omicron\phi\iota\tau\alpha\tau\omicron\varsigma$ nummis inscribit suis, *Qua Deus coniūxit, nemo separet.* Ne sit diuortium *materia à forma auri.* Huic autem non modò *spirituale euadit, sed irreducibile.* Quo pergit ulterius, eo agit deterius. Non modò rem tollit, sed

Spem gregis ab. —

radicitus euellit olera; arcem euertit funditus; nec tondet modò Chrysalus Phryxi arietem ad viuam cutim, sed iugulat, sed deuorat, propinat epotandum: Geberi carmine,

Vt sumat potum quod scandit ad aethera totum.

Quàm Circe venefica, crudelior, veneficentior; illa ad tempus homines in porcos transtulit, nec mentem abstulit, at succis melioribus tandem benefica in homines re-ctos erectos retulit. Hic *auri materiam* attenuauit, molem subegit, *formam destruxit* penitus, id egit, eò redegit, eò reduxit, *aurum* $\delta\beta\rho\upsilon\zeta\omicron\nu$, vt sit irreducibile: nec, malis plenâ Pandoræ huius pixide, Epimethei istius imprudentiâ,

— Intus spes sola remansit.

F

Apage

Cor. Gem.
cosm. l. 1. c. 2.
Ficin in Tim.
Plat.

Vir. ecl. 1.

Plaut. Bac. act.
2. sc. 3.

Geb. car. 13.

- Lipf pol. l. 4. c. 11. Apage Lauerniones, Grypos, ait ille ex illo, qui rem auferunt cum puluisculo: quid istum, qui aut rem prorsus auferunt, aut in puluisculum reducit nihili, aut frustra sudat? è Plaut. Truc. Hoc autem Chymico & solitum, & debitum. Nam qui quod melius in peius redigit, frustratur meritò & alios & seipsum: id verò ferè Chymicus. Frustraneos labores suos (voce propè suillâ) hic in hac causa deplorauit: concedo igitur, quod hîc concludit, quòd frustra desudarit. Nec erat aliud quod expectaret. Nec enim Circe in Vlysssem Mercurio stipatum valuit; nec Chymicus in aurum constipatum, cui Moly illud insitum, hausto quantumlibet Circeò poculo, valebit adeò quin virgam repellat incantatricem, adeoque
- Hor. l. 4 od. 4. 61. Non Hydra secto corpore firmior
Vinci dolentem creuit in Herculem.
- Cic or. pro. T. Ann. Mil. Exclamet iste igitur cum Tullij Milone homicidâ, O frustra suscepti mei labores, ô spes fallaces; ô cogitationes inanes meae. Lapis Philosophorum (qui magis optio, quàm opus Chymicorum, plusquam aurum potabile, nam anima & semen auri) lapis putetur Sisyphi, quem iste apud inferos voluendo, reuoluendo, petendo, nitendo, vrgendo, sudat, Cic. Tusc. qu. l. 1. neque proficit hylum. Ne isti magno conatu magnas nugas agunt. At hic in Basilicam deducit Chymicam, si dijs placet. Ter. Heau. act. 4. sc. 1. Descripsi prius officinam; audiui πονητήριον, fortasse πονηρόν & πονηρόπολιν.
- Vir. Æn. l. 8. --Cyclopum excusa carminis
Antra Ætnæ-- & vbi --fornacibus ignis anhelat.
Sed Chymici vt vendicent, vt venditent Basilicam, id nuper editum, auditum nuper;
- Ecl. 1. Non equidem inuideo, miror magis.--
- Hip præc. t. 9. 10 leg. 1. 3. Nimirum, ex quo ἐκ πόδος ὑψευμένοι, καὶ τίνων εὐπόρων ἐνδοσίῳ ἀγαλαμβανόμενοι, quorum comes inscitia, magistra est audacia; quos perforatas clepsydram ambitionis in defessa appellat Apponensis, in aulas Principum, in aures Procerum, in Magnatum

Magnatum amicitia, in gradum & gratiam, sollicitando, pollicitando, adulando, adorando, fucando, furando se se insinuârunt, latè patentes, longè potentes, lautè calentes, lætè valentes *Basilicas* extruxerunt, qui *in casa fur-* Arist. par. an. l. 1. c. 5.
maria cum Heracleitò σκοτεινῶ, & hîc Deos professi, iamdiu, & iamdudum confederant. Sed his *Basilicis*, longè aliter quàm alijs iuridicis vel regijs, num mos, num fas, num ius putatur, è domo accusatoris testes promere, his reum premere, falsarium interrogare de falsario, vt muli scabant mutuum? Omnino ἀτεχνον quod petitur à testimonio, sed magis ἀτοπον, & planè ἀπιστον quod à domestico seu ἑμολέχην argumentum. Hîc semel moneo, me facilè, non cum contemptu transiturum, sed silentio præteriturum, quos iste adducit, fortè seducit testes *Chymicos*, Chimæricos, Cimmerios, eiusdem farine, furfuris, familiæ; tum quia tales; tum quòd in istum, non in illos scribam. Nec verò ex parte nostra nostras producam legiones, Galenicis educam copias; sed arma fortè capiam ab eo quicum decerto, aut testes aduersarij concludam illinc stare, sed hinc dicere. Vtrumque, ne nimius, ne sim eneruis. Hic autem pol hoc dedit haud βασιλικὸν, vt agat cum Rege εὐπόρῳ haud βασιλικῶς. extrudat è *Basilica*. Excludit siquidè, quòd cor exhilaret Crol. bas. chy. P. 202.
aurum commune. Id quo communius, hoc melius, addo & verius, agnoscit ipsum vulgus: Hic addit, *vulgares Medici*. An viliores ideo? Qui placent, qui profunt populo, se præstent cæteris præstantiores, & opus, & oportet. Quid in hoc homine, quod non *vulgare*, quo cæteros præ se contemnat? Si vulgus illum respuat, qui illud despuit, qui supra vulgus nihil sapit, erit mendicus infra vulgus, qui non erit *vulgaris Medicus*. Sed & est huic *Basilice Alchymistarum vulgus*; in quo & iste forsitan. At *aurum* nobis *mortuum*. An illi *vinum*? Nisi cauet, aufugiet. Quid *vinum*, quid *mortuum* dicatur istis, cum dicant contradictorie, obscure, metaphoricè, nemo intelligat. Me verò pudeat dicere,

- P. 208.
P. 206.
- cere, non intelligere, si ipsi intelligerent qui ista dicunt. *Aurum* ostentat ille quasi *terrestrem Solem, vitam, substantiam, essentiam ut largiatur omnibus, & gerat proximè Dei imaginem, Naturæ operis perfectionem, imò omnem Naturã, in quo Natura sabbatizat.* Etsi hoc durum, ferè blasphemum, id tamen (puto) dicit, quòd est Naturæ, non quòd artis: id autem sensu *miruum*; nec meo quidem est hoc *viuum*, nedum *viuificum*. Ioanni de Rupescissa, *Alchymicum naturam destruit.* At est hoc *philosophicum.* Quòd noti Philosophi ne somniârunt quidem, *nothi, nouitij* non nisi per *insomniũ* fortasse augurati. At & *Regeneratum.* Sacri vocabuli ad rem prophanam prophana catachresis, sed *istinimium familiaris.*
- Io. Rup. quin. cl. c. 3.
- Hor. l. 3. od. 1. 1
- Phil. de mund
- Arist. metaph. l. 4. c. 16.
- Ou. trist. l. 3. cl. 1. 1. Brac. Dem. dial. p. 409.
- Io. Rup. quint. c. 30. Alb. Alch. p. 627.
- Odi prophanum vulgus, & arceo:
Fauete linguis.--*
- Quin si Philoni ἀμύχανον παλιγγενεσίαν τὸν κόσμον λαβεῖν, non minùs & τὸν χρυσόν. At & *plusquam perfectum.* Priusquam Grammaticaster accesserat, à Philosophis *perfecto* nihil addi vel debuit, vel potuit. Si finem sit adeptum, quin quiescit? quin fruitur? quòd pergit ultrà? si non sit adeptum, quo modo *perfectum* dicitur? Etiam Grammaticastris supra superlatiuum nihil; summo superius.
- Quis gradus ulterior, quo sese exporrigat aurum?*
- An hoc opus supererogationis? hic thesaurus ecclesiæ? Nempe *perfectius quàm est elixir*, ut Geber loquitur in Dæmogorgone. At & *in omni liquore solubile.* Hoc illud *solidissimum?* Quousque tandem? Ad aquam Regis liquecebat, in *Raimundina ebullit*; nunc *soluitur in omni liquido.* Vah Regem dissolutum, à bono consonanti in malum liquidum qui transmigrârit. At de hoc *audiendum.* Non *audio*: vix *audiat* Ioannes de Rupescissa, vix Albertus, quibus *aurum Alchemicum cor non letificat, sed ledit.* Quin sentit aliter de illis alibi & φιλοβόσιδευσ hic Craterus, & non *vulgaris medicus*, cuius parenthesin, sed in hunc sensum in hæc

hæc verba reperies, (*Quod etiam per se omnes spiritus exhilarat, cum quis eo in crumena abundauerit.*) Quod aurum subauditur? Non potabile, opinor; crumenâ vix portatur: non vinum; ne se furripiat: non regeneratum; quod animæ, non corpori conueniat: non plusquam perfectum; quod nusquam est, quod nihil est: non Philosophicum; quod euanescit vt notio: non resolubile; quod effluit vt potio. Hic sibi habeat, quod vanus vigil somniat; mihi concedat aurum, quod viuus videns sentiam.

Adde insuper quod *Mirandula* ipsemet confitetur, se illa perstrinxisse non decernendo, sed disputando: quando potabili auro utitur quidam ad omnes tollendas agritudines, atque ad vitam quantum per vires natura licet prorogandam. Egi (inquit) causam eorum qui aurum potabile vellent dispendere: quod quidem ego colligere maluerim, & optarem egregiè posse ad nostri corporis aliorumq; salubritatem. Præcipuè cum constet *Antonium Chirurgum nostrum* superioribus annis matronam ex foro *Cornelij Pthisi* moribundam, paucis diebus ab ipsa tabe liberam sanitati pristinae restituisse, solo potabili auro, quod ex ipsius patris *Nicholai* confecerat disciplina.

Sed de *Mirandulano* ecce quod præmonueram, præuaricatorem ἀυφίβουλον, ἀυφίδοξον, fatentem reum, se illa perstrinxisse (quo ipse perstrictus maximè) non decernendo (quod iudicij) sed disputando (quod ancipitis.) In scenam igitur cur est inductus, ἀεστιακὸν πρόσωπον, an modò harum, modò illarum partium? Mittamus ergo huius ἀντιλογίας, qui egit (sed frigidè) illorum causam, qui Aurum potabile vellent dispendere: voluisse dictum arbitror dispendere: nec enim facillè dispendi potest, id est expendi; disperdi poterit facillimè, & hinc dispendium, non est compendium. At hic maluit colligere. Nec hic quid dicat, eligit. Et optat egregiè posse. Optatum egregium: vel impotens plerunque optat, quod vix vnquam potest.

Optat ephippia bos piger, optat arare caballus.

Id solum hinc lucratur, vt cui non creditur ex parte alterâ, ne credatur ex alterâ. Si nervos & artus sapientiæ Epichar-

Crol. bas. chy.
præf. p. 41.

F. A.

M. G.

Hor. l. i. ep. 34
43.

Cic. Pæt. Concl.

Lib. nat. met.
l. 1. f.
è Mirand. l. 3.
c. 2.

meios habuisset, non temerè cuiquam credere, vix illis ille habuisset fidem; nedum illa de Antonio Chirurgo suo, aut alijs (vt quidam nostri de nostro & alijs) vel de Auro potabili, vel arte transmutatoria retulisset; nedum referenti, aut noster, aut Libavius fidem adhibuisset. Verùm vt

Sen. Her. fur.
act. 2.

— quod nimis miseri volunt,

Hoc facile credunt, —

Plan. Cic. ep.
fam. 23. l. 10.

ità nescio quomodò, non solùm fenes, sed magna ingenia, præsertim empeirica, credulitatem quia errorem magis quàm culpam existimant, hoc errore amoris, an amore erroris ferè corripiuntur. De Mirandulano loquor & Libauio; vix de nostro, qui quicquid trahi poterit in causam suam corradit vndecunque

Vir. Æn. l. 1.

— discrimine nullo

Tros Tyriusve suat. —

Ou. ep. Hel.
Par.

Sed non tantummodò, vt ille cecinit,

— credulitas damno solet esse puellis;

sed toti ferè populo, cum illis inest, authores qui sunt alijs, vt credant vix credenda. Quod si huiusmodi ex parte alterutra fidem vel arrogant vel derogant, huius Anthony auro potabili (è cuius disciplina, patris, an patru, confecto nescias) audita vt omittam plurima, cognoui (quam postea Galenicè curau) generosam pthisi moribundam, non modò non refocillatã, restitutam, sed longè afflictam grauiùs. Sed vtriusque Anthony, ille vt arguit, ἐπιτυχίας ἤλιος ὄρεα; ἀποτυχίας γὰρ καλύπτει.

Lang. ep. vlt. l.
3. è Nic. Ar.
fen.

F. A.

Apparet ex his, quod licet Mirandula ambiguus quodammodo hesitare videatur, ne fortè Peripateticis contrarium sentire dicatur, manifesta tamen experientia euictus, istius Philosophie veritatem planissimis verbis confirmauit: veruntamen sub hac cautelã, quod inter mille mortalium myriadas pauci sint reperti, qui potionis aureæ conficiendæ scij gnariq; fuerint.

M. G.

Mirandulanus verò nec hesitans ambiguus, qui in partem alteram pronunciat; nec Peripateticis contrarius, qui veritati

COR-

coniunctus; nec victus experiētiā, qui nihil expertus artis experti credidit: sed tandem cautiōr, inter mille myriadas admittit paucos.

--pauci, quos equus amant

Virg. Æn. l. 6.

Iupiter, aut ardens euexit ad aethera virtus,
Dijs geniti potuere.--

Hic homo perpaucorum hominum; *μυρίαδος*,

Epigr.

-- qualem vix repperit unum

Millibus è multis hominum consultus Apollo;

Sapiensq; supra Græciæ septem viros

Auson. epist 8

Octauus accessit sophos

Anthonijs ἀντωνίου hic vel ille? vnde? quo modo? quo iure?
si dijs placet? Reperti scilicet; vt vacca patri forsitan:

Ouid. Met. l. r.

-- tu non inuenta, reperta es.

Id artis est, hoc fortis. Hi verò quales? Qui potionis aurea cōficienda scijs gnariq;. Σκιαὶ videntur, vel σκιῶν ὄνειρα, de quibus loquitur: de scijs siquidem nil scio equidem, nisi quòd sint umbrę, aut obsoletū è Nonnio. Sciētes scio alios, & istum sciolum admitto in grammaticis, vix in Latinis; & vt fit gnauus cedo, at quā sit gnarus nescio cōficienda potionis: Potifex sit cedo potiùs, quā Pontifex. Ergone

ille sapit solus? --

-- λοιποὶ σκιαὶ αἴσθησι;

Hom. ody. l.

Nam pauci tanto dignantur munere Divum,

10. Tires.

Aurum vt compactum soluant potabile in aurum:

Crol. Bas. ch.

vt ille carminificat, vel carmen corrumpit Palingenij, quem nec Phoebus carminis, nec Deus auri potabilis dignatus munere. Hinc illi carmen Morus aptet,

Pr. p. 42.

Pal. Zodiac.

P. 93.

P. 203.

Th. Mor. epist.

Abingd.

Millibus è mille Chymicus fuit optimus ille.

F. A.

Descendamus ad alios etiam, qui singulis in etatibus maximè claruerunt, Philosophos aequè ac Medicos. Omnis enim Philosophica disciplina vsque dum per suum effectum dignoscatur, Philosophantium testimonio vera esse comprobatur.

Ita scitè ascendit hic ad summum; mox descendit, sed per M. G. saltum, vide ne Vulcanium: an quòd ad Philosophos minorum

rum

rum gentium, an quod ad contubernales suos, Cyclopas ignicolas? adiuncto plebiscito, quale vix quispiam è plebe tulerit, inscito, inscio: *Philosophica probanda testimonijs, dum per effectum dignoscantur.* Αφιλόσοφον, ασουρον. Faceffat ergo theoria, faceffat metaphysica, faceffant mathematicæ cum problematibus, theorematibus, κοιναις εννοιαις: faceffat demonstratio διότι, κατὰ πάντας, καθ' αὐτὸ, καθόλου πρώτων, è veris, primis, immediatis, notioribus, prioribus, causis conclusionis: Nec verò solùm εἴ ἔστι an sit quæritur, sed τί ἔστι, ὅτι, καὶ διότι, quid, quare, quale sit *aurum potabile* inquiritur. Causas *philosophans* inquirat igitur, principia deducat, axiomata constituat, definitiones adhibeat, designet media, proprietates adiungat, inuentionis loca percurrat prius omnia, quàm ad *effectum* decurrat, nedum ad id vltimum recurrat subterfugium, saltem perfugium, à *testimonio*: quod extra artis limites, quo *nihil* est Libauio *putidius, inertius,* Michelio *frigidius*. Si res agenda numero, nominibus si concertandum, quot ego (bone Deus) Græcorum, Latinorum, Arabum, Gallorum, Hispanorum, Italicorum, Germanorum, nostratium, antiquiorum, recentium, non modò nomina, sed argumenta, ἀποδείξεις, αξιώματα, συμπερασματα producerem: à nobis vt stent ex aduerso, qui vel negarint, exploferint, abiudicârint *aurum potabile*, vel (si negatio concludi ritè posset ab autoritate negatiuè) saltem nescierint, filuerint, omiserint: quod non fecissent vtique tot, tanti, tales, si tantum, tale, quale hic prædicat, rescissent bonum. In foro forsitan hæc valeant, in schola valeant, exhibentur, exulent. Οὐ πλίθει, ἀλλὰ ἐπισήμῃ.

Arist. poR. an.
l. i. c. 2. 4. 6. 10.

Lib. ep. 13. l. 1.
86. l. 2.
Mich. apol. ch
p. 211.

F.A.

Raymundus Lullius summus ille Philosophus, pius, & Christiane religionis strenuus propugnator, in intima illa Natura secreta ita penitus introiuit, vt nihil intentatum reliquerit, vsque dum ad supremum preparationis Auri gradum peruenerit. Multa eius monumenta apud nos extant, in quibus comprehenditur integrum magisterium veræ ac Philosophicæ solutionis auri, ac totius eius regiminis, vt redigatur tandem in formam potabilem, & re verà medicinalem:

idg₂

idē, sub continuā quadam orationis serie. Intere tamen genuina preparationis scopum, & Raymundus ipse, & Philosophi similiter omnes enigmaticè tantummodo insinuarunt: occultauerunt autem pro eorum posse secretum ipsum, ne indignis pateficeret. Prælicam posuerunt omnes sub diuersis regiminibus, multiplicibus imbibitionibus ac distillationibus ut expedit. Solidum enim hoc corpus licet perenni factum gurgite, nullam omnino solutionem admittit. Sed si terram hanc nostram pluuia atque imbres sapius ac copiosius humectent, & illam Sol suo calore & feruore iterum desiccet, successu temporis solutionis fructus prodibunt, & emollescet materia mellis instar. Mellea hæc substantia Catholicon est Remedium, & potest bibi & sumi, in vino, brodio, aquâ stillatiâ, aut liquore quocunque: ut plenariè in libro suo de Conseruatione vite humana tractauit.

Sed quis antesignanus? Nempe qui Theophrasto ab Hohenheim sophistices & imposturæ antesignanus; eò demētia peruenit, ut prius docere vellet quàm discere: Protefilaus Lullius, Christianæ religionis strenuus propugnator. In quos? quomodo? quando? Maioricanus (ni fallor) fraterculus, trecentis ferè abhinc annis, transmisit testamentum siue codicillum Ruperto Anglorum Regi, suisq; heredibus (quonominē num aliquem hic Anglus nouit?) per Regem Eduardum (pro imperio) quotum? in Quinto instat Verdemannus

*Quem tantum terris ostendunt fata, nec ultra
Esse sinunt:--*

annis ferè ducentis intercedentibus. Illi ὁμότεχνοι, ὁμότιμοι, ὁμότροποι. Arnaldus Villanouanus, huic secundus; Conciliator Apponensis, haud scio an hic primus. De horum fuga, carcere, ab Inquisitoribus fidei, accepi aliquid: de huius pugna strenua ne verbum quidem; nisi quod à Saracenis interfectus, annos Penoto nunc centum quadraginta, mox centum quinquaginta vixerit. Accepi ab ipso etiam, à Villanouano, Conciliatoris auditore, ipsum, non intelligentem prius, hanc artem didicisse: qui tamen, huic secundus, eodem insistit tramite, doctor discipuli. Hic verò

G

tantum

M.G.
Dial. de Alc.
Chryl. p. 22.
Rai. Lul. an.
trans. met. p.
Codicil p.
Lud. ver. ep. in
Lul. test.
Chron. Angl.
Virg. Æn. l. 6.

Iof. Mic. ap.
chy. p. 125.
Lib. l. i. epi. r.
Symph. Cam.
vit. Arn. c. 2.
Pen. alch. tr. 2
p. 93. 118.
Rai. Lul. cod.
c. 63. 227.
Murch. ep. in
Arn.

Dial. Chryso.
ib.

tantū abest à *Lully* scientia (etsi & ille *Theophrasto* *scientias* *conspurcârît*, *nec vnâ nouerit*) quantum à *Tullij* eloquentiâ, & ipse, & *Lullius*, & hic ab *Hohenheim*. Sed quid de his scripserit, quid senserit alteruter, hîc non infisto, vt nec in horum aliquo, vt ne sim tædio, fastidio, & fortè odio. Nam cum illis *prolixè*, *perplexè*, *idéoque molestè loquar*, vt sensit *Augustus* de *Tiberio*. In *monumentis* autem *Lully* si *magisterium* id *comprehenditur* *totius regiminis*, in *formam potabilem* quo *redigatur Aurum*, quin post tot annos erutum per tot ingenia, quæ tam sagaciter, tam seriò, tam superstitiosè indagârunt? Nempe *enigmaticè* quòd *occultatum*. Hic *Dauus* igitur, an *Oedipus*, hoc monstrum, seu *Sphinga* conficit? *Id ne indignis patefiat*. Hic solus quem *Dij* diligunt?

Virg. ecl. 3.

- hic *Phillida* solus habeto?

Dignus mehercule; tam solus *Lullium* legit, intelligit. Clauem hic tenet: ad clauum ergo sedeat, ad *Solis* mensam solus. En vt nunc *non soluat*, *mox humectetur*, modò *desiccetur*, tandem *emollescat instar mellis*.

Hom. Il. a. 251

τὸ δ' ἀπὸ γλώσσης μέλιτος γλυκίων ῥέει εὐδύη.

γ. 223.

Quid ergo *gargites*, quid *imbres*, *pluuias*, *mox intonat*?

--νιφάδες σιν εὐκίτα χειμερίσιν.

Sed vt *hæc mellea substantia* sit *Catholicon* & *medium*, *λίπος λίρον*, *Catholicæ fidei* non est *articulus*: *vix credidit*, dum *iuuenis*; *nedum pro illo senex* est *mortuus*.

F. A.

Arnaldus Villanouanus eodem tramite insistens, delineauit *Spagyricum* processum *Auri* & *Argenti* simul. *Vna est enim eademq; linearis via* in utroq; artificio. *Quod inter Sophistas & vulgares Artistas in usu non est*. *Eorum solutiuum appropriatum ad Aurum*, nullum habet cum *arbitrio* commercium, nec è contra.

M. G.

Symph. Cam.
vic. Arn.
Riol. exc. in
Q. 1. p. 16.

E *Villanouani* (qui, nequid de illo grauius, etsi *χευσόποιος*, pauperrimus decessit) *exotericis*, vnâ hic eligit (ô *hominem lectissimū*) *ἀτυλογίαν*, de *viâ eâdem solutiuo appropriato*; ad *aurum potabile* quæ nihil faciat. *Expendite qui legitis,*

gitis, annon & contra ipsum; qui nostis quicquam chymicum, annon & contra verum, adeoque Arnaldum, si & hæc sint Arnaldi.

Arn. Vil. Ros.
phil. 610.

Petrus Andreas Matthiolus celeberrimus Germaniae Medicus, petitioni Andreae de Blawen satisfaciens in Epistola quadam qua extat, respondet in hæc verba. De facultatibus Auri potabilis, dubium non est quin ea sint maxima. Ausim dicere, neminem Medicum absolute esse posse, imò ne mediocre quidem, qui in hac nobilissima distillandi scientia non sit exercitatus. Id cum alibi, tum imprimis in Chronicis Morbis est animaduertere, ubi tota massa sanguinea in uniuerso venarum ambitu corrupta est, & referta multorum Morborum seminarijs. Hi (inquam) citra Metallica deuinci vix possunt. Ea enim sola, vi ignis ita attenuantur, eamque penetrandi vim acquirunt, ut habitum totius corporis facile permeent: cum interea cetera planta eousque ignem non sustineant. Ac qui eiusmodi Morbos citra scientiam res Metallicas tractandi aggrediuntur, yplerunq; re infecta cum magno dedecore, & suo, & Artis Medica desistunt.

F.A.

Quid Andreas Andreae, senior iuueni responderit, ἐδὲν πρὸς ἄνθρωπον -- ἐκ ἐστὶν ἀμύμονος ἀνδρὸς. De facultatibus auri potabilis, nec illi est quod contradicat, nec quod dicat splendidius: sed an fit huic facilitas, ut faciat potabile, id est, ut par est, εὐπερίον, εὐποτόν, εὐδοτόν, humano corpori quod digeratur facile, feliciter, nec solus, nec solum dubito, sed planè, quod fit, pernego. Nec hoc ἀίτημα geometricum, aut medicum, sed sophistarum ἀίτησις τῆ ἐν ἀρχῇ. Ex præsupposito, tametsi impossibili, sequetur quodlibet, vel impossibile. Error hic in principio perget in infinitum, nunquam se corriget: hoc vno absurdo dato sequentur absurda infinita. De distillandi scientia, quæ affert è Matthiolo, ἀπὸ τοῦ δ' ἰού υσσῶ. Nec ille celeberrimus dicatur Medicus Germaniae, qui fuit Senensis Italus, (tam nouit hic & celebres) sed nec nos doceat, è nostro Dioscoride qui didicit (quem hic in Chymicis nunquam versatum falsò obiecit inscius) nec, quàm nos, magis approbet alteruter: nec quòd probanda distillatio, aurum potabile ex illâ iste comprobet. De metallicis post videro.

M.G.

Matth. l. 4. ep.

ult.

Arist. phys. l. 1.
c. 2. t. 10.

Hic pag. 3.

Andreas de Blaven Med. Petro Andrea.

Matthiolo. S. P. D.

B. A.

Sæpius sum admiratus, plurimos etatis nostræ summos Medicos, Naturæq; indagatores acerrimos, qui cum in materiâ Medicâ cognoscendâ & explicandâ plurimum nauarunt opera & laboris, interea tamen Aurea illis aqua, magni imprimis, & nunquam satis laudati Remedy, mentionem omnino nullam faciunt. Quam tamen ad eò nobis commendarunt ex veteribus quidam, ut cateris eam omnibus Medicamentis facile prætulerint. Quippe qua, vires ut ille languent, restituantur in tantum, ut reuiuescere vtentes, vigoremque inde incredibilem facultatum omnium corporis recipere videantur. Eius rei causam, an in difficultate eius aquæ parandæ, quod in conficiendo Chymicos labores requirat, quos pauci sciunt, vel tanquam sordidos abhorrent; an in auaritiâ & sumptuum parcimoniâ referam, dubito. Complures certò esse scio, qui cum ipsi rem ita arduam, vel ignauia, vel mentis hebetudine non valerent assequi, conatus in ea aliorum industriorum hominum summopere contemnant & eleuent. Quorum ego impudentem & insciam temeritatem deploro, &c. & in sequentibus hæc super addit: Vnicè detestandi videntur & oili isti, qui viros bonos, cum, ut vita vsuq; mortalium consulant, plurimum diligentie, curæ laboris, & sumptuum, in inquirendis hisce Naturæ secretioribus Medicinis conferant, inuide eos videndi, mordendi, ac carpenti finem nullum faciunt: neque tamen ipsi interea, meliora in lucem restituunt. Hæc nostra iam res agitur. Sed meliora spero.

Nec vis vlla adigat præclaro abstinere cœpto.

Virtutis Regnum viret, æternumq; virebit.

M. G.

Bla. Mat. l. 4.
ep. penult.
Scal. subt. ex.
335.

Blauen. ib.

Lib. l. 2. ep. 83

Andream alterum de Blauen scilicet, ut cunque ἀνὸρ ἀνδρῶν
διὰ φέρεται, vix ἀνδρῶν credo, cedo ἀνδρῶν πῶς οὖν, sic admirando stupet. Mirari inscitie, ut irridere insolentie. Aquam hinc auream ut hauriat, huic aqua hæret. Quam è veteribus laudârunt quidam. Qui? Hic quidam è nouitijs num nouit illos? quin nominat? Summi etatis nostræ Medici ne mentionem faciunt. Summam illis mentem eo nomine subesse auguror; huic nullum sanè meritum. Nam & isti Andrææ ex aqua forti regia, ipsa viscera quæ exedat, aut saltem mineralibus è salibus, qui non corrodant minùs. In usu medico interno aquas eius-

eiusmodi qui prorsus fugiunt, ij valdè sapiunt, iudicio Libauij vel ad Rulandum empiricum cõsignato. Sed *aquam* ille *auream* cur nominat, quod *aurum* hic *potabile*, & alter huic ὀμόκαπνος, ὀμόσπονδος, ὀμόφυλος, *liquorem aureum ad declinandam inuidiam*. Ilti num constat solidius? illis num diffluit solutius? vtrisque ascribam, N.L. non liquere. Sed en huius Medææ

Steph. Bredw.
scr. ad col.

— quantum medicamina possint.

Ouid. Met. l. 7

Dux gregis inter oues, agnus medicamine fiet:

Reddentur vetulis iuuenes nutricibus anni:

reiuuenescere videbitur qui eo utitur. An mirè is videbitur? an merè hic abutitur? an verè hæc conficiet, vt illa

φάρμακα πολλ' ἐψυσ' ἐπὶ χρυσείοισι λέβησι.

Lebetes lego aureos, non liquores; ex herbis, non auro, pharmaca. Nec vlla constat ratio, vel auaritia, vel parsimonia, vt à laboribus abhorreat vel sordidis, qui agnoscat, quod queritur, esse pulcherrimum: nec vt contemnat quispiam conatus aliorum, cum ipse non valet assequi. Apud illum sint igitur ignauia, hebetudo, impudentia, inscitia, temeritas, inuidia, ridere, mordere, carpere; quæ crepat horribiliter. E nobis nemo Zoilus; ex istis Homerus nemo. Quos è Pratenfi versus audio, an Blauen, an hic carpsit, nescio: neuter assumat sibi: nec enim hæ sunt rosæ labris illorum satæ.

Nat. Co. my.
l. 6. c. 8.

Io. Prat. ambr.
f. Seuer. 334.
337.

Iosephus Quercetanus.

Mira actiones proficiuntur ab Auro, cum est spirituale, & mole corporis exutum.

F. A.

Aurum in conseruanda hominis vita & valetudine, & Animalia, & Plantas superat, quia constantiores spiritus habet quàm Plante aut Animantes.

In Auro summa est propugnanda vita nostra, & conseruanda Medicina.

Nihil sub Cælo inuenias magis homogeneum, magisq; simile, ac tenuioris substantiæ, temperatioris nature, corruptioni seu putrefactioni minus noxium, quàm pura Metallorum substantia.

At Quercetano forsitan plus roboris:

M. G.

Hor. l. 1. od. 3.

Illi robur, & æs triplex

9.

Circa pectus erat. --

Quer. ad Riol
exc. p. 10.

Plin. l. 24. c. 1.

Quercus nimirum, Ioui amica, nullis tonitruum fragoribus, aut fulminum ictibus percellitur; ut de se ipse iactitat: sed illi inimica iuglans, olea, non minus fructiferæ, & magis medicæ, ut refert Plinius: &

Ov. trist. l. 4.
el. 9. 14.Sæpe Iouis telo *quercus* adusta -- ait Poeta.

Aurum collaudat; Sparta Hercules; Delphis Apollinem: nemo vituperat. *Quis nisi mentis inops?*

Qu. med.
spag. pr. c. 1.
Præph. c. 5.

At spirituale, mole exutum corporis. Nam aliàs (ut ipse alibi) vel parum, aut nihil proficiat, quin imò multum noceat. De hoc cum idem sentiat, idem responsum ferat. Quàm multa è multis de *aurum Quercetanus* collegerit, imò & confinxerit, & ipse legi: sed quàm parum in eo profecerit, audiui ab alijs qui ipsum norunt, nec *aurum Potabile* ei fuisse. Sed de hoc posthac plura.

Marsilius Ficinus.

F.A. *Aurum* ante omnia probo, tanquam omnium rerum temperatissimum & à corruptione tutissimum. Calorem naturalem cum humore mirificè temperat, humores à corruptione sanat. Veruntamen oportet durissimam *Auri* substantiam subtiliorem facere, penetratùque facillimam.

M.G.
Ma. Fic. stud.
sa. tu. l. 2. c. 10.Vit. Cæl. com
l. 3. c. 3.Io. Brac. lig.
vit. p. 43.

Succedit *Ficinus* (translatus putà fascino in castra hostium) cui *aurum* non tam ipse, quàm omnes probant ante omnia. Quidni? Sed redditum subtilius. Quis enim crassum bibit? si bibat, concoquat? Redactum scilicet in folia, ut mox se explicat: etsi & hic *aurum potabile sine permisione alienâ*, & alibi *Elixer Arabum ex auro* nominet. Qui tamen (Chymicis si credimus) *auri materiam in nostrum corpus ingredi, vel verti in substantiam potabilem non credidit.*

Iohannes Fernelius.

F.A. *Aurum* temperatissimum, ad naturæ robur, & effectus Melancholicos, ad exoletum Stomachum, ad Cardiacos, & præter rationem mæstos, efficax.

Eidem

Eidem iugo submittitur *Fernelius*, è cuius sententiolâ hic (bonâ fide) surripit quod interponitur, *foliis & veluti bracteolis*. Quod si *veritati*, probitati, tantum obstreperit corruptor stylus, quantum adulter sensus; quantum hic, qui utroque? Cui verò *stomachum* non faciat, quem *exolutum* dicit *Fernelius*, seu imbecillem, ut *exoletum* faciat (& sibi habeat) *Anthonium*, seu *catamitum*. Nec hoc Typographi erratum videatur, idque mox repetitum, exemplar cum habeam authoris manu castigatum, phrasin *Fernelij* qui castigare voluit, sed iam corruptit: quod fit, cum incidimus in manus indoctorum, ut mutilemur, maculemur.

M.G.

Fer. meth.

med. l. 5. c. 21.

Tertul. cont.

har. c. 16.

Author Demogorgon.

Aurum permanens in *substantia Metallica*, etsi aqua vite quam maxime subtilietur, nullam penitus affinitatem aut convenientiam aliquam adipiscitur propinquam *carni humana*, nisi corrupta prius forma dura, & redacta ad ipsius materiam primam sufficienter purificatam & digestam. Nam sic acquirit hanc affinitatem & convenientiam cum corpore humano, quam etiam ceteri cibi & *Medicine* preservative possident, quas tamen hac longè præcellit in virtute.

F.A.

Huic *author* proximus est *Demogorgon*: acsi dialogi de *Amicitia* sit *author Lælius*, suæ tragico-comœdiæ *author Amphitryo*. Huic verò nomen conuenit, à *Gebro* ut describitur, quod *tenebris*, *nebulis*, *caligine* *circundatus*, odorem horribilem, *terrestrem*, & *fatentem* spiret; & *damona*, sed *cacodæmona*, & *Gorgona*, sed γοργωνος, ut representet. De verbis hic quæ refert, nihil refert; etsi non sint illius: sed si aduertat animum, peruertit illi animam is *Demogorgon*, qui non ex *auro*, sed *ferro* *Demogorgone* deducit id potabile, quintam essentiam, *aurum potabile*, *elixir ipsum*, ex imperfectis communibus metallis concludit fieri; ex *Alberto*, *Arnaldo*, alijs adducit alia, quæ mirè hunc excrucient, docente *Gebro*. Quin *aurum potabile* qui illi ebibat, epotet lapidem, *sulphur*, *arsenicum*, *tingturam*, *animam*; quod vel *Bonosus* horreat. Sed in *Braceschi* *Demogorgona*, verum non

M.G.

Io. Brac. dial.

Dem. p. 514

Anim. Taula.
in Brac.

non fatis, animaduertit, talis in talem, Tauladanus.

Bernhardus Penotus.

F.A. *Aurum absque omni corrosiuo preparatum, absque periculo omni ac nocimento humanum corpus sanat, omnem Morbum contagiosum pellit.*

Quando Aurum venit in corpus, & à nostro Balsamo apprehenditur, tunc clarificat Balsamum sanguinis, à fumo maleuolarum stellarum.

M.G. *Penotus, vt pecus, sequitur, gregem vt impleat, vel sepe perrepat: sed*

Hor. l. 2. ep. 2.

-- pleniùs aquo

11.

Laudat venales qui vult extrudere merces.

Ber. Pen. med.
chy. p. 92.

Quin hic addit, vt ipse, ipsum loqui de auro non chymistico, sed naturali. Quin non minora alibi de alijs obseruat loqui? Quin hinc sic loqui annotat, vt pauci in se notent, quòd Balsamum sanguinis clarificet à fumo maleuolarum stellarum? Quin demum obseruat, quod obseruatione dignissimum, aurum hoc philosophicum vasa argentea quàm primùm deaurare, sin iuxta artem preparatum non fuerit, non inaurare. E cochlearibus argenteis qui epotastis aurum Anthonij, num inaurata, dicite: quo illi mirè lucrum: & vnà dicite, num absque omni corrosiuo preparatum? quod vix Penotus dixerit.

p. 93.

Cardanus in lib. de Subtilitatibus.

F.A. *Aurum est res arcana perfectissima, temperamento equali, ac mirabili proportione Elementarium virium composita: cui nullum corpus mixtum equiparari potest. Vulnus cum illo factum non inflammatur.*

Aurum habet vim confortandi & exhilarandi Cor. Namque per venas Meseraicas ad Hepar, tandem ad Cor, inde per vniuersum corpus facillimè transfertur. Desiccatur superfluitatem omnem à substantia cordis, & spiritus sua claritate illuminat, confortat sua soliditate, temperamento suo temperat sanguinem, preseruat putredini resistens, eundemq; purgans, domat Melancholiam & Maniam, vires ac spiritus exoletos refarcit.

CAR-

Cardanus verò subtilitatum ille Prometheus, Rhadaman-
 thus, Dædalus, num est ab illis? E quinto illius citat Penotus,
 quod hic sumit à Penoto, quod tamen sexto vix reperiat in
 quo de auro agitur. Sex, nec quod affert, ad aurum potabile
 quicquam refert. Nam vulnus factum auro potabili num hic
 admittit? quod factum alchemico tumescet, Ioanni de Ru-
 pesciffa, seu Lullio, seu Alberto si credimus. Quod Car-
 danus non ponit, fortè supponit de auro potabili, opponit
 Scaliger, vt fædas nugas; & ludit alibi, Herculeum lapidem,
 misellus fame qui perierat, auro potabili, inuitâ non Minerâ,
 sed Proserpinâ, vitæ restitutû. Quid quod quæ hic subiūgit,
 ac si Cardani, non sunt Cardani, sed Penoti: nec magni inter-
 est, cuiusnam sint, tam sunt, & ista, & iste, nullius fidei,
 ab usu, à sensu, ab intellectu, à veritate aliena. Et hîc
 exoletos reddit spiritus, quos ille exolutos. Quin & Cardanus
 & Scaliger Antagonistæ, consensu miro veritatis, eâdem,
 diuersis libris, ad unguem ratione, non dari aurum potabile,
 nec posse fieri ostenderunt. Quin distributio hæc anatomica
 Cardani seu Penoti, per venas mesaraicas ad hepar, tandem ad cor,
 inde per vniuersum corpus, longè est alia ab illâ neotetici huic
 ἀπορῦλα ἀναστῆς ἀνωσθητό, quâ tum alimenta tum medicamen-
 ta per os & œsophagum ad caput illico, à cerebri meningibus
 per commissuras utique, ab his per cutim ad umbilicum vsque,
 ab eo denique ad intestina ferri absurdè somniauit.

M.G.

Scal. i. v. b. ex.

216.

Pen. med. chy.

p. 94.

Io. Rup. quin.

ess. c. 30.

413.

Alb. alch. p.

627.

Scal. ib. ex.

272. 102. 5.

Penot. ib. p. 96

Card. act. 1.

de sub. p. 1115

l. aqu. & ath.

Sca. ib. ex. 272

Step. Bred. è

Sabu. in Col.

Hou. 3. 1609.

Hieronymus Rubens lib. de Distillationibus.

Nihil valentius puto ad diuturnam incolumemq; vitam seruan-
 dam, iusto Perfectorum Metallorum usu, quòd substantia sint nequa-
 quam corruptibili, & quæ plurimum duret. F.A.

Aurum temperamento, si quid aliud, humano simile est: eamq;
 ob causam calore suo ferè Cœlesti, vires nostri corporis, vitalem po-
 tissimum, earumq; sedes, nempe Cor, Cerebrum, Iecur, roborat,
 sanguinis ac spirituum substantiam puriorem illustrioremq; reddit.

Rubens præterea memorat inuenem quendam: qui cum infirma ad-
 modum esset valetudine, & assiduis penè Morbis tentaretur, innu-
 meris generibus remediorum expertis, Auri cuiusdam potabilis vsu

H

ita

ita conualuit, ut Septuagenarius iuuenibus vix cederet. Cūque Veneris desideria insurgerent, eius usum intermittere coactus fuit.

M.G. Quod Rubeum hic inferat, illi ruborem inferat: cui
 Hier. Rub. *aurum agrè distillatur, ex Aristotele, Alberto, quia non ex-*
 de. l. i. c. 2. p. 9. *halat, non separatur à partibus; quicquid effumat, impurum,*
fumosum, sæculentum; quod effluit à centro ad circumferen-
 S. 2. c. 20. p. *tiam, superueniente frigido, recurrit intrò. Cui Medici cla-*
 149. *rissimi, Brasauolus, Fallopius, Eraustus, Baccius, quæ de auro*
 P. 153. *potabili traduntur, fabulas esse & impostorū nugas putant. Cui*
si quæ plūbeis & arcis instrumentis eliciuntur stillatitiæ, metal-
 P. 158. *licū id virus, ac quasi nidorē contrahunt, quanto id efficacius*
poterit ipsa metalli substantia potabilis reddita? Cui eniten-
 P. 159. *dum denique substantia ne corrumpatur, quod acutis solet*
 P. 168. *oculis potissimum contingere, quo imminet periculum, ne sto-*
 P. 154. *machus auro oblinatur, visq; appetitrix aut concoctrix inte-*
reat. Aquis acutis hic num vtatur, post quærendum; sed
certum sine quæstione nos sensisse. Primo autem paragra-
pho quin addit, quod ille, de aquâ Tiberinâ diu seruata ad
vitam producendam, si alijs careret nocumentis? Quin se-
cundo, quod ille è Ficino, si perspicuitatem haberet Au-
rum, iam cæli substantiam fore? Quin tertio, quod ille, cum
tamen acutis, quæq; corroderent aquis id factum fuisset?
quem elaborandi modum omnes meritò detestantur. Mitto,
quod iuuenem hic dicat statim septuagenarium, & nō causam
pro causavideatur sumere.

Ho. ll. a. 654

Δεινὸς ἀντὶ τὰ χα κεν ἔ ἀνὰ τὸν ἀντιόωτο.

Jacobus Weckerus Basiliensis in Antidotario suo.

F. A. *Aurum Cor, & vitalem facultatem mirum in modum corrobo-*
rat. Inseritur Medicamentis quæ atrabiliaris competunt Morbis.
In ore contentum, anhelitus graueolentiam tollit. Cardiaca, Melan-
cholia, Cordis palpitationi, Morbo attonito, Comitiali, Elephantia-
co medetur. Ad hæc, spiritus animales, vitalesq; recreat.

Si rectè conficiatur Aurum potabile, mirabiles utilitates affert.
Nam tenuitate substantiæ solidas fibrarum partes altius penetrare
potest, & per omnes expandi; sinceritate temperamenti, calorem na-
 tium

tiuum excitare ac tueri; densitate ac tenacitate, humidum radicale ac primigenium solidius ac firmitus reddere, ne cito absumatur.

Quod è Weckero excerptit, vt ille plurima ex alijs, intel-
ligendum id prius vel de auro ignito, intincto, vel de auri
scobe, folijs: postorius, non quia fidem adhibet Weckerus,
sed quia, ex quo habuit, Quercetanus

M.G.

Iac. Weck. Ant.

l. 1. c. 5.

L. 2. c. ol.

Sic perhibet, qui de paruis maiora loquutus.

Iuuen. sat. 4. 17

Cui vt tenuitas, tenacitas, densitas cohæreant, hic hæreat ex-
plicare.

Julius Palmarius.

Julius Palmarius Parisiensis Medicus, ad annum sexagesimum
sua ætatis totus Medicina Dogmatica incubuit, & in vstitatis Phar-
macis spem omnem reposuit. Tandem verò ad Metallica vel inuitus
fugit, in exemplum Ioannis Fernely preceptoris sui. Cuius laboris ac
sedulitatis nunquam me pœnitebit (inquit Palmarius) quicquid ca-
lumniatores obganniant maleuoli.

F.A.

Ille in libro suo quem de Elephantiasi inscripsit, in hac verba epi-
logizat. Omnium Remediorum Elephantiacorum vires superat Ca-
charticum nostrum Metallicum, acrem omnem ac ferinam humorum
omnium malignitatem mirè obtundens, ac nihilo minus blandè adedò
aliuum soluens, vt pueris & pregnantibus tutò dari possit. Constat au-
tem ex Hydrargyro & Auro sic permistis atque immutatis longa
maceratione, vt vim catharticam assequatur. Una autem atque
eadem opera, & pituitam, & grossos omnes humores expurgat,
& calidam atque siccam viscerum constitutionem emendat. Hæc ille.

De Iulio Palmario, eiusq; preceptore Fernelio quod memo-
rat, foelici eorū memoriæ detrahit. Nū delirauit, in puerū
nū redijt, ad scholas abiit senex alteruter? nū vt Cato ὁ ἑ-
καθὺς Græcas literas addidit! nū diu dogmaticus, demum
methodicus ἀμέθοδος, empiricus, carbonarius chymicus,
hausto Circæo auro potabili repentè factus? è cœlo in
Lemnon cecidit Vulcaniam? ex aula in coquinam? ab
equis ad asinos? Dogmaticis, qui omnia cū rectâ ratione
cernunt, decernunt, scribunt, præscribunt, assequuntur, ex-
equuntur, quicunq; non dat nomē, aut nomen si dederit,
à castris illorum transfuga, emansor, erro, quouis modo

M.G.

desertor erit, notandus infamiâ, exauthorandus, nigro Theta inurendus ἀνιάθης, ἀνιάτρολογητής, deji-
ciendus de ponte quamuis in ponte Doctor, in xenodochiū vt incurabilis, non vt curator, compingendus. *Iulianus* autem (sic enim hæc ipsa recoquens appellat Petrus nepos) *innit-
tus confugit ad metallica*. Quod *innitus*, nil miror; quod *confu-
gerit*, indignor; quod *ad metallica*, malim ad coruos, in pi-
strinum. At ipse (vbi ista) *exemplo se Fernely efficacissima
presidia arte ac methodo inuestigare atque experiri studuisse
dicit*: de *metallicis* ne verbum addit. Nec est quod quis
obganniat, si vulpes se fatiget. *Catharticum* (quo hic tanto-
pere, & Nepos, gloriatur) *ex hydrargyro & auro maceratis*,
haud scio an fuerit *Palmario* palmarium; perniciosum fuis-
se ab Anthonio exhibitum cuidam Concionatori miser-
rimè καθαρσιμέγρον, vomenti, & dum medicum & medica-
mentum detestatur pereunti, à defuncti vxore & alijs te-
statum habeo: & apud Acta plures reperio, quos hæc
pilula Anthonij perdidit. Nam ipsam esse & ipse vendi-
tat ex his memoriter: quam tamen *Quercetanus nullâ
ratione potest probare*. Sed *tutum an catharticum quod ex hy-
drargyro (ex auro nulla καθαρσις) hydrargyrus Palmario cum
fit non modo senibus & imbecillis, sed rebus omnibus venenū
presentaneum?* Num elephantiacis si conuenit, quadrabit
omnibus? Leporam agnoscant suam qui talem asciscunt
curam. At hoc paratur ab Anthonio *catharticum μὴ καθαρ-
ρον* Et illud à *typographo Palmarianum*. Hem nobiles phar-
macopœos. Quin è *Palmario* id repetit, quod ferè ad ver-
bum prius è *Weckero?* sed vel de *auri polline, vel can-
dente*.

Oswaldus Crollius.

F.A. *Auro natura non contemptibiles indidit vires, quas qui scit eruere
& Arte tractare, concipiet Aurum quod mortuum & sterile vide-
batur, viuum esse & pregnans: unde verus Philosophus mirabilem,
& omnibus expetendam concinnabit medelam, qua humanorum cor-
porum*

porum Morbis incurabilibus affectorum omnia vitia tollet.

Sed è contagioso xenodochio *Palmarij ad Basilicam O-*
sualdi reuertamur. Huic primò proponitur, imò supponi
tur, qui vires auri scit eruere, & arte tractare. An Comico vt
virum meretrix, hic arte tractat aurum? Ita Georgico,

Fœlix qui potuit rerum cognoscere causas:

Fœlices animæ, quibus hæc cognoscere primum.

Ita Crollius *fœlicem, & terq; quaterq; fœlicem qui poterit; &*
fortunatum (cum crumena opinor & galero) qui nouit.
Fœlix dicetur Aristotelicus, cui Phœnix hic Arabicus au-
rificarî possit, vt verbo ipsius vtat: nec modò *Κύριος* Xeno-
phontis, sed ferè mundi *κόπιος*. Sed huic vel Crœsus Solo-
nis illud insufurret,

Ante obitum nemo supremaq; funera fœlix.

Post obitum minus est fœlix hoc nomine quisquam.

Hoc num nouit Anthonius, nesciuit Crollius? E centum
ferè descriptionibus *Auri Potabilis seu Putabilis* potius, mul-
tas irritis conatu post temporis & sumptuum iacturas in igne
examinauit Crollius. Hic quanto literis, scientiâ, experi-
entiâ inferior est Crollio (nec enim præfationis Crollia-
næ duas hic paginas, vel si legat plenè intelligat, vel si in-
telligat aut inuentione imitetur, aut elocutione æmule-
tur) tantòne superior fortunâ (vt ipse ait) *anhelantem in*
penetralia deducente, vrbes has aureas in huius rete per som-
num protrudente?

— *gallina hic filius albæ?*

Nos viles pulli nati infœlicibus ouis?

Imò vt cunque illi *absolutam huius artis cognitionem ambi-*
tiose sibi arrogans Theatrici Philopluti, & Philochremati
Philosophistæ (annon in his Anthonius?) est tamen

Magnæ mentis opus, nec de lodice paranda

Attonitæ.—

Sed qui scit eruere (quid qui destruere?) qui arte tractare (Mi-
chelio non tractat aurum Chymicus, nedum arte tractat)

Crol. bas. chy.
p. 202.

Ter. Heau. act
2. sc. 2.

Vir. Geor. l. 2.

Crol. lib. p. 203

Ouid. Met. l. 3.

Crol. lib.

p. 93.

Iuuen. sat. 13.
141.

p. 87.

Sat. 7. 66.

Mich. med.
ver. p. 246.

quid tandem assequetur? Hic ait, *concipiet*; at Crollius, *comperiet*. Hic subuenteanea nonnulla *concipit*, quæ nunquam pariet, nedū comperiet. Quid illud? *Aurum, quod visum sterile ac mortuum, nunc pragnans, uiuum*: addit ille, *ut germinet, nouum aurum progeneret*. Impregnatōres strenuos: resuscitatores miros: aurum scrofā foecundius. Sed nondum hoc compertum huic, vel illi. Cum mula peperit, hoc isti si comperient, Præcipui funto,

Perf. sat. 2. 57.

— *sit q̄ illis aurea barba.*

Crol. lib. præf.

p. 87.

Nat. Com. my

l. 6. c. 16.

Vir. Geor. l. 3.

38.

Crol. lib. p. 202

Arist. pol. l. c.

10. f.

Hip. ὁσχη. τ. 3.

Plat. rep. l. 3.

Arist. lan. &

mort.)

Crol. lib. præf.

p. 67. mar.

A. Gel. noct.

At. l. 9. c. 2.

Ille de explorata certitudine non uult sceleratissimè ementiri: hic licèt mentiatur, non eò compertum magis. Ixion nubem comprimit, imprægnat, pro Iunone, Centauros inde suscipit, vel Hyperphialum: sed tortos angues metuat,

Immanem q̄ rotam.—

At inde Philosophus medelam mirabilem: non modò metallum producet metallum, aurum generabit aurum (qui tamen τόχος ἢ χρηματισμῶν, vel ethnico Philosopho sit παρὰ φύσιν μάλα, familiaris forsan Anthonio, ut pars non pauca mercaturæ) sed *Soli Sol resistet, quinta auri essentia operationibus Planetarum*. Sed quid Philosopho cum medela? Nempe est

medicus φιλόσοφος ἐσόθεος Hippocrati, τῷ φιλοσοφεῖν ἐγγυὸς Platoni, μεταγχειτὴν σοφίην ἐς τὴν ἰητρικὴν, καὶ τὴν ἰητρικὴν ἐς τὴν σοφίην.

Quin ibi definit Philosophus qui χαρμείστας, ubi incipit medicus qui κομψός, ἢ περίεργος. Quin, ut ante Crollius, etsi non optimè, Philosophus à Medico, Medicus à Philosopho oritur,

uterque alterius radix, uterque unum, omnium cocus Spagyrius. Anthoni aures arrige. Nomen Philosophi quo iure vendicet Chymista, non inuenio. Aut non fuerunt veteres Philosophi, qui nihil horum: aut non sunt hi Philosophi, qui nil illorum sapiunt. Dolori est, ut olim Attico Herodi, animalia spurca & probra nomen usurpare sanctissimum Doctoris, doctioris Philosophi vel Medici: cum olim Athenis nomen Harmodij & Aristogeitonis, tyrannos qui sustulerant, seruis induere nunquam licuerit. Concinnat autē hic mirabile.

Sic

Sic miranda canunt, sed vix credenda Poeta.

Sed æger, vereor, ex eo miserabile ne concinat.

Nil admirari prope res est una medenti

Hor. l. i. ep. 6. 1

Solaq; quæ possit facere & seruare beatum.

Θαυμάσια ferè mendacia, & præstigiatores θαυματοποιοί.

At tollet vitia (attollet forsan) omnia non modò humanorum

Crol. lib. p. 202

corporum morbis incurabilibus affectorum, vt hic habet, sed &

metallorum imperfectorum, ille vt prætulit. Tam hoc quàm

illud faciet: neutrum nimirum, aut vtrumque ex æquo. Si

morbi incurabiles, quo modo tolluntur vitia? si vitia tol-

lantur, quo modo morbi incurabiles?

Cur tua polliciti pondere verba carent?

Ou. ep. Hipoc.
Iaf.

Mitto iam Paracelsum, eiusq; testimonium copiosissima supellectile

F. A.

ditatum. Eius inuisum nomen multorum aures haud facile ferunt.

Ego igitur illum de industria mitto, ne fortè quis existimet ab illo vno

nouitatis anido fundatam esse hanc Philosophiam, vt Dogmatici fal-

sò calumniantur. Imò multis retrò seculis claruerunt Philosophi,

quibus hæc placita gratissima fuere.

Sed Paracelsus quò mittitur? ad Athenienses? an ad in-

M. G.

feros? cum Sisypho vt verfet, voluat

-- non exuperabile saxum:

Vir. Geor. l. 3.

ad furcas? an ad arrugas? vt cum Cyclopibus ad menses

Plin. l. 33. c. 4.

aliquot

Sit vigilare leue, at peruigilare grane.

Mart. l. 9. ep.
70.

Abeat, quò dignus. Hic verò

Secum habitet, nôrit, quàm sit sibi curta supellex.

Pers. sat. 4. 52.

Non ditat chymicus, sed decipit. Cuius inuisum nomen (ad-

Lib. in Mich.

dit Libavius probrosum, pollutum, portentosum) eius accep-

not. 2.

tum dogma, sectanda hæresis? id si aures non ferunt, hoc ani-

mi excipient?

-- *Dij talem terris auertite pestem.*

Vir. Æn. l. 5.
620.

Amandet igitur in terras vltimas sectarius Monarcham

Cic. l. 9. ep. 31.

suum; vbi nec Pelopidarum nomen nec facta audiat. Et

ego isthæc mitto. Sed ab illo fundatam vel hanc Philosophiam

Dogma-

Ios. Mic. ap.
chy p. 190.
Pen. fin. Hal.
lap. phyl.

Dogmatici calumniantur? Hic è Michelio hoc solum audiat hoc nomine; *Diabolus alios calumniatores appellat, quia tales omnes esse cuperet*: imò quia talis ipse; à principio mendax; fratrum *Διαβολος*. A fundamentis potiùs destruere connixus *Philosophiam*, quàm aliquid momenti superstruere. Quin & Penotus tandem confessus, sua *Paracelsum opera precipua hinc inde suffuratum*, à se nihil enixum præter vitia & maledicta. Chronologus oportet hic sit magnus, qui sanè nullus est, vt antè retrò *secula* enumeret, quibus *hæc* horum *placita* placuerint.

F.A.

Carictèr, vt in Euonymi thesauro.

Aurum potabile bibitum, Cordi letitiam præstat, eiusq; vires auget, & morbos repellit. Senectutem retardat, humores augens natiuos. Omnes corporis partes illesas tuetur: Lepram curat: sanguinem mundat. Hæc in genere. Ad particulares tandem descendit Morbos, singulis à Capite ad Calcem sua specifica assignans, qua transmutant operandi vim ab vno membro in aliud iuxta vehiculi proprietatem. Ut Capitis dolori, cum aqua Betonice.

Scotomia & vertigini, cum decocto Buglossi & Melisse.

Lethargo, cum aqua ardenti & Lilijs.

Memoriam corruptam, cum fœniculi decocto & Acororum potatum restaurat

Melancholiam submouet, omnemq; amentiam cum aqua boraginis.

Facit ad Morbum attonitum, cum aqua ardenti.

Cum Pæonie albæ radicis Luna decrefcente decocto, ad Morbum Comitiale.

Ad membrorum mollitiem, cum aqua Saluie stillatitia, aut decocto ex ea.

Ad distillationes seu Rheumatismos, cum Iridis aqua.

Ad fluxum sanguinis narium, cum aqua Scabiose.

Valet & Tussi, cum aqua Capillorum veneris.

In sputo sanguinis, cum Plantaginis aqua.

In Phthisi, cum aqua Mellis, & Lacte.

In dolore & abscessibus Pulmonis, cum aqua Cancrorum fuciarum.

- In tremoribus Cordis, cum aqua Melissa, & Buglossi.
 In dolore ventriculi, cum aqua Mentha, vel ipsius decocto.
 In Calida dispositione, cum Rosacea, aut Myrtillorum aqua.
 In Dysenteria, aut ventris tormine fluoréque, cum aqua Plantaginis.
 In Coli dolore, cum Ardenti aqua.
 In Vermium passionibus, cum zedoaria decocto, aut Absinthij.
 In Hepatis tumoribus, aut obstructione, aut aqua intercutem, cum aqua Scariola & Hepatica in causa calida: in causa frigida, cum Spica Nardi decocto, aut Cinamomi.
 In Ictero Morbo, cum aqua Caprifoly, vulgò Periclimenos nuncupati, aut sero Caprino.
 In Lienis passionibus, cum aqua Fraxini, aut Tamaricis.
 In Renum passionibus, oppilatione, & lapide, cum Tribulorum marinorum, aut Raphani, Alkakengi, aut Pimpinella, aut pulvere Philanthropos seu Aparina.
 In Stranguria, & Renum ulceribus, cum Caprillo lacte.
 In Mensium suppressione, cum aqua Sabine aut Matricarie.
 Auxilium sterilitati praestat, cum aqua Nepeta & Lavendula.
 Arthriticis, Morbo articulari, Podagricis, Ischiadicis, Chyragricis, & extenuatis, cum aqua ardenti, aut Paralysis, aut Lavendula.
 Pestilenti feбри, cum Acetose, aut Buglossi & Scabiose.
 A veneno praeservat, & veneno affectos, morsosq; à Cane rabido curat, cum aqua Tormentilla, Dictammi albi, & Bistorta, aut aqua radiceis Paeoniae.
 Febres quotidianas, tertianas, quartanas, in accessione seu Periodi principio exhibitum, cum aqua Scolopendrij.
 Vagas & erraticas, Causumq; cum serapio violato delet.
 Utq; unico dicatur verbo, asserunt Aurum potabile cum aqua ardenti nobilem inducere effectum in humano corpore, omnesq; ferè pel-
 lere morbos. De ipso autem in magnis Morbis scrupulum exhibendum censent: in mitioribus, scrupuli dimidium: in parvis, ad duorum granorum hordei pondus, deculpa decocti ipsi miscendo.
 Ut autem potabile nostrum Aurum iuxta praescriptas hasce regulas proportionem ac pondere iusto debite administrari possit, equum erit ut hoc Aurum quodammodo induretur, & aptum reddatur solutioni in quocumque liquore. Quod & nos paratum habemus, ne quid de-

fit, quod ad tanti *Mysterij complementum*, maxime in capitalioribus *Morbis spectare videatur.*

M.G.
Euon theol.
præf.

Pind.

Arist. metaph.
l. 4. c. 29.

Quod nec *Euonymus*, ut cunque boni nominis & multæ lectionis (*Gesnerum* putà) sed huic, quàm mihi, alius, aut amplior, audet in se suscipere, pro certo ut definiat, etsi *Chymicam* profapiam ab ovo ad mala usque (ut dicitur) deducat. Sed eius *catalogum*, ut *Palmarij epilogum*, ut & ille & iste consultius omisisset, quàm otiosè inculcasset, sic & ipse transiliam eo lubentius, quod eo nomine memonet *Pindarus*, ἐὺνόμου εἰς δίκην τρία ἔπεα διαχέουσι. Sint illa verò tria, Nihil dicit, nihil docet, ἄπιτος. Nihil dicit, etsi nihil non dicit: nam verum cum sit simplex, falsum multiplex, *aurum potabile Euonymi* & huius non fit unum idemque (quia huius inuentum primum) aut ille, aut iste verum non dicit, aut uterque falsum, ideoque nihil dicit: nam *Ψεῦδος* est ἐκ ὄντων. Nihil docet, etsi multa declamat, à causis qui non arguit, qui non describit media, qui quod non potest fieri effectum somniat, ficta ut facta supputat. Si supra sphæram ultimam locetur *Archimedes*, terram mouebit facilè: *Aurum potabile* si hic haberet, quemuis sanaret utique.

Si si non esset, perfectum quidlibet esset.

Euon. c. aur.
pot. p. 240.

Huic non credendum denique à capite ad calcem decurrenti, aut mutato vehiculo mutari vires auri, nisi vires vehiculo, quàm auro concedat potiores, quod & concessero; aut in aqua ardenti omnes morbos depellere, nisi vehicula excludat cætera ut *παραγγα*, quæ prius conclusit vel præ auro *ἐπεργα*, quod & cōclusero. Vehiculū *Euonymus* è disciplina *Galénica* affingit cuiq; propriū (id ne sit idem dubito, quod dicit iste menstruū) hic vnū calceum omni inducit pedi: (vinū *Hispanicū*) Ille, non de *chymistico*, sed naturali auro, decocto, intincto, extincto, & laminis eiusdem, eadem, eisdem verbis profiteretur, *Cardano* iste quæ affinxit: Ille non de naturali, sed artificiali, chymistico, mystico, spagyricè calcinato, distillato, soluto, elenato, indurato,

Pro-

Proijcit ampullas, & sesquipedalia verba.
 Ille eruditus credit vim planè nullam esse auri simplici-
 ter decocti, nisi quid ipsa potest persuasio. Isti inerudi-
 to persuasissimum, ipsius bibitum, augere vires cordis, tueri
 partes corporis, mundare sanguinem, curare lepram, senectutem re-
 tardare, morbos (quos non?) repellere. De culpa huius in dosi
 seu pondere miscendo ipsi deculpa decocti, id solum annoto, erro-
 rem esse, vel huius, vel typographi: quin imò huius, qui
 nec à prælo, nec in praxi correxerit, quin auro affundat
 decuplum liquoris: cum guttam unicam seu auri seu men-
 strui propter acrimoniam in liquore millecuplo vix liceat
 Libauio excedere. Hoc insignitum caractere dimitto
 Carictera, seu mauius Caricteriũ: malim Euonymus esset
 εὐώνυμος, vt qui Innominatum ad hoc ipsum citat.

Hor. art. po. 97
 Euo. ib. p. 235

Lib. Alc. I. 2. tr.
 1. p. 95.

Euon. ib. p.
 238.

Martinus Rulandus.

Mar. Rulandus in suis curationum Centurijs mentionem facit se-
 pius de Spiritu vite Aurea (quem nominat) Cuius vires & effectus
 varios quos in Morbis persanandis prestisset, annexo Catalogo com-
 memorat. Cuiusmodi sequuntur.

F.A.

Aluum constipatam soluit.

Aperit & purgat Membrorum, venarum, meatuumq; omnium
 orificia obstructa.

Bilem utramq;, Pituitam, & agnostates expurgat.

Calorem natiuum confortat.

Calculos vesicae & Renum frangit & educit.

Capitis Morbos Phlegmaticos,

Colicam frigidam & flatuosam sanat.

Cor di prodest, & corroborat omnia principalia membra.

Hydropem omnem, Ascitem, Anasarcam, tympanitem repellit.

Inappetentia medetur.

Ingenium acuit.

Iuuentutem conseruat.

Linguae Paralysem sanat.

Lienem, eiusq; affectus corrigit.

Morbos Chronicos & consumaces,

Morsus Canis rabidi sanat.

Menses retentos citat.

Mulieres fecundas reddit.

Pestem sanat.

Stomachi ardorem,

Spasmodum,

Stranguriam aufert.

Tormina ventris,

Tristitiam pellit.

Tussim diuturnam, veterem, & recentem remouet.

Venenoresistit.

Ventriculi flatum, ardorem, & alia mala depellit.

Vomitum compefcit & sedat.

Ista, & istiusmodi plures recensentur facultates secreta in Aureo suo spiritu, quem confecerat Martinus Rulandus Medicus.

M.G. En, ut Catoni, aruspex aruspicem cum videt, ridet: sic

Cic. diuin. l. 2. Rulandi Empirica empiricus cum audijt, mox adit, spiritum
Mar. Rul. cur. ex ijs aureum vt hauriat. Est illi quidem aureus, & rubeus:
emp. cent. 2. sed illi hydragogum, phlegmagogum, pneumagogum, panchy-
cur. 96. cen. 3. magogum, purgatorium; quid non? à Quercetano coniunctum
cur. 78. 79. 84.

Qu. phar. dog
l. 1. c. 16.

Liba. trium. c.
12.

Cic. or pro.

Ro. Amer.

Nic. Myr. ant.

l. 1. c. 361.

6. 1.

Rul. ib. cent. 2

ad cur. 99.

quippiam cum eius vomitorio ruptorio, quod aquam appellat benedictam, cum sudorifico, quod aquam terrae sanctae; cum panchytagogo, quod crocum metallorum; è mercurio & antimonio paratum, quod sursum deorsum cieat, vt ista omnia. Germanum fratrem auro potabili hunc vitæ spiritum qui ex his audiat, num statim id absorbeat, ex Aureorum quod cognomine? vt illi scilicet in innocentem Roscium, ad nomen aureum Chrysoconi, ex eo gratiam & potentiam, confugerunt. Quin potius antidotum Myrepsi auram, quæ etsi ne auri granulum, at tutiora multò complectitur? aut si quis aurum sitiat, & re & nomine, Alexandrinam auram, quæ gemmas metallis iungit! Sed hic ABCedarium cum se præstare vellet, cur vix recenset medium, omittit numerum plusquam climactericum? An percensere non potuit eodem spiritu? an satis putauit, dimidio vt crederetur, nam toti nunquam fidem fore? an reseruare voluit, de auro potabili quod proclamaret suo? Si valent omnia Rulandi
spiritum

spiritus, Æsopus Anthonij valebit nihil. Videat, moneo, ne palmam præripiat, non dico senior *Rulandi* senioris *Pet. Palm. hist* *spiritus*, sed sanioris *Palmarij aurum potabile exuberatum,* lepr. perfan. iam nunc extuberans. Sed de *auro potabili* hic vult intelligi, quodcunque dicitur de *aureis*. Sic feret sanè pretium: quin eo nomine, quæ bilem purgent, *aureas* deglubat pilulas, sed *auro* vacuas: quin malo dignus *aureo*, tam scitè

Declinat cursus, aurum potabile tollit.

Ouid. Met. l. 10
Weck. ant. l. 2.

Est aqua, est elixir *vite*, sed non, vt hic habet, *aurea*; & illa longè ab hoc *auro* diuersa; & in illis sanè *spiritus*, sed non, vt in illo, *aurei*. Hic caueat, ne huic dicatur, Tuum tecum pereat *aurum*. Sed ad implendas paginas & faciendum populum *catalogi* hi vtilis, quantumuis futiles. Nemo agyrta circumforaneus merces prostituit mendaces venum, huiusmodi *catalogum* qui non affigat publicè; vt apud nos nuperrimè tincturam *Ardus* qui aduexit, & qui Antidotum è carne viperarum, sed vereor ne iste multo verior. Verùm his omnibus *Laconica* sufficiat responsio affixa sigillatim, &c. Hunc ægrè purget excusatio, se cum *Martino* *ἀμαρτίην*.

Tedium foret & superuacaneum Philosophantium testimonia ulterius prosequi. Nostra hæc oratio longius æquo (quod vereor) expatiatur. His supersedendum censeo, breuitati studens. F.A.

Sed tandem sensit, antè *ἀνασθηλός*, quæ *περιθώματα* illi effluxerint, & tœdio vt fuerit, & sit fastidio. Philosophari voluit cum *Neoptolemo*; paucis non potuit, qui *ἀκρίτος* *μυθος*, & *ἀμετροπέης*. Expatiatus æquo longius, M.G.

Solus an in sicca secum spatiatu arena?

— *an spatijs exclusus iniquis?*

num equo frenos inhibet? se cohibet? supersedet? statiuam figit? an magis *ἀχαλινῶν σωματων*, auxiliaribus productis copijs, in aduersarium nunc spei perditæ educit velites? *Virg. Geor. l. 3*
l. 4.

E contra Erastus Medicus alioquin celeberrimus, que de Auro Potabili traduntur, fabulas esse, & Impostorum nugas clamat. Sed

non ferat quis iudicium temerè de ignotis. Ille non Aurum solummodo & Argentum, ceteraq; Metalla, sed Gemmas etiam, Margaritæ, Corallium, omnia denique subterranea ac fossilia, eò quòd vitam non participant (ut ille vult) e Medicorum familia exterminat. Nullam enim Erastus aliam agnosci in rebus creatis vitam, quàm que manifeste vegetans est aut spirans, ut etiam Peripateticis placet. Sed nihil est corporale ex creatis rebus omnibus, quod non habeat in se latentem quendam spiritum diuinum donum, alienum quid à corporea mole, que ad agendum penitus est inepta.

M.G. Ex aduerso prodit πρόμαχος,

Primus ibi ante omnes,--

Erastus, ἐρασός, vel ipso nomine amabilis, σοφίας ἐρασής ut de

Plut. Num.

Pomp.

Plat. Timæ.

Cic. Vniuers.

Hier. Ru. dest.

l. 2. c. 20.

T. Erast. ep. ad

Mon. p. 303.

304.

Vit. Æl. c. 18.

Numa Plutarchus: quo nomine adiungam id diuini Platonis vaticinium, τὸν μὲν νῦν καὶ ὀπίσθιμος ἐρασὴν, ἀνάγκη τὰς τῆς ἔμπροσθεν φύσεως αἰτίας πράτας μετὰδιώκειν, quod Cicero interpretetur. Illi ab hoc nigro affingitur, quòd prius à Rubeo affixum Brasauolo, Fallopio, Baccio clarissimis significauit.

Id verò vulnus quo modo hic declinat? Tritum retorquet telum; Non ferendum iudicium de ignotis. Quasi non norit vir acutissimi ingenij, acerrimi iudicij, de quo ferat sententiam.

Ille non tam περίεργος, tam πάρεργος, de nugis, fabulis, ut vellet nimium nosse, cum impostoribus rem habere. Sed pro se sic respondit. Quid? an & magiam me exercuisse & didicisse

oportet, si refutare eam rectè velim? Ratio similis est artium.

Ignotum, cum de veris & utilibus artibus dicitur, probrosum est; cum de falsis, impijs, superstitiosis, noxijs, laudem meretur qui eas damnat & confutat, priusquam didicerit. Non

ignoscetur igitur Anthonio, ne sit iudicij reus, nefarius, abominabilis, me accusante, si nummos confecerit adulterinos, in diem præstitutum venena si miscuerit, si γοητείαν,

μαγγανείαν, πυρο-ἀερο-ὕδρο, γεω-γαστρο-λεκανο-ὄνειρο-νεκρομαντικὴν professus fuerit, etsi tam fatear ignotum mihi, hæc ut fiant, quàm hic an fecerit. Si hic ut Simon Magus, imò alter

Dædalus, per aëra volandi artem instituerit; si ut Xanthus Ælopicus se absorpturum maria spononderit; si clauam

Herculi,

Herculi, arcum Cupidini, fulmen se Ioui extorturum promiserit, hunc ego mente captum, *iudicio destitutum* quia iudicem, si velim restitutum, vt *expuat helleboro morbum*, Anticyras dimiserim. At Ille (Erastus scilicet) *metalla, fossilia, subterranea exterminat*. Quin hunc cum illis? Num omnia? pura, impura, parata, imparata, soluta, integra? vt alimenta? an vt medicamenta? Hic ait nescius, is negat sibi conscius, quid senserit, quid scripserit. Vtri vos creditis? Erasti quæ est ratio? *ῥᾶση*, facillima. *Quod vitans non participant*. Nam illi *vita vegetans aut spirans, vt & Peripateticis*. *Authoritas & ratio commilitones strenui sternent hoc ζῶν ἄλογον*. Quid enim huic τὸ ζῆν; quid ζῶν; quid ζῶον; quid ζῶη? Nam sola nobis viuunt ζῶα, ζῶοντα, καὶ φυλά, quia folis inest *ῥῆς, αἰσθησις, κίνησις, καὶ μορὴ ψυχῆς θρηπτικῆς*, vnde *αὐξήσις καὶ φθίσις*. Vita est motus sui: & viuere est se mouere. Vita significat vel vires animæ, vel actiones: vt vires ab anima, à viribus sint actiones. Tantisper nobis viuatur, dum respiratur. A non viuentibus quæ viuunt distinguuntur, *δυναμῶς μεταλήθει, ἐκ ἕστίας περισχῆ*. Huic tantum abest, vt vita fit ζῶη λογικὴ quo hominem se probet *λογικῶς*, vt cum Platone potius id dicat ex Euripide, *τίς δ' ἴδεν, εἰ τὸ ζῆν μὲν ἔστι καὶ θανεῖν, τὸ καὶ θανεῖν δὲ ζῆν: καὶ ἡμεῖς τῶ ὄντι ἴσως πεθῆαμεν*. Saltem, βίος κέκληται, ὅς βία πορίζεται: tantam vim adhibet, vt vitam metallis tribuat. Est *spiritus in omnibus*. Ergone vita? Nempe cum Aristoteli, *σωθεις ἢ σωθεσμός ψυχῆς τῶ σώματι, τὸ ζῆν*, & *vita Scaligero fit unio anime cum corpore, non actio, sed actus anime, ἐπιτέχεια*, non ἔργον: tum Chymicis hæc *unio per spiritum; vt anima organum sit spiritus, vt corpus organum est anime: quæ anima sit vita corporis per unionem naturalem, vt anime vita spiritus per supernaturalem unionem*. Quæ etsi perplexa, otiosa, vt *vitam* tamen inferant ex *spiritu*, & simul animam ex *vita* metallis inferent; non puto *λογικῶς*, nec credo *αἰσθητικῶς*, num tandem *θρηπικῶς*, vt alant, vt alantur? Tam illas, quàm hanc arbitror: nec illis

Hor. l. 2. ep. 2. 137.

Arist. anim. l. 2. c. 2. r. 13. vit. mor. ref. c. 18.

Tol. in phy. l. 2. c. 1. q. 2.

Gal. met. med. l. 9. c. 13.

Dif. resp. l. 1. An fan. in art.

Cæl Rh. an. le. l. 2. c. 11.

Plat. in Gorg. Eur. in Suppl.

Arist. metap. l. 8. c. 6.

Scal. sub. ex. 102. 5.

Dorn. phys. Trism.

Phil. medit.

illis vllam difficile concludere, qui omnia in omnibus, & quodlibet ex quolibet. His igitur communio & vnio, & inde facultates, & inde actiones vitæ quatuor, *intelligere, sentire, moueri, nutrire*: quin Crollius & quintam addidit, (quam hic omisit antea) *progenerare*. Quod si *metallum pregnans*, germinans, generans, viuens admittit iste, quare excludit *vegetans*? cur non, vt ille cecinit,

Virg. Æn. l. 6.

Excudent alij spirantia mollis era,
 sic iste *spirans* recinit? cui *inest spiritus*; sed *latens*; in *crassiori materia*; vt ergo *latens*? *alienus à mole corporeâ*; vt ergo *inest*? vt agit? vt arte *in lucem fertur*? Nempe *demonstrat Magnes, Gagates*: de quibus, quæstio è centum vna si ab hoc peteretur, stuperet *ferreus*, nil dignum *paleâ* responderet: *occultiori quodam modo fieri* (vt hic) fortasse diceret, quod *asinorum sacram anchoram, & imperitorum portum* agnoscit *Quercetanus*.

Qu. resp. ad
 Aub. p. 14.

F. A. *In ipsa Mundi fabrica, vbi primùm terra facies & interiora eius viscera rebus singulis obuestita sunt, Spiritus Domini perlustrauit omnia, in Cœlis, supra terram, in Mari, & in terra visceribus ad eius centrum vsque penetrans: & hoc Spiritu singula sunt repleta, & erant omnia valde bona. Nihil superfluum inuenitur, nil diminutum, nec quisquam Numinis expers. Diuinitus est igitur infusus rebus omnibus suus quidam Spiritus, qui continet in se occultè creatæ rei potentiam, vim, virtutem, vitam, qualem Deus posuit in creaturis suis.*

Mineralia autem præ alijs rebus omnibus, occultiori quodam modo viuentia sunt: vt ferri in Magnete, in Gagate palearum attractio nobis demonstrat. Et quamuis ista rerum Metallicarum vita crassiori quadam cobibeatur materia, potest tamen arte secerni, & in lucem afferrî, ad perpetranda miracula in humano corpore.

M. G. Sed quo afflatus spiritu, diuinum spiritum deducit ad fodinas? An ignem è coelo suffuratur in ferula! non modò ferulam, sed ferrea vincula & iecur exedentem aquilam exhorrescat. An ignem extraneū infert in aram Domini? hinc ignem ab illo deuorantem extimescat. Principio *Geneos,*

Nat. Cō. my.

l. 4. c. 6.

Leuit. 10. 2.

Gen. 1. 2.

seos, quòd *Spiritus Domini* (de quo, det *Spiritus*, loquamur reuerenter) primo die, seu $\alpha\lambda\iota\tau\epsilon\omega\varsigma$ primordio ferebatur super aquas, legimus (quod horret meminisse animus, quàm irreuerenter, irreligiosè, oblocenè interpretentur Chymici, vt & præ reliquis id Canticorum Canticum, id Sanctum Sanctorum, id Sabbatorum Sabbatum) sed quòd hoc spiritus replet a deinceps singula, non legimus. Quin si *spiritus* quidam *spiritus* infusus est omnibus, sit ille $\theta\upsilon\pi\alpha\theta\epsilon\upsilon$. sit $\theta\epsilon\iota\omega\theta\epsilon\upsilon$, at non $\theta\epsilon\iota$, à Domino, non Domini. Nec verò vitam legimus, aut *vite* animam, ante diem quintum; nec *inspiratam*, nisi in homine. Quin *semen* legimus in die tertio, quod *fructum* proferat, sed id in plantis, non metallis. Quid demum homini reponitur præstantius, quàm *Spiritus* vt Domini in illo restet? Sint valde bona omnia: hic ergo nihil addat, ne auro quidem vitam: imò nil adimat, ne auro formam; quam qui viuenti adimit, & vitam simul eximit. Hic autem creator nouus, quod primus Creator sine vita condidit, mox *uiuum* *pregnansq;* reddet, *regenerabit generans*: an potiùs quod Ille ex nihilo egit in aliquid, ex aliquo in nihilum hic $\alpha\pi\omicron\lambda\lambda\upsilon\omega\nu$ rediget. Ita mentis hic *expers*, dum dicit, —*nec quicquam* *numinis* *expers*: quod tamen alij dixerunt probi, pij, sed mente longè aliã. Deus vt sit omnia in omnibus, ante omnia, per omnia, post omnia, intra omnia sed non inclusus, extra omnia sed non exclusus, in quo uiuimus, mouemur, sumus, —*Ioanis omnia plena*, hic non assequitur. Quia Heracleitus in casa furnaria, in Heracleito Deus, ideoque $\chi\epsilon\iota\tau\omega\theta\alpha\delta\epsilon\omicron\varsigma$,

(—*Deum namque ire per omnes*

Terrasque, tractusq; maris, cælumq; profundum)

seu $\theta\epsilon\iota\upsilon$, seu $\theta\epsilon\iota\omega$ dixeris: non quòd hic turno, sed nec auro concludat Deum; nisi huic aurum Deus, vt Crollio, *omnis Natura*, *Naturæ & τέλος*, & *πλείωσις*, & *τελειότατον* *omnium*; non *vires modo metallorum*, sed *ipsa complectens omnia*; nec *modo virium caelestium*, sed *supercaelestium id re-*

K

cep-

Lib. l. 2. ep. 23

Gen 1. 20.

2. 7.

1. 11.

Gefn. ep nunc
in quadr.Scal. sub. ex.
365. 10.

Act 17. 28.

Virg ecl. 3.

4.

Plat. Cratyl.

Arist. par. an. l.

1. c 5.

Crol. bas. ch p.

206.

P. 205. *ceptaculum, Sol Philosophicus & terrestris, cuius cælestis spiritus, vitam omnibus elargiens, DEI imaginem gerit quam proximè. Nec verò aurum (vereor) ista obtinuit à Protoplaste, sed his Iconoplastis epitheta:*

Perf. sat. 2. 69.

--in sacro quid facit aurum?

non ubi primùm interiora terra viscerarebus singulis sunt obuestita (res singulæ an viscera obuestiunt? visceribus an vestiuntur? utrumque ἀμφοτέρωθεν) sed quum detractâ veste

Ou. Met. l. 1.
139.

--itum est in viscera terræ;

Effodiuntur opes: irritamenta malorum.

2. Theff. 2. 9.

Lib. 1. ep. 25.

Sed quorsum hæc omnia finguntur, elimantur, elaborantur Chymicis? Ad perpetranda scilicet miracula. Facinorosū aliquod flagitium audiui perpetratum; non audio miraculum. Tam nolim miraculum, quàm ab his monstrum fieri. Non expectanda hoc sæculo miracula, nisi ab Antichristo mendacia; nec his credendum utique: etsi Libauio, Saluatoris miracula, Chymicorum promissis collata, miracula esse desinant. Sit pro miraculo, si quicquam boni fecerint.

F. A.

Erastus ille, longâ verborum serie demonstrare contendit, in vitâ carentibus, qualia sunt (inquit) superius commemorata Metallica, Gemme, Margarite, Corallium, lapides, & huiusmodi, nihil esse in illis utile quod Medicamenti rationem obtineat, cum virtus Medicinalis in vitâ solâ consistat, vegetabili scilicet aut animali. Quanto satius ac melius sentit Petrus Seuerinus Danus Philosophus ac Medicus in Idea sua Medicina Philosophica, sub his verbis.

M. G.

Ab Erasto intorta, huius sic

Virg. Æn. l. 4.

--heret lateri letalis arundo,

Ut demente fugâ sylvas, saltusq; peragret.

17.

Hinc imploranti similis tectum omne repleuit.

Distinguit ille, quæ confundit iste; metalla, & metallica; alimenta, & medicamenta. Demonstrat ille, quæ non videt iste. Facultas, quâ agunt medicamenta omnia, est ex ipsorum vita: non est in istis vitæ; nec est facultas igitur. Quibus deest vita, his & virtus: metallis deest vita; ergo virtus. An clauum

uum hic clauo pellit? an totus telum excipit? an vt se Teucer tueatur, sub clypeo Aiadis latet? an vt lepus lassatus recentem leporem exuscitat deuoraturus cani! Succenturiatum appellat *Seuerinum*: submittit illum, ne iugo ipse submittatur. Nolo seuerius in hac statuere, quæ *Seuerinus* statuit. Germanos nolo committere: nolo luctari mortuos, nedum cum mortuis. Sed si quid ego sentio,

--*impar congressus Achilli:*

nec sensit hic satis, quàm parum hic dicat grammaticè sentit, nec ille quàm *Erastus* de his melius; ne addam superfluum id *satius*. *Ideas* Platonicas explofit *Aristoteles*: hanc ego nolim. Sed *Aristoteli* de hoc interroganti, quin præmonenti vt respondet? Πῶς ἰατρικώτερος ὁ τὴν ἰδέαν αὐτὴν θεωρούμενος; καὶ ἕκασον γὰρ ἰατροίτις.

Arist.

Arist. met. l. 13

c. 4.

Eth. l. 1. c. 4. f.

Perfectissimorum corporum Balsami & desiderata proprietates tam duris corporum carceribus continentur, vt fauorem & beneuolentiam quam humana Natura debent, demonstrare non possint. Ita Corallorum, Perlarum, Gemmarum, Auri & Argenti, reliquarumq; Metallorum virtutes, dolent se frustra in mundanam prouinciam venisse, & Mortalium sceleratam temeritatem continenter accusant, quòd tantarum predestinationum immemores, ad quas Natura prouidentia destinabantur, in peregrinos & infames usus, tantarum rerum Maiestatem commutauerint. Impuritatem pellis, inscitiam mentis tegere coguntur, & dolosa superbie, auaritie, luxurie, perfidie, adulterij, discordie, & mortis ministeria subire. Hoc est, in non naturalem usum res transferre, iniquas usuras exercere. Inuenti sunt qui folia Auri Electuaris & Tabulatis miscuerunt, qui pulueres Corallorum, Perlarum, & Gemmarum ad confortationes Cerebri & Cordis magna simplicitate exhibuerunt. Infelix mortalitas: inutilibus questionibus & disputationibus vitam traducimus. Nature precipuos thesauros, in quibus grauissimorum morborum Medicinæ ab Altissimo collocata sunt, intactos relinquimus. Nec ipsi solum relinquimus, sed alios inquirere volentes, prohibemus, impedimus, condemnamus, irridemus, & Mille ludibrijs afficimus. Hæc ille.

F.A.

Sed age, dicat *Seuerinus* Balsamos (quæ alij appellant balsama, & ipse alibi, & apud ipsum Pratenfis) in duris cor-

M.G.

Pet. Scu. Id. c.

15. p. 391.

porum

K 2

porum

porum (adeoq; perfectissimorum) carceribus, quæ quid sunt nisi corpora? Affingat fossilibus (seruire natis) maiestatem: affingat profopopœiam dolentium & Crollio incontinenter, huic continenter *accusantium* (in suos dominos) affingat (improprie, & quantas nescio) *prædestinationes destinatæ*: affingat *thesauros medicinarum*, vnâ cum statuât: obtrectet alijs *incoctum aurum* (hic quod omisit) *immistum*, quod hic admiscuit, *magnâ simplicitate*: quid ad Erastum ista? seu mista, seu non mista, seu mystica, sophistica? Imò hic quid ad illum? qui *medicamenta* censet, recenset, planè *venenata* (huius alexipharmaca) *antimonium, mercurium, sulphur, vitriolum, mineralia* serè omnia: utcunque mox concludit *necessaria* (quis præbibat, quis ebibat non necessariò?) *nec sine præparatione adhibenda*: fidem temerè quis habeat, quòd & peritiam & fidem habeat qui præparat, ut purum ab impuro, quâ par, quâ fas est, separet? Sed ænigmatici, & ut Raimundus loquitur, *ubi apertius, ibi obscurius*, an Medici (ut ait Cacophrastus) an Chymici (orbis dijudicet) *sibi conficiunt dictionarios & vocabularios mirabiles, ut qui inspiciat, is non recedat indeceptus*. Nouum cudendum Lexicon (è Noui Orbis fortè Moronia) noua memoria fingenda, affigenda, ut Cacophrastum, Seuerinum, ex ea fœce seu phrasi Chymicorum quempiam, non dico hic intelligat, sed quisquam alius; hic dicet, alienus. Quin ut Augustus, increpem Antonium, *quasi insanum, quòd ea scribat, quæ magis homines mirentur, quàm intelligant?*

F. A. *Non enim ad seruilem solummodo usum creauit Omnipotens suprema illa corpora. Non (inquam) ad explendam cupiditatis sitim, non ad ornatum, non ad pompam, aut ad superbia ministeria. Altiora sunt Arcana, quæ in eorum abyssu recondita latent.*

M. G. Sed satis non dixit ille, ex illo Crollius: hic quid accumat? *Suprema corpora, quæ mox sunt in abyssu. Nimirum subterranea. Non ad usum seruilem. Subiecta homini à Deo nescit*

Crol. bal. chy.
p. 216.

Seuer. ib. p.
382.

Io. Brac. lig.
vit. p. 33.
Parac parag.
c. phil.

Mer. Brit No.
Or. c. Mor.

Suet. Au. c. 86.

Seuc. 2
Crol. 5
Ge. c. 1. 28. 29.

nescit omnia. Hic autem seruit, non huic aurum. Non ad ornatum. Quid κόσμος significet, quid Mundus signet, nescit. Si medicamenta, quomodo non vsui? si quædam κοσμητικά, quomodo non ornatui? Sed ad altiora aspirat arcana. Illa in abyſſo ἀπόρρητα, ἄρρητα, ἀπόκρυφα, ἀκατάληπτα. Abyssus, mirum, nisi ablorbeat: nec hic natator Delius, & dignus mergi, qui dignitatem domini submittat seruulis. Et illa latent melius, & iste tacuisset.

Præterea contra Erastum illum, liceat mihi opponere Iosephum Quercetanus Medicum, nuperrime respondentem ad fantasmata illa Anonymi cuiusdam Parisiensis, sub nomine (scilicet) sexaginta Medicorum Parisiensium, uno eodemque Morbo laborantium. Ille fusius hæc omnia exarauit. F.A.

Nec Seuerinus sufficit; quercino robore sufficiens M.G.

Quercetanus.

Sic certent cygnis vlula: sic aurea dura

Virg. ecl. 8. 55.

Mala ferant quercus.--

Dares Entellum prouocet. Sed vana spes est Lauso Æneam conficiendi, Mezentius quem non confodit. Ille arces ægrè propugnauit suas; artes ægrius oppugnet nostras. At

Æn. l. 5.

l. 10.

ad Anonymi respondit phantasmata: phantasticè, ὡς φαίνεται, καὶ ὁμωνύμως. Is verò qui Anonymus, qui à seipso disertè nominatur? Non minùs ille, quàm huius Euonymus, illustri Riolanus; addo, inuidus, è Palmario; & addo ex eodem, confectum ab eo Quercetanus: quin & ab illo, dux belli in Libanium, Philosophus eximius, Aristoteli secundus,

Io. Riola. ex. in

Qu. p. 110.

Pet. pal. lap.

ph. ep. lect.

Laur. pal. ep.

ded.

pag. 2. 43.

Sydus Scholæ clarissimum. Nec sunt illa illius phantasmata, sed φάσματα, non ἑτερόμορφα, sed ὁμοία, imò ὁμογενῆ τῇ ἀληθείᾳ.

Sub Scholæ Parisiensis nomine quòd militet, est in honore, cum nomen honoratum, Scholam matrem honorandam,

4. 5. 43.

saluberrimam, clarissimam agnoscat vel Palmarius percussus, Scholâ pullus. At sexaginta Parisienses medicos eodem morbo laborantes, addit hic

Ἄλλοι ἰατροὶ, αὐτὸς ἔλασσι βεῖων.

K 3

Multi

Par. 3 par. chir
ma. l. 5 p. 203.
Quer. incur.
in R. p. 46.
Miroir du
mond.

Quer. incur.
p. 9. 10.

Cic. or. pro
Plan.

Pet. Pal. laur.
p. 14.

Pen. tr. 4. ep.
ded. p. 221.

Quer. diet.
p. 210.

F. A.

Multi *ὄμοιοι*, magni authores, Censores graues, literati Doctores Lutetiani: *in quibus auri virtutes supra 60.* vnus tam multis, tam magnis, tam grauibus, tam literatis, num audet contradicere? quin maledicere? *Homunciones* etenim compellat ille homulus; & parum Poeta (nisi quòd fingit validè) sed planè Suffenus sui (dum se in Mundi speculo maiore contuens Narcissus deperit) de suo certamine cum Riolano, acsi *Mercurij cum Stentore* (vnde hoc didicit?) vel *asini cum philomela aut luscinia* (vt has distinguit?) renunciat, *iudicium pronunciaffe Scholam Parisiensem Medicam*, quasi *Midam*, & *idem premium sententiae reportaturam*: auriculas referuet sibi. Non vt Orator populū, sic ego Scholā tueor: *Malè iudicauit, at iudicauit; non debuit, at potuit: sed & debuit, & potuit, & censuit, vt decuit, quod ipso, ipsā dignū.* Censura est: & quam non facilè absterferit, litura inde adhæsura. Scholam qui flocci, Censuram parui pendunt, aut frons, aut mens est illis nulla; pendeant. Sint nani, Gigantibus, quo imprudentes; sint Gigantes, at terræ filij, Dijs ipsis indicunt bellum, quo scias impudentes. P. Palmarius, dum honoratum Doctoris titulum à matre honoranda accipit, *sacramento astringitur, eius causam dicere, artis honorem propugnare.* Penotus Basiliensibus *in Doctoratus gradum suscipiendo astrictus iuramento, se nihil pro Paracelso amplius scripturum.* Quin ipse Quercetanus *iureiurando vere Asclepiadea familia colenda & propaganda obstrictus.* Horum meminert non ita pridem Doctor Anthonius; sed fide meliore; nec Scholam pòst oppugnet. Nec refert; nisi doctior. At *sexaginta laborarunt morbo.* Quo? animi, an corporis? Neutrius iste medicus, vtroque qui ægrotat. Pulsum an tetigit, vrinam an inspexit iste *ὕρσκοπος*? Illi superstites, ille occubuit. Hic autem *ἄλις δρυός*: mox ingeritur *κραμβῆς ἄγαν.*

Operapretium est (inquit ille) oculis obnecere, quantum & quam pre-

pretiosus fuerit auxiliorum Metallicorum usus apud antiquos, quibusque modis Antidotos suas illi exornarunt ac locupletarunt, quas prae omnibus commendatissimas habuerunt, ut citra tamen preparationem ea Metallica Remedia usurparent. Nihilominus negari non potest, quin vires maiores ea assequantur, ac efficacius agant, si solertis Chymici industria depurata, abiectis supervacaneis facibus noxijs potius quam utilibus, in usum sic rite preparata reuocentur.

Et quamuis specie verborum tenuis Galenicorum schola, Mineralia non sine impio & ingrato fastu à sua practica detestetur: tamen in grauioribus Morbis omni vegetabilium derelicto subsidio, ad Mineralia confugit, licet ea temere, ignauiter, & proinde inutiliter usurpet.

In Antidoto qua Aurea Alexandrina dicta est, haec Metallica recensentur: Sulphur, Aurum, Argentum, Saphyrus, Smaragdus, Iaspis.

In Antidoto è Rosis quem valere dicunt aduersus Stomachi calorem, Iecoris, Lienis, Pulmonis, omnemque calidam totius corporis intemperiem. Cardiacis item, nec non ad omnem animi defectum ex caliditate ortum: inter cetera Metallica recipiuntur haec: Aurum, Iaspis, Sulphur, Crystallus.

Antidotus è lapide radiante, ad omnes Melancholicos affectus ac Cardiacos celebratissima est. In quam ingrediuntur aurum, nec non lapis lazuli.

Antidotus Mirepso vindicata, que Dysenterijs, ac Caliacis summè est utilis, lapidem hematitem, Sulphur viuum, Alumen scissile, & vstam Calciditem excipit.

Antidotus qua Triphera dicitur, è ferro, frigiditati & humiditati ventriculi atque inflammationi, nec non frigidis & putridis humoribus è ventriculo, vniuersoque corpore expurgandis conferens: stomomatis ferri libram vnã admittit, qua ferè reliquorum ingredientium pondus ex aromatibus adstringentibus ac roborantibus constitutum superat.

Huc annectuntur Antid. Argyrophora dicta. Antid. qua Eclogenuncupatur, hoc est selecta. Quidam etiam ex optimis Mithridaticarum compositionibus habent, Sulphur, Nitrum, & adustum Plumbum.

Antid. è zinzibere intromittit lapidem lazuli, lapid. Armenium, Antimonium & Aurum: in deliquijs animi aut Cordis defectibus

maximè

maximè utilis, ut ipsi venditant.

Si illi Medici, crudis eiusmodi Medicamentis, noxijs potius quàm utilibus, commendantur ac laudantur, cur nos tanto artificio, tamq̃ salubri preparatione eorum virus infringentes ac innoxia prorsus, imò summe efficacie ac utilitatis ea reddentes, ab imperito isto Anonymo nonitatis impudentissimè insimulemur?

M.G. Quid Quercetanus nouum? quid non notum Erasto? imò tritum ab ipso? quod sæpè ad nauseam, demum ad rauim vsque. Signaui priùs loca, quibus aut eadem, aut ad eundem sensum: hic prorsus ἀνότεια. Arant quidem, sed cum iuuenca aliena; idq̃ profuse nimis. Nec respondent Erasto; nec defendunt Anthonium. Id vnum probant ex alijs quæ afferunt, calumniari Chymicos, Galenicorum scholam illa nescire aut negligere, in medicamentis varijs quæ adhibet. Sunt maledicta cætera, reiicienda. Hic autem grammaticè an peccet, an typographus, probet autographon, ad manus mihi. Ille satis Latinè, parum verè, ediderat, Schola confugit ad mineralia, vegetabilium subsidio derelicto, hic subdit, derelicti. Sed huius hæc minuta, & illa illius maiora crimina transilio, ut Quercetani patcam Manibus.

F.A. Hac ego ad literam transtuli ex responsione Quercetani ad Anonymum illum, qui vsque adeò aspernatur auxiliorum Metallicorum administrationem. nec meliora his dare possum. Quin & Erastus ipsemet hac omnia vel inuitus confitetur sub finem sui tractatus: ubi agnoscit Galenum ipsum, & posteriores etiam in quibusdam confectiombus miscuisse Aurum ad hilaritatem excitandam & maestitiam pellendam. Quid reliquum est igitur quod in hac causa defensionis indigeat? Standum (ni fallor) iudicij tum antiquorum tum recentium Medicorum, Dogmaticorum simul ac Chymicorum, qui unanimi consensu admittunt in Medicinam Metallica auxilia.

M.G. Hic illis meliora dare non potuit: credo: nec illa meliora, hic quæ sic dederit; scio. Erastus aurum si admiserit, admiscerit, cur reprehenditur? an quòd admiserit? an quòd huic πάντων ἐπιλήτορι sit infitum calumniari, litigare, vitilitigare?

gare? Quid senserit *Anonymus* de *novis* his *auxilijs*, *Palmarius* ex ipso repetit, ipsius passim comprobat medendi methodus. Hunc hic non ita doctus ut norit, nec ergo dignus ut nominet: vix qui eodē die, nedum ordine ut nominetur.

Pet. Pal. Iaur.
p. 49.
Io. Rioli. met.
med. vn.
& par.

Quod reliquum, hic cuius indiget? an scuti, an scuticæ? At *Ciceronem* hic olet: adolescentem scilicet. *Per deos immortales*, quid est in hac causa, quod defensionis indigeat? Quin pergit ἀποπληκός? An ingenium patroni requirit? an oratoris eloquentiam desiderat? Frustra est utrinque. Dicam seriò. Verà confessione, non falsà defensione opus habet. Defensionis indiget. Indiget & sensu, & scientiâ, & phrasi, & fide, & fiduciâ, & causâ bonâ. Si se sistat, si stet magis, seu antiquorum, seu recentiorum iudicijs, si *Dogmaticorum*, adeoque *Chymicorum*, actum de illo, cadit causâ. Illorum συμπεπύια comprobet scientiam: horum διαπύια arguat inscitiam. Huic veteres ut *Chymici* dissentiant, ex his quos ipse attulit ostendimus: è neotericis, vix ipse vnum afferet, qui huic consentiat per omnia. Ipsum appello;

Cic. pro. Ros.
Amer.

Gal ac. diag. l.
1.

-- prima est hæc ultio, quòd se

Iuu. sat. 13. 2.

Iudice nemo nocens absolvitur.--

Hic omnibus ut numeris sit absolutus, aut omnium solutus calculis ex hoc iudicio, tantum abest, ut si interrogentur omnes, quotquot hâc Vrbe *Chymicen* vel plus vel minus sapiunt, vel palàm vel clam faciunt, an verus *Chymicus* *Antho- nius*, an verum faciat aurum potabile, vix vnum aut alterum repererit, qui suffragetur.

Sat. 15. 159.

Ut sit serpentum maior concordia. -

Id ex *Hermetici Collegæ* nostri *Doctõris Rawlins Alphabeta- rio* iam didicisse poterit, nisi sit ἀναρπαβυτες, cum gladio hunc suo iugulet. Sed caput hoc prægrande, prægraue huic corpusculo, ut ὁ δροκέφαλον, concludam *Satyrici* eiusdem versu

Iam pridem caput hoc ventosa cucurbita querit.

Sat. 14. 58.

Admoueat temporì, admoneo; aut perijt.

L

CAP.

CAP. 2.

F. A.

Potentissima Medicina vis latet in Metallis.

Satis iam dictum arbitror (quantum huic proposito inservire videatur) Remedia Metallica admittenda esse in Medicam familiam. Proximum erit ut doceamus, istiusmodi auxilia debite preparata, validissimas obtinere vires in tota Medicina, tum ad valetudinem conservandam, tum ad Morbos profligandos.

CAP. 2.

*De medicamentis, è mineralibus, vegetabilibus, animalibus.*M. G.
Plin. l. 5. ep. 6.

Hic scriptor non meminit, vix legit (arbitror) neglexit saltem, quod primum Plinius scriptoris existimat officium, ut suum legat titulum, & se identidem interroget, quid scribere occæperit; sciat quæ, si materia immoratur, non esse longum; longissimum, si aliquid accersit atque attrahit. Aurum potabile hic primo capite, ut scriptor Cyclicus, proposuit, non posuit; nec ostendit ad ostentationem, ut ostentum; nec demonstraivit ad fidem, ut monstrum; nec depinxit ad fucum, ut sit auri-pigmentum. Aurum sæpissimè intonuit, ut credam, quod omnes cupiunt, portabile: aurum potabile, non nisi septies, insonuit, ut cedam, quod pauci credant, solum putabile. Concludit illud ipse, unde hoc incipit, de admittendis metallicis remedijs. Sed hoc si concedatur, quo modo hinc infertur, aut esse aurum potabile? aut huius esse? aut si sit, admittendum? A baculo ad angulum quod dicitur. Ac si argueret, Moly erat Homericum,

Hom. Odyl.
x. & d.

Νηπενθές τ' ἄχολόν τε κακῶν ἐπίληθον ἀπάντων.
ergo aurum potabile & est, & tantum valet: nam Moly & Nepenthes herbæ, at isthuc aurum pretiosius. At satis dictum arbitratur, an arbiter hic honorarius? an nescit quid sit satis? Nam nihil ad propositum, seu quod sit, seu quid sit aurum potabile. Num propius accedit ad id quod proximè adducit? Nam nil docet, Admittenda metallica. Quisnam excludit?

dit: E nostris, ne *Erastus* quidem. Adduxit confitentem. E Chymicis nonnullos prius attrigi, ex his quos iste attulit, qui de metallis pessima, quòd homines pessundent, tradiderunt. Sed ut tum obiter, sic nunc perstringam breuiter: si fortè grata breuitas. Quæcunque per se venenata, seu maligna, ea minùs apta medicinæ: sed quædam metalla & his cognata aliqua sunt per se venenata & maligna; sunt ergo medicinæ minùs apta. *Cognata* dico cum *Erasto*, *Misy*, *Sory*, *Hydrargyrum*, *Stimmi*, quæ si nascuntia periculosa, crescentia fiunt perniciofa, ut *πάθν* putat *Cicero*. Id quod proponitur, conclamant omnes; id quod assumitur, concessit *Monauius*; id quod concluditur, admittat iste. Addo. Quorum halitus in mineris suffocat, iugulat, hæc ipsa deuorata magis id facient; sed metallorum halitus in mineris suffocat homines: metalla ergo deglutita enecabunt. Hinc id è *Paracello*, *Omne metallum intra corpus sumptum est venenum*. Hinc id è *Lucretio* philosopho-medico-poeta.

T. Erast ep ad
Mon. p. 290.

291.

Pa. morb met
l. 2. tr. 1. c. 2.

Lucr. nat. l. 6.

*Quales expiret scaptensula subter odores,
Quidue mali sit, ut exhalent aurata metalla,
Quas hominum reddant facies, qualesq; colores, &c.*

Pro nobis *Dioscorides*, *Plinius*, *Vitruuius*, veteres; ab hoc *Palmarius*, *Rubeus*, *Seuerinus* si hæc non satis comprobent; at *δοκίμασαι, σκευασαι*, fossores, fusores, aurifabri, ceruffatæ mulieres, quibus putrescunt ossa, dentes vacillant, nerui languescunt, cerebrum liquefcit, hepar inquinatur, apoplexia, struma, paralyfis oboritur, hæc suo malo maximo, non dico docti, sed quod maius est experti testantur, detestantur. Ad hæc. Inter agens & patiens debet intercedere analogia, sympathia, & substantiæ similitudo: sed inter metalla & humanum corpus nulla conuenit proportio, consensio, similitudo substantiæ (multo saltem remotior quàm inter vegetantia & animantia) illa idcirco agere, hoc pati, minùs nata. Nec enim nos in illa, nec illa

Diosc. l. 5. c. 84
Plin. l. 33. c. 6.
Vitr. l. 8. f.
Palm. lu ven.
l. 2.
Rub. def. l. 2.
c. 20.
Seu. id. med.
c. 15.

in nos verti vel operandum medico, vel est optandum: e-
 uerti vtraque timendum magis. Verum vt Socrates natu-
 râ quidem suâ se luxui, libidini, ebrietati deditum, (Zopy-
 rus Physignomon de eo quod coniecerat) sed philosophiæ
 se studio respondit emendatum, imò emaculatum: sic
 quædam metalla Chymici cum nata fateantur venenata,
 excusant tamen ne venena, si arte, si ritè preparata. Sic e-
 nim indistinctè Paracelsus: *Metallorum vsus citra noxam
 in medicina non est, nisi prius comminuantur, alterentur, &
 naturâ metallicâ depositâ, in aliam essentiam transmulentur.*
 Naturâ ergo cedit arti, magistra ministræ, typo archety-
 pus, fabro architectus, terrestri ingenio cœlestis genius,
 Homini Deus? an verò

ἢ φύσις ἀπάντων ἢ διδασχμάτων κρατεῖ?

Ars quidem (fateor) Naturæ finia, quod aliquando defi-
 cit, id quadam tenus perficit; gibbos complanat, mancos
 supplet, luxatos artus reponit; diductam reducit cutim;
 colores inducit cuti, crinibus; fordes metallis eluit; emun-
 dat, eoque nomine emendat animalia; fucò obducit fa-
 ciem; adeoque animæ cui infidet quandoque rectorix præ-
 fidet, & aliene motrix assidet; vt sæpe æmula, nonnunquã
 focia, victrix rarissimè Naturæ prædicetur. *δύται δὲ συνεργεῖ
 ζύσις τῆς φύσεως.* Num ergo ars materiam, num formam in-
 ternam, num essentiam, num rebus animam inducet, in-
 det, induet? Num quod Natura mortale condidit, ars e-
 det immortale? illa ἀψυχον quod edidit, hæc reddet ἡμψυ-
 χον? illa deleterium quod peperit, hæc reperit alexiterion?
 ex illa φέρον ἄκος, ex ista φέρον ἄκος? Nos à Natura quæ sunt
 facta, quærimus; obtrudunt isti arte ficta: nos substantiales
 à natura formas, à formis facultates, à facultatibus com-
 mentamur actiones; isti supposititios comminiscuntur ali-
 unde spiritus, & à spiritibus (quos, mirum) motus. Sed
 quod norunt etiam Poetæ,

Natura vt sequitur semina quisque sua,

sic

Par compof.
met. p.

Quer. tet. c. 3.

Arn. Vill. l. de
vin.
Fern met. me.
l. i. c. i.
Gal. opt. sect. c.
4 l.
Pen. tr. aq.
mere præf.

Propert. l. 3.
cl. 8.

fic Naturam expellas furno licet, vsque recurret.

Nam Custode & curâ Natura potentior omni:

Ipsa suis pollens opibus, nihil indiga nostri.

φύσιος ὁ ἀντιπραΐβεις κενὸν πάντα, ait Hippocrates. Natura

Ficino diuinitatis instrumentū, Scaligero numen sublunare,

sui vnus unicū exemplar, author, sequestra, hera, administra,

nullius indiga, non precario, non coacta, non impedita. Quod

si hic verè dicat (etsi hoc rarò, nec tamen res est rara, quam

nemo stultus nescit) nemo, ne natura quidem, id dat quod

non habet, Ars nihil vt habeat, Natura quod non dederit,

fic nihil dederit quod à Natura non acceperit; nedum me-

tallis vitam intulerit, Natura inanimis quam non infuderit;

nec facultates igitur viuificas, nec ἐνεργείας. De vita ma-

nente in metallis, manante à metallis tanta cum prædicent,

dicant cui non viuenti prius ars vlla vitam ingerat? nisi An-

tonij, aut artis Chymicæ id beneficium, quod est latronum,

his vitam dare, quibus non adimit. Si vixerint metalla, dein

mortua, sed ex his reuiuiscant, à priuatione ad habitum hîc

fiet regressio, Philosopho ἀδύνατον: si nunquam vixerint,

malè dicuntur mortua, peiùs regenerata, pessimè viuifica.

Hic quicquid tetigerit, vlcus est. Si à nobis parata ventri-

culis auro & argento tantum incrustandis ac obducendis pro-

sunt, vt putat Quercetanus; annon ab illis obsunt, vren-

dis, erodendis, elidendis, inquinandis? Imò Hermeticè

parata sunt essentia, tinctura, magisteria, arcana, balsama,

quid non? & quas non vires? scilicet

— tantum artificis valet halitus oris,

Quod steterat multis in carcere fornicis annis.

Verendum potiùs (tametsi verum) ne augeat, non mi-

nuat; metallorum malitiam, illorum per ignes præparatio,

à quibus noxium retineant ἐμπύρευμα; nec possint ignibus

fic preparari, vt non semper noceant. Nam ignis contra Al-

chimistas (Monarchâ ipsorum confitente) multo subtilio-

ra venena euomit, quàm vinera. Lupum auribus tenent; si

Hor. l. i. ep.

10. 24.

Iuu. sat. 10.

303.

Lucr. nat. l. 2.

649.

Hip. leg. t. i.

Mar. Fic. in

Tig. Pla.

Scal. subt. q.

6. 2.

Cic. in Ant.

Phil. 2.

Arist. postpr.

c. 1.

Quer. tetrad.

c. 32.

Iuu. sat. 10.

238.

Par. morb.

met. t. 2. h. 2. c.

4.

non cautè, morsum, si non ritè, mortem timeant. Quin (vt
 Hier. Ru. def. f. 2. c. 20. p. 153 *prius è Rubeo) si destillata virus contrahunt metallicum,*
 Sen Her. Oct. act. 4. *quanto id magis metalli substantia, potabilis qua redditur? vt*
si epotet Hercules, exclamet protinùs,
Eheu quis intus Scorpium &c.

F. A. *Ad tuendam sanitatem Medicinæ conseruatine debent multum durabiles esse, & à corruptione remota. Siquidem Natura non dat quod in se non habet: nec quicquam de seipso potest exerere, nisi id ipsum etiam in se contineat. At vero in vsuatis Pharmacis ac vegetabilibus plerisque, citò extinguitur omnis natura vigor. Quaedam enim vno eodemq; anno enascuntur, maturescunt, & putrent: florescunt quedam iam, mox proximà disparent hora. Nimis igitur inualida sunt hæ species ad prorogandam in valetudine humanam vitam.*

Idem de rebus Animalibus sentiendum est, licet in his interitus etiam dum tardior esse soleat, nec tam repente eorum consumuntur ignes.

Mineralia autem longissime sunt ætatis. Diu in his Natura operatur antequam perfectionem suam assequantur. Diu in Cœlesti obedientiâ ac spiritualitate permanent: durante quo termino, virtutes Cœlestes de Cœlo continuo descendentes, penetrant in hac inferiora, & vim præstantissimam infundunt in ipsum Metallicum radicale: vnde Metalla, omnia Elementata facile superant. Ipsorum radicale humidum adeò constans est vt corrumpi nequeat. Nihil igitur materiâ Metallicâ magis durabile est: & per consequens sanitatis conseruatiuum maximum.

M. G. *Sed huius parerga vt circumcidam, in arctum compingam, si quod sit, argumentum; quale ex hoc capitulo nec parte libri aliâ, videtur posse elici. Quæ multum durabilia, ea sanitatis conseruatiua maxima; at mineralia longissima sunt ætatis; & per consequens conseruatiue medicinæ ad tuendam sanitatem. Suam? an alienam? Maior infana; minor infirma; conclusio adulterina. Quæ durant ipsa, durare alia vt faciant, videtur duriusculum. Sibi multa durant, non alijs: vt illa illi dormijt, non omnibus. Natura non dat quod non habet; sed nec dat semper omnibus quod habet; & quod det alteri, non isti, habet. Quid si remota, non admota? si aliena, non cog-*

cognata? si inimica, non amica? si nolint etsi ponunt, si non possint etsi volunt, sui copiam facere? Tam *durant* deleteria, quàm alexicaca: nisi assumptis, nemo magis vel minùs *durat*. Tam *durant* lapides, quàm Lapis Philosophicus; ne magis, metuo; qui vsquam si vnquam fuerit, euauit cum vano possessore. *Ad sanitatem* lapides quis quous exhibet? quis ebibit? sint licet naturales? nisi post imbibitionem, vt docet Fracastorius. Sed quis *catholicon* non expetat, non epotet *remedium*? quod arte, an naturâ, an coeleste, an terrestre, an nihil, an omnia, quis vnquam dixerit? *Æquè metalla omnia, perdurent æquè mineralia* (tametsi æqui non sint æui) *aurum* ac *adamas*, *mercurius* ac *marmor* sint æquæua (tametsi non æqualia) num inde vires equæ sunt omnium? & virus æquum igitur? vt *adamas*, sic *aurum*, in venenosum puluerem comminuetur; vt *aurum*, sic *adamas*, in puluerem volatilem *tormentario pyrio centies potentiozem* calcinabitur: vt *mercurius*, sic *marmor*, sublimabitur, præcipitabitur, quouis modo parabitur, erit venenum præsens; vt *marmor*, sic *mercurius*, in columnas, in statuas, in monumenta dedolabitur, compingetur, confingetur. An nõ hoc fingere plusquàm poeticè? Imò & astra omnia tam *durant* quàm Saturnus, Saturnus quàm Sol, Sol quàm Mercurius, Mercurius quàm Luna: num pariter benigna omnia, maligna pariter? æquè sunt vsui? tam res est Chymicis cum illis, quàm cum istis? Annon hoc est naturas inuertere, artes euertere, res & vires peruertere, discrepantia confundere, miscere omnia? En quàm sit dura ratio *durationis* nostræ, *mineralium duratio*! Cum *mineralibus* versantur magis Dæmones, qui subterranei, nec eo tamen magis *μακρόβιοι*, quàm medioxymi, aërei, aquei, adeoque Hesiodo, Plutarcho, Aufonio,

Nympha Hamadryades, quarum longissima vita est.

Ad homines vt propius: num quis *μακροβιότερος* viuacior, non dico *mineralibus* (quæ non sunt alimenta, vel *ἔσχυμα*,

Plut. def. orac.
ex Naid. Hef.
Aulo. Eidy.
18.7.

vel

vel *ἑυπεπτα*, et si hic dicit, *suanissimum in cibum preparanda*) sed qui longæuæ quercus faginatur glandibus, quàm tritico qui vescitur, vnius messis segete? qui fago, quàm qui fungo? qui dactylis, quàm passulis? mandragorâ, quàm maioranâ? Num coruis, cornicibus, Phœnicibus, aut aquilis qui pascitur, quàm qui passerulis, columbulis, perdicibus, turturibus, vitæ breuiculæ auiculis? qui struthiocamelo, quàm qui strutho? Num qui balænis, lucijs, delphinibus, murænis alitur, quàm qui pisciculis, gobiolis, haleculis, gammarulis? qui crœcodilis, quàm qui cordylis? Num *vita* demum diuturnior, cui victus sit diurnus elephantis, leonibus, camelis, ceruis vesci, quàm cui porcellis, ouiculis, hoedis, agnellis fatiari? Num Anthropophagus ex eo fit viuacior, si macrum deuoret Macrobian, quàm si perpinguem Mandrum, vt vt illi, quàm isti, *vita dimidio protensior*? E tauro sanguis Themistoclem de vita sustulit, è vite sanguis recreasset, è vitulo non enecasset: at ille istis *durabilior*. Si famem, si sitim sedare posset *aurum*, quis Myda misero foelicior, cui

Plin. l. 7. c. 2.
Solin. c. 43.

Ouid. Met. l.
11. l. 27.

Fusile per victus aurum fluitabat?

At vnum ex omnibus hic nominet, qui anteaetis sæculis, non dico ad sæculum, sed annos plures, imò vel menses, imò hebdomadas, sit solis *mineralibus* nutritus, sustentatus, vtcunque summè solidis, imò si vult, solutis. Id si non potest, at hunc nodum soluat. Quæ concoctioni resistunt maximè, ea *sanitatem tuentur* minimè: sed duriora, *durabiliora* (putà *mineralia*) resistunt maximè concoctioni: idcirco minimè *tuentur sanitatem*. Retortum facilè durationis telum. *Metallorum* durities ne magis obsit, timeas, quàm speres vt proficit in cibum *duratio*. A medicamento alimentum eo cum differat, quòd medicamentum alterat naturam, natura alimentum; in medicamento si obtineat, in alimento magis quod dicit Auicenna: *Nisi natura in medicinam operata fuerit, non operabitur medicina in naturam*. Naturæ

Auic. l. I. sc. 4
c. 5.

turæ operatio, vt simile conseruet simili, concoctio: vt curret contrario contrarium, digestio. Sed quæ alterutri repugnant *mineralia*, num sunt *durabilissima*? Sunt sanè, qui vt *plantas metallis*, sic *plantis animalia* concludunt *durationis* breuioris. In his, vt semel dicam, desidero modestiam Aristotelicam, quæ suppleat, vel sic pronunciet, ὡς ἔστι τὸ πλεῖστον, imò δοκεῖ, vel φαίνεται, imò σκοπεῖν δεῖ, videndum quod videtur, num sic omninò habeat. Id solum de his dico; *metalla μεταλλαζόμενα*, summè pereunt à Chymicis: λίθοι, seu masculini generis, vulgares, seu foeminini, pretiosi lapides, omninò λυτοὶ, diu vt *durent*, at tandem dissoluuntur: vno verbo, inanima, quia carent animâ, carent eo quod agar, haud scio in destructionem, an durationem fortius: at à materia, corruptionis matre, patiuntur quod vel vis inferat, vel ætas auferat. Sit verum, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, sed non καθόλου πρώτον, longæua magis esse inanima, quàm *plantas*, sed non Colossum Solis Rhodium, quàm Palladis oliuam Medorum ex incendio reuirescentem: *plantas*, quàm *animalia*, sed non dracunculum, quàm draconem elephanti æmulum; canis, bouis, cerui linguam, quàm canem, bouem, ceruum. E *plantis* nescio an plures sint ἐπέτειæ, quæ *annuum* *durent* *unicum*, aut ne id quidem; an μακρόβια, fata, nata in sæcula, quæ crescant, sed & decrescant tardiùs, & *durent* longiùs. Si fungus obiecerit æsculo, quod tardè nascitur, fungo æsculus respondeat, *Perendie sodes huc te siste, tum de re transigemus*. Nomen deprædicent ἀείζων ἀγήρατον, ne senectutem sentiant. Hic gloriatur Guaiacum, quod lignum vitæ sanctum, buxus quod *æterna*, rhododendron quod *fronde sempiternum* audiat: è Dianæ templo cedrus in templo, iuniperus in trabibus, cupressus in valuis, hebanus in simulachro, quod *nec carie, nec vetustate emarcescant*. Res ipsæ infinitæ; finita sit oratio. Ex his non tam *inualidum* videtur *plantarum* genus integrum, quàm huic videtur: quin contrà quàm hic supputat, vt plurimum validius quàm

Arist. lon. br.
vi. c. 6 p.
Card. in. aph.
14 f. r.
Scal. sub. ex.
295.

Plin. l. 34. c. 7.
Paul. Geral. dij
gent.
Plin. l. 8. c. 11.

Scal. sub. ex.
167. 2.
275.

Plin. l. 16. c. 20.
l. 15. c. 30.
l. 16. c. 40.

Crolli baf. ch.
p. 206.

quàm *animalium*. Sin conferantur particularia particularibus, nunc hæc, nunc illa, magis vel minùs *durant*: sed totæ *species* si comparentur, non minùs *durant*, nec magis intereunt *plantarum species vel animalium*, quàm *mineralium vel metallorum*. Quin *planta* erutæ, eradicatæ, si sint cadauera, non vegetantia vlteriùs; effossâ, execta *mineralia* è matris aluo cum exciderint, *metalla*, cum desierint esse *μετὰ τὰ ἀλλὰ*, cur hic dicat *longissima aetatis*, ipse dicat: & dicat pariter, si *mortua*, vt antè *aurum*, quî *constet* ipsis *radicale humidum*? si *forma* his *destruitur*, vt antè *auro*, quare *corrumpi* nequeant? si demum omnia in omnibus, vt Crollio *in auro omnia*, & *planta è planeta*, cur quædam quibusdam *durent* diutiùs? Dicit quidem; sed quid dicat nescit, quo modo dicat negligit, dicat modò. De *animalium* idcirco *ignibus*, de *mineralium cœlesti obedientiâ ac spiritualitate*, de *virtutibus cœlestibus de cœlo descendentibus, in inferiora penetrantibus, vim præstantissimâ in radicale metallicum infundentibus*, tam sine re sunt verba exotica *ἀκρῶτα*, catachrestica, hyperbolica, vt nihil dicam ampliùs, sed notum carbone nigro. Sed si *metalla, omnia elementa a facili superent*, hic videat, ne hunc facillimè, cui caput plumbeum, frons ænea, os ferreum, nasus fortasse cupreus, cor stanneum, vix mens, sed manus forsan aurea, argentea, mercurialis, ita in *auro*, argento, *mercurio* versantur totæ. Alioqui à summo Creatore, creaturis omnibus Homo superior, ex elementis conditus & constans utique: qui magis *mineralibus*, an *vegetabilibus*, an *animalibus*, nature convenientibus alatur, recreetur, sustentetur, conseruetur, quiuis definiat, qui panem, non lapidem sibi deposcat cibum. In cibum à Deo condita, condonata, primùm legimus *Genes. c. 1. 29. τὰ φυτὰ, καὶ τὸ ἐξ ὕδατος*, dein *τὰ ζῷα* homini; *metalla* nunquam. *69.3.* Demum sic habeat. Quæ alunt, *conseruant* eadem (quod fit similibus) at non alunt *metalla*, neque conseruant igitur. *Ad sanitatem itaque tuendam non reficiunt; ad morbos profligandos annon magis deficiunt?*

Iam verò quod ad Morbos profligandos attinet, quibus humanum F.A.
genus solet esse obnoxium, nihil valentius esse puto, iusto rerum me-
tallarum usu. Permeabiles ille sunt ad remotissimas corporis partes,
ad quas usitatis Pharmacis nō patet aditus: & pernicatissimos affectus
ex altioribus impuritatibus excitatos temperant ac solvunt. Siquidem
Metalloꝝ spiritus subtiles, strenuè adoriuntur fortissimas quascun-
que obstructions, omnium penè Morborum radices. Eligenda est igitur
huiusmodi materia præ cæteris rebus omnibus, & præparanda in
Medicinam & cibum suavissimum, ad sanitatem tuendam, & vitam
absque ægritudine sustentandam, quantum per vires nature licet.

M.G.

Metalla diximus: hic mox subdit *metallica*. An nihil in-
terest? *Metallica* sunt sal, sulphur, hydrargyrus, antimoni-
um, vitriolum, arsenicum, cinnabaris, borax, minium, &
his affinia; Chymicorum deliciae: non sunt *metalla*. De *mi-
neralibus* hic verbum nullum; vix de *metallis* mentio; tam
est infidus hic horum patronus; tam est infirmus horum
usus in re medica. Ad *res metallicas* transcurrit transfuga.
Mutat hypothefin præstigiator: de cæpis cœpit dicere,
de alijs seu longè alijs nunc cupit differere. *Metallicorum*
nonnullorum nonnullus ut sit usus, at nullus *metalloꝝ*!
Metalla solida, cōpacta, cruda, cocta, vix cedunt cæsa mal-
leo, nedum apta teri dentibus, nedū deorari, nedū dige-
ri, nedū digerere, nedū egerere; nisi hoc pondere, vel vul-
nere. *Metallica*, *metalloꝝ* seu parentes seu proles, incesta
viperarum generatio, Hermaphroditica, inter lapides &
metalla, quædam fusa, quædam fixa; quædam liquefcunt,
quædam concrefcunt: quædam mollicula, quædam du-
riuscula; quædam ὁμογενῆ, quædam ἑτερογενῆ, heteroclyta
pleraque: quædam, non omnia, si rectè præparentur, si
aptè corrigantur, si quantitate debitâ ægris egentibus ex-
hibeantur, consultò, cautè, parcè, rarò, age admittantur.
Cum pharmaceiâ siquidem nunc res est nobis, in quâ, ut
in Ægypto,

Φάρμακα πολλά μὲν ἐσθλά μίγμένα, πολλά δὲ λυγρά.

Et si fata volunt, bina venena iuvant.

Hom. Odyf.
Aulon. epig.

Sed scopas huius dissolutas & hac ex parte colligabo. Quod permeabile ad partes remotissimas, & soluit affectus pertinaces, præ ceteris id eligendum, præparandum, in medicinam, in cibum suavissimum: sed res metallica sunt illiusmodi, ad sanitatem igitur tuendam, & vitam absque aegritudine sustentandam præferenda huiusmodi materia. Sed est arena sine calce; non cohæret. Maior propositio proponit quatuor, vix ponit vnum: in primo ut sit aliquid, quod permeabile, at non in eo omnia: nam aqua, vinum, poculenta pleraque præstant ut permeent, nec tamen medicamenta præstantissima. In altero emendicatur quæstio: quid enim ultra quæritur, quàm quod affectus soluat pernicaces? nec tamen id cibo efficitur suavissimo: nam *cibus est morbus agrotanti*. Malè cohæret tertium, ut *medicina*; & quartum, ut *cibus sit suavissimus*. At minor pessimè est merita de veritate: nec quicquam minùs verum. Probationem habet nullam. Quid enim? *Metallica* quæ protuli, perpendite. Num *temperant*, quæ pessimâ laborant intemperie? Hic mihi tempero, ne dicam intemperie hunc laborare, qui dicit *metallica affectus temperare*; nisi quid sit dicat, *affectus temperare*; cum dicat *affectus corporis*, non animi; ut dicit *agritudinem*, quæ animo, cum velit ægrotationem, quæ corpori tribuitur: nam animi *affectus temperare*, non modò est mollire, mitigare, sed vincere, & hic quod addit, *soluere*. Num *soluunt affectus* itaque, quæ pessimè afficiunt, *affectus molestissimos & ægrotationes* inducunt pertinaces, vires exoluunt corporum? Expendite, si qui hauseritis illorum per se aliquod; à quibus si præsens bonum, at damnum emergens sentietis. Num demum magis *permeant*? Quin metuo, ne hæreant imis visceribus, & neruis intimis. Vi suâ *permeant*? Galeni illud igitur qui probat Quercetanus, *trivis metallicis acetum admisceri*, *faciliùs ut penetrent*? An vim naturæ faciunt, ut retinere nolit, nequeat, tam violentos, virulentos hospites, an hostes magis? Virus est, an virtus, quo pugnant? quo purgant?

Hip. aph. 62.
c. 7.

Gal. comp.
med. f. gen. l. 8
c. 11.
Quer. dog.
med. pr. c. 2.

gant? Non comprimendo; nec enim tam frigida cum acerbitate: non emolliendo; nec enim tam mitia cum lubricitate: non detergendo; nec enim tam moderata cum astrictione: non attrahendo denique; nec enim tam familiaria cum similitudine substantiæ: relinquitur, vt cruciando, quia tam acria cum corrosione. Naturam nimirum sursum, deorsum, quoquouorsum mouent, quia mordent, vulnerant, violant cum violentiâ, & quasi Alcidae furiosi, *inuenient viam, aut facient*. Imò fortissimas obstructions adoriuntur strenuè; quia *subtiles spiritus sunt metallorum*. Num quia *metallorum*? at ipsa *metalla* non sunt tanti (nisi corruptor aurum) oppilant magis, & obturant. Num quia *spiritus*? agunt *spiritus in spiritus*, non σκύβαλα (nisi per ἐκκοπρωτικά) nec tam sunt oculati, & viam & viaticum vt eligant. Num quia *subtiles* denique? E crassis eruti *subtile* parùm sapiunt, quod subtilissimo Scaligero ex Aristotele si ἀναπλαστικόν quod repleat, hi quomodo huic depleant? Quin architectæ animæ si instrumentum ἐργαδιώκται *spiritus*, ibi quærantur *spiritus*, vbi inuenitur anima: non in *metallis*: non è terrestribus cœlestes ferè; neque è crassis tenues.

*Nec Deus interfit, nisi dignus vindice nodus
Inciderit.* —

Huic parùm subtili *subtiles metallorum spiritus*, ὡς θεός ἀπὸ μηχανῆς, asylum inscitæ, sacra stultorum anchora. *Subtiles* adedò hi *spiritus*, vt aranearum telæ parū vtilis; hæ auerrendæ, illi auerruncandi: vt sensum, adeoque intellectum fugiant, & fugent *sanitatem*: nostris spiritibus infensi, infesti aduersarij. Hollando *morbis in minera contractis obnoxij*, abundant *facibus fœtentibus, terrestribus; habent veneni genus, & corrosiuum, & volatile*, quo *venenosa corrosiua reddant*. *Metalla, & met allica*, dum integra, crassissima, non facit Chymicis, si nimis lædunt solida, nisi in *spiritus* soluta, sublimata, lædant magis. *Metalla venenum habent Libauio, in spiritu, non in crassamento*. Qui facit veneno actionem,

Sen. Herc. fur.
act. 2.

Arist. gen. cor
l. 2 c. 2. t. 10.
Scal. subt. ex. 1
6. 8.

Hor. art. po.
19 l.

Io. If. Hol. lap.
ph. p. 166. Pen.

Lib. Antigrā.

Riol. fil. in
Bau p. 150.
Ander. dial. 5.

nem, is facit veneni auctorem. Quin ipse *auri spiritus*,
Vltadio referente, *damnatur Marsilio; & Andernaco di-*
citur perniciosus, venenatus. Quod ad me, sentio de istis ini-
micis, vt ille de amica,

Mart. l. II. ep.
101.

*Habere amicam nolo subtilem nimis;
Sed idem amicam nolo mille librarum.*

Malim, vt minùs malum, imò vt maius bonum, decocti
Galenici selibram vt solet, vt debet, è *vegetabilibus* aut *ani-*
malibus secundum artem, quàm Paracelsicorum pauca gra-
nula è *mineralibus metallicis.* Id enim si non suauius, at tutius.

Lul. ep. accurt.
L. luc. merc.
Talaud. an. l. 2
c. 6.

Quin ipse *aquam coelicam*, seu *menstruum*, seu *spiritum*, è *mine-*
ralibus, vt rodat viscera, an potius cum suo Lullio ex *anima-*
libus aut *vegetabilibus* salubrioribus depromat, quæro.

CAP. III.

*Inter Metalla Aurum summum obtinet in astru-
enda Medicina vera.*

F.A. **M**etalla septem ex Astrologorum suffragijs septem principalio-
ribus membris humani corporis specificè respondent. Singulis
illis membris singula Metalla appropriata sunt. Aurum nobilissimum
corpus, nobilissimo membro destinatur, eiq; inseruit, Cordi videlicet,
quod domicilium est vitæ. Cor scaturigo est vitalis spiritus & sangui-
nis, omnibus reliquis membris motum & vigorem impertiens. Hic
vigent natiuus ille calor & humidum primigenium fomentum vitæ;
& ex hoc solo fonte illa primò deriuantur: dein in alia etiam emanant
membra Cordi famulas & ministras. Hunc igitur calorem fove, &
humorem nutri, ad refocillandam humanam vitam, & spiritus ac vi-
res corroborandum. Natiuus iste calor non plus æquo feruidus, sed
omniùs temperatus est. Nam si excessiuus esset, humor em citò absu-
meret: si diminutus, extingueretur ilico ab humore. Humor similiter
radicalis non phlegmaticus, sed totus homogeneus & essentialis esse
debet, qui pabulum vitæ ministrat. Nullo autem modo eis consuli me-
lius potest, quàm ipsis Auri qualitatibus. Aurum maxime homoge-
neis constat partibus, & in summo gradu temperamenti exultat. Na-
tura sagax ita contemperauit in hoc corpore calidum frigido, & hu-
midum siccò, vt nihil redundet aut deficiat, quod verum tempera-
mentum

mentum minuat. Unde ab igne non comburitur unquam: quia unum Elementum protegit aliud aduersus ignis pugnam. Tale quid digestibile factum, ut humanis spiritibus obtemperet, vitalem in Cordis centro calorem cum humore nativo fouet & adauget, eundemq; participant cum Corde reliqua membra iugali foedere. Aurum igitur iure optimo principatum obtinet. Et (ut uno dicatur verbo) quascunque in corpus humanum vires, operationes, functiones, reliqua omnia Metalla in se habent, has omnes Essentia Auri exequitur sola. Quin & leproum corpus humanum inuertit totum sicuti intestinum in Malacello, ut ipsissimis verbis utar. Hauriamus igitur ex hoc fonte saluberrima Medicamina, si perfectam sanationem grauissimorum languorum moliri velimus.

CAP. III.

Aurum in medicina prestat minus.

QUIAstra suspiciunt Astrologi, metalla vt despiciant, imò respiciant, falso Astrologis ascriptum suspicor. Planetas illi potius, si caelo extulissent, cum infra terras detulissent, metallis septem contulissent, quam membris metalla principalibus. Nec illis metalla curæ. Nec opus hinc suffragiis, ne Crollij, à quo hanc phrasin surripit: ne votis quidem. Sed membra principalia quæ septem nominat? Num pedes, manus, & pudendum, ex his quinque? pudeat dicere. Num his specificè respondent septem metalla, singula singulis appropriata? Hæc Chymicorum specifica, quæ tam improprie respondent singulis? Nempe id Crollius quòd prius dixerat, & consignarat; Agrippa potius in scala septenarij quòd huc descenderat, & hæc concluderat; hic ideò ignarus ignauus idiota fat habuit hæc edere, nec rationem reddere, aut paria referre paribus. Cū illo igitur quin gloriatur (sed prophanè) quòd Aurū, septē sigillis munitū, septenarius perfectionis numerus verè cōpletus est, ultra quē Natura (sine adiutorio Artis) in sua potentia & operatione altiùs procedere nō potest, sed sabbatizat & quiescit. Quid auro cōmercij cū septenario? nū quòd probatū septies? at id argentū potius. Quincum Agrippa veriùs, doctiùs, modestiùs, post enumerationem

M.G.

Crol. bal. chy.
p. 201.

Signat. int.

p. 34.

Cor. Agr. oc.
phil. 2. c. 19.

Crol. bal. chy.

p. 202.

206.

Psal. 12. 6.

Agrip. ib. f.

tionem luculentam concludit, quòd *septenarius hic numerus & in bono & in malo omnium sit potentissimus*. Hinc huic sunt *septem capita*, vt bestia coccinea; & *septem Mirandulani tela*, vt bella Septimontio ciuilia. Sic *septem nequitiae in corde inimici; septem oculi insipientes; septem quae odit & detestatur Dominus; & septem Cabalistic inferiorum habitacula*, è quibus *Aurum puteus interitus*. Sed partes nostri *principes* quantumuis Medicis sint: solùm tres aut quatuor (non dico tres & quatuor) vt tamen Anatomici *Astronomis respondeant*, ingeniosè Laurentius Saturnum spleni, Iouem iecori, Martem felli, Solem cordi, Venerem genitalibus, Mercurium ori, Lunam cerebro assimilat. De metallis nil simile. At *aurum Cordi destinatur*. A quo? quo modo? quorsum? quid hoc est, destinari? At & ei inseruit. Quo pacto? quo nexu? quo iugo iure seruitutis? Id quia *corpus nobilissimum*, hoc membrum nobilissimum? Imperium num habet par in parem? pars in totum, vt corpus membro seruiat?

An. Lau. anat.
l. i. q. 3.
c. 2.Quer. med.
phil. c. 5.
Sen. Troad.
act. 3.Riol. sch. an.
c. 3. f.
Comp. med.
vet. p. 51.And. Laur.
l. i. c. 8.L. i. q. 4.
Pct. Pal. Laur.
p. 11.

Famulare collo nobili subeat iugum?
Sed cur *Cor nobilissimum?* num *ἐυγενέστατος!* quin par membris *ἐυγενέστατα*. Vniuersis vnà Chymicis hoc vitium; vt cunque crepant percrepant *anatomiam vniuersi, macrocosmi, viuam, formalem, spiritualem, essentialem; & in cupro iecur, in argento cerebrum, in auro cor essatum essentificatum*, vt loquuntur: veram tamen vnus microcosmi anatomien materialem, naturalem, sensibilem, localem, aut nesciunt aut negligunt. Hoc verò vitium insigne & immane, quòd istam quisquis nescit (confidenter dico, nequid amplius) *is nec Chirurgus, nec Medicus δμουργός meretur dici*, imò nec potest esse. *Cor cerebro nobilius* hic somniet, cui cordis nimium vt ausit, parum cerebri vt sciat asserere, asseuerare. Anatomicorum verò non vnus modò Coryphæus (cui *laurum* tribuat vel Chymicus Palmarius, *ἰσόθεον* vt prædicet) sed tota Vniuersitas inuictis rationibus & demonstrationibus, non modò à Chymicis, Anatomicis

stis pessimis, philosophis imperitissimis, sed à Peripateticis magnis Philosophis, Anatomistis mediocribus, cuius exortu primum hepar, necessitate *cor*, nobilitate cerebrum præstantius. Sit ergo corpus *vita domicilium*, *cor* fortè diuersorium, vix seminarium. *Cor* igitur num *scaturigo sanguinis*? origo est venarum? an riuuli ex fonte hepatis eò scaturiunt? vnde *ad fontem hydria* Ecclesiastæ ad iecur venæ agnoscantur. Num *Cor* est primum ζατικόν, κινητικόν, αισθητικόν, αιματοποιητικόν; an hepar φλέβων ρίζωσις, & αιματώσεως, principium γενέσεως, ριζώσεως κ' διοικήσεως? Num *Cor* impertit *membris motum*? an mouent membra muscoli, musculos adaptant nerui, neruos transmittit cerebrum; vt sit auriga cerebrum, lora nerui, & equi demum musculi? *Cor* vt se moueat, hic (credo) vix intelligit, sed *alia* vt moueat, id (scio) expediet multo minùs. *Natiuus calor* cum sit radicale humidum cum spiritu; & *humidum* id *primigenium* cum sit *spiritus* in *calido*; vt *calidum* sit *humidi* vehiculum, *humidum fomentum* calidi, & vtriusque comes *spiritus*: tum animales *spiritus* è cerebro, naturales è iecore cū tam emanent, quàm vitales è corde, num hæc omnia è *solo cordis fonte* deriuantur? Tam per neruos, tam per venas, quàm per arterias feruntur *spiritus*. *Cor* focum febribus, non *fontem sanguini* agnoscimus. In *membra* verò hæc emanant: quæ nimirum? *alia* atque *alia*, illa neutrius generis: nec illa medicis dicuntur *membra*. Sed in Anthonij familia, quia quæ seruiunt foeminei generis sunt *cordis membra*, *ministra*, *famula* dicuntur *membra*. Hic si non morum, saltem verborum solæcismus. De *calido*, de *humido* quæ dicit reliqua, ad rem, ad rhombum nihil: & multo meliora quiuis tyrunculus collegerit, qui elementa Auicennæ, rudimenta Fernelij, institutiones Fuchsj, Heurnij, vel primas legerit. Hic autem *calidum* quærit ἐμφυτον, εὐκρατον, εὐθημονα, εὐεργέτην, (opinor) incidit in ἀλότριον, ἐπίκλητον, ἐπίβαλον, κ' ἐπιθέτην. Quid enim num idem *calor* generat, & *consumit*? auget, & minuit? alit,

Archan. Pic.
an. l. 2. le. 19.
l. 3. le. 6. 7.
An. Laur. ib. &
l. 8. q. 15.
l. 1. q. 2.
l. 4. ex. l. 2. 3
4. 5. 6.
Eccl. 12. 6.

An. Lau. l. 9. q.
7. 8.

Auic. l. 1. fen. 1
doct. 6.
Fern. phys. l. 4.
Fuch. init. l. 1.
f. 6. 8.
Heur. Inst. l. 3.
Gal. in. aph. 14
li.

Arist. lon. br. & macerat? *συγτήκει αὐτὸ αὐτό; ἀναλίσκει τὴν ὕλην, ἐν ᾗ ἐστίν;* agit
 vi. c. 5. in seipsum? aut a seipso patitur, aut simili? *τί γὰρ μάλλον θά-*
 O. t. int. l. i. c. 7 *περὶ ἑσῆι ποιητικόν, ἢ θάπερον;* an à rege in tyrannum, à pasto-
 Auil. l. i. sen. i. re in depastorem, ab insito in igneum degenerat? an agunt
 do. 3. c. 3. in hunc potius, aër extrinsecus, humor extraneus, & ex v-
 troque motus? Tantum discriminis inter innatum calidum & ascititium, ut criminis in isto plurimum, in illo nihil. At huius est huiusmodi, *humorem ut absumat*, & ab hu-
 more *extinguatur calor*, tantillum immutatus. Absumptus, qui extinguit? Sed vitæ alunt lampada, ut fumus, calor; ut aër, spiritus; ut oleum, connatus humor: tres Gratiae implexis manibus, quæ complicatis viribus, & simul degunt, & idem agunt, & eadem pergunt, & eodem tendunt. Sed his num consuli non potest melius, quàm Auri *qualitatibus*? Id si sit Consul, ut bene consulat, nisi quid potest melius, non erit hoc anno Consul Antonius. Quæ *qualitates Auri* scilicet sic illis consulent, ut vel conueniant?
 Fern phys. l. 4. Num ut *tineturâ citrinâ* sint exornata? ut *ponderosa*? ut
 c. 3. 4. *muta*? ut *ventre terræ digesta*? ut *aquâ minerali lota*? ut *ex-*
 Sen. ben. l. i. c. 3. *tensilia sub malleo*? *fusilia*? *textilia*? ut *cineritij* & *cementi ex-*
 Lib. nat. met. l. i. c. 4. *amen tolerant*? His verò suas illa non mutant qualitates, quas nec auro communicent, ut ætherea, *ἀόρατα*, stellarum elemento similia; nec corporis expertia, nec mole corpora; articulares, informatores, humanæ fabricæ post Deum architecti; subtilia, mobilia, dulcia, pingua, vitalia, diuina, animata. Quantum discriminis inter aurum & hominem, subterraneum & coeleste, inanimū & animal; tantum inter illius & huius qualitates; illius patibiles, actiuas huius. Quas *qualitates* modò dixerat, mox dicet partes auri! quæ quòd sunt homogeneæ, num *eo melius* quadrabunt nobis, qui heterogeneis constamus plurimis? An Aurum, quòd *exultat* (hæc insultantis animi vox insolens) *in summo gradu temperamenti*, attéperatur nobis aptius, qui fat habemus, si constet *ἐνκρασία* non modò ad pondus, sed
 iusti-

iustitiã? Nũ *temperamenta* meræ *qualitates*? Num quod paulatim coquitur, sensim perficitur, post sæcula est vsui, id mox *in summo gradu*? an per *gradus* ascendit, non per saltum *exultat*, *in summo* quod consistit? Quoduis in suo genere *contemperatum* optimè à *temperamenti* conditore optimo. Num minùs, quàm genere, homo differt ab auro? Ne confundamus tam distantia. *Nature conatus*, Cardano vt sint *quatuor*, *homo diuinitate*, *elephas docilitate*, *adamas duritie*, *aurum tenuitate* vt *præcellat*; vt *elephas tam densa cute*, quàm *homo molli*; *aurum* sit tanto *grauius*, quanto *leuior adamas*: & hæc ridentur tamè à Scaligero, & præferuntur alia, & *Homo* non modò quasi Polycleti Doryphorus, *temperamenti commoderati regula*, sed *rerum omnium mensura*, *compendium*, & *unicum in natura miraculum* concluditur, à *nostri cui gloriã & miraculo*, vt scribit Lipsius. Sed vt illi *Homo*, sic *Aurum* Crollio, πᾶς ἐστὶ πάντα, πᾶς τέλος. Πᾶς illud mihi subolet; ab illo rectè positum, ab isto perperam. Hinc illud Libauij hîc habet locum, *Paracelsicos transgressos esse veterum sensa*, & *hyperbolicâ laude aurum infame reddidisse*. Quæ *symmetria*, quæ *proportio*, quæ *redundantia*, quis *defectus* in *auri temperamento* subsit, hic nec intelligit, nec facilè expediet. Nec arrogo, nec derogo: *prærogatiuæ* autem *summæ*, quâ *igne non comburitur*, quàm nulla hîc sit ratio, priùs explicui; nec quicquam repeto. *Digestum* sit oportuit, non *tale quid*, sed ipsum, priusquã *factum digestibile*: sed vt id antè, vel post hoc fiat,

Chymiste certant, & adhuc sub indice lis est.

Nec opus est, *spiritibus obtemperet*, sed eos magis temperet: nec *iure optimo* quod *principatum obtinet*, id propriè *obtemperat*: *obtemperauit* nimiùm, cum *factum digestibile*; non eo fine. Hic quæ hîc spondet reliqua, promittit vt *Chymicus*, *incertum solidior an vanior*; ac si proclamet *agyrra fumi uendulus*, cum promit *ampullam aquæ vel olei adulterini*, *isdem ferè verbis*, Hoc (ait) *oleum*, hæc *aqua*, *vitam in cordis*

Scal. sub. ex.

249.3.

Card. sub. l. 12.

Scal. ib. & ex

106.2.

287.

250.

A. Auar. met.

med. l. 1. c. 3.

Lips. cen. 2. ep.

48.

Cœl Rh. ant. l.

2. c. 17.

Croll. bas. ch.

p. 206.

Lib. nat. met.

l. 1. c. 4.

Sup. p. 10.

Hor. ar. po. 78

Sal. coniu. de

Lent.

cordis centro calorem cum humore natio fouet & adauget, eundemque cum corde participant reliqua membra; vires, operationes, functiones, omnes exequitur sola, &c. Verba, ventus, fumus, fucus: clamoris multum, lanæ nihil, acsi porcum tondenti. At aurum princeps metallorum, argentum viuum an tyrannus an parricida principis? venenum auri an purgatorium? an potius principium, sed non metallum? quantumuis huic fit è septem principibus: ideoque principium & finis sui. At Crollio Mercurius natura balsamum, diuinum pharmacum, luis catholicæ catholicon remedium & *πρωτεύου*, Aqua sapientiæ, Maria Virgo. Quod etsi horreo dicere, & apud Quercetanus tamen inuenio, qui dicat Angelicum, quod in essentiam redactus, auri essentia similis, eandem quasi hominem ad iuueniles annos reuocandi virtutem sortiatur; scilicet. Nec desunt Chymici, qui in Mercurio id omne versificantur,

—quicquid querunt sapientes si artetraçtes,
 ut hic sine arte loquitur. Quin tam Mercurij, quàm Auri
 essentiam audiuius, & eam fortè quintam, certè æqui-
 ualentem, imò & mutuum *ἡ σωματοψυχία, ἡ ψυχὸς χωρία,*
 nec Auri modò Quintam essentiam, sed & Arcanum sim-
 plex, Arcanum vitriolatum, Crocum solis, magisterium solis
 liquorem solis, Elixiriũ solis, Balsamum solis, Aurum potabi-
 le, Tincturam solis; haud scio an eadem, an varia remedia;
 nec scio an vera, quia tam varia, Quercetano innumera:
 portenta scio nominum, tormenta hominum, commenta
 Tartari. Quin Crocus martis eadem Paracelso efficit, que &
 Auri tinctura: & Penoto Philosophorũ Saturnus est propriè
 marchasita plumbi, & reuera excellit Solem & Lunam, ita ut
 Raymundus dicat, in hoc orbe inferiore non esse tantum arca-
 num atque id, quod in marchasita plumbi consistit. En fer-
 rum, en plumbum, quàm aurum medicinæ aptius. Hinc
 Quercetano iudice, vera Magnesia (quâ antimonium ple-
 runque dicit) & Paracelso, & alijs, est primo anti enti par
 &

Scal. subt. ex.
88.

Plin. l. 33. c. 6.

Croll. bal. ch. p.
126.

123.

Quer. pest. p.
403.

Tetr. p. 464.

Arn. Breviar.

Lul. test. theor.
c. 62.

Par. l. mort.
re. to. 6. p. 288.

Quer. con. lu.
Ven.

Tetr. p. 456.

432-477.
Pest. al. p. 404.

Moref. met. p.
29. è Par.

Pen. tr. 4. chy.

Quer. tetr. p.
479. 396.

& equalis; ex qua potentiores ac præstantiores medicinae educi
 possint, quàm ex auro ipso, vel spiritualitatem adepto: ideoque
 est illi *antimonium* (emendicatis è Mirepso titulis) *anti-* à p.391.ad
dotus isochrysos, lysiponos, lysipyretos, theodotos, theopemptos, 417.
paneretos, polychrestos, panchrestos, pantagogos, Σούπιλος, Sote- è Par.to.4.p.
rios (& Σωτήρ, putà) nam Paracello restaurator & renoua- 105.
tor virium in nobis omnium; & omnes morbos tollit. Haud to,6 c.308.
mirum igitur si quosdam morbos rubigo ferri iuuat, bracteola Moref.met.p.
plumbi sanat, attritum es curat, argenti spuma domat, stan- 29.
num amicat, noxter vt asserit; si è Mercurio, ex antimonio
non minor, quàm ex Auro, fingatur Panacæa. Sola Auri Es-
sentia quòd exequatur omnia, non potest dici: tum quòd nil
vnum, omnia; tum quòd nil solum, cui sunt paria; tum
quòd nec solum, quod cum alijs. Sed de leproso inuertendo
quod hic memorat, sicuti intestinum (putà, inuertitur) in
Macello, ipsissimis hic verbis utitur, quibus (ni malè nemini)
mendax apud Bebelliū: nam intestina inuertendi verbū ipsum in
memoriã hoc reuocat: nec enim alibi reperio; an ibi nescio.
Mendax nimirum memorat, se (non Lyfimachum leo-
nis, sed) lupi aut canis allatrantis (vtrius non bene memi-
ni) dum inhiaret, inseruisse in os manum, caudam interiùs
prehendisse, interiora extrorsum exeruisse, intestina in-
uertisse; mendacij hinc palmam reportasse. Sic corpora
inuertere, cum sit euertere; tum in lepra præsertim est me-
thodum peruertere, quã foràs expellere quod intrà fœ-
tidum, non intrò decet pellere, quod foris fœdum. Inspici-
entissima, saltem insipidissima sunt ergo verba ipsissima, qui-
bus hic utitur; & quibus nemo è nostris (arbitror) vel è
Chymistis (auguror) nisi hic ipse utitur; nec cur ipsissima
dicantur, assequor, nisi quod phrasis nulla tam sit mala, Par.arch.1.4.
quæ non authorem habeat fortasse Cacophrastum, lauare
qui dicit, non inuertere. Cum intestinis igitur inuersis ab-
eat hic scriptor in macellum, vt coquos, lanios, exenterato-
res, carnifices, cupedinarios de phrasi consulat. At lepram

sanat *Auri Essentia*. Num sola? ab auro potabili diuersa Chymicis?

Hor. l. 1. sat. 5.
100.

— *credat Iudæus Apella,*
& leprâ Iudaicâ turpissimus ad hunc appellet;

Non ego.—

Quer. tetr. c.
31. c.
Par. arch. l. 6.
f. 36.
tom. 6. p. 107.
Id. ib. c. 33. c.
Par. to. 6. p. 33.
51.
Arch. l. 5. arc.
merc. vi.

Annon & antimonium? ex quo, quod *omnibus in uniuersum morbis succurrat aptissimè*, & nominatim *lepræ*, seu *leonia elephantia*, quæ Cacophraſti est infantia, qui loquitur vt plurimum mendosè & mendaciter. Annon & mercurius? ex quo, quod *tollat ungues, pilos, cutim* (alexipharmacum annon hoc præstantissimum?) sed & *impuritatem omnem* (ideoque *lepram*) & *membra senibus absumpta reuouet*, vt pari & fide & phraſi Cacophraſtus, fallaciter, futiliter. Sciat prius oportet, quid *lepræ*? quotplex? quæ *lepræ* causæ? quæ signa pathognomonica? quæ comitantia? quæ conſequentia? quàm *lepram* sanet hic aut ille, hoc aut illo. Imò an sanari possit? Nam, vt rectè Auicenna, *Cum cancer, qui est lepra vnus membri, sit de non sanabilibus, quid dicemus de lepra, quæ est cancer totius corporis? vt sit vel debilis curatio difficilis; de fortis curatione nulla spes*. Nec speret ideò hic idiota *auro potabili leprosum* perſanare, quia Iesus Seruator omnium ἀρχίαυς *leproſos* vnâ decem verbo, vnum tactu; quia Moſes legatus Dei Miriam pre- catione; quia Helifeus propheta Naaman Syrium Iordanis lotionè; omnes miraculo perſanârunt. Hic enim illis quanto minor? quàm nobis nulla præ illis miracula? Sin id sperare audeat minutulus Doctorculus, auſit & publicè sub fide publicâ sanandum ſuſcipere è Noſodochio vel aliunde aliquem verè elephantiacum, plenè leproſum, *auro suo potabili, eoque ſolo*; & vicerit, cum id præſtiterit. Nam aliò qui audiat in se retortum: Qui verum habet *Aurum potabile, lepram* sanare poterit ex eo vnico; hic *lepram* eo vnico sanare nunquam poterit; verum non habet igitur *aurum potabile*. At *auro potabili leproſam perſanatam* narrat Pal-

Au. l. 4. fen. 3.
tr. 3. c. 1. f.

Luc. 17. 14.
Math. 8. 3.
Num. 12. 13.
2. Reg. 5. 14.

Palmarius. Nec ille affirmat solo; & negat sanatam Riolanus; nec ipse probat perfanatam. Nec huius idem puto, quod illius; nec (vt credam Palmario) hunc illi credo subparem, intelligenti inscium. Quam inscianter & insulse concludit igitur ex isto fonte hauriendum, ipse cum hauriat è lacu vel lacuna, seu putido è puteo, imò ex aqua Stygia, seu infernali. *Hic fons ne sit, hic videat, è Beroso Taurorum colle, sine remedio, sine dolore mortifer: ne ad Soraeten, quem iuxta iaceant emortuae gustantes aues. Grauisimorum languorum perfectam sanationem (morte languentium) hic ex hoc fonte molietur.*

Pet. Pal. lap.
ph.c.34.
Laur.p.40.66.

Plin.l.2.c.103
l.31.c.2.

Obiectio.

Sed arbitrantur plurimi, Hermeticam illam antiquam sobilem & Spagyricam prolem, penitus esse iam extinctam: & hoc tantum Mysterium Hermetice disciplina Naturæ, lumen, in elapsis tantummodo et atibus reluxisse putant; nostram hanc, umbras solummodo rerum comprehendere.

F.A.

Pauca vigent hodie prisca vestigia veri: frustra igitur & inutiliter desudare homines in hisce Arcanis inquirendis.

Conclusionem dissolutam (nec enim præmissis coheret quouismodo) subsequitur *Obiectio* (seu causam seu locum spectes) dissolutior: *Obiectionem solutio* (seu rem, seu reum ponderes) dissolutissima. Grammaticaster quiuis, aut sophista, & non vult nodum necere, quem nescit soluere; & quod obiecit sibi non difficile, non difficulter reijcit arbitrio suo: hic autem vt vt cum illis nihil graue aut grande imponit sibi, quod non leuiculè leuiculus tollat aut toleret; nec tamen cum illis aptè opponit, nec respondet appositè. Quis enim obijciat, quod hic obganit: *prolem Spagyricam & sobilem Hermeticam (quam ampullosè inflat) extinctam, si dijs placet.*

M.G.

Scilicet is superis labor est, ea cura quietos

Virg. Æn.l.4.

Sollicitat.—

Prolem Magiricam extinctam, extinctos eorū focos, furnos, fumos, nidorulentus cūret populus. Quid enim aliud est

Spa-

Spagyryus, quàm μαγιστρός, & in confesso coquus? Si
 Clara Deū n̄ soboles, magnum Iouis incrementum,
 foret *Hermetica extincta*, doleremus; nunc nobis ne bilem
 mouet, in crucem si abierit *idololatæ turpis*, detestandi
 magi, adeoque *cacodæmonis* (vt hunc Hermetem agnos-
 nit Baucynetus Chymicus) nefaria, nefanda soboles; si vnâ
 perierint in fundo maris rubri omnes Ægyptij,
 Et nati natorum, & qui nascentur ab illis.

Ecl. 4.

Gu. Bau. not.
in Riol. p. 51.Riol. in Bauc.
p. 119.Pet. Pal. lap.
ph. p. vlt.Vir. Geor. l. 3.
550.

Hip. leg. l. 1.

Io. Prat. ambr.
v. 16.

A caluo ad caluum interierint. Ne relinquatur catulus è
 malo genere. Illos non natos optimum: citò extinctos,
 proximum. Annon & hic fatebitur, Ægyptiorum nomen
 qui præ se ferunt hodiè, circulatores, chiromantas, præ-
 stigiatores nequissimos, longâ literâ dignissimos? Quin
 Genebrardum lego, *Hermete* Hippocratem longè antiqui-
 orem demonstrasse; nequis huic illum præferat. At *lumen*
Nature conqueritur hic *olim reluxisse*: est eluxisse gauden-
 dum potiùs, optandum *relucere*: nec natis negandum *re-*
lucere, quibus accessit *lumen gratiæ*. At *disciplina Hermetica*
mysterium reluxit tum tantummodo. Nec illa *disciplina ἐρμηνευτι-*
κή, nec *relucet* per se propriè *mysterium*, quod *muffitare*
 oportuit, & *μυσάματα πρὸς ἑνδον*, nec in *Hermetis* smaragdina
 tabula seu fabula solùm compingitur, quam conflant *ἀσύ-*
στατα, ἀσύδιστα, ἀσύνετα, ænigmata, circuli, tautologiæ. Ho-
 rum *notitiam* (vt agnoscit iunior Palmarius) *ignorantia*
tribuimus, vt mendacium impotentia, horum scientiam insci-
tia. Gloriamur nescire ea, quibus peiora omnia veniunt. At
 Maro vt olim cecinit,

— cessere magistri

Phyllirides Chyron, Amithaoniusq; Melampus.

Imò, vt medicorum pater; *οἱ ἰατροὶ φήμῃ μὲν πολλοί, ἔργῳ δὲ*
παγχύβαιοι. Sic iste è Pratenfi priorem non malum malè
 excerpfit, qui versus posteriores veriores sibi suisque me-
 liùs assumpfisset:

*Iamq; diu ementita oculos sapientia nostros**Fascinat*

Fascinat, & miserè pro veris falsa reponit.
 Quo Chymicus de Chymicis lenit verissimè. At *umbras*
hæc ætas comprehendit solas. Prehendit, non comprehendit: id
 vereor, ne verè nimium. Nam alióqui Chymici quí tanti
 fierent, qui *umbra* hominum, qui *umbras* prensant *solas*,
 tincturas profitentur? Sit *nostra scientia* Scaligero, *velut* Scal. subt. ex.
umbra in Sole, sed horum, *umbra* insomnium. Sint pauca 307.
 nobis nota; his paucissima. Si corpora maiores *compre-*
henderint, quæ comprehenderant tradiderint, nos *umbris* con-
 tenti erimus, quibus sit facile inuentis addere? Aut negli-
 gentes, aut non intelligentes, aut nil reminiscences esse o-
 portuit. Nū ergo sequitur *studeri, sudari frustra?* Imò *sudan-*
dum magis: nec *frustrà* toire, si vt par est studetur.

Solutio.

Sciãt autem & confiteantur omnes, quod semina in sapientia the- F.A.
sauris absconsa, temporibus & nationibus destinata fuere in omni se-
culo ex statuto Dei decreto. Hæc Dei magnalia à Deo ipso dependent,
qui cui vult elargitur, & subtrahit. Quod liberum est igitur Dei do-
num, homines hominibus eripere non debent.

Sed huic nodo in scyrpo, quem cuneum hic adhibet? M.G.
 dignum patellâ operculum. De calce *obiectio, solutio* de ca-
 feo: illa de *prole extincta, mysterio relucente, umbris compre-*
hensis, inutili sudatione: hæc de *seminibus destinatis, Dei magna-*
libus ab ipso dependentibus, Dei donis non eripiendis homini. An
 hæc quadrant? an dissonant *δὲ, δὲ τὰ πάλαι?* Proclamat autē,
Sciãt omnes, seu nouerint vniuersi, quid nimirū? quòd semina
in sapientia thesauris absconsa. Sciãt omnes, & cōfiteatur ipse, absconsa
 nō dici à puerulis Grammaticis, nedū scientibus aut sapien-
 tibus: nisi è Rupe scissa Latinitas huic eruatur. Huic autem Plau. Cist. act.
 dicitur à Comico, *In latebras abscondas pectore penitissimo* I. C. I.
tuã stultitiã. Nec enim quispiã conditus sale Grammatico
 tam malè condita, incondita elabi sinat, quin malit ab-
 scōndita. Recondit fortè *sapientia* vel *semina* in terræ gre-
 mio, recondita vt fructum remetiantur; fortè & fructus in
 horreo, seu *thesauro*, vt cum volet sint vsui; est enim con-
 da,

da, proma: sed non *abscondit* vel talentum in terra, vel lucernam sub modio; nedum nescio quæ *semina*, quæ putrescant, rancescant, exolescant abscondita. At hæc *temporibus & nationibus sunt destinata*. Num prius nata? nec post fata? quibus? quin fructum tulerint, protulerint? Id *ex Dei decreto*: quod semper iustum, semper misericors, semel statutum, sed in hac causa huic absconditum. Distinguat tempora, designet nationes. *Dei magnalia* num dicit *semina*? non magna quidem illa, magnorum fortè seminaria. *Dei magnalia* cum loquebantur *Apostoli*, num loquebantur *semina*? A *Seuerino* scilicet *relicta semina*, hic solœcisticè reddit *absconsa*: ut tegat furtum, committit adulterium, & ansam immutat, ne deprehendatur. *A Deo dependeant*, sed demittantur *Homerica* catenâ aureâ. Verum est; *Spiritus*, *ubi vult, spirat*: nec de hoc minùs verum; *Deus non erat in vento illo*. *A Deo* quod est *liberum*, ab homine nec debet arripi, nec potest eripi. *A Deo* dona, ad gratiam, ut gratis dantur, ita gratis *hominibus*, qui nec venditant, nec sibi vendicant. Quin è *Rosario*, qui *habet id donum Dei*, *habet mundi dominium*; *confregit nature vinculum* *Libauio*. Sed hæc quàm dissita ab *auro* hoc potabili?

Act. Ap. 2. 11.
Seu. id. per. p.
106.

Ioan 3. 8.
1. Reg. 19. 11.

Rosar. mai.
Plat.
Lib. triu. c. 14.

F. A. *Iam tandem tempestiuum videtur descendere ad res proprias nostras. Quoniam igitur hoc subiectum quod nobis iam præ manibus est, tractatus huius suggestit argumentum: & quoniam hesitare scio quàm plurimos, utrum Medicamentum illud nostrum, quod Auri poculenti nomine insigniri volumus, sit ex Auro obrizo preparatū (ut publice datur) aut conflatitū quid (quod illi clamitant) ex vitriolo, Salis oleo, Sale Tartari, aut similibus: operæpretium duxi, & omninò necessarium, hunc omnibus ex animo scrupulum ut euellam.*

M. G. *Descendat ergo (ad abyssum vsque) ad res suas, imò & proprias: num quarto modo? Si solius; alius ergo neminis, vel nunc, vel antehac: alterius si fuerint, vel nunc sint alicuius, non ergo res sunt proprie. Prius nonnulli, ipse posterior, utrunque negent cæteri. Nostris ne se admisceat. At id subiectum (obiectum potiùs) est huic præ manibus, sed nō in*

Æt. fab. 4.

in manibus; vt caro, seu carnis vmbra, cani in fluuio præ oculis, sed non in faucibus. At id *suggessit argumentum* lugillandi *tractatus*: in quo nec *argumentum λογικόν*, nec aliquid sensibile *tractatur manibus*. *Hesitant plurimi* (id est, ad dubitant) hic an sciat hærentes è luto trahere. *Medicamentum suū* (quâ gratiâ? quo priuilegio?) hic *insigniri voluit* (ac si suspensâ hederâ) *Auri poculentum nomine*: cur inscripsit igitur *potabile*? hoc illo minùs plenum. Quin tam proponat *esculentum non edendum*, vt carnes & ossa Ioui Prometheus, equo Caligula ex auro hordeū; qui poculentū propinat non potandum, vt vulpes ciconiæ non nisi fluida vix elambenda, Pasetes conuiuis quod visum, non erat vinum? Num *ex auro obrizo id aurum preparatum*? Præparatissimum, expurgatissimum, absolutissimum solebat dici *ὀβρυσον*. Quid opus vltra? Ab optimo in melius non potest: ab optimo in peius num hoc est *preparari*? *Id datur publicè*. Ab his qui verba dant: sed non ab his conceditur, aut creditur, qui vera norunt. At *constatitium* est aliquid. *Quid illud nihili*. Sed vt constetur monstrare ipse suscipit. *Id illi clamitant*. Qui? num nullius nominis? at alicuius numeri: non muri qui clamant, & multi qui *clamitant*, non mustant, non murmurant. An *ex vitriolo, Salis oleo, Sale Tartari, aut similibus*? Quidni alij dubitent, cum ipse non definiat? At hic *euellet scrupulum*: injiciendo plures. *Potest à stolido*, vt ait Scaliger, *lapillus in puteum iaci, quem multi sapientes non possint, nedum ipse extrahere*. Hic spinam intrusit, quam cupit & conatur *euellere*, sed nescit, nequit. Nec verò mox id *agit*, nec vt *omnibus euellat*; etsi id *tempestiuum* dixerat, hoc *necessarium*.

Primum igitur (agendum est enim cum Philosophis, & cum ijs qui in hac prouincia per aliquot fortasse annos militarum) totius regiminis nostri quo utimur in hoc Magisterio, nos specimen hic ponemus, *Theoriam simul ac Praxim*: vt sciant artis filij & *Mysteriorum natura indagatores*, non esse hæc inanis ostentationis ludibria, non in-

Nat. Com l. 4

c. 6.

Dion. Nic. in.

Cal.

Ætop. fab. 28

Seal. subt. ex.

70.

F. A.

postura insignia: nec aliunde esse petita, quàm ex ipsis Spagyrica artis principijs certis: quæ ut ceterarum rerum Elementatarum omnium, ita & ipsius Auri solidissima docet disrumpere membra, & Essentiam eius euocare, ut humanis spiritibus tandem obtemperet. Gratum opus languentibus agrotis: ingratum fortasse ijs quibus displicent hi conatus. Tu tamen perge,

Quò superum decreta vocant & sancta voluntas.

Tu quoq; presenti qui nos hoc munere donas,

Et celsum Dux prodis iter,

Qui tectos natura aditus, qui sacra recludis

Atria, & amisse restauras Artis honores,

surgentem agrinus herbam

Horrentes inter spinas, tribulosq; feroces,

Irrora:

Informis non semper hyems Saturnia fundat

Frigora, & argenti contristet Sydere terras;

Sic mihi lata seges plenis florebit aristis.

Liceat mihi cum Philosopho sic Carminibus perorare.

M.G.

Non omnibus euellit scrupulum: nam agit cum Philosophis; quàm sunt pauci? cum militantibus in hac prouincia, qui quàm peruersi? quàm porrò hic ineptus qui agat cum philosophis, aut veteranis? At utitur regimine in suo Magisterio. Magister è Regentibus iam diu fuerat; non Regens diutiùs. Sed nec Salernitanum hoc Regimen, nec diæteticon, nec est Magistri de Magistris, nec Gebri qui Chymicis Magister Magistrorum. Va verò vobis Bachon denunciat, qui nouo regimine ex capiositate vestrà insensata vultis metalla plusquam perficere. Huc redit regimen. Huius hic ponet specimen.

Io Brac lig. vit
p. 116.

Ro. Bac sp. alc
p. 527.

Hor. l. 2. ep. 2.
10.

Magna fidem promissa leuant.--

Supponet magis, ut imponat nobis: imponunt enim species vel sapientibus. Similitudo causa fallaciæ.

Art. po. 25.

Decipimur specie recti.--

Hic forsitan spem facit; post exhibet vix speciem: nec modò dicatur specimen, in quo Theoria simul (non simulata) ac Praxis proponitur, non impostoria. Hæc autem quorsum?

sum? Ut sciant artis filij, & *Mysteriorum natura indagatores.*

Num sunt aliqui qui nesciant? an Ius Mineruam docet?

Agnosco equidem, amplector, veneror Hippocrataeos *ὁμοτέχνες, φιλοτέχνες, παῖδας ἰητρῶν, ἠδελφισμένους, διδδξαντας, μαθητάς, ἀκροατάς,* qui discant quæ nesciunt, quæ sciunt doceant. Hip. iusur. pra cept.

At *artis filios* nec agnosco, nec probo, qui dialecticam sophistis, rhetoricam leguleijs, mathematicas nautis, fabris; philosophiam magistris artium, *βοτανικὴν* seplasiarijs, anatomen chirurgis, physiologian, pathologian, ætiologian, semeioticen relinquunt Galenicis, at sibi chymicam assumunt therapieian: mirum tamen ni nesciant, quid dicat therapieia, quid chymia: ridet quod audet nescire profiteri; simulant se scire quod ridere non audent. Naturæ modò *filius*, quàm huius *artis*, & esse, & dici mavelim. De illis dixerim,

Τὶς πατέραι ἀνῆσει, εἰ μὴ κακοδαίμονες υἱοὶ;

Plut. in Arat.

Mysteria concedam *mystagogis*, ne prophanato quidem nomine; nec inquiram in maiestatem, ne obruar à gloria:

in medicina *secretum* æstimabo *maximum*, cum *ratione* optimâ *mederi*: in vita, ἀρρήτα, *arcana*, Hippocratis astrictus iuramento, *reticebo*. Theod. Bar. op. meil. l. c. vlt. Hip. iusur.

Sint nostra ministeria, Naturæ melioris sint *mysteria*. Sed quid tandem *sciendum*? Non esse hæc *inanis ostentationis ludibria*. De non ente scientia. Qui ipse est *irrisioni inter eruditos*, ut phrasi ipsius utar, eius hæc nugæ, Hic prof.

næniæ, annon erunt *ludibrio* inter omnes? Annon *inaniter ostentat* ista, qui iam iam iactitavit, non posse istis re- Gal. met. med. l. i. c. 2. Hip. pra c. 110.

sponderi? Sic *asinus Thessalius* ἰατρικός, sic Hippocrati 9.

αἰγῶντες ἐν μισοπονηρίῳ, βοῦδῆσιος, ἐόντες ἐν βυθῷ ἀπεχύνος. Nec impostura sunt insignia. Insignia sunt scilicet

-- *Danaumq; insignia*,--

Vir. Æn. l. 7.

quæ spectatores fallant, gestatores perdant, emptores conuocent, merces venales venditent. *Insignibus* tam gaudet, tam splendet *impostura*, quàm stultus tintinnabulis, meretrix monilibus, asellus phaleris, aut laruâ histrio. At

hæc petita è Spagyrica principijs. Longè. Foci mageirici, quàm fontes spagyrici sunt luculentiores, & fouent, & formant magis. Nec est *ars* illa è septem liberalibus, sed illibera-
lis, si vlla; nec illi *principia* vel vera, vel vtilia, vel homoge-
nea, finxit professor, concessit author quispiam. Quàm di-
gna (scilicet proscriptio) sunt *arti* axiomata, *quæ docet dis-*
rumpere? Verbum hoc violentum: phrasis è Cacophrasto
(opinor) vinolento.

Ou. Pont. l. 2.
el. 9.

-- *Ingenuas didicisse fideliter artes*

Emollit mores.--

Hæc doceat Cannibales, carnifices, lanistas, lanios, *μαγεί-*
στῆς, non chirurgos, nedum Medicos, qui quamuis coacti
vrant, secent quandoque; non tamen *disrumpunt membra*,
sed *vi disrupta*, arte redintegrant, curâ consolidant.

Hor. l. 2. sat. 3.
324.

-- *non si se ruperit iste*

Par erit,--

vt doceat secus. Id optem modò mitiùs,

Mart. l. 9. ep.
99. vlt.

Rumpatur, quisquis rumpitur inuidiâ.

-- *rumpantur vt ilia Codro.*

Est quidè analytica, sed est & methodus synthetica; & hæc
Naturæ gratior: de qua deinceps plura. Sed quæ *disrum-*
pit hic corruptor? Non *aurum* in *membra*; sed ipsa auri
membra: quæ illa? num principia, sulphur, vitriolum, ar-
gentum viuum: digna quidem, sed neque solidissima,
nec *disrumpenda*: an frustra, in quæ excoctum sæpe con-
scinditur, vt magis vsui. At hæc neque *disrumpere*, nec
membra dicas propriè tam summè homogenei, quæ in se
redeant.

Hor. l. 1. sat. 4.
62.

Inuenias etiam dissecti membra.--

Sed (heu) quod modò princeps, quod summum obtinet
in summa totius capitis, id iste Hercules *μαυρομενος*, vt fi-
lium, iam

Sen. Her. fur.
act. 4.

-- *rapuit & circa furens*

Bis ter rotatum misit: ast illi caput

Imò *Sonat, cerebro tecta disperso madent.*
In coniugem nunc clava libratur grauis,
Perfregit ossa: corpori trunco caput
Abest, nec usquam est. —

Imò, vt Medæa venefica, *disrumpit*, dissipat, dispergit Medæa act. 2.
membra regionum fratris & filiorum;

-- *funus incestum patri.*

Vt illi bijuges (*mercurius & aqua Cælica*) Hipp act. 4.

-- *& pariter moram,*

Dominumq; rumpant, --

& *aurum* distrahant quasi Hippolytum;

Pereatq; multo vulnere infelix decor.

Nec fat est huic Myrmidoni, Lupigenæ, raptare bigis Plin l. 28. c. 7.
 principem, *disrumpere*, nisi (*quod sacrum Pontifices occultârunt*) ex *aurum* diruto dirupto enocet auri essentiam, vt tutela-
 rem Deum.

Excessere omnes adytis arisq; relictis

Vir. Æn. l. 2.

Dij, quibus imperium hoc steterat. --

351.

Sed *enocantem* forsitan non audiet. At quorsum hæc immanitas? *Hummis spiritibus vt aurum obtemperet. Obtemperare natum*; nec vnquam rebellauit: sed tam malè & inhumaniter tractatum, si nil potest, non proderit; si potest, oberit. Crol. bas. chy. p. 216.
 E Lullio affirmat Crollius, *præstare ignem ardentem comedere cum oculis Basiliscæ, quam loco Auri potabilis venenum applicare*: venenum verò asserit, *Aurum potabile sophisticatum*: quale Anthonij. Hoc *aurum* non obtemperat spiritibus; sed eos distemperat. *Ingratum opus* igitur & agris, & ægricolis, & ipsi *aurum*: illis, quòd sumptum & sanitatem; istis, quòd famam & amicos eo perdunt: huic, quòd ex *principe* fit perduellis, torquetur vt nos torqueat. Hic *tamen* pergat vt perdat; & quod Pratenfis Seuerino non malis Io. Prat. Ambs vot. versibus, sed hyperbolicis, assentitur, (propè dixeram, assentatur) hic sui assentator (quia Pratenfis nemo illi parasitatur) iisdem, sed mutilis, *disruptis*, inconsutis se effert, fe

se attollit. Quin autem explet versum tertium, vt ille,

v.307.

-- quâ nulla priorum

Haëtenus optato diuertitur orbita cliuo.

Quin post quintum interferit, vt ille,

v.314.

*Maëte animo, maëte aterna clarissime laude,
Quam non lior edax, aut longa extinxerit aëtas.
I decus, i nostrum.--*

Sequentem versum, sed inuersum, ipse postea interferit.
Quin post septimum interponit, vt ille!

319.

Quantum sacra sinunt velata iura Diane.

Quin addit demum vltimo pro corollario, vt ille!

321.

Et Nympha inuictam texent de flore Coronam.

Subscript.

Sed horum aliqua insanæ forent arrogantiaë, insignis aliqua stultitiaë insignia, quæ sibi hic vendicat, pro suis vendicat, Pratenfis carmina: qui etsi *Philosophus*, quia *Medicina Doctor*, eoque melior, quia poeta; non tamen eâ *Philosophus*, quâ Poeta: nec, tot carminibus cum hic peroret, tam illa *Philosophi κατ' ἐξοχήν* putabam, quàm augurabar poetæ cuiuspiam κατ' εἰρωσίαν, puta Augurelli. Nec enim credebam huius esse, vtcunque authorem dissimulat, & sibi dicta arrogat, tum quia tam polita, tum quia tam multa mutila. At hyperbolico proœmio, de auri summitate, nobilitate, principatu, poëtica par erat peroratio (post distractissimas excursions) de Ducis celsitudine, authoris muneribus & lata segete cum parænetico & panegyrico. Illorum miserescimus; ridemus ista. Nam Plinius vt admonet, quod referente alio (Pratenfi putà) magnificum fuisset rem gerenti (putà Anthonio) id recensente Anthonio (acsi gessisset) vanescit, imò vilescit, imò fordescit. Annon inanis ostentationis hæc ludibria, petita aliunde, impostura insignia, quæ modò declinârat? Miserrimè mendicus laudis, sed laude indignissimus, quisquis est præco sui, suarum laudum buccinator. De cætero, *Celsus* audire hic si cupiat, non *Paracelsus*, nedum *Latinus medicus Hippocrates* (nam, Deus bone, quan-

Plin. l. 1. ep. 8.

quantum interest?) at Horatianus plagiarius hic audiet,

-- *monitus, multumq; monendus,*

Priatas ut querat opes.--

-- *moueat cornicula risum*

Furtiuus nudata coloribus.--

Hor. l. t. ep. 3.
14. ad Celf.
plag.
18.

Nam vt Plinio *ingenui est animi, per quem profeceris, profiteri*: ita Scaligero, *ignauis, ingrati, alienis suos titulos imponere; qui conscientiam pro accusatore, pro iudice posteritatem habiturus*. Hoc in foro hunc relinquo. Dic, conscius, an innocens.

Plin. præf. ad
Tit.
Scal. subt. ex.
160.3.

CAP. IIII.

Mysterium Auri soluendi, & per Alembicum eleuandi.

F.A.

CAP. IIII.

Soluendi Auri μυστ. ρδν.

M.G.

VT librum quartū Actuarius, sic caput quartum exordimur: *aut deuorandā carnē testudinis, aut non gustandam*. Quam verò testudinem hunc nominem? *μῦν*, an *χῆ-λῶνιν*; lutariam, an corticatam? cornigeram, an coriaceam? Nempe vt apud Tullium, cum *Quadrupes, tardigrada, agrestis, humilis, aspera, capite breui, ceruice anguinā, aspectu truci, eniscerata, inanima cum animali sono*, dicitur, non intelligitur, nisi apertè dixerit; sin vno verbo, testudo, intelligitur: sic septem capitibus, *septem sigillis, septenarius numerus, omnis Natura, cælestium & supercælestium receptaculum, Sol philosophicus & terrestris, Dei gerens imaginem cælestis spiritus, diei vnicus & Solis filius, lapis benedictus, oculatus, sanguinis; regeneratum, plusquam perfectum, vniuersale subiectum, medicina catholica*, cum à Chymistis dicitur; vt verè dicam, non intelligo: sin *aurum* dicant, quis aures non arrigit? si addant *solubile*, imò & *potabile*, quis non intelligit, quid velint? quid possint, quis intelligit?

Aët met. med
l. 4. præf.
Geln. aquat.
l. 4. test.

Cic diuin. l. 2.

Crol. bas. chy.
à p. 202.
Onomast. I.
Hic.

Plin. l. 32. c. 4.

Scal. sub. ex.
194. 6.

git? Sed huius caro quia deuoranda; fit saluti; *contra salamandras* chymicas; *contra venena* chymica: hoc quicquid est *auri*, epotabo. *In pistrinum* (vt ait Scaliger) *quando meum me fatum impulit, molendum est.* Pistrinum πορνιήριον, quo πορνιτέον. Molendum *aurum*; imò emolliendum. Id molior.

F. A.

Corpus Auri solidum, indiget preparatione longâ, atque operatione continuâ: vt primò calcinetur, postea soluat. Calcinaum enim corpus quod solidum prius erat, iam discontinuum euadit, & veluti impalpabile quoad tactum, magis quam prius solutionis susceptiuum. Non calcinaum solutioni nimis erit contumax. Neque tamen cum rebus corrodentibus, aut humane nature infestis calcinationem moliri debemus; vt vulgò fieri solet, per aquas (nimirum) fortes, ex vitriolo, Alumine, Nitro, & similibus. Ablutiones enim licet vigeties repetantur, venenatas impressiones aquarum fortium auferre nequeunt. In verâ ac Philosophica calcinatione, nulle residue sunt cruditates, aut venenatae impuritates, vomitionum, resolutionum, palpitationum Cordis procreatrices. Cauendum semper ne ex huiusmodi malitiâ, aliquid in Medicando damni patiamur.

M. G.

*Corpus Auri: erat id corpus quidem, & cum causa, & ex se solidum, non ab hoc ite. At indiget: (an aurum indigens? an indigens, qui eo indiget?) & preparatione (quâ?) longâ, & operatione (quâ?) continuâ. Nec potest remitti, nec debet intermitteri? Id solidum: cur est soluendû? Id σερεδν, cur σερεντέον? hic homo λυσμελής, quod Baccho, Veneri, & Podagræ epitheton, non modò dissoluit, sed disrumpit membra. Tâ huius λυτὰ dissoluta omnia: non de insolubilibus. At hoc *Mysterium: an Eleusinium?* reuelare ἐχ' ὄσιον. Quis hunc instituit μυσάγωγόν? Πορνιδοι πορνιῶν δαιμόνων κ' πλαῖσαι, κ' μυσάγωγοι, κ' μύσαι, ait Nazian: Hic videat, ne audiat ὄνος μυσόφορος, quem magis deceat μύειν τὸ σῶμα. Imo à suo Crollio, *fractur sigilli Chymici, & mystico Pythagorico silentio non initiatus: etsi vt ille, non mysteria, nisi prophanissimè, sed micæ iste promit, easque ieiunissimas, & insulsissimas. Mysteria qui profitetur, nec præstat, quia mendax, detestandus bonis: qui præstat**

Cœl. Rh. A. L.
19 c. 9.

Greg. Naz.

Crol. præf. p. 6

p. 7.
p. 91. è Lul.

stat

stat seu propalat, quia verax, Chymistis execrandus. Ita nostris, aut suis, hic erit professor odio: odiosus, imò damnatus vtrisque. A Lullio, vel Crollio peiorem mortem timeat, quam à Cerere Eleusius, si opera nocturna aperit. De operationibus autem Chymicis, quo modo conueniet inter nos & illos, cum non conueniat inter ipsos, seu de nominibus, seu de rebus, siue de numero, siue de ordine? Quot homines, tot sententiæ: quot capita, tot sensus. Monarcha Cacophraustus, Geber Arabs, Arnaldus, Quercetanus, Libavius, alij, modos, seu gradus operandi tres, quatuor, septem, octo, nouem, alios distinctos numerant; nunc hos sub illis, nunc illos sub his continent: eosdem modò statuunt diuersos, diuersos modò somniant eosdem: hos illis præponunt, vt in buccam venerint. At aurum primò calcinetur, postea soluatur: vtrunque Gebro, sine aliqua utilitate. Imò constet aurum. Quin Quercetano primò putrefiat, tum sublimetur, tertio calcinetur, demum figatur, vt fiat medicina. Loquendum hinc cum Chymicis, non quasi cum Euandri matre, cui verba, etsi vetera, tamen vera; sed acsi cum Hannone Plauti, per interpretem: vel cum aduenâ è Noui Orbis Mæronia, seu linguâ Supermonicâ, vt magis psittacû quàm Chymicum intelligas. Quid calx? quid calcinatio? de quibus? quomodo? quotuplex? an naturalis? an violenta? an catachrestica? an per aquas, corrodendo, diluendo; an per ignes, non comburendo, comburendo, præcipitando, sublimando? an ἐμμεσος; an ἀμεσος; an reuerberatoria? an alcolismus? an à formâ, an à fine dicta? si ab hoc quærerem, putaret primò puerile, sed demum vir vix diceret. Sat est, si dicat, calcinatum ritu Spagyrico. Et ritus ille è non reuelandis, nedû intelligendis. At plurimi intelligunt: cur ergo hic non exprimit? Credat qui volet, ita calcinatum, Ipse dixit. Si Gebro debite, fit sine alterius admistione, à sulphure interno adustibili: id sulphur num in auro? Quin Gebro calcinatio cum sit puluerizatio, quâ sordes metallis elauuntur, ab inflam-

Nat. Com. l. 5.
c. 14.

Geb. c. 32. & l.
1. c. 17.

Quer. tes. o. 32

A Gel. noct.
At. l. 1. c. 10.
Plaut. Pæn.
act. 5.
Merc. Brit.
mun. alt.

Io. Braclig.
vit p. 42. c.
Geb. l. 1. c. 13.
l. 2. c. 13. 14.

l.3.c.6.
Sum.c.51.&
70.

Tau.an.p.253

Lib.titium.c.
46.p.507.

Iof.Mic.2x.ch.
p.342.

Br.lig.vi.p.49
Lib.l.2.ep.4
Geb.l.2.c.15.
Lib.ib.epist.6

Blau d Geb.l.
1.c.22.

mabili & fugitiua substantia vt emundentur; tum ipsi aurum frustra calcinatur, quod sordibus non inquinatum, nec preparatione illa indiget. At calcinatur. In calcem solummodo? reduci potest igitur. In cineres? de auro actū igitur. Humor omnis (si quis erat auro) amittitur; vnde nouus acquiritur? Nū reuerberando? qui aurū reuerberet, fit verbero. Num cementando? præcipitando? per corrosiua fit vtrumque. Num amalgamando? id $\mu\delta\lambda\alpha\gamma\mu\alpha$, quod cum mercurio, num sine periculo? aurifabros interroga. Quod calcinando euadit discontinuum, vnitum solidum quod fuerat, annon & vnà soluitur? Inò hinc liquidum & fluidum. Num ita dehinc duraturum? An eò soluitur, vt fit solubile? An hoc fit melius, caloris vi, vel frigoris? An verè Tauladano, aurum tametsi millies in calcem reducatur, ad formam semper natiuam redit? Hæc auri calx an illa, Libauio quæ etiam motu fulminat? Sed adhuc vereor, ne priùs soluatur aurum, quàm in calcem redigatur; etsi soluendum denuò, & sæpiùs, priusquàm desiccandū. Sed solui solum cū dicat indistinctè, quo modo axiomata seu ἀπορήματα dissoluēt chymica, quæ dicunt, Cum corpus dissoluitur in mercurium ex quo processit, necessariam esse ante solutionem, corporis dissolutionem; vtramque ignis beneficio: sed dissolutionem fieri in alieno, solutionem in proprio; in dissolutione elixir, in solutione azoch generari; post dissolutionem fieri aquam permanentem, post solutionem, elementorum coniunctionem; illam per præsentiam ignis, hanc per eius absentiam? Ingeniosa videantur ista; vix ingenua. Sed dicat hic ingenuè si potest, si ei priùs ingenium, quo dissolutionem, solutionem, aut nunc Græcorum λύσις, ἀνάλυσις, διάλυσις, διάκρισις, sed cum crisi distinguat? At est soluendum? Quid? Id solum Gebro & Libauio (imò & calcinatur) quod habet naturam salis aut aluminis. Sed quid auro commune cum sale aut alumine? Id solum Gebro soluitur, quod fundi non potest, nec ingressionem habet. Sed aurum & fundi potest, & misceri. Sed sit solutio æqui-uoca; sint hæc Gebri sophismata, quæ vel imponunt, vel per-

perturbant. Non senex Anglicus hic Alchymista per annos
 quadraginta hoc laborans, iam neget solui posse, sed solum in-
 cinerari. Sciat hic solvere coagulata, soluta coagulare (in bu-
 tyro & caseo scientem scias) vt corporis solutio sit spiritus
 coagulatio; contraria confundantur. At quibus demum
 calcinatur, soluitur? Non his, non illis. Per abnegationem
 solam qui docet, est Doctor abnegandus. Non rebus corro-
 dentibus, per aquas fortes. Non dicit Rebis (quod nimium in
 ore Chymicis, an quia Paracelsicum?) quasi re binâ, vel re
 bis operatâ, iteratâ, seu versu, qualis Chymicorum,

*Res Rebis est bina coniuncta, sed tamen una,
 Soluitur, &c.*

Verum de *corrodentibus* Libavius è Paracelfo impossibile af-
 firmat aurum solui, nisi aquâ corrosivâ: ex huius Lullio, è
 Gebro, è Rosario, & alijs ostendit aquas *corrodentes* in hunc
 finem plures. Quin Crolius è centum auri potabilis descri-
 ptionibus, cum unam præfert, nec illam comprobata, tum
 recipit in illa non modò *Aquæ fortis libram semis*, sed in hac
 soluit *salis Armoniaci unciam unam*, vt hinc sit *Aqua Regis*,
 quâ tantum solues Auri quantum libuerit: & hæc ad calcem
 Solis preparandam. Verum Libavio, *corrodens aqua seu Re-*
gia in mercurium non redigit aurum, nisi crebrò repetas, sub-
limes, & aceto vel sale Tartari maceres; & ubi hoc peregeris,
metuas temeritatem operis: & negant aurifabri argentum sol-
ui aquâ forti, si prius sal adijciatur: nisi sit ammoniacus. Hic
aquas cum dicit fortes, è vitriolo, alumine, nitro, & similibus ad-
dit; ac si communibus his solum corrodentibus solvatur, calci-
netur: priore folio quid constatium dici ex vitriolo, Salis oleo,
Sale Tartari, aut similibus dixit: ac si ex his præsertim corrodent-
tibus conflatur aurum, quod difflatur magis. Omisit autem v-
trobique Salem ammoniacum, qui & in aurum & in auro
agit fortissimè, nec aquas modò fortes, seu infernales, sty-
gias, imò Ignem Gehennæ Paracelfo conflatur; & illum sus-
flantem Pyrium Auri volatilis horrendum puluerem; &

Quæst. de lap
 Ph p. 330.

Lib. ib. ep. 11.

Ios. Mic. ver.
 me. p. 306.

Lib. l. 2. ep. 6.

Crol. basch. p.
 203.
 211.

Lib. ib. p. 38.

L. 2. ep. 11 p.
 66.

Lib. l. 2. act. 1.
 tr. 2. de extr. 6.
 27.

Com.met.l.1. *aquas* denique huic vsui ex eo dictas Regias, quòd Regis
 c.2. *Auri* castitas aut incestus ab ijs exploratur, vt olim scilicet
 L.2. ep.91. *aquis* amaris in pontificatu Iudaico suspectæ pudicitiaë vi-
 Crol. baschy. *ragines*. At additis *similibus* intelliguntur cætera. Hinc di-
 p.212. *gere* sufficet, Aurum cum cæteris efficiet *aurum potabile*;
 Num. 5.18. *Anthonium* cum cæteris, & id efficiet, & istis respondebit.
 Nam si addantur cætera, nil deficit. At hîc maiora reti-
 centur, minora exprimuntur. Verùm Libauio *per aquam*
 Lib.com.met l.1.p.20. *Regiam ex auro tinctura elicitur, ita vt album & mercuriale*
 L.2. ep.91. p. *corpus seorsim maneat: cui tamen, si iudicium exactum que-*
 361. *ritur, est eius fides dubia*. Interea è *corrodentibus*, vt *nature in-*
festis, & *venenatis impressiones* agrè auferendas, & *impuritates vo-*
mitionum, resolutionum, palpitationum Cordis procreatrices (quæ
 rarò Medicis, sæpe in vsu Chymicis) & hic fatetur reus; &
 ne dicatis non prædictum, monet *cauendum Chrysalus, ne*
 Plant.Bacch. *aurum auferat per sycophantiam; quod vltro dabitis, orabit*
 sc.4. *vt auferat; cum vestro damno & malo*. Malignitatem re-
 rum tegit hominis *malitia: nec damnum patitur qui medicatur,*
imò lucrum facit; sed & damnum & malum patitur, cui ma-
lus medicatur. Tam verum scilicet hunc scire omnia, quàm
aurum soluere sine malitiâ, sine malignitate. Quàm verum
 est, si illa adhibeantur *venenata*, ista consequi incommo-
 da; tam falsum est hunc non adoperari, vt alios chymistas,
corrodentia. Nec enim sapit supra vulgus; nec mens, aut
 methodus est ei alia, vtcunque lingua aut penna in diuer-
 sum abeunt. Nouit *rodere* ad viuam cutim; nec tam ton-
 dere, quàm deglubere. Quin quod Monarcha professus
 sine corrosiuis impossibile, id hic professor subditus (pro-
 pè dixeram, subdititius) non modò possibile, sed sibi pla-
 nè fieri audebit proclamare? & audiet non subdititius?
 Crol. prxf. p. *quasi verior Monarchâ audietur? Non credo; vt vt Crol-*
 81. *lio Chymicus, Plutarcho perfectus medicus est* ὁ τὰ δυνά-
 Trophil. ap. *τα ἔχεται μὴ δυνάτῃ δυνάμενος*. Ipsa *corrosio* & huic est vulgaris
 Plut. *solutio*, & Libauio etsi *non vera solutio, at ad soluendum*
 Lib.l.2. ep.4. *præ-*
 ep.66.

preparatio, & quidem calcinatio : & ipsa calcinatio ex aquis est acutis vsitata, quæ potius solutio per putrefactionem. At huic solutio seu calcinatio hæc est *sophistica*, non *solemnis* : ac si quod ille calcinat quibusdam ceremonijs seu sacrificijs sit sacrum, statum, ac *solemne*. At non est *vera*, *philosophica*. Credo equidem, nec huius vlla. In ista nempe, *nulla residua cruditates*. Sed sunt residua, & eò recidiua vnde deciderat, nec *aurum* hinc excoctius. *Crudum resideat* apud me maueim, quàm hinc soluat.

Calcinatum hoc corpus Spagyrico ritu in vase vitreo collocamus: cui affundimus aquam Cœlicam Raymundinam dictam: quam protinus ebullire conspicias, & in altum ascendere absque alio calore. Cessante ebullitione, & iuncturis peroptime clausis ne quid respiret, in temperato calore per aliquot dies statuimus. Ita sensim aqua hac nostra flauo colore tingitur, ac si Croco perfunderetur. Quod clarum est euacuamus in aliam ampullam per inclinationem caute ne turbentur faeces. Aliam affundimus aquam priori similem iteratis semper vicibus, vsque dum ulterius non coloretur aqua. Omnes coloratas has aquas simul collectas, per lentissimum Balnei calorem edistillamus. Exit aqua clara (vt prius) Materia Auri soluta, subsidet in vitri fundo Mellis instar, solubilis in quocunque liquore.

At aqua Cœlica affunditur. Non cœlitus. Imò hæc Raymundina. Cœlestis putà melior Matthioli. Raymundi cur præfertur? Ipsum culpatum legimus à Paracelso, & ad hoc opus tractam ipsi materiam ex re vili & impreciable, vt loquar chymicè cum Crollio. Sed illa vbi scribitur? cur non ab hoc describitur? Sic dicta. A quo prius? Vbi dictata? Nempe hic technam tegit. Acutas à Lullio accepimus, sed nusquam sine corrosiuo Cœlicam. Acumen erat alijs, & studiosis Lullij: ij non viderunt, quod hic vidit? Quin ipse Lullius, num tale aliquid? Nihil hic recito, de illo quod citavi. Potuisse, sciuisse, fecisse ipsum, hic quod ex illo memorat, nemo memoriæ, qui fide dignus, tradit. Doctor si nescijt, nouit discipulus? Doctoris inuentum, si agnoscit discipulus? Si liberet imponere, illudere; liceret facillè & ludere

F.A.

M.G.

Chryfor. dial. fin.

Crol. præf. p.

55.

ludere nominibus, & inaudita rebus nomina quæ nec sunt faciles, nec factæ priùs, nec fiendæ in posterum, imponere. Promatur, prodeat, prodatur *aqua Cœlica*, se prodet, se probabit *acutam, corrodentem*. Tam *acutam* accipi, vt sensum remota feriat, admota nares percellat, commota ipsum cerebrum perstringat: vt quisquis sentiat, *acetum destillatum* conijciat; seu radicum, quod calci pariter *afundit* & Paracelsus & Geber, idque vt hic, *iterum donec pars reliqua in liquorem abierit*: quod *ex officio soluentem* a-
 quam Paracelsus nominat. Sunt & *acuta* alia, & illa *calcinantia, soluentia*, quæ turpi appellant nomine, sed vlu necessario vt menstrua vsurpant Chymici: sed sunt acuta omnia. Est autem Libauio *acetum in hoc opere* (nec enim lapidis & auri potabilis (opinor) multum diuersa ratio, seu operatio) *nihil omnino aliud, quam crudus Mercurius*. Hinc est Richardo Anglico *duplex solutio, vel per mercurium in mercurium, vel per mercurium in aquam mercurialem; vt illa ad particularia, hæc ad vniuersalia conducat*: omnino soluat corpora *crudus mercurius*. Et Rosario minori, *Solis Mercurius est de hydrargyro hydrargyros*. Quin Libauio, *hydrargyros (pro premio) vi acutarum aquarum corroditur & calcinatur in subtilissimum puluerem*. Hæc hic interpretetur, & conciliet sibi. Nempe hic alibi professus est apertius (at apertissimè hic decuit, cum se docere profiteretur) *se primò amalgama* (malim vt dicat *μάλαγμα*, vt aurifabris doctior) *ex auro & mercurio conficere* (fortè, vt priùs, pilulam explosam è Palmario) *vt auri sit pars vna, tres mercurij*: num conuenit proportio, quæ alijs vel dupla, vel octupla (etsi hæc nimium hiet) *Vlstadio auri vna & sextupla mercurij?* num auri præparatio, seu in lamellas, seu in puluerem, seu elimatam scobem? quin & hoc addidit? Verùm hinc ipse caueat aurificum, metallurgorum, *χοιρῶδες, βρογχοκῆλας*, catarrhos, asthmata, pallores, tormina, corrosos digitos, & vngues calcinatos. Sed pergat, vt pereat suo
 forex

Par. contr. tr. 2
c. 2.

Lib. 1. 2. ep. 4.

è Geb. & Par.

ep. 65.

ep. 67.

ep. 93.

ep. 6. p. 40.

38.

Ri. An. corr. c.

15.

Ros. min. c. 2.

c. 1. f.

Lib. ib. ep. 67.

p. 394.

Aët. Col. Apr.

10. 1609.

Lib. 1. 2. ep. 38.

ex VI.

forex indicio. Tum sale communi calcinat, mercurius dum auolet: dum pellat Strymthalidas, aut dolium impleat Danaidum; dum saxum sistat Sisyphi. Dicat planè an calcinet, per ignes, an per aquas? per tritionem, an putredinem? An exprimitur hydrargyrus per pellem agninam, aut hircinum corium? an tollitur, aut sublimando in vase, aut corrodendo per fortes, aut exhalando super prunas? An vtrumque præcipitatur simul? An fugat sal solus & communis mercurium auro insinuatum, imò incorporatum? Sal id si valeat, annon igne validius? & aquâ forti fortius? & acutâ acutius, quæ ægrè aurum calcinant, depurant à mercurio? Sin tale quiddam Sal qui calcinat; annon mordaci, acuto, forti, corrodente facta est calcinatio? Quid? an auro (quasi ranis) hydrargyrus sat placens, placidus (quasi lignum insipidum) cum tollitur, à Ioue hoc immittitur Sal vorax, mordax, corrosiuus (quasi Ciconia) mutato rege, non sublatâ tyrannide? Imò hic Iouem iurat lapidem, & hunc se sublaturum. Nam salem post abluit aquâ instrumentali

Crol. bas. chy.
p. 150.
Ætop. fab. 18.

Nulla ut tam magno corpore mica salis;
tam sit insulsum aurum, quàm est ipse. Cur tum instrumentalis, quæ nunc Cælica? Huic coelica sunt instrumenta scilicet; quæ salem illi abluant. Ex eo tempore, & sapit altius, & loquitur. Vnde alterutra? Hæc Raymundina. Vix munda, quia menstruum. An illa, quæ Raymundo venenum est viuentium, si cibus mortuorum? An illa aqua ignis, quæ illi comburit aurum? Quæ tamen & Lullio & Crollio, & huic ex illis postea sub varijs nominibus (ad imposturam impositis) sunt vna aqua Sapientia Philosophorum, & vno verbo Mercurius: qui tamen antea huic euolauit sale pulsus. Sed & commentus Lullius (vt commentatur Libavius) quintam vini essentiam summè depuratam, nobilitatam, quam vocabat cælum (hinc, puto, huius cælica) & astra in imis, & erroneas in summis: errores penè dixeram in omnibus: vt non

Catul. ep. cl. 18

Lull. codic.
c. 38. p.
Test. theor. c.
59. f.
Crol. bas. p.
123.

Lib. l. i. ep. 18.

Q

nunc

nunc *vini alcool*, qui puluis impalpabilis, *non menstruum alcoholisatum* (vt olim barbarè) etsi è vino, aceto vini, aut vini tartaro sit orta, eruta; *non exasperata aqua ardens* audiatur, ne nomen ipsum auditores absterreat, emptores arceat, sed specioso, pretioso nomine vt fallat, fiat *aqua Cœlica*, quæ cœlum terræ misceat, & ima summis. Ita hic, & ille,

Hor. l. 1. ep. 16

54.
Libau. ib. p.
168.

Sit spes fallendi, miscebit sacra prophanis.

Sed videat & hic, & ille, ne malè audiat, & apud exteros, si, *Londinas alter, apparatus lapidis* aut auri potabilis *non explicet sine pollutione diuinorum oraculorum, sine passione Christi Saluatoris*; qui solus est *Cœlicus*: à quo solo est *aqua cœlestis vita*. Sed vt illa, etiam non intelligentibus, ita intelligentibus quæ ex hoc *conspexerimus* de *ebullitione, ascensione, clausuris, calore, colore, claritate*, sunt nugæ nugarum nugacissimæ. Quin quod *ebullit protinus* annon per *corrodentia* eò adigitur? nec ipsum antè præparatum, cum *absq; alio calore* fiat? *Iunctura* cur dicuntur *clausa* per optimè, phrasi non optimâ? *nequid respiret?* expiret, fortè diceret: hic cum respirat utique, expirat opidò? Quin num hic propriè per *inclinationem cautè euacuat*, an magis *Quercetanus diligenter separat, ne quid simul exeat turbidi?* Et quid in illis *fœcibus?* Annon adhuc est *aurum?* *Euolante mercurio, abluto sale, aquâ euacuatâ*, quid residui? Annon in *aurum* recidit? num auri-perda *fœces* abjicis? At *aqua* inde *colorata*. Colores sequeris? relinquis corpus? Corpus num abiit in *colores?* Num *fœces* adhuc sine corpore? Quid fit de *fœcibus?* *Aqua colore tingitur*. Quo? *flauo* scilicet. Eodem sunt *colore solutiones Crolii factæ per corrosiua*. Et quot quæ non ex *auro?* *Aqua colorata edistillatur*. Quid opus? actum agere? Quid exit? *Aqua clara*. *Clara* introijt, & *colorata*: quin *clara* exeat? non *colorata* forsitan: *colorem* posuit modò? Quid *aquâ* fiet *exeunte?* Nimirum frugi *Quercetano*, *perpetuò inseruiet ad nouas dissolutiones; vnde exiguum deperditur*. At nunquid *subsudet*.

Quer. med.
phil. c. 6.

Cro. bas. p. 216

Quer. ib. p. 43.

(scu

(seu mellis instar, seu amurcæ, parum interest) *Materia* (vt iste somniat) *auri soluta*. *Materia?* an prima? an ad primam redacta? ergo actu nihil: an secunda *soluta?* ergo nondum ens tale, nedum ens idem dicitur: non *aurum* igitur. *Auri materia?* *Aurum* foris? intus *auri materia?* materia num separabilis, ὡς ἰσάμενον vt maneat? *Aurum* colorem (putà) imperijt; num *color* auexit *auri materiam*, separabile accidens inseparabilem substantiam? An *aqua* effluxit *clara?* an & tranauit *aurum?* Annon & *aqua* suberat *materia?* annon è fœcibus affluxit aliquid? Quin fœces caput mortuum appellat, vt plerique? An aliquid tam simplex *destillatur*, cuius plurimum vt exeat, in fundo aliquid vt non *subsideas!* putà *Mercurij*, putà *salis*, putà *aquæ Cœlicæ*, putà scelesti menstrui, quiduis puta, modò ne putes *auri materiam* hîc *subsiderere*: aut illam reputa omnino reducibilem. Est illa huic *soluta*, vt fit solubilis. O circulos: rotam Ixionis; telam Penelopes. Si *aurum* ab hoc debitum, credenti cuiquam *solutum* esset, esse postea *solubile* hic bonâ fide deieraret. Si adhuc *solubilis materia*, cur est *soluta?* Si è sicco in humidum *soluta*, cur in siccitatem redacta, denuò vt humectetur? Sic voluit saxum Sisyphus, vt semper voluat: In hunc finem hic *soluit aurum*, vt sine fine *soluat*, & semper fit *soluendo*. At id in illo antea; nûc in quocunque liquore: ergo & in illo; vt in gyrum hic redeat, aut in Circenses ludos.

--redit auricolis labor actus in orbem.

Dura illa compages iam soluta est, & Metallica *Auri forma* omnò destructa: adeò vt in nullum ulterius *Metalum* reduci possit. Interim tamen nullâ ignis violentiâ deuastari potest hac substantia, aut in faxillam aduri, quod perfectionis *Auri* certissimum est signum. Ista enim solutio, est sub conseruatione sua speciei, & est solennis ac verè Philosophica, non corrosio illa sophistica & vulgaris. Præterea suum humidum primigenium conseruatnr integrum, quia nostrum hoc agens *Auro* ipso contemperatum in natura est, non contra naturam, vt sunt *aqua fortes*, quæ non omninò sunt de intentione Philosophorum. Ex contrariorum enim coniunctione commixtioneq, corrumpuntur

Vir. Geor. l. 2.
402.

F.A.

semper Essentiae rerum, vi. cente prae dominanteq; contrario. Vera autem ac Philosophica illa solutio fieri semper consuevit cum rebus in natura temperatis. ita non irritatur natura Auri, nec vim ullam, aut violentam inimicitiam persentiscit.

M.G. Hinc acsi acta, transacta omnia, πρὸ τῆς νικῆς ἐγκόμιον, hic conclamatum, consummatum clamat. *Compages iam soluta; forma omninò destructa.* Hem, tollutim badiza. Hic, qui *compages soluat*, infirmus; qui *formas destruat*, informis: etsi Phi-

Arist. org.

Pla. Mer act. 5

Hor. l. 2. ep. 2.

130.

Plut. in Pa.

Æm.

Egnat. in Arc.

& Hon.

Lib. l. 1. ep. 11.

l. 2. ep. 52.

Lib. l. 2. ep. 52.

ep. 13 P.

losofho, ῥᾶον ἀνασκευάσαι, κατσκευάσαι χαλεπώτατον. De his prius: nil repeto. At hic, *Iam in currum conscendit, iam lora in manus cepit suas.*

In vacuo letus sessor, plausorq; theatro.

Imò hæc ita expedit, ut in nullum ulterius Metallum reduci possit. *Aurum*, ut Perla (canis) ut Roma, (gallus) perijt; Æmiliae; Honorio. Nam *formam destructam*, res perit Philosophis. An totum! ἢ ἐν ὄλον φθείρεται. An *forma destruitur*? imò nec *crasis*, quæ *inseparabilis, irreparabilis*. Quin quod *metallum auro ulterius*, quod *finis Chymicis, & metallorum ultimum*, addo & optimum? Tam sanus hic redeat, quàm ad se *aurum*. Nam nisi *aurum* redeat, quomodò huic *aurum potabile*? quomodo *auri* (inaurem, seu) *signum* habet *certissimum*, igne non denastari, in *favillam* non aduri? *Signa* perstant? perijt substantia? An & hæc *auri* substantia, cuius *forma destructa*? Si nondum in cineres, quid ni è calce *reducatur*? Si *reducatur* in *mercurium* quod aliqui collineant, ut hic *metalla septem* numerat, annon *reducitur* in *metallum*? Ipse *hydrargyros* annon Libauio, & *neci datur, & in vitam redit*: eoq; *aurum* potius, quod summè *homogeneous*? Annon *metalla* *eliquesunt, iterumq; coagulant* in *formam pristinam*? & *praesertim calces* in *limpidissimam* *soluuntur* *aquam*, ex qua in *corpus* *reducuntur*? Annon illi (sed ex Fallopio, vtroque causam ignorante) *mercurius* in *favillam adductus* *parua opera reuiuiscit*? Verùm *auri* *favillam* qui in *aurum* *potest* *reducere*, an *Deus* est, an *diuinis instructus armis*? Sunt sanè

fanè homines qui *reducerunt* quicquid hîc *auri* inerat, & in *aurum* *reducent*, in *aurum* huius *potabili* quodcunque inerat. At nihil inerat: vt ergo *aurum* dicitur? De quo, nil dubium quin *aurum* si fuerit, in *aurum* redeat; de quali, spes aliqua vt aliquanto melius; de quanto votum Libauij; *Vtinam* & Chymici possent id quod in *auri* quanto frequenter decoquunt, *reducere*. Ita Bernhardus *besse* imposuit, imò depofuit (nisi cum poneret sibi imponeret) 25. sperauit inde *centum*, recepit solos *sedecim*, ad nouem perdidit. Non vidit ille omnia; sed vidit *sedecim*. At in opere Anthonij nihil perditur, nisi opera perditur; ergo *reducitur*. E lapidis puluere *aurum* projicere quantum iniecerat, quàm impostori facile? ergo *reductile*. Tam dura est *μετάβασις*; tam dira *μεταβολή*; vt nulla sit *ἀνάστασις*, nulla *ἀναγωγὴ*? Exulauit *aurum* perpetuò? Et tota species, & vnà spes interijt? An quod solebat nec igni Poliorcetæ cedere,

*Per damna, per cades, ab ipso
Sumet opes animumq; furno?
Merses profundo, pulchrior euenit;
Lucere, multâ prouet integrum
Cum laude victorem. --*

Hor. l. 4. od. 4.
59.

Imò ista solutio est sub conseruatione sue species. Hic nempe *aurum* iugulat, vt Peliam parentem piæ filiæ suasu Medææ Chymicæ, vt reiuuenescat *aurum*. Mirum, nisi, vt Myrrha, cum *aurum* malè potò sic rem habeat, vt prole *potabili* parentem reddat: ad conseruationem species, scilicet. Si sit solutio sub conseruatione, sit interficere, reficere; sit perimere, redimere; sit perdere, reddere. Sic conseruat Anthonius, cum soluit species & indiuidua. Non subalternæ, sed contradiuifæ species, solutio & conseruatio. At hæc est solennis & verè Philosophica; non corroso illa *sophistica* & *vulgaris*. Audire hîc videor Plautinum coquum, nisi quod ille condimenti, hic calcinamenti coquus, an scelesti, an Cœlici, satis est Chymici, cui sal aspergitur. Non hic condit, vt alij, qui herbas

Ouid. Met. l. 7.
l. 10.

herbis condiunt vulgaribus: sed hic diuinis utitur cicilendro, polindro, &c. ut qui conducatur, eiulet, Te Iupiter Diiq, omnes perduunt cum condimentis tuis, cumq, tuis istis omnibus mendacijs. Nam hic seruator hominum, è sene faciet rursus adolescentulum, ut huius potabile qui ebibat, duce nos annos possit viuere. Sit solennis solutio, ut annus Iubilei, post quinquaginta, imò quingentos annos, imò ad Calendas Græcas, præstanda, proclamanda. At philosophica: num calcinatio? at illa non formam & crasin, sed continuitatem tollit: ergo adhuc reductibile. Imò solutio: at ut Vlstadio, nemo artificum se aufert gloriari sine hydrargyro aurum fecisse; ita Libauio è Porta, Aurum, ne igne quidem trimestri iacturam passum (ut nec bimestri Clauco) aquis regijs eroditur, & in liquorem diffunditur, indeprehensâ corporis minutiâ; at nihil inde sentit discriminis: redit enim pauculâ opellâ. Ergo adhuc reductibile. Nam è salislagine redit sal, è liquore metallico metallum. Interna non perit forma. Ergo adhuc reductibile. At non corrosio sophistica. Est nec σοφῶν, nec σοφιστῶν. Sophistæ Tullio philosophantur; sed aut ostentationis, aut questus causâ: sic Chymistæ. Sophisticè an Paracelsus aurum corrodit Stygijs, & gemmas aceto radicato? an inde logicè Libauius, tam potentibus viribus noxæ inferri aliquid, ut vix reduci possit? possit reduci tamen. Sophisticè an Paracelsus acetum ex officio soluentem aquam nominat? Geber affundit calci acetum destillatum? omnes Chymistæ omne aurum chymicum ex corrosiuis faciunt? an logicè Anthonius aurum aceto Cleopatrarum soluit, ut Cleopatra margaritas Antonio? an verè negant Libauio, metalla verè solui corrosiuis aquis, quia saltem in minimas easq, reductibiles differantur particulas? an cum proponit veras auri soluentes aquas è philosophis Libauius, apponit utique acuta corrosiua? Concludat inde Paracelsus, aurum poculentum per aquas acutas corrosum reduci prorsus posse. Id interim tamen ergo prætereat, & pereat; & hoc prætereâ, ἀναίσθητον, ἀνακάλυτον. At suum
humi-

Lib. l. 2. ep. 70.

ep. 52.

ep. 53.
Clau. ap. chry.
p. 39.

Lib. ib. ep. 56.

Cic. Acad. 1. 1.

Lib. ib. ep. 52.

ep. 4.

Collect. ch.
Lacin. p. 97.

Lib. ib. ep. 11.

p.
ep. 38.

ep. 49.

humidum (vt sua species) conseruatur. Suas grammaticas vix seruant vices ista reciproca, vt ritè respondeant; rectè red- dantur sibi. At primigenium est integrum. Quod dicit auri hu- midum? quod primigenium? Quod si sit integrum, non est destru- cta forma; non sunt disrupta membra; compages vix soluta. Facta ἀλλοίωσις fortasse aliqua, sed non ἀλλοτριότης, ἀπόλυσις, sed non ἀπόλλυσις, κἀθάρασις, sed non καθαίρεσις. At qui fit i- stud? Quia nostrum hoc agens (putâram Raymundinum) (an agens impigrum ignauus princeps adhibet in eneruatum patiens?) Auro (non ipsi, sed) ipso contemperatum. An dicit simili temperie, an penitùs cum auro mixtum? vtrumuis dicit, falsum dicit; nec aliud potest dicere: id, quia agens li- quidum perperacutum, at aurum solidum, insipidum; hoc, quia agens ab arte in retortula factitium, at aurum à natura in minera profeminatum. At illud in natura, non contra natu- ram, vt sunt aquae fortes. Sit in rerum natura, quia Lullij, vel huius creatura: at nec magis, quàm istæ, à natura, seu quòd fit, seu quòd profit, nec minùs contra naturam, seu quòd obsistat, seu quòd obsit. Aqua & hæ, & illæ, vt defluerunt à natura, sic deflexerunt in naturam; vt illi diluuium, saltem diuortium, vim planè minitentur. Sint aquae instrumentales hæ & illæ; at instrumenta in re medicâ, non ad remedia, sed deleteria; quæ destruant, non astruant. Vtrisque tamen Chymicus hic vtitur, abutitur. Quæ sint de intentione Philoso- phorum, hic non intendit animum vt disceret, quorum con- filia quòd tendant non assequitur: de quibus dicit barbarè, sentit vt sine cerebro. Attende potius, vt illis intendat li- tem. Rerum essentia ex contrariorum coniunctione commixtioneq; corrumpuntur. Quis hoc Philosophus? Imò Empedocles li- tem & amicitiam, Parmenides frigus & calorem, Plato magnum & paruum, Democritus solidum & inane, Ari- Arist. phys. l. 1. 65. stoteles tria physica seu elementa quatuor, omninò omnes plura cum putant principia, ponunt contraria. Vnde axio- ma, Quodcunque oritur, oriri è contrario: quicquid cor- rum-

rumpitur, corrumpi in *contrarium*. Est ergo illis potius

Ou. met. l. 1.

433.

— *discors concordia factibus apta:*

& vel Poetae

Ou. fast. l. 4.

475.

— *cunctorum contraria semina rerum*

Sunt duo, discordes ignis & unda Dei:

ut sint principia tam constituentia, quam corrumpentia: tam generationis, quam corruptionis causae mutuae; tam agant, quam patiantur inuicem; tam sit natura alterum,

Arist. gen. cor.

l. 1.

Coel. l. 2.

Lon. br. vit. c. 1

& 3.

quam alterum. Tam ἀναρπείται ἐναντία ἢ ἀλλήλων, quam alia ὑπ' ἐναντίας. Ex contrariorum verò coniunctione componuntur, disjunctione dissoluntur: ex commixtione generantur, inter se commissione seu praelio *corrumpuntur rerum*

Categ. subst.

essentiae: sed ita, ut inferantur disparata, rerum essentis nil sit *contrarium*. Huic autem quomodo? *vincente predominantēq;*

contrario. Dicat, utro? utrumque siquidem non potest *vincere, predominari*. Constat nimirum fortius, cedit debilius:

pellit potentius, perit impotentius. Quaedam verò leuicula (ut iste nobis aduersarius) quae vix mouent, nedum mutant, nedum *corrumpunt*: quaedam grauiora, ut instru-

menta chymica, quae metallorum diruunt *essentias*, dum eruunt; dum moliuntur, demoliuntur. In *auri* autem in-

testinis, quod bellum intestinum? Indicitur, imò infertur foris fortè; ab adulterinâ parachymicâ *solutione*; natura

quam horret intimè, abhorret capitaliter. Hinc id Libanij;

Lib. l. 2. ep. 53.

Quid prodest ita destruxisse aurum? Annon satius erat humanis vsibus integrum seruasse? Non sanè multum est quod ita perit, licet parachymici sint barathrum & perniciēs obrizi.

Audiat chymista archichymicū: & erubescat. At *haec solutio*

semper consuevit (vetus vulgaris igitur, non huius noua) cū

rebus in natura temperatis fieri. Quibus fiat iā diximus, quā sint

natura acri, acutā, corrodeute, quā temperatā itaque conijcite: eaque arte acriora, acutiora, mordaciora, violentiora, virulentiora, intemperatissima concludite: quā non

habenae laxantur modò, sed adimuntur, imò & calcar additur,

ditur, & dens acuitur, equis indomitis, ferocientibus, Diomedæis. Qui non credit monenti, experiatur extrâ in carne, vel cute, imò vel veste, quàm intrâ rodant, vrant, absumant. Vnâ conijcite, si *Auro* sensus vllus (est ab hoc aliquis, à nobis nullus) etsi nobis solidius, validius (nam *Aurum* ἀπαθείς, at nos δειπαθείς) an irriteretur, an vim vllam aut violentam inimicitiam persentiscat. Quo nomine Libauium φιλῶ-
 1b.p.307.

χρῶν sic rei sensus perculit, vt exclamaret, *Insidiosa res amicus est.* Nam (scitè vt rē explicat) *insidiosus ille & furtiuus succus, & aqua contra naturam aqueam sicca, blande adortur aurum, seseq; in incautum adeò insinuat, vt totum comprehendat vndiquaque, & victum triumpho ostendat nobili.* Epiphonema patheticum, non meum, sed illius, libet atterere. *Támne effeminatum fieri aurum masculum liquoris acidi conspectu? Támne inuictam rem à fugace humore vel in cinerem redigi, planeq; letho dari?* Tam huic ille contrarius, tyroni veteranus, imò mulomedico gregario indignabundus imperator. Quin pergit lepidè, dilucidè, ad rem vltteriùs; vltteriùs si licet vnâ pergere. *Plusquam Antiphateo ausu hospes hospitem iugulat, amatus amatorem trucidat.* p.308.
Quod aque edaces non valebant, id effectum ab aceto datur. Hoc deuorat aurum, &c. Nec plura libet simul è quopiam, nec nisi è Chymista totidem. Hæc prodit testis, vt dicit, *oculatus*, hic cœcus dicat, *Chymicorum proditor.* Tu qui legis, *indice -- ab vno Disce omnes: --* & simul iudica, quàm *temperatum*, quo modo *complexionatum* (vt cum hoc loquar barbarè) id quid sit, vt hoc ipsum recipiat & incorporetur, &c. quæ mox sequuntur; in quibus nihil præter barbariem, obscuritatem, battologian, falsitatem.

Temperatum id quod requiritur in hac Philosophia ita complexionatum quid est, vt hoc ipsum recipiat & incorporetur cum eo cui fuerit adiunctum, sic vt veterem & suam complexionem handquam patefaciat amplius, sed virtutes illius tantum quod ei fuerit adiunctum. Et ob hanc causam Mercurius Philosophorum cognominatur, F. A.

natur, & Mercurio Planeta, assimilatur. Recipit quamcumq; impressionem veluti cera, & omnium horarum dicitur esse homo. In sphaera Ignis, igneam vim edit: in sphaera Aeris, aeream: & sic in reliquis. Atque in hoc elucidatur etiam illud Raymundi, in confectione Medicinae suae secretissima atque vniuersalis; vbi cum aqua sua Caelica vno eodemq; Menstruo, centum quadraginta trium specierum selectissimarum Essentias euocat: Mineralium (nimirum) Animalium, ac Vegetabilium rerum. Ut ex Auro, Gemmis, Margaritis, Corallis, & Ambra: ex terra sigillata & Bolo: ex Silicibus combustis: ex Ossibus, Cornibus, Radicibus, Stirpibus, Frondibus, Seminibus, fructibus; ex humano sanguine: ex Saccharo, Melle, Manna, ex Terebinthina: ex Gummis, & succis plurimis: Istarum specierum omnium Animas, Tincturas, Essentias euocat, & suas illis participat reciproce vires, vnde & earum etiam operationes adauget. Disrumpit solidissima Auri & Argenti membra: & teneros Rosarum flores, Gariophyllorum & Anthos, consimili attritu, & eodem plane artificio, non corrumpit, adurit, aut inficit. Expertus ista loquor de proprio nostro Menstruo vere Raymundino, cuius adeo amicitabilis & blanda est solutionis actio in rebus omnibus ac singulis, ut agens vniuersalis dici mereatur. Robustissima enim quaecumq; corpora cum debilissimo, temperat in vno gradu. Hoc est illud de quo Crollius, sic loquitur. Aqua sapientiae Philosophorum vna est, quae omnia Metalla ac lapides ab impuro puncti quaternary coagulationis vinculo Philosophice & naturaliter liberat: nec est sub Caelo modus alius dissoluenti Philosophice corpus Solis, quam per vniuersale menstruum Mercuriale Philosophorum totius Natura secretissimum. In sequentibus etiam addit. Qui Dei benignitate fontem vniuersalis Menstrui attingit, ille ex Philosophorum veridico relatu poterit non solum omnia ac singula Metalla, verum etiam lapides tam nobiles quam ignobiles, ac Minerale etiam eiusdem beneficio naturaliter & radicaliter in suatrua resolvere, qui resolutus & potabilis liquor regeneratus, separatis sponte in fundo faecibus, postea a pie-docto Medico vsibus humanis pro sua voluntate & arbitrio secundum Morbi exigentiam legitime accommodari, & stupendo successu administrari potest. Atq; haec de Menstruali agente nostro dicta sint, ne calumniandi ansam caperet quispiam ex solutione nostra. Nos corrosua quaecumque e nostro Magisterio exterminamus, & quae contra Aurum complexio

plexionata sunt omnia.

Complectar ego breuibus; tractatus esse longioris, quàm huius, aut hominis discutere, aut loci disquirere *complexionem hydrargyri* (nam de hoc dicere mox ipse dicit) an caleat, an frigeat; an humidus, an siccus; an masculus, an mulierosus; an acer, an insipidus; an fortis, an debilis; an hostis, an amicus; an soluat, an figat; & plura huiusmodi, seu nostris credimus Philosophis, seu nouis Chymicis, seu rebus ipsis. Hæc hic expediet, cum causas magneticarum virium; cum quadraturam circuli Geometræ, longitudes Astronomi, Chymistæ viuum lapidem; aut ne tum quidem. Interea num craseos *recipere, incorporari?* num *aurum hydrargyros, hydrargyron an aurum recipit?* an *auro hydrargyros, an hydrargyro adiunctum aurum?* Hic vnâ periodo vtrumque iungit, quo summa Rami capita contundit, an confundit *αλογισδς, Subiectum & Adiunctum. Complexionem veterem* (vietam, veteriosam, venenosam adiungat pariter) *& suam* (nec enim aliorum) an retinet, nec *patefacit?* ægrè opinor, quia est *agens*, idque (nisi fallor) valens, calens, vrens, vrgens: an *patefacit* quidem *virtutes* alienas, sed non *suas?* vix arbitror; quòd *aurum* patiens, idque, vt hic autumat, *solutum, dissolutum, destructum, disruptum.* Ac si hydrargyrus *virtutis* expers *sua*: nam

Paullum sepulta distat inertia Celata virtus:-- Hor. l. 4. od. 9.
 & vetus verbum Gellio, *egregiam musicam, qua sit abscondita, eam nulli esse rei.* Ac si quod facit tale, seu *patefacit*, id non sit magis tale: aut *virtus* sit exigua, eximias *virtutes* proferre, proferre, *patefacere.* Hic autem subdolè, veteratoriè, fallaciter *complexionem hydrargyri delitescentem, emeritam exauthoratam, virtutem eneruatam, elisam, otiosam simulat, dissimulat,* ne qui hydrargyron inesse audiet, non dico iam *virtutem*, sed virus subesse arguat. Quis enim credidisset, cum in præmissis, adeoque promissis, (nisi quòd Chymistæ mendacibus) *nihil corrodens, nihil infestum, non a-*

quas fortes, non venenatas impressiones, impuritates, residuas cruditates procreatrices, &c. non sophistica, vulgaria, &c. sed aquam Cœlicam, solutionem solennem, philosophicam, substantiam non deustandam, temperata, contemperata omnia, &c. quæ speciem conseruent, legerit; iam tandem (vt apud Tullium, quem dixi

Cic. diuini. l. 2.

περιφρασικόν, περιφρασικόν, seu κακοφρασικόν de testudine cytharistam) in *Mercurio* instare, stare, constare! quo quid magis infame, suspectum, odiosum? At hic *Mercurius Philosophorum* (quorum?) cognominatur. Nomina, cognomina

Onom. I. p. II

2. p. 463.

Mercurij (nec hic distinguit) apud Chymistas saltem centum viginti sex declarat prius Onomasticon, decem addit posterius. Vt in vita vix probos, sic vsu vix probanda, scientiâ vix certa arguimus, quotquot nominibus notantur varijs: vt iam *Mercurius*, quasi Heliogabalus, non tam à

Aur. vict.

Æl. Lamp. in

Hcl.

militibus, indomita & rabide libidinis catula, quàm publicum ludibrium à condiscipulis dicatur *Varius*. Quis non laboret in hoc Labyrintho? At hic *Mercurio Planeta assimilatur*. Planeta, dubium, an errent magis, an errare faciant: præ cæteris *Mercurius*. Errones errores procreant. Æquè dictum, μή πλανᾷσθε, μή πλανᾷτε. Hic homo planus hæc explanet, & vnâ motuum varietates & tergiuersationes, quas tot habet *Mercurius*, quot omnes *Planeta* cæteri; cum modò procedat, modò retrocedat; modò sublimis, modò depressus; modò celerrimus, modò stare videatur; vt non tam motum circularem, quàm oualem ei tribuant

Astronomi. Quin sapientibus cum sæpius imponat locus hic lubricus *similium*, & sit apprimè sapiens qui nôrit *similia similibus* accommodatè reddere, accuratè dissimilia distinguere; tum citiùs *Mercurium* è ligno quolibet effinget sapientum hic octauus, affinget aptiùs plantam mercurialè, quàm *Planetam Mercurium* suo hydrargyro assimilabit commodè: cum ipsi Cacophrasto (vt diximus) plumbum

Mercurio, Lunæ argentum viuum commodiùs respondeat. Sed cum *Mercurius* præstigiatorum, adeoque furum

magister

magister

magister

magister

magister

magister

magister

magister

magister

magister

Par. mor. met

l. 3. tr. 3. c. 4.

magister memoretur, num hic ut ille *Mercurij* discipulus, equum furatus optimum, pro illo asinum corrosum scabie restituit, nec id sentimus? sponsam pulcherimam cum rapuit, num edentulam, mucosam, laruam propè, reponit, nec id dijudicamus? *aurum obrizum* summi pretij acceptum seu surreptum cum *disrupit*, seu corrumpit, pro solido liquidum, pro portabili *potabile*, pro naturali artificiale restituit, aut ne restituit quidem, nec id damnamus denique? Nec mirum igitur si à Chymistis ipsis *Mercurius* dicatur *latro*, & *seruus*, *fugitiuus* & *nequam*, si *satuus* & *volans spiritus*, si *serpens venenosus*, *scorpio caudatus*, *draco puniens*, *perdens*, *interficiens*, *exurens omnia*, *Draconis fel* & *cauda*, *aqua mortis*, *mors ipsa*. Eat hic itaque & suum laudibus *Mercurium* in cœlum efferat, aut supra cœlos: imò ut ipsi debitum ab ipso sacrificium, linguam vitulinam seu suam, sacram *Mercurio*, in ignem iaciat. At *Doctor* (ut dixi) *Cereus*, ac si Dominus *Mercurius*,

Nat. Com.
myth. l. 5. c. 5.

Onom. phil. 1
p. 11. 12. 13.

Nat. Com. ib.

Stat. vet. Oxon

Hor. art. po.
163.

Cereus in vitium flecti, --

eum, *veluti ceram*, apponit suis literis: sed quo emblemate? putà, *Chamæleontis*, aut *Basilisci*: & quo elogio? fortè

Λιγιστὸν ἐλατῆρα --

aut -- *animas sub tristia Tartara mittit*.

Athic huic *recipit* (absurdè igitur *agens* statuitur; an quod *recepit*; retinet?) *impressionem* (absurdè igitur *aqua* statuitur, quam manu premere, in quã quicquam *imprimere*, in qua scribere æquè absurdum) *quancūque*: absurdè igitur, ut certum aut bonum dilaudatur, quod quasi

Hom. hym.
Herm.
Virg. Æn. l. 4.
243.

Fama malum, --

Tam fecti prauig, tenax, quàm nuncia veri.

At huic hic *homo est horarum omnium*: ut illis scilicet est *Iesuita omnis homo*

Virg. ib. 174.
188.

Anti. Cotton.

Egregiam verò laudem. --

Omnia Mercurium decuit color, & status, & res.

Veterator versutus versipellis. Si *homo*, quì differt ab hoc

Vir. ib. 93.
Hor. l. 1. ep. 17.
23.

homine? si homo horarum omnium, huic certè præferendus qui non sapit omnibus horis. Mihi huius *Mercurius* aut homo non est, aut homo non bonæ rei. Nec verò quisque a-

Quintil. l. 6. c. 3. 4.
Plut. Alcib. 3.

finus, vt olim *Asinius*, homo horarum omnium, ingenium in numerato habet: Hic autem *Alcibiades*, Spartæ industrius, otiosus in Ionia, ebrius in Thracia, cum *Tisapherne* splendidus, vbiuis quilibet, quiuis quibuslibet: in sphaera ignis igneam vim edit, in sphaera aëris aëream, &c.

Hor. l. 1. ep. 1.
90.

Quo teneam vultus mutantem Protea nodo?

Ac si è sphaera sua in sphaeram alienam transeat *Mercurius*, è coelo in orbem sublunares; vt inde corporum sit penetratio, & inde omnium confusio: ac si *Mercurius* in sphaera ignis non ignescat, in sphaera aëris non sit meteoron; vt inde corporis coelestis sit exustio, absumptio, & inde è septem Planetis vnus perierit: quæ renuat an rideat qui salutarit philosophiam à limine; qui astronomiam vel primis labris degustârît, respuat & auerfetur. Vt hic *Planeta* se accommodet naturæ reliquorum, quibus adhæret, non loco, sed aspectu, sed influxu coniungitur, sit bonus cum benignis, sit malus cum malignis, admittimus, accepimus: sed vt aqua (sic enim mox hic dicit) sit in sphaera ignis (sic enim dixit modò) explodimus, exhibilamus. Sit *Coeli* filius, sit *Soli* sæpiùs adiunctus *εὐβωῶν*, quin inter homines decurrat medius, inde dictus *Mercurius*: non tamen hinc elicitur, nedum elucidatur *Raymundi* illud: quid nimirum? vt medicinam secretissimam atque vniuersalem inde conficias. Si secretissima, quâ clauis hic referat? quâ nota secernit? quâ luce discernit? Si vniuersalis, quo modo secretissima? quo modo se secreuit, vt ne versetur inter vniuersos? Ubi *Raymundus* ista? Aqua est? quin profluit? quin defluit? quin omnes irrigat? At hæc *Raymundi*: num solius? non huius igitur. In mundo ille inferiore tum degebat, in cœlum nondum ascendit. Non ergo aqua eadem, & cœli, & *Raymundi*. At aqua hæc Cœlica. Inter duodecim aqua epitheta, quæ huic adiungunt Chymici,

Chymici, & aqua cæli legitur, & aqua cælestina, quæ sit Onomast. 1. p. 11.
Mercurius Philosophorum, aqua permanens: sed aqua Cælica vix 2. p. 394. 1. p. 19.
 legitur, vel apud *Lullium*, magis quàm apud *Tullium*. At
 apud eosdem & aqua mortis, & aqua acuta, imò acerrimum
 acetum dicitur: at aqua vitæ è vino distillato, aqua cælestis è
 vino sublimato, non è *Mercurio* definitur. Quid quòd à
 Chymicis *Mercurius noster* synonymon est *antimonio*,
 quod num hic dicet *aquam?* num & *Cælicam?* At *unum*
idemq; *menstruum*. Ægrè vocabulum tam foedum repeto,
 quo oblectantur Chymici; fruantur per me licet. Nec
 verò hoc nomine, vt veteres, quod sit vnus mensis, quic-
 quam dicunt, sed quiddam acre, acutum, & acetum ip-
 sum, quo rodunt, dissoluunt, extrahunt, exenterant. At id
 unum ac idem ad specierum centum quadraginta trium essentias eno-
 candas. Pauperculus est artifex qui vni fudit instrumento,
 vt mus qui vni antro, nauta qui vni anchoræ:

— & cytharædus

Hor. art. po.
356.

Ridetur, chorda qui semper oberrat eadem:

vt & hic vnâ phrasi ad rauim repetitâ, *essentias vt enocet.*
 At *Quercetano infinita horum genera ex sexcentis rebus va-* Que. tetr. c. 31
rijs varia fieri & componi aut extrahi possunt. Non unum
idemq; igitur. Sed *reliqua è Lullio* quæ somniat, non citat si-
 quidem, *transilio sicco pede; crabrones Lullistas ne irri-*
tem. Nec mihi res cum *reliquis.* Sed *species* quas innuat, cum
 dixerit, an medicorum pulueres, è quibus non so-
 let, an *Dialecticorum notiones*, è quibus non potest
essentia enocari; id unum annotabo, tres *species* cum nomina-
 rit, *mineralium, animalium, ac vegetabilium*, saltem bis totidem
 è duobus posterioribus designasse, quot è prioribus. Ex
 quo colligitur in medicina bis tantundem valere *vegetabilia*
ac animalia, quantum quæ præfert *mineralia*: nec solum nu-
 mero, sed pondere. Sed & his *Animas, Tincturas enocat* (vo-
 canti num paretur?) *vires participat reciprocè, operationes adau-*
get, quod tamen antea, non complexionem suam, sed adiuncti vir-
tutes patefacit. Vah ἀλογος, ἀντίλογος. At & hic *cramben*, an

Thyestæas dapes, recoquit: *disrumpit auri membra solidissima, nec teneros corrumpit flores; illa atterit, nec hos adurit; illa perfundat, nec hos inficit; tincturas & his euocat, nec inficit. Mirum artificium, nec verum tamen. Ad verbum solœcisticè dicuntur flores Rosarum, Gariophyllorum & Anthos, Anthos cum sit flos ipse Roris marini, quasi $\alpha\tau' \epsilon\epsilon\omicron\chi\eta\nu \acute{\alpha}\nu\theta\omicron\varsigma \acute{\alpha}\nu\theta\omega\nu$, flos florum. Ad rem $\acute{\alpha}\lambda\omicron\gamma\iota\varsigma\omega\varsigma$, Quod facit id quod maius, non facit id quod minus, in minus resistente? Expertus (non tam doctus, an expers veri) ista loquitur (sed vix eloquitur) de suo menstruo: qui suo: quia Raymundino: etfi & quosdam viros illud profluuium expertos legimus. At huius solutionis actio est adeò amicabile (vt nobis amica bilis) vt agens vniuersalis dici mereatur: vt vniuersalis nempe medicina aurum potabile meretur dici. Quæ agunt huic sunt foeminae; hic patitur à foeminis: at particulare agens nolim huiusmodi: nam huius soluentia, quàm corrodentia, mordacia, tradidimus. Quid enim? Num agens blandum amicabile, quod robustissima quæcumque corpora cum debilissimo temperat in vno gradu? Nempe, vt matres virginum,*

Vesal. fab hu.
L. 5. c. 15.
Mar. Don. mir
L. 4. c. 19.
Hic. cap. 6.

Ter. Eun. act.
2. sc. 3.

*Si qua est habitior paullo, pugilē esse aiunt, deducunt cibū;
Tamet si bona est natura, reddunt curatura iunceas;
Itaque ergo amantur. —*

Plaut. Aul. act.
3. sc. vlt.

Sic ipsum consulentibus hic consulit, vt corpora pancratica, athletica, solida & succi plena expurget, soluat, atterat, disrumpat denique: nec modò deducit de statu quo prius, sed statuit eodem statu & gradu quo sunt gracilia, tenuia, imò & debilissima; vt sint ossa atque pellis tota, pelluceant quasi laterna Punica, vix stent in pedibus, constent capitibus. Itaque ergo hic amatur?

Hor. art. po.
444.

An sine rivali seq̄. & sua solus amabit?

At & consentit Crollius. Ille quid sentiat, de illo quid sentiam, non nihil prius; nunc solùm dicam, in his credendū pariter & Crollio, & Lullio, & huic ex illis. Sed hic, vt solet, citans, quidni prioris sententiæ, quam sanè non intelligit,

è verbis proximis explet periodum? *Quo dum per ignorantiam & difficultatē acquirendi caremus, consueuerunt in defectu perdicum, famem etiam carnes bubula sedare, &c.* Hic co- Crol bas. chy. P. 204.
 fruitur, quo *Crollius* tum caruit? hic vescitur *perdicibus*, ille *bouinis carnibus*? hic *ligno quercino coquit*, ille *fagino*, nisi hoc melius? Quidni affigit, quod idem alibi de eodem ingenuè? *Aqua hac Sapientia non nisi Philosophis ancillatur, innotescit: venantur illam plurimi, sed pauci repperunt.* Num hic *Philosophus*, hic venator, è paucis, quod ne P. 123.
Crollius? Cur ille cum dicit *Physicè* hic dicit *Philosophicè*? ac- p. 204.
 si huic *Physici* non sint *Philosophi*; cum ipse neuter. Posteriorem sententiam non optimam, quam nec intelligit, vt ille *Seuerini* pluribus, sic illi meliorem suam quidni iste subdit? *de malitiosis agyrtis litera longâ dignis, qui Auro Volatili* (vt hic *Potabili*) *simplicibus & incantis hominibus vario modo imponunt?* *de corticario Philosopho* (qualis hic noster) *sub sinceritate & pietate Pharisæica, hypocriticum ac colubrinum dexterrimè decipientem animū regente, cum damno aliorum, suo commodo, in auro huiusmodi.* Accommodasset aptius hic ista sibi, vt & alijs. Quin adiunxisset etiam, vt omnes mortem in olla putrida intelligant, quod ille ibidem in margine, (etsi prophanius) *Oportet vt Mors precedat Regenerationem*: quo dicto, morte minde necessariò concludero, etsi regenerationem nunquam concessero. P. 217.
Uniuersalis agens (ex hoc loquor) nunc *agens* huius *Menstruale* dicitur, diuerso genere, malè appropriato: id autē, ne 217. mar.
calumniandi ansam caperet quispiam huius *solutione*. Sed accusare aliud, aliud *calumniari*. Accusatoriè rem definiui, reum notauī; errores designauī, testes domesticos cum argumentis validis produxi aduersarios: ad causam dicta omnia; nedum lis, nedum crimen intenditur à quopiam, nedum per fraudem aut frustrationem; nisi hic fraudem intendat alijs, aut se frustretur ipse. Nec se huius *solutio* sic soluet iudicio, cum sistitur, vt ne sit fraudis rea, damnetur peculatus,

tus, repetundarum, veneficij, aut denuum homicidij. Et causa, & *ansa* præbetur, non *captatur*. At hic, vt Rex, proclamat: *Nos corrosiva quaecumq; è nostro magisterio exterminamus.* Sed illa cum illita, admista, indita, hærent vt Nessi sanguis in palla Herculis,

Sen. Her. Oct.
act. 4.

-- corporis palla horridi Pars est:--

si vestem vis detrahere, & membra attrahes: vrunt, vt Medææ veneficia in vestibus Creontis & Creusæ;

Med. act. 5.
Oa. Tit. l. 5.
cl. 6. 13.

- quoque prohibetur magis

Magis ardet ignis.-

Ægrius eijcitur, quàm non admittitur, hostis.

Nec propriè exterminatur, nisi quod prius intra terminos admittitur. Nec contra *Aurum complexionatum* aliquid, nisi fortè *dissolvens corrosivum*. Nam suâ quodq; fruitur complexionem. E suo *Magisterio* acuta qui *exterminat*, in Doctoratu num asciscit? Nihil acutum audio, nec vidit ille.

F.A. *Sed vt meum propositum non destruat, ulterius progrediendum censeo. Namque hic primus est tantummodo operationis gradus: verus tamen ac Philosophicus, tutus in Medicando ac salutaris. Nos in via tantummodo perfectionis potionis aureæ etiamdum insistimus.*

Diducas (alios adhuc) rinos fecundo è fonte beatos.

M.G. *At hic ulterius progreditur (quâ par est) propositum ne destruat. Destructum ergo antea, cum ultra non progressus. Progressus destruendo, quod iam propositum superstruit? Primus hic gradus est: num turpe, in primis consistere? an*

Sen. Hen. fur.
act. 2.

-- finis unius mali

Gradus est futuri?--

At verus ac Philosophicus, tutus ac salutaris:

Hor l. 1. sat. 1.
107

-- Hi denique fines

Quos ultra citraq; nequit consistere rectum.

Insani sapiens nomen ferat, equus iniqui,

Ultra quàm satis est, virtutem si petet ipsam.

l. 2. ep. 6. 15.

In via perfectionis etiamdum insistit. Siste viator iter: an confe-

Et itineris quæris viaticum? *In via tantummodo?* quando ad metam? quando ad carceres? Sub Sole nil perfectum. Philosophicum non sufficit.

Diducas riuos, surgentemq; agrus herbam Irrora, -- 10. Prat. vot. amb. v 317.
vt Pratenſis loquitur, cum doctiorē alloquitur, non hunc Doctorem, qui verſus corrumpat, interrumpat.

Quantas autem in curandis Morbis ſuſtineat Aurum vires ſub F.A.
iſta mellis forma exiſtens, ab euentu clarum eſt, & aliorum iudicijs hoc relinquo. Nos enim per annum integrum & amplius eodem uſi ſumus optimo cum ſucceſſu, in grauiſſimis Morbis, & hominum opinione deſperatis, antequam tranſire fecimus per Alembicum tincturam ipſam ſeparatam à corpore.

At vires Aurum ſuſtinet ſub mellis forma. Vult dicere, tenere, retinere; nec enim dicat quiſpiam Latinitatis ſciens, vires ſuſtinere, niſi quæ premant, opprimant. Tam phraſis Latina huius bona, quam ſcientes prædicent: Sed me ſuſtineo, ne premam languidum, qui inops inſcius nec ſe nec ſua ſuſtinet. Idque ſub forma (ſi qua eſt) ſua; nec enim mellis induit, vt aurum maneat: nec mel ipſum ingreditur, vt formam tribuat, nedum eſſentiam; niſi ſit mel Mercurius; quod quantum abeſt? Clarum ab euentu pronunciat, vt iudicatum; mox relinquit iudicijs, vt iudicandum. Nec verò

-- careat ſucceſſibus opto,

Quid. epift.

Quiſquis ab euentu facta notanda putat:

ſed hic ſi ἐπιτυχίας ſuas prædicet, ἀποτυχίας ego ſuſpicer. Hic ſi ſuſpenſas oſtenderit votiſ tabulas eorum à naufragio qui euaserunt; at nuſquam piētos respondebo, qui votis nuncupatis hoc mari perierunt. At per annum & amplius hic hoc eſt uſus. Quo diutiùs, hoc peius: nam ipſo fatente, imperfectius: tum ipſo tamen gloriante, aurum erat potabile; & quid iam amplius? Si cum ſucceſſu optimo quod venditabat antehac, quid nunc ſuccedet melius? Nam optimo quid melius? Sic res ſunt, vt ſuccedunt. Si in morbis grauiſſimis, & hominum opinione deſperatis, quid huic optare, Cic Nat. De. l. 3.
operari,

operari, opus erat *ulterius? Plus Ultra*, Caroli, fit huic elo-
gium: adiunctis pro emblemate utrinque scopulis, Scyllâ
& Charybdi, seu stagnis, Acheronte & Cocyto:

Ho. l. 2. fa. 2. 63

--*hâc urget lupus, hâc canis angit.*

Hip. fa. aph.

3637.

Gal met me. l.

10. c. 9.

Quid quod non minùs Medicinæ detrahit, qui deplora-
tis medicinam adhibet, quàm qui sanis: etsi his magis con-
uenit quod prophylacticum, quàm illis pharmaceuticum.
At hoc hic *antequam transire fecit per Alembicum*. Sed priùs
per vas vitreum, in altum ut ascenderet, per clausas iuncturas, per
alias ampullas, per balneum, edistillatum: num sine alembico
hæc omnia? Quid tandem *transit? Tinctura ipsa* scilicet, à cor-

Lib. l. 1. ep. 29.

f.

Ep 30. m.

pore separata. Vt cunque Libauio, *Arcana, Magisteria, Tin-*
cturae, reliqua, otiosa nomina Paracelsice superstitionis iudi-
cantur; ut cunque *Paracelsus* pro suâ audacia *tincturam* no-
minat, quum *medicina non tollit morbum, sed colore inducit*
membrum egrotans, ut sano videatur simile: ut cunque ex
his *tinctorem, pigmentarium, fullonem, fucatorem cof-*
meticum hunc æstimauero, eiq; ac curam (ut ille loquitur)
palliatiuam, adeoque & barbam & pallium Philosophi (ut
alter) concessero: imaginabor tamen illius *χρωματισμόν*,
huius *tincturam*, esse chymicam essentiam, sed cum colore,
nec ergo sine *corpore*, nec ab hoc *separandam*. Nam ille ut af-
ferit, *Illorum sententia, qui putant colores seorsim sine aliquo*
corpore exire posse, aut explicanda est, aut explodenda.

A. Gel. no. At.

l. 13. c. 8. f.

Lib. ib. f.

F. A.

Proximum igitur regimen est iuxta Spagyricum processum, ut se-
paratio fiat Spiritus à corpore: nimirum ut tinctura eleuetur, & per
Alembicum transeat in recipiens vas. Itapurum, quod est anima, se-
paratur ab impuro, id est, corpore. Nam virtus actiua & potentissi-
ma vis, in Tinctura duntaxat existit. Hoc ut dextrè fiat sic ingredi-
mur.

M. G.

Adiungit *proximum, quod procul aberat per διαρχίαν, ἀ-*
ταξίαν antegressam, regimen, sine regimine, ne

Vir. Æn. l. 4.

334.

--*spiritus hos regat artus,*

ut separatio fiat spiritus à corpore, quæ an διδρασις, an est ἀφιδρα-

σις; διακρίσις, ἀνεκρίσις; quid aliud quàm mors est Auri, Regis, principis?

-- en quò discordia cines

Ecl. 1. 72.

Perduxit miseros.--

Sic διασπῆν συγκείμενα; sic διαλύειν σωτιθέμενα! est dicta quidem Chymica *separatoria*, & puri ab impuro; sed vtrum maneat, an vtrumque, an neutrum, id non est adhuc dictum.

In his & illis pariter, num *separatus spiritus*,

Fugit in auras leuiore ramo,

Sen. Agam.
act. 4 chor.

cum quibus ei cognatio? an corpus, exanimis truncus iacet? Si *separatio* fit τίνων φθειρομένων, id solum quæram, τίνων;

quibus corruptis, & quousque? *Cum per cementum aut antimonium impuritates pertinaces ab auro segregantur*, αὐται ἢ σώζονται, vt ille attestatur; sed αὐται quæ dicant, dicat iste.

Liba. l. 2. ep.
55. f.

An sola est *διάσασις*, an speratur *ἀνάσασις*? *Valeant*, imò pereant, qui inter ista *dissidium* volunt. Hoc si fiat *iuxta Spagyricum processum*, iuxta est, quod Libavius à *culina* deducit *Magiricos*, seu *Spagiricos*. Sed quorsum hoc diuortium?

Ter. And. act.
4 sc. 2.
Lib. l. 2. ep. 59
f.

Nimirum vt tinctura eleuetur. Mirum, quod antea *in altum* ascenderat; si non fit *elevatum*. An hoc colorē rebus inducere? an fidem dictis *elevare*? *Tinctura*, an *σωματικὴ ἐνέργεια*;

num ergo ὑπάρχει ἀνευ σώματος; illud ἀχώριστον, & hoc ἀδύνατον. *Tinctura ἀσώματος* non magis à vase in vas *transit*, quàm forma physica è subiecto in subiectum: nec minus fanatica hæc *μεταμόρφωσις*, quàm olim phrenetica est dicta *μετεμψύχωσις*.

Tincturam Paracelsus *extrahit per vini spiritum*, tum hunc ab illa *elevat*, in fundo vt maneat *quinta essentia*. At purum *separat ab impuro*. Laudo equidem, si bonâ fide, sine fraude, cum fructu; vt Natura excellens Alchymista ab inutili vitile, ab excremento alimentum; vt magistratus ἐπιστάτης Medicus, probum ab impostore,

Par. contract.
ll. 2. c. 2.

-- turpi secernit honestum,

Hor. l. 1. sa. 6.

Diuidit & bona diuersis, fugienda petendis.

113.

At Chymicus ἐπίκλοπος,

Ou.met.l.11.

Candida de nigris, & de candentibus atra;

è stultis insana, è maleuolis malefica, ex alienis inimica reddit. Probo, vt probet omnia; si teneat, quod bonum est vt teneat. A suo præceptore, magno illo promissore,

Genes. 3. 5.

sciat bonum & malum: at vt Medæa chymica,

Ou. Met. 1. 7.

*— videt meliora, probat q̄,**Deteriora tamen sequitur. —*

In auro purissimo, quid est impuri? aut id quantulum? vt ergo separatur? At animam hic separat à corpore. Mors est in olla: quod odit Natura. Num anima prospicienda, palpanda, notanda? Mittat mihi corpus auri; illi remitto animam. Num est impurum corpus auri? pura anima? an purus color Paracelfo?

Par. chir. ma.

p. 2. tr. 3. c. 2.

Qui. rem. am.

l. 1.

An pretium pars hæc corpore maius habet?

At aurum maximè huic homogeneum; cuius particule eiusdem rationis: aut pura igitur pars vtraque, aut est impura. Hic vt Theriacam Andromachi conficiat, è viperis trochiscos si concinnet, an viperarum carnes seu materiam assumet, an spiritus seu formam extrahet? ex illis alexipharmacum, an ex his venenum conflaturus? Tam sunt impuri spiritus, quàm corpora: & quidni magis? In viperis aculeus magis, quàm caro, nocuit. Habetur coluber innocuus, si dentes eximantur. Quidam spiritus afflatu nocent; imò & necant. Venena audiuius spiritualia, eaque capitalia; præ quibus materialia parum mortalia. At virtus actiua, & vis potentissima in tinctura duntaxat. Pro puro animam hic ponit, vbi color rem Paracelfus; ac si color anima: mox subdit de tinctura, quod ille alibi. Dum taxat corpora, num tenet spiritus? In malis etiam illa vix noxia, hi nocentissimi: est vis & illis lentior; at istis violentior. Auro si qua virtus, est in corpore: si quod virus, est in spiritu. Id ignis non delet, sed reddit deterius, & propè deleterium: vt ferè fit in cæteris. In bonis verò, annon in maiore quanto, maior virtus? Metimur autem quantitate corpora, vt qualitate spiritus. Nec sine corpore sunt spiritus, qui bono vsui, etsi vix dicam cor-

Par. ib.

chir. mi. cont.

tr. 2. c. 2.

pora.

pora. An vino magis alimur, an aquâ è vino destillatâ? An ignis calet, calfacit, in ligno, tigno magis, an in palea? Sit actus *anima*, sed *corporis*, & *corporis* organici, & organici uiuentis: & agat *anima*, in *corpore*, è *corpore*, in *corpus* ipsum; sed & agat *corpus* sæpe in *animam*. μήτε σῶμα κινεῖν ἀνευ ψυχῆς, μήτε ψυχὴν ἀνευ σώματος. *Corpus* est nimis patiens, nisi patiēdo reagat: nimis actiua *anima*, nisi agendo repatiatur. Ut angunt, sic agunt fortiùs, quæ tangunt arctiùs: tactus est *corporum*; contactus *virtutis actiue* medium, vt hinc sit actus *anime*. Colores (quo nomine *tingituras* taxo) an agunt omninò? an merè patibiles sunt qualitates? an è *vi corporis*, an ex se agunt? Color flauus an est *auri*, *aurum* quo tingitur? vt igitur ab *auro* separatur? sine subiecto accidens? an eius dicitur, nec eius est? Mendax, qui dixerit. *Aurum* crebriùs cementando summâ rubedine, potest argentum tingere; num hinc argentum *auro* rutilantiùs? Num Indi cum tinxerunt, Nostrates cum pinxerunt ad terrorem corpora, aut animis, aut armis fortioribus, aut rem, aut se gesserunt? Acuto menstruo *tingituræ* extrahuntur; acutum id *actiuū*, *tingituræ* patiuntur. Num agunt minùs quæ cominùs, quæ quæ eminùs? at illud *corporum*, hoc est *spirituum*. At manu *dextrâ*, mente *læuâ*, imò pede sinistro hic *progre-*
ditur.

Coloratas illas superius commemoratas aquas, non in Balneo distillamus (vt supra) vsque dum deueniat *Aurum* in formam mellis, sed per cineres eleuamus, quæ fortiorem sustinent ignitionem. Ita *anima Auri*, quæ in spiritu dicti menstrui hospitatur (vehiculo inquam suo proprio) veluti in ventre venti portatur. Ascendit in caput Alembici, & guttatim decidit in recipientis vas sub colore rubicundissimo. Terram autem *Auri* in vitri fundo conspicias, nigram & siccam veluti rem mortuam, spongiosam item & leuem. Non tamen proyctias has terras quæ sunt nigra & sicca, vt suadet Philosophus.

Edistillat aquas coloratas simul collectas per lentissimum Balnei calorem: *Auri* Materia soluta subsederat in vitri fundo mellis instar. Nunc non in Balneo distillat (ne actum agat forsitan) vsque dum

Arist. meteor
l. 4. c. 9.
anima. l. 2. c. 1.

Plat. Timæ.

F. A.

M. G.

dum deueniat aurum in formam mellis: id enim fortè infinitum; & ista certè sibi contradicunt. Sed per cineres eleuat. Cineres ipsi per se graues subsident, imò & degrauant: per illos hic vt eleuat? an vt per cineres transcurrant aquae, transcolentur, vnde lixiuia? an vt igne cineribus supposito, per illos, an per ignem magis, effectiuè, sursum pellantur aquae? At aquae priùs; an & rursus aquae?

Ou. am. l. 2. cl.

2.

Hor. l. 2. od. 1.

7.

Querit aquas in aquis?--

-- & incedit per ignes

Suppositos cineri doloso?

At aquae (quas hic dicit, nam aquas dicit, si congruè, non cineres) ignitionem sustinent: num vt ignitæ, accensæ, inflammatae? (nam fortè calefactæ)

Ou. Met. l. 2.

fa. 1.

Æstuat Alphæus?--

-- Tanais fumabit in undis?

Arsurusq; iterum Xanthus?--

imò & fortiolem: quàm quid aliud? Vt ignem fortiolem ferant aquae, quàm cineres, cineres quàm arena, arena quàm chalybs, feram: vt ignitionem aquae sustineant, contineant, non feram. Huic ita (quo pacto?) auri anima (quæ illa?) in spiritu menstrui quæ hospitatur (peregrina, fugitiua, versatilis, volatilis hæc anima in alienum, indignum, inimicum, inhospitale hospitium quæ transfuga) conuenientiùs in sterquilinio crabronem hospitari. Sed quis immisit auro animam? an chymicus? admisit spiritum? an chymicus? affudit menstruum? id chymicus. Vt vt conspirant anima & æreus, nil tamen suaue spirant spiritus in hoc hospitio ne nominando iterum; indigno itaque, vt commorandi diuersorium. At vehiculum hoc proprium. Dicat facundus comes, quid? cui? an anima? an spiritus? an illud tertium? quò? quâ? quatenus? An anima vehitur? fit ἐνεργητικὸν, παθητικὸν; an vehit spiritus, an vehitur? illa rector, hic vector? quid si vehitur qui vector, vt hospes qui excipit, & qui excipitur? an vtrumque κληρικὸν, ἀκλιρικὸν, & αὐτοκληρικὸν? an

Fertur

Fertur equis auriga, nec audit currus habenas? Virg. Geor. l. I. vlt.
 An *vehit menstruum?* Idem *vehiculum* & est *hospitium*? mouetur illo? moratur isto? Scorto prostibulum, an plaustrum impurum, impudicum, execrandum? At *ventre venti portatur*: an vt parturiatur animosus embryo? an vt projiciatur ouum subuentaneum? an brutum fulmen emicet? *Venter ventosus tympanites*, seu *vento distentus vterus*, quid *ventri* nostro portat, parturit? *ventos*, tormina, tonitrua. *Portauit illud ventus in ventre suo*, inquit Hermes ἀνεμίη-
 νευτος. Illud an ad lapidis materiã, an ad destillationem hic refert? At *quomodo* (interrogat Michelius) *in distillatione ventus in ventre suo portare poterit aurum, argentum, quantumuis alterata, subtiliata?* imò *ventus in ventre suo portare patrem debet*. Sed tædet barbarismi, ἀκυρολογίας, σκοτομανίας, sed pergendum. *Ascendit in caput Alembici*. Id anteã, si fas est credere. *Guttatim decidit in vas recipiens*. Quid tandem? Hermeti subiectũ lapidis cuius *Sol pater, mater Luna, ventus portans in ventre, terra nutrix*: adeoq̃ue *ascendit terra in cælum* (ò leuem nutricẽ, sed foelicem) *iterumq̃ descendit in terram*: ò infœlicem Icarum, præcipitem Vulcanum claudicantem. Michelius respondet sibi. *quid quod ascendit & descendit?* modò *ignis*; (qui mirum, quòd descendat, nil mirum quòd ascendat) modò *ventus*, modò *Mars*, modò *Mercurius*, modò *sulphur Mercurio iunctum*: vt non sit ille *homo horarum omnium*, sed modò harum, modò illarum partium; nec circulatio hæc operis, sed oris fit confusio. At iam *colore redditur rubicundissimo*, quod *flauo* anteã, imò *acsi croco perfunderetur*, quod abest quantulũ à *rubicundo?* & hic an hæret visibilis in inuisibili *animã?* an permanet in *aquã* permanente, vel *tincturã?* Num *rubicunda anima conspicitur?* an eo erubescat, quia hunc non pudet harum ineptiarum? At *Auri terra conspicitur in fundo vitri*: cuius? recipientis, an mandãtis? Michelio siquidem *aquarum grauiora corpora, ignis beneficio per sublimationem in aërem trans-* Mich. ib.
mutata

mutata, sursum feruntur à superficie terræ, iterumq; in suum
grane corpus, unde surrexerant, reuertuntur; & spoliata prio-
ri naturâ grauitatem induunt. At ista qualis terra? nigra, sicca,
veluti res mortua. Num ex corrupto lapide Arnoldi illa?

Ros. phil. l. 2. c
7.

Nec mirū in cōmuni: pauca sunt aliusmodi: etsi & quæ-
dam mortua pallefcunt, non nigrescunt; & quædam putre-
facta diffluunt, non exarescunt; & auri terra (è terra cum e-
uasit) si huiusmodi, quo modo instar mellis? At spongiosa est,
& lenis. Hoc mirum in auri solidâ & ponderosâ: quin pau-
ca sunt huiusmodi. Tam continuitas, quàm nigredo; tam
grauitas, quàm siccitas habetur terra propria. At suadet
Philosophus (hic quis sit, silet) *has terras ne proyicias. Ut auri*
nomine proyicias, solum est, summum est, quod suadent,
quod student, quod iactant, imò quod optant Chymici.
Sed ne ejicias, rejicias has terras, rectè suasit, quisquis suasit:
nutrices siquidem sinu infantem fouent; ab his reddendū,
edendum, restaurandum Aurum. E terra primū exijt; in
terram nunc redigitur; è terra redibit in aurum denuo; nec
enim prorsus exiit. Scrutare; lucrare. Aurum accepimus
ignitione primâ infuscatum; è terra ergo auri nigrâ fuluum,
è sicca solidum quin expectemus? vt Chymici interea
non morantur in nigro, sed à nigro in album, ab albo
pulvere in rubrum connituntur.

F.A.

Distillatum hoc Menstruum, & vna cum Essentia Auri mix-
tum, in cucurbita vitrea, munda, cum suo Alembico ac recipiente,
iuncturis optimè sigillatis collocamus in Balneo tepido. Blando hoc
calore distillabitur tibi aqua clarissima. In vitri fundo remanebit tin-
ctura quam optas. Tincturam hanc per vini spiritum soluiimus: spi-
ritum separamus alternis vicibus: & in hunc modum colorem illius
clarificamus (vt Philophi verbis utar) hoc est, ad gradum puritatis
summe exaltamus. Hæc est vera tinctura Auri à Philosophis tanto-
pere decantata, quâ nos fruimur, & manauit ab altissimo. Hæc tin-
ctura, summum in expurgando, renouando, restituendo, vniuersi cor-
poris sanguine mysterium continet (vt in Archidoxis habetur.) Est
etiam Essentia ipsa Auri, sic dicta quia tinctura rubea tracta separa-
tâ;

taq̄, fuit à suo corpore, vt habetur in libro de Contracturis, vbi Paracelsus discrimen ponit, inter Potabile Aurum sic simpliciter dictum, & Essentiam Auri, qua in altiori gradu collocatur, & in longè minori dosi exhibetur.

Iam diu hic homo distillauit: quid tandem? an aurum calcinatum, solutum? an aquas coloratas? vt demum prodit distillatum menstruum?

M.G.

-- quando amphora cœpit

Hor. ar. po. 22.

Institui, currente rotâ cur vrceus exit?

an idem sunt hæc omnia, vt opus idem? πάντα μία νόσις; honestiora nomina sunt alia. At mixtum hoc cum Auri Essentia: annon & distillata? an figillatim, an coniunctim prædistillata? Auri essentia è decem ex auro remedijs, si non sit vltimum, non optimum, non præferendum, at vt sit conferendum cæteris, è Quercetano diximus. Quin si huic ipsi omnes omnium vires, operationes, functiones sola Auri Essentia exequitur, cur nunc solummodò admiscetur? cur (frustra) fit per plura, quod potest fieri per pauciora? imò cur fiunt plura, cum facta sit Essentia? Quorsum adhuc cucurbita vitrea cum desideretur capiti ventosa potius, seu matula huic homini? Quare iterum Alembicum & vas recipiens? nisi receptum Chymicis, vt Itali loquuntur, lambicarsi il ceruello? In quem finem iunctura optimè sigillata, quæ prius per optimè phrasi non optimâ? an ne quâ excidant? an ne quid his exhalet? an boni? an mali? dubium. Quousque deno, in Balneo tepido, quod prius per lentissimum calorem Balnei, deinde non in Balneo? Hic balneator tepidus (non dico, vt Cicero, fortis latro, sed balneator temperans) præstet, age, Martiali

Quer. tetr. c. 32.

Hic. c. 3. p. 29.

Cic. in. Ant. Phil. 13.

Cauponem, laniumque, balneumq̄, &c.

Mart. l. 2. ep.

Hic rursus collocat, an menstruum? Æthiopem lauat: an Auri essentiam? malè locatum, malè factum igitur. At blando hoc calore distillabitur aqua clarissima: quæ modò colorata, modò rubicundissima, modò Auri Essentia; nunc tantum aqua. En quò

Par. chir. ma. l.
2. 146.

deciderit; ab equis ad asinos. At tertio *in vitri fundo* (plusquam tertij, opinor) *remanebit tinctura* (*fundi calamitas*) Num *color corporis, separatus à corpore, ut corpus album remaneat?* ut perabsurdè Paracelsus; cui corpus quod remanet absurdum dicitur. An hæc illa, *quam optas?* an habes & *optas?* an optabas quod non habes? Optare hoc est; non est operari; aut plusquam opus operari. *Nunquam efficiet, quin opus, opus, opus. Longum est iter ad omnia* (ut iste alibi è Cicerone surripit) *quæ talia sunt, ut optata magis, quàm inuenta videantur.* Nec sinit adhuc labor Sisyphi;

Plaut. Truc.
act. 5. sc. 1.
Hic. c. 7. f.
Cic. Nat. De. l.
1.
Tusc. qu. l. r.

-- sudat, neque proficit hilum.

Lib. l. 2. ep. 5.

Iteratur *solutio*, reiteratur *separatio*: *tincturis illa, hæc spiritibus num conuenit? iam separatis? iam solutis? Solis siccis ascribitur solutio*: num sicci *spiritus, tinctura sicca, quæ aqua clarissima? Tincturam soluit, separat spiritum, alternis vicibus.* Nunc hoc, nunc illud, hoc illud nihil agit. Quo modo *soluit?* an ut *calcem auri? aquâ affusâ Cœlicâ?* Quo modo *separat?* an ut *corpus auri? transcunte tincturâ per alembicum?* At sic *colorem* (sine corpore) *clarificat.* Sed *aqua prius clarissima: & quid hoc verbi est?* Nempe *Philosophi: cuius? qui nempe, ut vaticinatus videtur Lucretius,*

Luc. nat. l. r.

Clarius ob obscuram linguam magis inter inanes.

At hoc est, *exaltat.* Quis ita *vspiam* interpretatus, ut *clarificare* idem significet, quod *exaltare?* *Zulapia, decocta, vina, per manicam Hippocratis, aut tale colatorium clarificamus: num eo exaltamus? an magis decolamus, defundimus? Dic clarè, Plinio nasturtium quòd visum clarificat, num hunc exaltat? Aries quibusdam est Solis exaltatio, ut Taurus Lunæ; num ille Solem, hic Lunam clarificat? At quousque exaltat? ad gradum puritatis summe. Summa est summitas, culmen, apex, vertex, non gradus.* At apud Cacophrastum phrasis hæc inuenitur, ut ex his nimis multæ: *apud quem, est qui asserit, nil dictum suo nomine: & quiuis Paracelsicus Libauio, quo monstrosius excogitauit nomen, eo plus sibi placuit.*

Pli. nat. hist. l.
20. c. 13.
Lib. l. 1. ep. 19.

Ep. 18. |

cuit. At quid Paracelsus? *Separatione factâ ad coloris* (non tincturæ) *clarificationem, ac* (non hoc est) *ad summam graduum* (non spirituum) *exaltationem properandum.* Addat ille, & hic explicet. *Gradus, ad quem tinctura exaltari potest, quinquies duplus est, id est, quinquies in bis 24.* Nam sublimior non euadit. Quo sublimatio fortasse dicitur, clarificatio non dicitur. Interpretes sint sibi psittaci: non ego Apollonius; vix vates Apollineus. At qui fiunt hæc omnia? *per vini spiritum.* Spiritum hic separat per spiritum; an eundem per eundem? an similem per similem? Sed neuter agit physicè: cur enim magis hic, quàm ille? Mors spiritus hæc *separatio.* Sed suspicor, in eo ne concludat, à quo est exorsus; & tandem prodat, quod celârat diu. Nam primus Paracelso *gradus est, ut auro volatili* (cuius è Crollio & Quercetano horrendas vires præmonuimus) *addatur vini spiritus, ut uterque fiat volatilis:* Latiniùs, & veriùs, ut vtrumque fiat horribile, abominabile. *Commentum id Lullij, quod Cælum nominabat, quinta vini essentia depurata.* Eius Libauio *natura triplex, tartarea, aquea, & vinosa:* quam hic adhibet? an quod in vini spiritu priùs emungitur, quod fortius? an quod posterius, quod est aquosius? cum in aceto contrâ fiat. Quid quod Libauio *vini spiritus non tangit aurum, ut nec aqua mellis: nisi exasperetur sale secularum.* Nec verò dicitur, an aqua ardens, an vinum sublimatum, seu igne eliquatum, an sal Mercurij, ab hoc, ut alijs, dicatur *vini spiritus:* in quibus singulis, & ignis aliquid, & est acuti corrosiui. *Quin vini spiritum in aquam χυσολυτον coniectum, vim eius stupefacere, putauit Camerarius, probat Libauius.* At hæc vera tinctura: tinctura scilicet tincture; color merus, fucus verus, quàm vera meretrix quæ fuco illita. At à Philosophis (ignotis, nothis, quidni, ut Seuerinus, addam *nigris?*) *quantopere decantata?* fortè

Et maribus Curijs & decantata Camillis;
puerorum nænia; quidni in tabernis, tonstrinis, popinis, à

Par. chir ma.
p. 2 tr. 3. c. 2.

Ar. gen. cor. l.
1. c. 7. t. 4⁸.

Par. ref. rer. nat
t. 6. 398.

Quer. tetr. c.
10. & 32.

Crol. baschy.
p. 212.

Lib. l. 1. ep. 18.
ep. 17.

l. 2. ep. 20. v
l. 1. ep. 22.

Onom. 1. & 2.

Lib. l. 2. ep. 53.

Seuer. Id. med
c. 1.

Hor. l. 1. ep. 1.
64.

cincedis, cytharcedis?

Art. Poet. 50.

Cantio cinētutis non exaudita Cethegis.

At hic *hac* fruitur.

Mart. l. 7. ep.
86. 2.

Sic fruitur tristi Ca ius Æthiopo;
cum Martiali vt acclamet fibi,

l. 2. ep. 18. 13.

Ingenti fruor improboq, somno,

Eccl. 3. 8. 2.

an somnio? cum *fructu* fortè aureorum aliquot. At *manauit*

ab Altissimo; certè apud Siraciden *sanatio*, sed non *tinctura*:
illa nec in hunc *manauit*, nec in hoc manet: hæc à tinctore

Quer. tetr.

e. 32. è

Par. ch. ma.

p. 2. tr. 3.

p. 146.

Spir. plan. c. 3.

deriuanda, non *Altissimo*. Quæ sequitur sententia, senten-
tiam priorem sequitur, è Paracelsi chirurgia, vt citat Quer-

cetanus, quæ non è decem Archidoxis, vt hic habet: etsi
nec archidoxa, nedum orthodoxa, sed digna Paracelfo

παράδοξα, ἐτερόδοξα, κενόδοξα. Aut igitur hic fallit, fallitur, aut

Quercetanus; aut Bombast (vt plurimum) *ταυτολογεί*. Sed

cadunt facilè, qui cœcum sequuntur ducem; errant, qui er-

rabundum; *κακῶς φράζουσι* qui Cacophrastum. De huius

falsitate plura, cum de viribus; interea cur hic de solo *sanguine*,

non & *membro affecto*, vt ille? cur memorat alteruter
de *expurgando*, cum neuter alibi *tinctura* isti vires ascribat

expurgandi? cum & *sanguinem* purgare, id est, mundare,
depurare, vt vt utile, vix utile fit *expurgare*, exinanire, ex-

haurire: ne sit *καθαίρειν, καθαιρεῖν*, nec verò quod *expurgat*,

hoc statim *renouat, restituit*. Ex Archidoxis solum adnoto,
quòd *tinctura malum non separat, tam malum quàm bonum*

tingit: & de *tinctura* physicâ, quòd *quesiuerunt infiniti, pau-*
cissimi inuenerunt: ne Paracelsus putà. Quod proximum è

Paracelsi *libro de contracturis* vt hic scribit, *de membris con-*
tractis vt inscribit Quercetanus (vter purius?) eundem o-

let limum ex eodem lacu. *Essentia* huic *tractarubea, rubina*
illi (vtri significantius? huic nū alterutra?) sed illi *ab arcano,*
croco, magisterio, liquore, elixirio, balsamo, tincturâ, auro po-
tabili diuisa, & nisi fallit aut fallitur, diuersa. At & *discrimen*
ponit Paracelsus inter aurum potabile & auri essentiam: discrimen
verius

Par. arch. l. 5.

arcan.

l. tinct. ph. c. 4.

To. 4. l. mem.

con. p. 106.

Querc. ib.

Par. cont. tr. 2.

c. 2.

verius in utroque.

Quis discrimina comparet duorum?

Paracelso nimirum (quod hic semper meminerit) *quinta essentia non potest iterum in suum corpus reduci, Aurum potabile in suum corpus metallicum rursus transmutatur. Sed hic ad Auri Essentiam cum aspiraret, cur hæc inscribit simpliciter Aurum Potabile? Si altiori gradu Auri Essentia collocatur, hic (ab Altissimo) ascenderit in gradum altiore, cur supra simplex Aurum Potabile hic homo simplex Auri Essentiam non collocavit? An huius menti excidit res tam leuicula, quam libri ἐπιγραφή; an de industria omisit typographus? an per incuriam excidit superiorem titulum bibliopola? Si Auri Essentia longè minori dosi exhibetur, cur non descripsit dosin hic huius aut illius? tinctura Paracelso scriptulus in octupla theriaca, Quercetano in vino granum unicum; Essentia, illi ex aqua vite grana tria, huic ex illo in vino 5. 6. 7. grana: Auri Potabilis est dosi Paracelso script. 1. Libauio in liquore millecuplo vix gutta unica, idque propter acrimoniam. Num hæc videntur eadem? Num & leuicula res dosi remedij? Galeno si non ἀρῆ πον, non ἀληθον, at δυσκατάληπτον τὸ πόνον dicitur. Nam *quantitas remedij pendet & penditur à quantitate morbi, & morbi quantitas ex recessu ab ιδιοσυγκρασία, ιδιοσυγκρασία, quæ nec dici, nec dignosci potest scientiâ, si potest coniecturâ.* In dosi chymicâ, non minus, quam in essentia discrimen. Doses descripsi: huius Aurum Potabile num longè maiore, quam Essentia, exhibetur? Qui capit, si sapit, cauebit, aut dolebit. Sed *missus in Sigæum, Mæroniam, aut ad umbras silentes Paracelsus, cuius inuisum nomen haud facile multorum fertur auribus, tam maledicentiæ, quam nouitatis auidus, tam ignorantia, quam falsitatis reus, quo ore, quo iure, ad testimonium in causa sua, ab hoc sectario, hoc loco, dicendum reuocatur, reuocatus admittitur, admissus auditur iterum, ac tertio? Auditus verò, acriore iudicio, prudentiore consilio ablegatur, proscribitur, exterminatur.**

Mart. l. 7. ep.

44. 10.

Par. Arch. qui. c. 1. p. 87.

Par. chir. ma.

p. 2. tr. 3. c. 9.

Quer. ib. p.

438. 434.

Par. chi. mi.

cont. tr. 2. c. 2.

Lib. a. c. 1. 2.

tr. 1. c. 4.

Gal. ad Glau.

l. 1. c. 1.

Met. med. l. 3.

c. 3. 7.

Hic. pag. 13.

Sed

Lib.alc. l. 2.
tr. 1. c. 4.
l. 2. ep. 6.
Par. contr.
tr. 2. c. 2.
Mor. Gal. l. 1.
c. 5.

Sed discedentem è curia Libavius audiuit dicere, *Nil valet aurum absque corrosivo; Quod sine corrosivo solui impossibile: Cui inter destillandum, acetum primò destillatum, a qua deinceps vita è vino ardenti additur. Illi auctoritas in medicina nihil valet; nedum illius: nisi in istos Paracelsi de grege porcos.*

F.A. *Altera enim illa Mellea substantia cuius prius meminì, qua continet in se Spiritum simul ac Corpus auri, qua nondum per Alembicum transit, Potabile Aurum nuncupatur, à Philosopho, eo quòd redigitur in substantiam qua bibi potest, unà cum alijs spiritibus & liquoribus. Nullam igitur nobis impostura notam inurere debetis (ò viri laureati) si eodem nos utamur titulo, qui utramq; possidemus: primam scilicet solutionem Auri in mellis formam redactam, solubilem in quocunque liquore veluti mel ipsum, & reuera potabilem, uti solutum Mel; atque Tincturam, Animam, siue Essentiam ipsam Auri separatam à suo Corpore, atque in altiori preparationis gradu existentem, & Potabilem etiam.*

M.G. *Quod memorat hic homo melleus (cuius & prius meminì, & sæpiùs, ut & aliorum, quæ hinc iisdem verbis more cuculi repetit, ut iam non possit non meminisse) de altera (ac si sint duæ) illa mellea substantia, id melius memoriae si excidisset. Nam & -- τὸ μέλιτος τὸ πλέον ἔστι χολῆ, & monet Sapiens, mellis multum ne comedas: & in hac denique nec mellis est substantia, nec circumstantia, nec apificium, nec opificium, nec suauitas, nec sanitas, nec usus, nec fructus, nec sapor, nec color utique: nam sicca, nigra terra. At Spiritum ac Corpus auri continet: quod nec Mel ipsum: non est ergo Mellea substantia? est putum purum aurum. An Spiritus ac Corpus adhuc simul, quum forma omnino destructa, membra disrupta, soluta materia? num non potest reduci, quod nondum abducitur? Quid auri deficit, cum horum sufficit vel alterum? At nondum transit per Alembicum. An unquam transit Mellea substantia? at prius Auri anima, tinctura separata. Illa in fundo subsidet, non ergo transuolat. At nuncupatur Aurum*
Potabile;

Prou. 25. 27.

Potabile; simpliciter: *δλως*, an *χρῆ μέρος*; merum, an mixtum? *ἀπλῶς*, an *κατὰ τι*; *καθ' αὐτὸ*, an *κατὰ συμβεβηκὸς*; fortè à sophista aliquo, non à forti *Philosopho*; aut à quo? Philippo Aureolo: & quid ita? Quia redigitur in substantiam quæ bibi potest. Et bibi potest foliata substantia cum alijs, & alienis, spiritibus, liquoribus, qui deuehant, non digerant. Sed hæc reductilis: num huius igitur? nec digestibilis ventriculo, quin exit ut introijt; cui ergo vsui? Non nullam igitur impostura notam, & huic debitam, inurent viri laureati, qui laurum meriti, aurum requirunt, nec reperiunt in huius pollicitatione, potione. Hic frustratus; illi frustra sunt.

Cum peteret mixtum, vendidit ille merum:

Mar. l. 3. ep. 57

Imposuit sic copo Martiali laureato. Hoc illos vrit, inurant illi igitur notam reciprocam \ominus : & quia illis imposuit, è Martiale illi

Imponant plagiaro pudorem.

L. 1 ep. 53. 9.

De titulo tametsi titi uillitij, nauci, nihili, non litigem, ne hic utatur, abutatur, ut libet: non minùs tamen impostores putent Chymistas laureati, quàm pharmacopolas Lactantius, quorum tituli remedium, pyxides habent venenum. At huic non modò ius ad rem ex titulo, sed ius in re ex possessione: utramque nempe possidet; ut regnum Æschynus; & stylo regio. Sed ut concedit Epigrammatarius,

Lang. l. 3. ep. 6
è Lact.

Ter. Ad. act. 2.
sc. 1.

Possideat Libycas messes, Hermumque, Tagumque,
Et potet calidam qui mihi laudat aquam.

Mart. l. 6. ep.
86. 5.

Quin postea ut idem regerit.

Rape, congere, aufer, posside: relinquendum est.

18. ep. 44. 9.

At possidetur scilicet prima *Auri solutio*: non opus, sed opificiũ, seu artificiũ. Rerũ possessio, non actionum. Rẽ non tenet; sed titulum, seu modũ rei. Sed quæ illa solutio? in mellis formã redacta. *Aurum* putãram redigi, subigi, non solutionem. Si in formã intrinsecam, mel ergo ipsum est. si in extrinsecã, nõ ergo nigra terra. At est solubilis in quocunque liquore, veluti mel ipsũ. Solutio solubilis: ò gyros miros! Ut mel; an horæum, an anthinum, an erycaum, an insanum, venenatum? nam Plinio huiusmodi.

Pl. na. hist. l. 11.
c. 15. 16.
l. 21. c. 13.

di. An vt cum aqua fiat ὕδρὸς μελι, cum aceto ὄξυς μελι, cum liquore quouis apomeli? Sed optimum, quod per se fluit, ἀκοιτον, proximum quod fumos non fert, ἀκαπνον. Sed in his mellis Attici ne guttula; quod furem odit & menstruum. At hæc solutio reuera potabilis, vti solutum mel. Bibenda imbibitio. Num potio hæc huius solutiua? Si nil hic potet aliud (sed potat aliud atque aliud) citò dispereat siti. Mel etsi solutum, succi plena substantia: solutio, etsi auri, sola est actio. Num reuera potabiles sunt actiones? Hæc huius ante annum sola possessio. Fruatur, quo soluatur. Nunc autem possidetur Tinctura, Anima, siue Essentia ipsa Auri. Suam hic animam in patientia possideat. An duas animas, duas essentias hic homo possidet, Auri, & suam? Tincturas (puto) plurimas. At inter operandum primò de anima transmigrante, tum de tinctura emergente, demum de essentia elicita audiuius, Nunc omnia sunt eadem? an tria hæc sunt vnum? Erat τις πλάσιος, qui cum caufidici de iuris formula, sententia, subtilitate disceptarent, Vos, inquit, tenetis formam legis; at ego materiam in crumena: Hic contra, auri corpus, id est, materiam amandat aliò, ostentat auri animam, essentiam, tincturam denique, imaginarias. Vter prudentior? is ditior. Huius

Plor. art. po. 7.

--velut egri somnia, vana

Finguntur species.--

A suo corpore hæc separata. Quæ benè coniuncta fuerant, sophista malè diuidit:

Nam quæ non profunt singula, iuncta iuuent.

Nū separata anima in terris postea reperienda? Nū, nisi hominis, crederetur vlla manere, superesse separata? num semel separata, in idē, aut aliud corpus identidē eadē vertitur, reuertitur? Nū animam qui quâ licet euocauit (quū illa euolauit) eā cū libet reuocabit, quò lubet deuocabit? Sequaces dicit animas, & obsequentes. At in altiori preparationis gradu existunt. Parare, preparare, separare, inducere, educere, deducere

ducere, in *gradum altissimū* attollere, deicere de *gradu animas*, nū licet cū libet, Chymicis? Prius extiterant, & *gradu altiore*, quàm alio vt possint *preparari*. Philosophis *existere* est physico vestiri *corpore*. At sunt *potabiles*: num *anima*? num *tinctora*? Hauriri faucibus, forberi gulâ, infundi ventriculo, quidquam, nisi *corpus*, nisi per *corpus*, potest? Alantur A^o *comoi* odoribus, Chamæleontes aëre, pisces aquâ; non tamen sine *corpore*. Hic pasci sensus postulat, non intellectus. Vix sobrio sit animo, qui ebriâ sit *animâ*, seu bene potâ. Quasi vinum potetur sanguis metaphoricus, quâ vinum sanguis terræ; sin *sanguis verè anima*,

Purpuream vomat ille animam, --

Vir. Æn. l. 9.

qui fero animo, corpus exanimet, vt *animam* transglutiat, 349.
sanguibiba. Pota bilis minùs contra naturam, quàm *anima potabilis*. Sed satis consuluit Natura *Anima*, vt nec Cannibali, nec Germano, nec Chymico siticuloso potatori, contrectari manibus, vix comprehendi sensibus, nedum ebibi aut imbibi possit œsophagis: nec ergo *potabilis* concludatur, si *auri* vlla sit; multo minùs, si nulla. Nullius nulla potatio.

Obiectio.

Sed instant plurimi, qui fidenter affirmant Potabile Aurum nullum esse aut nuncupari debere, nisi post completum Elixir. siue lapidem Philosophorum, in quo est materia sanitatis ac diuitiarum simul. Utrumq; enim ex eodem fonte fluit. Et cum Crysopaiam siue Argentopaiam non agnoscant prudentiores, altiorisq; ingenij homines, de Auro etiam potabili sententiam dicunt. F.A.

Vt thesis de *aurum summo* non sine exceptione, sic nec hypothesis de *soluendo* sine *obiectione*, *solutione* præteritur. Hic homo ἀμφοτέρωθεν, ἀμφοτέρωθεν, confingit sibi statuas stramineas, in quas incurrat, quibus occurrat: videat, ne contra stimulum. Per ludum audij euersum à suis dominum. Quin contra duos si ne Hercules, hic vt constabit, si huic *instant plurimi*? *Instare* si sit premere, vrgere, insectari, plures sunt

plurimi, quàm quibus hic obsistere, obstare possit, ausit: si instatias producere ex parte altera, & pluris sunt *instantie*, & pluris *plurimi*, quàm huius recusare, refutare. *Li fident er affirmat*; quòd *affirmet* firmitatē; quòd *fidet er, fidē*; quòd *plurimi* in *uoluntate* colligat, & neget *plurimis fident er affirmantibus* fidēdū esse. At *re affirmant nihili*: nempe, *Potabile Aurū nullū esse, aut nuncupari debere*. Si verè, hic cadit causā, vanus est, nequā est, *nullus* est: quòd verè, verisimile, quòd *plurimi*, qui tribus plures; verendum, quòd *fidentes*, & bonæ fidei; à me ferendum æquiùs, quòd id astipulor cum *plurimis*, modestiùs. Non *nuncupandum*, si sit *nullum*; *nullum* esse, si fuisse *nullum*; *nullum* fuisse, si nunquam apud aliquem, hic si non fateatur, saltem *instantiam* probatæ fidei vel vnam contrā proferat. Tenebit interim quæ negat consequutio: quā non probare nos tenemur, sed hic contrā *instare*. De Gebro, Lullio, Arnaldo, de Paracelso, Hagothio, Conthonio, de Crollio, Quercetano, Palmario, de Dæmogorgone, seu Heliocantharis si volet, quas volet referat, nil refert, fabulas. Nec magis *fidentes* videntur, quàm videntes *plurimi*: nec magis numero *instare*, quàm scientiā. Quin cauent plusquam opus; vident plusquam hic vellet. Admittunt siquidem non necessariam exceptionem; *nisi post completum Elixir siue lapidem Philosophorum*. Sed id est, ac si dicerent, *nisi post aduentum Helix Artista*, quem Chymistæ expectant vt Messiam Iudæi: *nisi post annum Platonicum cum duo Sabbata concurrerint*: *nisi post completa capitis ahenei oracula*, Antichristi miracula, cum consummata sæcula. At *in hoc est materia sanitatis & diuitiarum simul*; an simulata? & *mundi gloria*, & *fortitudinis fortitudo fortis*, & *totum quod eum meliorat*, & *quod ei necessarium*, & *quod complet in se*, *ex se*, *per se*, & quid non miraculi?

Her smar.tab
ar.6.7.

Lib.1.2.ep.79.

Res mira, miris inuoluta ambagibus;

Res ludicra:—

vt ludit Rucardus ad Libauium: an vt serio Michelius, *ignis*

nis consumens omnes morbos; Phœnix qui igne nascitur, pro-
 ducitur, & propagatur; mysterium vniuersæ naturæ; solide
 philosophiæ fons; clavis sapientiæ; anima & medulla physices;
 medicinæ radix & meta; vniuersitatis speculum; & quid
 monstri non! Sed hic an lapis mineralis, id est chalcanti o-
 leum seu spiritus? an vegetabilis, id est vini? an animalis, id
 est, auri quinta essentia; idque aurum potabile; etsi id potiùs
 è minerali hauitum? At cur hæc simul sunt? Utrumque enim
 ex eodem fonte fluit. Imò, vt riuulus à mari oritur, ad mare
 labitur, in mari clauditur; sic in hoc lapide cum aurum
 conditum, editum, redditum, quin vtriusque eadem hinc
 ὁδός, μέθοδος, ἔπος? Imò, ac si idem per idem explicet Mi-
 chelius, cum dixit lapidem Philosophorum, siue aurum dicit
 potabile, elixir vite, medicinam vniuersalem, animam & vi-
 tam rerum, &c. Hic homo igitur an præ se fert Anthoniū,
 Franciscum parum refert? an illum in eremo, hunc in cœ-
 nobio? An Paracelsum legit, Bombast negligit? Hoc for-
 tē, quia πολυώνυμος, ὁμώνυμος, vt probum decet, scilicet. Imò
 num Romā ire Athenis rectā nouit, Athenas redire Romā
 nescit? An est πολίστημον, πολύτροπον aurum potabile? Videtur
 quidem; nam dictum simpliciter, & non simpliciter. Hic Do-
 ctor igitur non λογικός, sed ἀμφιβολοτικός, æquiuoci, si non æ-
 quiuocē, seu antiphrasticē. Simpliciter si aurum fuerit, quod
 priùs venditabat, cur iam hoc iactitat quod non simpliciter?
 At Chrysopeiam siue Argentopeiam: Quam doctus hic Doctor,
 hinc conijcite, qui Græcè alteram vix nōrit exprimere,
 non norit alteram; sed Græcolatinum miscellaneum sub-
 stituat. Grammaticaster quiuis Græculus ἀργυροποιία vt
 Chrysopeia respondentem ex onomatopœia deduxisset.
 Ex vtraque poeticum, factitium, fictitium. At neutram
 agnoscent (imò admittunt, approbant) prudentiores, altiorisq;
 ingenij, quàm naso vt velint circumduci, nummis emungi.
 Explosit etenim, damnauit, confutauit coram & cum
 prudentioribus & altioris ingenij Philosophis Oxoniensibus

Mic. v. med.

P. 244.

245.

270.

Lib. punct. 18.

in Mic.

l. 1. ep. 17. f. e.

Dorn. Hortul.

l. 2. ep. ded.

Mic. ib. p. 239.

Wak. Re. Plat.
p. 150.

R E X prudentissimus, altissimi, authenticissimi, ingenij, iudicij, Platonicus, I A C O B V S Augustissimus, sex ab hinc annis, ab auctoritate diuinâ, ratione humanâ, experientia historicâ, argumentis, ut solet, ut par est, inuictissimis. His hic respondeat ut decet philosophicè, & spondeo me manus dare, victas, victas.

Qu. trist. l. 5. el
11. 22.
Plaut. Al. act. 1
sc. ult.
Com. Treuisâ

Verum tuta suo iudice causa mea est.

Interea, sed fide meliore, sunt nostrae manus oculata, credunt quod vident: & ait ex his aliquis, Lapidem qui videt, credat.

At hoc ipso de auro potabile dicunt sententiam. Dignissimè: nam si de similibus, multò magis de iisdem, non modò simile, sed idem iudicium. Non est huic veri sensus, non scientia, cui non hæc sententia. Si aurum inest, potest eximi; si prius exemptum, non iam restat aurum. Si aurum sit, non est potabile; si est potabile, non est aurum. Si sit lapis, non est aurum; si sit aurum, non est lapis. Si hoc post illud, non est antè; si nec id antea, non erit istud postea; in retro comitantibus reciprocis. De his, si vllis poeticis, id dictum verè, *Qui utramvis rectè norit, ambas nouerit.* Ut sit ex his quibusdam Elixir, Alchymia, Lapis, Medicina: Alchymia Lapis, Elixir, Medicina: Lapis Elixir, Medicina, Alchymia: Medicina Elixir, Alchymia, Lapis.

Ter. And.
prol. 10.
Alch. lap. com
c. 29.

Solutio.

F. A. De Metallorum quidem Metamorphosi, ex omnigena Philosophorum lectione inquirere licebit. Quod Medici est ego tracto: reliquum in suo valore maneat. Et licet non desint plurimi qui existiment in Auro semen esse Auri ad propagationem aptum, Nam simili semper frondescet virga Metallo. ut cecinit ille. nos tamen illa ad qua vocati non sumus relinquimus, & alijs commendamus, qui otij gratia res nouas tractant: & dicimus, quòd una est Alchymica intentio ad transmutationem, altera ad Medicinam tantum: ut patet ex diuersis regiminibus, & signis demonstratiuis in utroque opere apparentibus. Medicus suum probe exequitur munus, si ponderosum Auri corpus leue reddat: durum emolliat: si indigestibile, digestionis obedire faciat, & humanis spiritibus obtemperans: si

Metallicam

R E X

3 V

Metallicam Auri formam exuat, nouamq; inducat irreducibilem. Longè aliud requiritur ad projectionem Metallicam, de quo non est hic ulterius disputandi locus. Nobis sat sit docuisse, Artem potionis Aurea conficiende veram esse & certam: Potionem similiter ipsam summam esse Medicinam.

Acumen in hoc homine, & vires desiderabam: acu- M.G.
men autem video in hac obiectione, acsi cultri, quod domini
incidat digitos, & vires, aut vt Horatij

Vis consili expers mole ruit suâ,
aut vt Aiakis fortissimi in furore, vt ferrum in se adigat. Et
vires verò & acumen sic absumi video, vt *solutioni* nil super-
fit. Hos sibi faber compedes; imò vt Mario tyrannicida,
Hic est gladius, quem ipse fecisti. Nodos hic nequit, nec re-
soluit. Sic habeat, vt nactus. Si hoc sit *soluere*, nec opus erit
Alexandro Gordianum nodum discindere; nec huic auri
membra disrumpere. Dissilient, si ne attingas. Habenda au-
tem gratia, quod *ex omnigena* (plusquam cuiusquam variâ)
Philosophorum lectione inquirere licebit. Si quæram ab hoc ali-
quid, respondet, *Quære.* An verè lapis, verè aurum? *Quære.*
An à te, an ab alijs? *Quære.* An nunc est, an & fuit? *Quære.*
Inquisitores Hispanici, si quæstioni hunc subijcerent, aut
conquestionem, aut *solutionem* aliam, sed non soluto, ex-
torquerent. Hic verò, vt Polemon Proconsuli de poena
prædonis dubitanti, consulit, *Iube, inquirat, perlegat, edis-*
cat scripta veterum. Sed *liber librum*, an aperit, an operit?
an plena omnia hieroglyphicis non solum literis sed fabulis &
enigmatibus: prodigiosa præconia, perplexitatum inextrica-
bilium ambages? An aut philosophus seducet inuidus, aut so-
phista ignorans? An finis ostendit initium, an finem indi-
cat initium? An *Musa* (& is Anthonius acutior, & *summi*
vir ingenij) *ultra centum libros philosophorum legendo, pro-*
fecit nihil? nos hebetiores, nisi legendo, nihil proficiemus?
An *Geber* & alij *scientibus* (nec ergo indigentibus docto-
re) *dicunt aliquid, sed nihil alijs,* quantumuis scire cupien-
tibus,

Hor. l. 3. od. 4.
Soph. Aia.
maltig.
Treb. Pol. trig
tyr. 7.

Polem. Eracl.
apop.
Lib. in Mich:
not. 4.
Mich. ap.

Ros. min. c. 2.
P.

Calid. de Mus.
disc.

Geb.

Alb. Ma. Alc.

præf.

Lib. ib. not. 4. f.

tibus, & ex professo (quasi idolis aut idololatris) *ut videntes non videant, audientes non intelligant*. Qui Salomonis Canticum, qui Senecæ epistolæ, qui Prophetarum oracula huc torqueat, detorqueat, illum Libavius damnat stultitiæ, an & ille Libavius? In Labyrinthum itaque hic Minos amandat Thesea, sed sine filo, ut Minotauro deuoretur: aut Persea in speluncam Medusæ, sed sine ægide, ut à venefica in lapidem vertatur: aut Vlysem in castra Rhesi, sed sine Diomede, ut equos suffuretur: aut demum Oedipoda in antrum Sphingis, sed sine Minerva, ut vnguibus monstri discerpatur. Inquirat lector scilicet, sed licet, quid omnigeni, semiviri, semiboues, ἡμίονοι, δρακοντόμαχοι, βροτος υγείε, albi, nigri, humanâ facie, monstroso corpore Philosophi (qui non sunt, sed se nominant) eblaterârint, somniârint, scriptitârint: de quor. de Metallorum Metamorphosi; Ovidianam facile quæ superet, absurditate, falsitate. Hanc qui refutet REX mihi instar omnium, vnus Plato, vnus Cato: sed is philosophico stipatus satellitio, & ei succenturiatus cum alijs centurijs ex professo Morestinus Scotus. Hic autem tractat quod Medici: annon ut sutor ultra crepidam? Tractare poterit quod Medici, qui non est Medicus; ut simia nouaculam, quæ non est barbitonsor. Etsi

Th. Moref.

metal. metam

Hor. l. 2. ep. 1.

117.

- abrotanum agro

Non audet, nisi qui didicit, dare, -

& huius tamen aurum potabile, mandante ipso, distribuit, impertinit, propinavit qui non ex professo Medicus. Nec tractet (opto) Miles quod Doctoris, nec Doctor (moneo) quod tinctoris, nec tinctor quod aurificis, nec aurifex quod adulteratoris, nec quisquam quod artificis sit alieni.

l. 2. ep. 14. vlt.

Quam scit quisque, libens censebo, exerceat artem.

At reliquum (an relinquendum magis) in suo valore maneat.

Nec phrasis hæc inualuit, nec est in pretio apud Latinos: nec boni votum animi, ut valeat, vigeat, priuatim maneat, manet

manet in publicum, quod bono non fit animo, ad damnum reipublice, dedecus artificis, emptoris detrimentum.

Licet non desint plurimi (non illis quos dixit pares) qui existimant (id quod non licet, sed parum æquos arguit rerum æstimatores) in auro scilicet inesse semen auri ad propagationem aptum. Nempe poetanti, an potanti Bruto apud Fernelium, vt auguor ex Augurello,

Semina sunt auri: --sed & hæc abstrusa recedunt

Longius, & multo nobis querenda labore.

Sed semen illud, illi *elixir verum, thesaurus est immensus;* ex quo eidem

Omne vel immensum verti mare possit in aurum.

An fabulam hoc detegit? Sed ab hoc qui probatur? Ex hoc, quod ille cecinit. E cantione scilicet probatio, è Sibyllinis folijs,

Nam simili semper frondescet virga metallo.

Non ille causam dicit, nec semper spondet. Quin, vt ille, fin-

--primo auulso non deficit alter Aureus?--

Hunc verò ramum *--tegit omnis*

Lucus, & obscuris claudunt conuallibus umbra.

Hunc, nisi ad inferos iam descensurus, hic non

Dij's genitus-- --non viribus ullis

Vincere nec duro poterit conuellere ferro.

A Deo, die tertio, *semen* profeminans, progenerans, prolificum, frugiferum hic plantis primò dicat inditum & infitum, in auro ne dicat *ad propagationem aptum.* Quis masculus? quæ foemina? quis vterus *ἄρσενος, ἄρσενος;* quæ vasa seminaria? quod tempus conceptionis, parturitionis, partus? quæ obstetrices? quæ nutrices infantis aureoli?

Sol pater est? negat Michelius: *Sol aurum:* num idem pater sui? *Luna mater est?* negat Michelius: *Luna argentum:*

ab hoc vix vnquam nominatur: num vxor mariti mater?

Terra nutrix est? negat Michelius; si philosophici dicatur

Gen. 1. 11.

Fer. abd. re. cau. l. 2. c. 18. Io. Aur. Aug. Chry. l. 1. 544.

l. 3. E

Virg. Æn. l. 6. 144.

143. 138.

131.

147.

Gen. 1. 11.

Her. tab. (mar. art. 4. Io. Mic. ve. med. p. 266.

Arist. gen. an.
l. 2. c. 3.

Dion. Nic. in
Cai.

Hor. l. 1. ep. 18
86.

Iuu. sat. 16. 5.

Cat. Cenf. O-
rig. p.
Cic. or. pr. Pla.

Ou. rem. am.
l. 1.

auri, non vulgaris. A solis, Sole concoquente, & solo concipiente intra terras *aurum*: num extrà ex se nascitur, vel ex Mercurio? In *semine* est quiddam animatum; num *semen* inerit non animato? Ars animam num addidit, Natura quam non indidit? Est rei solùm naturalis, id opus naturale, *propagare*, producere, progenerare sibi simile: num ars hìc poterit, natura quod non poterit? Num naturale sterile, sed artificiale *aurum* fertile? Quæ propinavit *auri semina* equo futuro Consuli non æquus Consul Caligula, num equum impregnârunt, aut aureum profeminârunt asinum? Non est *aurum*, vt triticum: etsi sit, euulsum non germinat: etsi germinet, ignitum non generat. Agriculturam cum spe arator exerceat: auri-culturam ex re Orator REX irrisit. Hęc demum hic euerterit, cum hominem in angelum, belluam in hominem, arborem in belluam, metallum in arborem conuerterit. At hic *relinquit illa* (videtur ergo attigisse) *ad quæ non est vocatus*. Non est *vocatus* (credo) nedum electus (scio) vt *aurum* conficeret portabile, nedum *potabile*. Nec enim *vocatur* ad nefanda, nefaria, nisi à malo dæmone. Sin *vocatus*, quo nomine? quo numine? quo ministerio? quo munere? At hæc *commendat alijs*: quæ scilicet *relinquit ipse*. Gratias. Num dignus qui *commendet*? num digna quæ *commendet*, Commendator insignis?

*Qualia commendes, etiam atque etiam aspice, ne mox
Incutiant aliena tibi peccata pudorem.*

Vix bonis commendatus, qui talia *commendet alijs*. Sed quibus hæc *Veneris commendat epistola? Marti?*
an Mercurio? Imò his, qui *otij gratia res novas tractant*. Vt *exterratio non minus otij, quàm est negotij, præclarum*, claris viris, scripsit Cato, subscripsit Cicero. Sed *otium* an affert *gratiam*? an odium? an quicquam gratiosum *otij* fit *gratia* ab otioso? An verò

*Otia sunt Chymici causa cibi (q̄ mali)?
In promptu causa est, desidiosus erat.*

Ἔργον γ' ἔσδ' ἐν ὄνειδος, ἀεργέειν δὲ τ' ὄνειδος. Hesiod. lib. 44
 Sit sane fatius vel nihil agere; quam malè agere; & otio- 11.
 sum esse sapientius, quam nihil agere; sed *otio gratia res no-*
uas tractare suspiciosius & vitiosius, quàm otiosum esse. Hæc
 pertinax inertia, iners negotium, desidiosa occupatio. *Μὴ*
νεωτεροποιεῖν, μὴ κατηροποιεῖν, seu in republica, seu medica: id
otium ne faciat negotium; *res noue* ne sint nullæ, seu nulli
 rei. At *intentiones* (an primas, an secundas Logicas, imò)
Alchymicas dicit duas. Cor *Alchymista* duplex; non simplex
intentio. Prætendit illud, intendit aliud; *διπλῆς ἀτύρ*. Attende
 linguæ duplici. *Una est, ad transmutationem*: an prior, potior,
 quin hanc collineat? Procus Penelopes hæret in famula?
Consensu artificum Chrysopeia pars prima Alchymia: hic pri- Lib. trium. alc.
 mam tranſuolat? mox in secundam inuolat? *Alter a ad Me-* c. 15. f.
dicinam tantum: minoris est, nec tanti, *Medicina*? Dispercam,
 si detur optio, nisi malim potiri hæc, quàm illâ. Sed *Alchy-*
mista (nisi falluntur, fallunt, quod facile) eodem lapide
transmutant & medentur; eadem fideliam parietes dealbant
 duos. Tam enim lapis, siquid aliud, quàm aurum pota-
 bile (aut potius) Chymistis omnibus (si omnes idem sen-
 tiant) est vniuersalis medicina (si sit vlla, sed nullum esse
 ostendemus) adeoque *res vnatanum, cuius vna materia,*
vna natura, vnum vas, vnus furnus; vt vnum sint omnia; id
 vnum omnia. A Lullio, Arnaldo, Paracelso, cæteris, vt *su-*
per cæteras quasunque medicorum medicinas emineat, tri-
 umphet, emicet *Elixir id Solificum*, sit infinitum dicere:
 cum tamen Libauio, *lapis perfectus homini venenum no-*
xium. At huic *regimina diuersa*; à vero scilicet: nam illi vni-
 cum agnoscunt ignis *regimen*. At *& signa demonstratiua*. An-
 dicit *τεκμήρια*, an *σημεῖα*, an *τέρατα*, an *εἰκότα*? Nam illa *ἀπόδεικ-*
τικά apparent nusquam in opere alterutro, aut quouis chy-
 mico; vix ista forsitan, è quibus incertis certi nihil. Vnum
 adjiciam ex illis *signum*, *De filio ne comedas* (nedum potes)
cuius mater menstruum patitur. In huius opere adiectum Mic. med. p.
322.

X 2 sape

Arn. car. succ. 5. sæpe *menstruum*. Ex alio vt addam, quod ad vsum, *Bibendam date vestro illi inimico*: nec enim amico conuenit. At *munus medici* (mendici potius) hic *probe* (an prauè) exequitur, *si auri corpus ponderosum reddat leue*. A *Medicorum* legislatore Hippocrate accepi multa (plures plurima) & alia ab alijs, quæ spectant ad munus, onus, officium & ornamentum Medici, eiusque *προσασίν, παραγγέλματα, ευπορίην, ευσχημοσύνην, ευδοξίην, ἐξ ἀρχῆς μάθησιν, ἐφεξῆς ἀσκησιν, δέοντα, κρέποντα, προσήκοντα, περιεργα, πάρεργα κομψά, χαρίεντα*, sed de reddendo *leui*, quod *ponderosum* fuerat, *Auro*, ἐδὴ γὰρ, οὐδ' ἐμὸν, ne verbum haftenus ab aliquo. Quid quòd Michelius indignam putat Chymico *χαμδαίαν τέχνην*, vt circa metallorum *quisquiliis occupetur, aurum ne tangat*, nedum contrectet: vt vt Paracelso, de metallis, ex metallis, per metalla, cum metallis fiunt perfecta Chymica; & *Alchymia* Rogerio *medicinam facit super metalla proyiciendam*. His se conciliet, aut hos sibi. Quid demum quòd falsarij, monetarij, nepotes perditij, his technis student, vt *aurum leue* faciant ex *ponderoso*, tectè vt tutò, ipsum abluendo, abradendo, detrahendo, cuprum substituendo, illas à signaturâ: cum contrâ in hoc opere à Lullio desideretur *ponderositas grauisissima à leuissimo facta*. An *aurum* hic habet, vt *aquam, Raimundinum*? Quid denique quòd *aurum* esse definit, cum *ponderosum*; (nec plumbum *ponderosius*) quòd *auropondus* pretio, non *lenitas*; quòd quo fit purius, hoc est (pro mole) *ponderosius*; quòd magis *põdere*, quàm *lenitate*, permeat. Naturæ hostis, qui naturâ graue *reddat* contra naturâ *leue*. At & *durū* emollit; peccato pari in naturâ. Naturæ cõueniētius, si quis, præter ipsâ, sciat, possit miscere *harmonicè*, quæ *pugnabāt diametricè*, *Mollia cum duris, sine pondere habentia pondus*; ne destruantur alterutra, sed temperētur. Sensu *mollissimus* ventriculus, vel struthij, persentiscet, vel *aurum* quoduis *durius*, quàm ritè possit digeri. At *indigestibile, digestionem obedire faciet*: ex impossibili possibile: alter Deus. Quis *obedire* audijt, qui doctus? sensit, qui expertus? si *digeri* fit, quod
 in

Mic. ap. chy. p.
 130. & 152.
 Lib. in Mic.
 not. 5. & 40.

Rog Bac. spe.
 Alc. c. 1. f.

Pet. P. l. lap.
 phi. c. 24. & Lu.

Lib. com. n. 2.
 l. c. 3. 4.

Ou. Me. h. 1. 20

in chylum, in cremorem, in succum alimentarium transmutari? At & obtemperans spiritibus humanis faciet. Hic quid non faciet? è Rege, vt obtemperet. Priore capitulo eadem phrasi idem pollicitus. Sed aurum magis pertinax, humani spiritus magis flexibiles, quàm hi vt imperent; illud obtemperet, aut istis, aut Anthonio. At quid si metallicam auri formam exuat? Formosum aurum expuet, expoliabit. Quid si forma incorruptibilis, inseparabilis, vt aurum maneat? Quid si aurum non fit, si forma auri exuatur? Præconem expectabam, qui famam auri extolleret; prædonem experior, qui formam auri tollat. At nouam inducit irreducibilem. Verba vel temeraria, vel temulenta. Noua & irreducibilis non cohæret. Irreducibilis inducta priùs, & educta, sed non potest reduci, vt sit quæ priùs eadem. Noua nec eadem, nec priùs est inducta, nec educta. Quin formas inducere nouas intrinsecas, adeoque à formis facultates, adeoque ad facultates dispositiones, non artis, non artificis, sed Naturæ opificis architectonicæ, ars Dei quæ habetur, diuinum opus perhibetur. Si nota maneat, non opus noua, nedum irreducibili peiore. At longè aliud requiritur, conijcio, quàm hic aut acquisiuerit, aut fortè inquisiuerit; quàm aut tradat, aut teneat; quàm aut sciat, aut scribat, aut sciat describere; ad projectionem metallicam. An hæc projectio, de quâ hic priùs suasti, Ne proiecias? quòd Morieno, cinis est cordis diadema? An cuius, nec à priore, nec à posteriore, nec theoriâ, nec praxi, nec acroamaticè, nec didascalicè huic satis constat ratio vel operatio? Sed aliud atque aliud, nec iter huc aut illuc, nec opus arbitror aut huius aut illius. Nam cui Mercurius Philosophorum, Aqua Cælica, Vniuersalis agens, Aqua Sapientie, quàm quod non aliud sub cælo Vniuersale menstruum Mercuriale Philosophorum totius Naturæ secretissimum, cui denique calcinando, soluendo, eleuando, separando, distillando, Aurum potabile, quam optas summe puritatis auri tintura, anima, essentia, summum mysterium (huius hæc omnia)

Hic pag. 37.
Thesaur. phil.
p. 264.

is nisi ritè scitè *proicit*, medetur, multiplicat, aut sui nescius, aut nostri invidus, aut vtriusque negligens. Ad opus quid deest, quod sit opus? an scopus *alius*? an vltus *alius*? scopus *potionis* citerior, *projectionis* vltior? vltus medendi interior, multiplicandi exterior? Hic si vtrumque nôrit, vt vtrumque possit, quin velit, vsurpet, venditet vtrumque, nihil dubito. — *quid regna sine vsu?*

Quam. l. 3. cl.
6. 49.

Nec citrà sistet hic (opinor) si vltà sciat pergere. Sed *de illo vltius non est hic disputandi locus*. Tam de illo, quàm de isto: ferè idem vtrumque; nisi vtrumque nullum: vtrumque putatitium: hic putet de alterutro; non *disputavit*, cui nec mos, nec mens est *disputandi*. Hoc *sat sit docuisse*: sed ne *sat* dicere, se *docuisse*, quod & doceri nequeat, & hic docere nesciat. Sed Doctòr est (seductòr, diceret) fortasse per antiphrasin, à non *docendo*. Num *satis* vulpeculæ, nunc vuas nolle, quòd altiùs sint pensiles, quàm carpere? nunc lepores negligere, quòd magis leuipedes, quàm capere? nunc *lapidem projectionis* reijcere, quòd arcanum sublimius, quàm possit sapere? At quid *sat sit* dixisse? nec enim quidquam *docuit*. *Conficienda potionis Aureæ* (quâ phrasi antea, si non braseator potifex, at pharmacopœus ad summum aurifex, non artifex, concluditur) *Artem* (non aliquam è septem liberalibus, aut literâ insigniendam capitali, asinariâ fortassis) *veram esse & certam*: quo dicto nec *verus* est, nec *certus*. Non *verus*, qui fallum asserit; non *certus*, qui non *verum*, seu *certè*, seu disertè arguit. Nam & illi, de illa optimè qui sensit, scripsit, meruit, etsi non augur optimus,

Io. Aur. Aug.

Chryl. l. 2.

139.

Ric. Ang. Cor.

6. 11.

P. 554.

Hip. art. & leg

1. 1.

Nec miseram magis affirmes veraciter vllam

Artem aliam; —

& Correctori Anglico, dum illam (non rectissimè) vult instituere,

Hæc fallit multos sua per problemata stultos.

Ars hæc, non Hippocratica, non Aristotelica, non

5 d. 74.

γάτη, non ἀξίη θεῶν, non ῥηιδίη, ἀναμάρτητος, non ἕξις καθ' ἡρ' εὖ ἐ- Med. vet. 25.
 χομεν, ἀφ' ἧς εἶν' ἔργον ἀποδύσμεν, non μετὰ λόγου ἀληθῆς ποιητικῆ, Arist. eth. 1.6.
 non quā hic ἀληθεύει, *verum, certum*, aut concipit, aut susci- C. 3. 4. 5.
 pit. Nil dico *artium* de differentijs, conditionibus, con-
 clusionibus, quæ hanc excludunt, proscribunt, excom-
 municant. Nil dico huius de inscitia, incertitudine, inuti-
 litate, falsitate, quæ *artem* ab omni parte abnegant, abdi-
 cant, abiudicant. Id solum dico (quod hic gloriatur) cum
 olim Magister *artium* initiatus, adeoque cum Doctor in-
 cipiens pridem inauguratus, ut ut aliarum *artium* quas ne-
 scijt, at huius aut mentionem, aut mentem fuisse nullam
 auguror. Nedum hic *docuit* cum summa imprudentia,
 quod nemo dixerit sine singulari impudentia, *portionem ip-*
sam summam esse Medicinam. Sint hæc dicta docta *similiter*, sed
 non *verisimiliter*, quæ veri non similia. Sit *Medicina*, quam
 hic sapit, *summa*, δις καὶ τρις πίνειν, ἢ πρὸς πίνειν, et si vult ἡμιτέλα-
 ρα, potare strenuè, à *summo* ad imum *epotare*. Nobis (est
 Deo gratia) & *Ars*, & *animus* (testor ἄγλααν) & *verior*, &
certior, quàm tale quippiam *conficere*: & *Medicina* & *me-*
dela (attestor Πανάκειαν) *superior*, salubrior, quàm quic-
 quam bibere quod hic propinet.

CAP. V.

F.A.

Petit author publicum examen fieri veritatis huius mysterij
per oculos testes, aut silentium imponit obla-
trantibus sempiternum.

CAP. V.

M.G.

Examinatione habitâ Auri potabilis Au-
thor damnatus.

NOmen suaue (quod apes, non fuci præ se ferant)
Examini: res ipsa honorifica & salutifera: & *examinan-*
tibus, & *examinatis* honorifica, & toti Reipublicæ est saluti-
 fera; illis, quod se præstent, huic, quod accipiat dignos,
 qui *artem* exercent, quam profitentur.

Iupiter

Vir. Æn. l. 12.
725.

*Inpiter ipse duas equato examine lances
Sustinet. —*

Resp. Paris. ad
Turq. p. 94.

Vt ergo illos olim ad *examen* (ni fallor, Senatorum) *coegit sollicitus honor Senatus*: sic hodiè non modò Academi-
as in conferendis gradibus, sed post susceptos gradus, non mo-
dò Episcopos per Dioeceses, aut Regni Cancellarium in
collocandis sacerdotijs, sed Medicorum in primis Colle-
gia, non modò forinseca Mediolanense, Patauinum, Se-
nense, Perusinum, Parisiense, Montispeffulanum, Vien-
nense, Norimbergense, sed nostrum Londinense, mo-
net, an iubet veriùs? iubet, an cogit potiùs honor sollici-
tus salutis publicæ, vt & Doctores, etiam doctissimos,
priùs examinent, quàm ad praxin permittant, in societa-
tem admittant. Adeoque *Pictauij, Doctor Parisiensis vo-
luit mederi; non licuit; coactus est, coram Magistris, artis a-
liquod specimen dare. Scaliger medicus ad miraculum doctus,
non potuit à Scholâ Burdegalensi hanc prerogatiuam impe-
trare; aleam subire noluit; diuertit aliò. Pidou Doctor Deca-
nus Scholæ Pictauiensis, vt in societatem Parisiensem admit-
teretur, in scholis respondit publicè. De Mercuriali, Gentili,
alijs, quæ audij, non refero. Hoc factò tantum abest, Aca-
demiæ dignitati, iudicio, priuilegijs quo detrahatur
quippiam, vt nesciam an addi quicquam possit honorifi-
centius, aut dignitati, quâ indignos, aut iudicio, quo in-
digos iudicij, aut priuilegijs, ex quibus legum priuatarum
(vt ita dicam) priuatores, nec solent, nec debent, nec vo-
lunt promouere. *Examen*, lapis Lydius, an ignis probato-
rius, quo nummi, an animi spectantur aurei,*

Ou. Met. l. 13.
120.

— *spectemur agendo,*

arguendo, docendo, differendo, discernendo. Doctorem
Academicum, vt virum Spartanum, deceat proclamare,

Plut. laud. sui.

ἄμεις δὲ γ' ἐσμὲν. αἱ δὲ λῆς, ἀνγασθε.

Plin. l. 10. c. 3.

Εὐήστος sit Aquila, qui Solem aduersum intueatur: qui a-
uerfetur, cõniueat, adulterinus degener præcipitetur. Col
lega

lega sit, Collegium qui tueatur: Carthaginensis Annibali
 qui hostem feriat. Non coronantur in Olympicis qui po-
 tuerunt vincere, sed qui vicerunt. Nemo hic plus oneris
 imponit, quàm subiuit; subiuit, quàm sustinuit; sustinuit,
 quàm quod honori; honoris nec est inuidus, quem repor-
 tauit: nec cuiquam perit, quod impertit. Nec dormit gal-
 lus, qui me excitat; nec latet miles, qui laceffit. Vocalis sit,
 qui prouocet. *Examen* tam requirit paratum opponentem,
 quàm quærit peritum respondentem: nec minùs illius in-
 terest, quàm huius, aptè, appositè vt emittantur, excipian-
 tur, recolligantur omnia. Quin hic neget faciliùs, quàm
 ille, vel verum, prober. Illius ergo partes duriores. Sed
 hunc καλὸν ἐγγύνα Censor sæpè lubens ingreditur, vt bono
 publico, & sine censu suo: censendus ergo cur subterfugit,
 ne semel atque iterum? an arrogantia? an agoniâ? Qui fi-
 dit sibi, ne diffidat illi. Non hic, vt olim, certant artifices,
 artis expertes iudicant: sed qui indicat, cognoscit. -- idque
 κατὰ τὸς κειμένους νόμους, quibus δικαιοσύνη planè δίκαια σύνομος.

Cic.or.pro.L.
 Cor.Bal.
 Card.ep.ad
 Thad.Dun.

Anach.Laer.l.
 1.c.8.
 Sen.Med.act.
 2f.2.
 Plat.Lachet.
 Cratyl.
 Mart.1.4.ep.

Noftris, si quis concedat,
 Nil exactius, eruditiùsque,
 Sed nec candidius, benigniùsque concludat.

4°.4°

Qui sit, quid sciat, si faciat Censores sentiant, equum ni cen-
 seant, nisi benè merenti benè dicant, faciant, dicat dehinc
 non malè maledicos, iniquos, inuidos: quod alioqui turpissi-
 mum sit maledictum. Agnoscimus, an sensimus, quod
 sentit Satyricus

Hic præ.lin.20

Corruptus index. -- & is, vt idem ibidem,

Hor.1.2.sa.2.8.
 25°.

Corruptus vanis rerum, quia veneat auro, &c.

At horum verenda sunt ingenia; sed quærenda, imò & fe-
 renda iudicia. Si pleniùs ac meliùs rem gesserit, quàm ex
 mandato, quos vndique instructos emittit Academia, le-
 gatione liberâ, in terras alienas, ad illos aliquis, & redit ho-
 nor aliquis ad Academiam; quòd talis tales. Enido Aca-
 demico qui euolauimus, sed nec degeneres, nec implumes,

Y

nec

Plut. vit. Paul.
Æmil.

nec inauspicati, nec nisi matre iterum deosculatâ, debemus Matri (fateor) & iam diu debuimus, & nos, & nostra omnia: nec ei chariores alios aut fuisse agnoscimus, aut speramus esse; nec nos minoris præstitisse, *examen* qui præstitimus, nec futuros honori minùs, quàm quosuis alios, ut vires & locus ferent, officiosè, piè, confidenter asseueramus. Nec verò Matri detrahunt, nedùm castigant illam, qui filijs adiungunt testimonium suæ scientiæ; nec filijs, qui συγκατάθεσιν mater ni adhibent iudicij. Nec ipsa Mater approbet, quin abdicet ut refractarium, qui nolit, ut indignum, qui non possit, ad interrogata ex arte respondere, consilia conferre, rationè doctrinæ reddere. Nefas ἐν πράττειν ἀπρακτον, nec fas sit ἀρὰ πειροῦ ἀπειροῦ, ἀπειροῦ καλοῦ. Chymistæ pendent ab *examine*: sine *examine* *impurum à puro* non secerantur. In medicamentis illud præ se ferunt, nec ferunt in medicis? Tangit, & angit propiùs.

F. A. *Subuereor ne hæc que dixi omnia, tanquàm inanis ostentationis ludibria condemnauerint ij, qui norunt quàm multi nobilitate, opulentia, eruditione, atque acumine conspicui, in eadem quâ nos Spagyricorum provinciâ per tot annos militarunt, frustra tamen & inutiliter desudarunt, ut ab euentu clarum est. Mirum igitur quod ego, non electus vnus, sed relictus ex omnibus, id mihi pollicear, quod alijs multò melius (quod fateor) undiq; instructis concessum non est: unde & impostura eximia reus esse existimor. Quid iam agendum, ut me expediâ à tanti criminis suspitione? Scio ego quantis fluctibus me obiecerim. Sed esto: fluctibus superatis, leniori posthac utemur remigio. Quare, ut me ab omni suspitione liberem, nihil mihi magis in votis est, quàm ut tres, quatuor, aut plures (quò testatior fiat veritas) aduersarij mei huius Mysteryspectatores constituentur; cum quibus totidem alios iudicio æque maturo, ingenys autem paulo mitioribus, adesse, rei q; gere de interesse velim. In quorum conspectu, nisi quod in me suscepi, nullo fraudis fucò adhibito, effectum dederò, ac Mysterym verbis iam initum re compleuero, nullam deprecòr infamiam. Quod si non impetrauero, illud saltè opto, & (quod æquum est) postulo, ut liberior in posterum veritati fiat transitus.*

Tu, si quid nouisti rectius istis,

Candi-

Candidus impertis; si non, his utere mecum.

Nunc ad hunc redeo; qui *nil moratus antea, nil metuit*, M.G.
nec post *solicitus*, nec *exhorrescit*, nunc *subueretur* sibi consci- Hic præf. &
us, an (Italis vt in prouerbio) recap.

*L'asino, ch'esser buon caual si crede,
Al saltar della fossa sen' auede?*

Quid autem? *dicta omnia ne condemnentur*: an falsitatis? an stu-
poris? alterius? an vtriusque? certè rea. Imò, *tanquam ina-*
nis ostentationis ludibria. At hæc iisdem verbis (nec enim
huic verba varia; etsi multa meliora) prius negauerat: an Sup. pag. 99. ?
non satis est negasse? Vt ille scilicet illi gloriabundo, Hic
Rhodus, hic saltus: sic isti credam iactabundo, & dicam,
Hæc *Aqua Cœlica*, hoc *Aurum potabile*, aut fallimur. Non hæc
ludibria, sed ipse; non *inanis*; sed ipse: non *ostentationis*; sed ipse
ἀλαζάν, φλύαρος. *Indutus* nempe *anaxyride*, *passim ostentat*, nec
ostendit tamen. Α'φνειόν πνεύ, & ἐρροφρον ἦδ' η,

Grande aliquid, quod pulmo anime prælargus anhelat:
ac si Argium clypeum iam sustulisset; *Adoptatum finem per-*
duxi omnia. Nos decantat à fruimur: *utrumq; possidemus*: *Quæ cecini*
vera sunt: Non est ex omnibus, &c.

Ἰσα Διὶ βρομέει-- nec gloriatur gloriosulus. At qui *condēnant?*
Ij qui *nōrunt*: an aliqui *sincerius*, *testatius*, *authores*, *iudi-*
ces, *censores grauiores?* ἐπεροῦ ἐτέρω παραδεικνύοντες. At quid
nōrunt. *Quàm multi nobilitate* (miserandum) *opulentiâ* (riden-
dum) *eruditione* (mirandum) *acumine conspicui* (suspican-
dum) in *Spagyricorum* (quidni *mageiricorum?*) *provincia per*
tot (quot?) *annos militârunt*. Cum commilitonibus hic egit an-
teâ; nec phrasin variat; & verè

Militat omnis amans, & habet sua castra Cupido:
sed *Turpe senex miles, turpe senilis amor.*

Nunc autem *Nos*, non milites (puto) gregarij, an publica-
ni, an lictores, imò *Quæstores Verres ærarij* in plumbea
provincia, quâ *διασπαῖν* in vsu magis, quàm *ἀγείρειν*, non tam
strenuè *militiam*, quàm *subdolè malitiam* exercemus. At

- Hic. c. 3. & r. illi quid conuasârunt? frustra & inutiliter desudârunt. Has minas eisdem terminis hic antea obiecit sibi; nunc alijs communicat. Annon, vt fratres Anglicani, post tot annos in prouincia, lucrati saltem sapere atq; pœniteret? Desudare, efficiens; inutiliter, forma; frustra, finis Alchymia; quæ in arena feminat, arenam metitur, & arenam metit. Opera, non ἀκαπτος, sed ἀκαρτος, non σχολῆς, sed χολῆς. Opera, non ἀπονα, sed ἀπορα, non ἀτεχνίας, sed ματαιοτεχνίας. Quod de his sensit, ex his quos hic dicit, quem instar omnium appello, Comes Treuisanus; cui Chymia facultates dilapidat, laborum, nominis, & fama iacturam facit: ideoque percussus monet, Fugite sophisticationes Alchymistarum nequam, & quoscung; alios, qui istis fidem adhibent: adeoque addit, sublimationes, coniunctiones, separationes, congelationes, preparationes, disiunctiones, connexiones, aliasq; deceptiones omnes: & pro corollario, Qui lapidem vidit, is pariter credat. Quis vidit? quis credat? Sed de his Chymicorum nepotibus seu triumphatis spolijs, quos hic hoc loco innuit, Treuisano Comite, Vidamo Chartrensi, Zacharia Parisiensi, Ducibus Saxoniae, Hetruriae, & alijs, locus fortasse dabitur dicendi alius. Etsi nobilitate, opulentia, eruditione, acumine confpicuis exprobrare, in hac prouincia quod militârunt, sed frustra desudârunt, ab humanitate tam sit alienum, vt pares posthac ab hoc caueant, & pari contumelia. Mirum fatetur interim, quin dicat monstrum,
- Perf. sat. 1. 28. (Nam pulchrum est digito monstrari, & dici, hic est.)
- Cic. Ros. Ame. quod hic (non loquitur vt Christianus, nam) non electus, sed (rhetoricatur vt adolescens Cicero, nam) relictus ex omnibus, qui minimo ingenio, et sibi polliceatur
- Perf. sat. 3. 65. (Sed quid opus Cratero magnos promittere montes?) quod instructioribus non est concessum. An relictum ex omnibus, cui quid præ omnibus concessum dicit? an Mopso Nisa datur?
- Vir. ec. 8. 26. -- an qui amant ipsi sibi somnia fingunt?

an hi *Quibus pollicentur thesauros, ab his aureos ipsi petunt,* Cic. diu. l. 1.
impudentes harioli? Sed etsi illis ex illo non exoptem, Enn.

Ως ἀπόλοιτο ἢ ἄλλως, ὅτις τοιαῦτα γε ῥέζοι Hom. Iliad.

huic tamen ex illo ingeram,

Κάτθανε ἢ Πάτροκλος, ὅπερ σέο πολλὸν ἀμείνων. ib. 9. 106.

Si Trevisanus, Crollius, *alij multò melius instructi,* destructo opere, delusâ operâ, *sudarunt inutiliter,* & oleum & operam perdidērūt, Doctorculus minutulus spirat sublimia, sperat, imò spectat, imò iactat, id opus magnū, maius, maximū? Olim quod obtinuit, quin tenet hodie? Si non valet id quod maius, non valebit id quod minus.

— *si Pergama dextrâ*

Possent defendi, Hec̄torē a defensione fuissent. Virg. Æn. l. 2.

Relictus id nū poterit, *electus* quod non potuit? *Instructis nō concessum,* num inermi cedit? Hic ergo *imposture* qui se eximet *eximia,* ne reus non existimetur modò, sed iure peragatur? qui si se putat scire quod nescit, planè *imponit* sibi: si sciat *aurum* non inesse, quod venditanti credit emptor, emptori *imponit* turpiter: nisi nunc tollatur *impostura,* cum proclamatur, Caueat emptor; id enim sonat, *reus existimor.* Ego, ut ille apud Sophoclem,

Οὐκ ἂν πειράμην ἐδερὸς λόγου βροτῶν. Sop. Ai. μαστυ

Ὅστις κενάσιν ἐλπίσιν θερμαίνεται.

Sed en quàm malè iterum atque iterum procedat huic rhetorculo parum rhetorica anticipatio: ut suis captus laqueis, non sit soluendo, vel ad assem. Hinc quò se vertat nesciens, extra se positus, rei ac spei perditæ, exclamat miser homo; *Quid iam agendum?* Si prorsus actum de homine, si periisset funditùs, si iam indendus collo laqueus, si gula elidenda, non eiulasset aliter; *quid iam agendum?*

Quid loquor? aut ubi sum? quæ mentē insania mutat? Virg. Æn. l. 4.

Quid agat? quid non agat? qui Deus appellandus? quæ ara fidei? quæ spei anchora? salutis quod lacrarium? 595.

Et quid iam superat misero? 1. 12. 873.

Eheu detegitur : larua detrahatur . Si quid agendum consu-
lam, confiteatur denique , confiteatur, suadeam : perso-
nam ponat ludicram.

l. 2. 354.

Vna salus victo, nullam sperare salutem.

At impeditus, ut se expediat, agit ; non fatagit . Nec enim
pedes modò , sed caput his compedibus implicuit : nec
modò fortunas in discrimen , sed famem & fidem in
crimen adducit imprudens suas. A crimine sufficiat si se ex-
pediat; à suspitione criminis, sat est, si vxor Cæsaris. Id crimen
quantum? quantum Chymistæ indies promiscuè, non au-
dent tantùm, sed student committere, impunes & inimu-
nes, & πλανοὶ ἀντιέθουνοι. At hic scit (an è Seuerino discit,
ex eo enim dicit) quantis fluctibus se obiecerit. Quin ergo illi
occinam id ex Horatio?

Hor. l. 1. Od.

14. 1.

O nauis, referent in mare te noui

Fluctus? ô quid agis? fortiter occupa

Portum. tu nisi ventis

15.

Debes ludibrium, caue.

Eurip. Orest.

An hic (quod velim explicet) γαλήν γαλήν' ὄρα ; an sperat
γαλήνδον, Galenus cui non spirat? Annon huic fluctus, luctus?

Plat.

annon huic animus, ut mare, fluctuat? annon Chymistæ
κύματα sunt κύματα, adeoque τρικυμιαί; Sed esto; inquit;

Ov. Met. l. 11.

Esto: sonent clamore viri, stridore rudentes,

Vndarum incursum grauis vnda, tonitribus ather.

Virg. AEn. l. 1.

Apparent rari nantes in gurgite vasto.

122.

adeoque *Deficit ars, animiq; cadunt; totidemq; videntur,*

Ov. ib.

Quot veniunt fluctus, ruere atque irrumperere mortes.

Lucan. l. 5.

Artis opem vicere metus, nescitq; magister

645.

Quam frangat, cui cedat aqua.--

imò pronunciat,

574.

Desperare viam, & vetitos conuertere cursus

Sola salus.--

sed an

Vir. ib. 119.

-- excutitur, pronusq; magister

Voluitur in caput, atq; illum vorat equore vortex?

Anne

Anne super medios fluctus niger arcus aquarum
Frangitur, & mersum ruptâ caput obruit undâ?

Ou ib. 570.

An pater amisso fluitantem errare magistro

Vir l. 5. 867.

Senserit ipse ratem, casu concussus amici?

Imò hic, non compositis, nedum egestis, sed superatis flucti-
bus, ac si plusquam Neptunus, plusquam gubernator,

Dum se deesse Deis, at non sibi numina credit,

Luca. ib. 499.
582.

-- quem numina nunquam

Destituunt, de quo male tunc fortuna meretur,

Cum post vota venit, --

-- non in ventos impendit vota, fretumq;

Fluctibus erigitur, cælumq; equare videtur.

491.

Imò nouitius iam nauta redditus, sub Nauclero Seueri-
no, cuius hæc insolens metaphora, leniori posthac utetur remi-
gio: quum armis non processerit, pugnabit pugnis: esto:

Quid ib. 498.

obsistant venti, undæ, vela; obstabit remigio, coque leniore.

Seu. id. c. 9. f.

obsistant venti, undæ, vela; obstabit remigio, coque leniore.

-- aduerso vix flumine lembum

Vir. Geor. l. 1.

Remigijs subiget. --

201.

Atqui illum in præceps pronò rapit aluens amne:

203:

saltem Vela madent nimbis, & cum cælestibus undis

Ou ib.

Æquorea miscentur aquæ. --

-- non ne vides, ut Nudum remigio latus?

Hor. l. od. 14. 3

Non Dijs, non tibi sunt integra lintea.

9.

At ut se liberet (qui feruus, ἐκὼν ἀέκοντι γὰρ θυμῷ) ab omni suspi-
cione (à quâ quisquis omninò liber, non in viuis) audite su-
peri, inferi,

(Partem aliquam venti Diuûm referatis ad aures)

Vir. ecl. 3. 73.

quid huic sit in votis, ut nihil magis; ne salus quidem animæ.

Ne tua sint timeas vota modesta parum.

Ou. trist. l. 3. cl

Magnâq; numinibus vota exaudita malignis.

8. 18.

Sit votis locus, vbi nullus spei. Etsi non multum mox sollicitus,

Iuu. sat. 10.

ut hisce viris bonis satisfaciat; nunc tamen in votis habet, nihil

111.

magis,

(Quæ nisi seductis nequeat committere Diuis)

Perl. sat. 24.

quàm

quàm ut tres, quatuor, aut plures (in quorum ore constabit omne verbum) iique aduersarij (habet hic aduersarios, & meritò, quòd mutuò) constituantur (à quo? quo loco? quatenus?) spectatores (otiosi Leuctrica calamitatis) imò huius mystery, quod nec fas est spectari, nec ostentari facile ab isthoc mystagogo. At totidem cum illis alios (theatrum totidem ut impleant) iudicio æquè maturo (cuius hic index tam æquus, quàm maturus) sed paulò mitioribus ingenijs (tam mitibus, tam mollibus, ut nulli obstant) vult (pro imperio, an pro voto?) adesse, interesse (parastatas, non præesse prostates, epistatas) rei gerendæ: quando? Vota audiuius, nonnunquam nonnulla mala, improba, nonnulla stulta, temeraria, sed quàm ista magis nulla.

Mart. l. 11. ep.
81. 6.

Optare virumque pariter, improbi votum est;
ait Epigrammatarius. Sed ut idem alibi

l. 8. ep. 72. 7.

Votis quod paribus tibi petendum est,
Continget locus ille, & hic amicus:

imò iam contingit, ut enarrabo. At votum expleat, ut se Dijs Manibus deuoueat. In horum conspectu (nisi continuo, falli facile: num opus fiet subitò?) nisi effectum dederit (effectu quod carebit) quod in se suscepit (id fortè fallere, præstigiari, circumscribere) ac re compleuerit (sed nulli rei) verbis iam initum mysterium (iniquitatis, an mechanicum? sed κατὰ χρῆσιν ἰσῶς) nullam infamiam hic deprecatur. Nunc si vultis deprecari huic seni, ne vapulet,

Plaut. A. sin.
epil.

Remur impetrari posse.-- si pro infamia audiat consilium, siue Archidami,

Arch. fil. Plut.

-- aut animo demas, aut viribus addas:
siue Horatij,

Hor. l. 2. sat. 5.

Aut spem deponas, aut artem illusus omittas.

26. 1.

Sed si cui honesta videatur hæc oratio, æqua optatio, etsi nec hanc defugimus, nec examen publicum renuimus, non tamen actum agimus, sed rei gesta, non gerenda, breuem historiam ex Actis seu Annalibus Collegij promulgamus.

Ann. Col. Löd
l. Ex. am.

Superiore

Superiore Anno, Aprilis eodem die, quo Mutinensi bello ab Augusto profligatus Antonius, comparuit hic Doctor coram Præsidente, Censoribus, Collegis ornatissimis, tum studiosè assidentibus & Illustrissimo Barone Thomâ Knuiet, & tribus præclari nominis ac ordinis Equitibus, & eruditissimis alijs. Hinc inde itaque à pluribus sunt agitata plurima de huius medicamenti qualitate, circumstantijs, effectibus. Censores demum, re accuratiùs examinatâ, de Auro hoc potabili, nec modum præparationis, nec dosin repetitam, nec tempus exhibitionis, ratione & sui, & vehiculi, & morbi, probari satis posse, aut ad salutem, aut ex arte, censuerunt. Censuram auditis *publicam*; nec ei acquiescitis? Imò, ut prudentissimus *Brissonius* Præsides Senatus Parisiensis, *partim inquirendæ veritatis, partim boni publici studio, curationi interfuit* susceptæ, non præstitæ, in leprâ laborantē, ab *impostore magni nominis Ballifio Chymico*, post *urbe pulso*: sic Epictetus ille Aulicus (ut olim sensi) inter nobiles philosophus, inter philosophos apprimè nobilis, honoris nomine quē sēper venerabor *Baro Knuiet, cui nec facilitas auctoritatem, nec seueritas amorem minuit*; id solum habet rationem, quod habet iustitiam; quod salutare non est publicè, id est priuatim alienum: hic (inquam) Custos honoratissimus monetæ Regiæ conficiendæ, magis an φιλομαθής, an πολυμαθής vix dixerim, eodem studio & veritatis & boni publici, ut habet *πρητήρια* vel Anhaltini Principis, vel Comitissæ Mauritijs, vel Lantgrauii Hassensis propè paria, sic operi dignatus præesse, interesse, auri obryzi ferè vnciam Doctori huic concedidit adoperandam. Hic suâ methodo, suoque *menstruo*, id *calcinavit, soluit, disruptit, distillavit, per alembicum eleuauit*. Cautus cordatus Baro, adhibitis affini sui nominis perspicacissimo Anthonio Knuiet, & in rebus metallicis ac philosophicis versatissimo Russellio, recepit aurum integrum, primò duodecim granis deficientibus, tum sex recuperatis, amisit denique vix duo granula,

Ann Coll.
Lond. l. Exa.
Apr. 14. 1609
f. 3.
Ouid. Fast. l. 4.

Riol. fil. exam.
Bauc. p. 159.

Blin. Panegy.
Tac. Iul. Agr.

Per cineres aut calcem dissipata. Quantillum igitur hic *auri* inest? Si id reductum protinus, hoc *irreducibile* quâ fronte dicitur? En à persona publica *examen publicum*. Nunc eat, *petat* aliud, & *spectatores* alios, seu *aduersarios*, seu *mitiores*. Piscator ictus nondum sapit: Phryx bis victus, nec dum sentit: secundò fecit naufragium, Neptunum cur accusat? bis ad eundem lapidem, annon sat pedem offendisse, nisi impingat caput? Euasit ab *examine*, acsi ab antro Polyphemi, hic *ὄψις ἐδενός*, si volet, redeat, vt pileum vel zonam repetat. *Quod si non impetrauerit* (si saperet, non imploraret vt exploraretur, nedum si posset imperaret vt excuteretur) *illud saltem optat* (optet salutem sibi, quam non præstat suis) & *quod æquum est postulat*,

Plut. in Cat.
Mai.

Ho. l. i. sa. 3. 85

(*Quod nisi concedas, habere insuauis, acerbis*)
vt liberior in posterum veritati fiat transitus: quò? an in coelum, vt paternam domum, verè veri patriam? in terras, malim, aditus, per terras iter; nequâ transitus, aut exitus,

-- *ne terras Astræa relinquat.*

r. E. dr. 4 41.

Sed quid opus, optet. *Magna est Veritas, & præualet*: quam si non ratio, at tempus proferet. Virgo est, non violanda; Dea est; non cōstringenda: lumen est, non extinguenda: numen est; non contemnenda. Verùm Simonidi *δοξα* (quanto magis Chymicorum *παράδοξα* vel huius *ἐπερόδοξα*) *βιάζεται τὴν ἀλήθειαν*, & vt Galenicis *ἐν ἀληθείᾳ, ἀνθεντία*, sic Chymicis *ἀνευ ἀληθείας ἀνθάδεια*. Quod si Democrito, *ἐν βυθῷ ἢ ἀλήθεια τὸ δὲ ψεῦδος ἐπιπολάζει*, hic quod in imo eruet natator Delius, an quod in summo ebibet potator pitissator? Sed hæc ingenua, vtroque *libera* parente, ab hoc *transseat*; & hoc, quo parum est ingenij, cum cæteris erroribus. Quin quod ingeniosissimus Poeta, & ex illo nonnulli appositè, & suo genio, & cum ingenio; id hic, & alij

Hor. l. i. ep. 6.

63.

-- *remigium vitiosum Ithacensis Vlyssæi*,
(vt eius vtat verbo ex eadem epistola) & sensu ascribunt alio, & loco alieno:

Quid

Quid deceat, quid non, obliti, Cerite cerâ Digni.--

62.

Horatianum id distichon detortum vidi affixum tabulis nigerrimorum impostorum, in quibus nihil candidi, nihil quod *nôrint recti*, nihil *impertiendum*, nihil *utendum* cuius sapienti.

Hæc si imposturam ullam sapiant, detegant eam eius amuli, aut in posterum semper conticescant. (*Clam* (quod scio) *indies* me petunt criminibus suis falsis. Sed non est ex omnibus qui me imposture coram redarguit. Indixi bellum apertum: veritas non quarit angulos, nec metuit pœnas. Non sum ego multum sollicitus, ut hisce viris bonis satisfaciam, quibus (mehercle) non persuadebo unquam, etiamsi persuasero. Vobis autem Britanniæ Magnæ inclytæ soboles, qui nobili stirpe nati, verâ nobilitate clari estis, vobis (inquam) hæc scripta sint: vobis & feritur, & metitur: *vestra* interest hæc novisse. Interest (inquam) quia *vestra* tunc res agitur, paries ubi proximus ardet. In particularibus insistere nolo. Recordemini tamen mecum (si placet) perisse hæc ætate plurimos, quibus Cathartica propinarunt, ipso Morbi statu etiamdum in Nature silentio requiescente. Interni enim Morbi occultas habent plerunque generationes atque invisibiles: iuxta illud Galeni. Partes licet corporis in superficie constitutæ, una cum affectuum Idea facile sensibus deprehendantur: tamen qui in imo corpore latent affectus, exercitatum ratione virum desiderant. Sed licet maximè exercitatus sit Medicus, quandoque tamen bonus dormitat Homerus. Indicationes Morborum sæpenumero diu silent, & omnes humani sensus obtupescunt, miramurq; sæpius ex leuibus occasionibus, tantas symptomatum calamitates superuenisse. Quid igitur agendum Medico ineunte Morbo accersito, ubi sensuum subtilitates adhuc deficiunt? Si omninò destituatur æger Medicinali leuamine, deicitur ille citò ad tristitiam & desperationem. Medicus etiam in opprobrium ducitur & contemptum. Regendus fortasse infirmus iuxta præscriptos veterum Canones, rebus temperatis, & temperamento simitimis, que vel non immutant corpus, aut si immutant, nociva impressio corrigi possit facillimè, ut suadet Arnaldus de Villa nova. Sed nec hoc tutum erit consilium semper. Venenosi Morbi sæpissimè infestant: & populariter debacchante Peste licebit cernere, non infimam solummodo plebeculam, sed illustres familias Peste contaminatas, primariosq; Cines diuitijs affluentes. Pestilentie vis adeò cita

F.A.

de locis affectis.

est, & occasio praecepti, ut nullam omnino admittat moram. Praecipuum sit igitur in Medico qui aegrotum curat, ut Cor bene defendat; postea Morbum strenuè aggrediatur.

M.G. Hec (ait) si imposturam ullam sapiant, detegant eam eius amuli.

Hic ep. ad Co.
Aug. 3. 1610.

Eodem hic vsus commate, an scommate, quum per epistolam hunc librum transmisit ad Collegium: nam nescit aliter loqui. Responsum inter cætera, nec imposturam, nec hunc sapere, nec sapientibus imponi facilè. Sin amuli non tam dicantur inuidi, quàm eiusdem rei studiosi, non probè hic incitat, ut imposturam detegamus, quam nos nec sapimus, nec deperimus. Ut verò detegamus,

Luca. 1. 1. 26.
Vir. Æn. 1. 10.
371.

--stimulos dedit emula virtus;
--que patriæ subit emula laudis:

Ter. Eun. act.
2. 1. 1.

vt duo Heroici Poetæ cecinerunt. At hic vt amulos ab impostura (suâ Thaide) pellat, quod poterit, ac si iam maritandus, proclamat, interdicit, in posterum conticescamus. Verùm ego

act. 1. sc. 2.

Que vera audini, taceo, & contineo optumè:
Sin falsum, aut vanum, aut fictum est, continuo palam est.
Plenus rimarum sum, hac atque illac per fluo.

Phor. act. 5. 17

Enim verò voce est opus: taceam? At mitius, modestius hoc verbum est, quàm quod titulo capituli; quo hic imponit (hinc impostura dicitur; an magis imperat?) silentium (vt pædagogus pueris tumultuantibus) idque sempiternum, inter

Virg. Æn. 1. 6.

vimbras silentes, loca silentia, nocte perpetuâ: sed quibus

Cic. pro Ros.
Amer.

demum? oblatrantibus. Vox hæc canina. Hic magis inter anseres qui clamare quidem possunt, sed nocere non possunt, quàm inter canes, qui & latrare solent, & mordere audent. Cibaria in Capitolio Romani canibus, vt fures allatrarent, etiam in suspitione, præbuerunt. De cane Æsculapij hinc nostras Asclepiades,

Do. Johnson.
Columb. anat
1. 14.

Laus est in medicis, vt cane, fidus amor.
Hic non suffringit crura, non os obturat offâ, sed neruos, quâ potest, incidit recurrentes: id si sciat, vt faciat, at his incisis,

incisis, linguâ euulsâ, ipso spiritu huius libidinem libertas nostra refutabit. At *clam* (qui sciat igitur? si clament, sciat quilibet; sin *clam* est, non rescitur) & *indies* (vix potest *clam* fieri, quod fiat *indies*) falsis criminibus (an criminationibus? an vellet veris conscius?) hunc *petunt*; annon feriunt? qui nimirum? *imposturæ emuli*: qui, mirum non est, *emulum* si *criminentur*. De alijs, vt illum *petant*, non est quod dicat; aut *clam* me est, protestor. At non est ex omnibus, qui *imposturæ* *coram* redarguit. Sed erat vnus & alter, qui in os in aperto *arguerunt*, si Anglicè intelligat. At hic *indixit bellum apertum*,

Cic de. Or.

l. 3. Cras.

-- *fugæ fidens, & cælum terruit armis.*

Ο'υτε ποτ' ἐν πολέμῳ ἐναπίθμιος, ἢ τ' ἐνὶ βελῆ.

Quò moriture ruis, maior aq̄, viribus audes?

Adueniet iustum pugnae, ne arcessito tempus.

Chi cerca briga, truoua.

Che penuria non sù giamai di risse.

Qui feciales? quæ iura? quæ iniuriæ? quæ pignora? quæ verba concepta *indicendi*?

— an tibi Maors

Ventosa in lingua, pedibusq̄, fugacibus istis

Semper erit? --

Bellum indicit, qui prælium non sustinet? aut prælium, qui ne pugnam? aut pugnam, qui ne conspectum?

Aude, atque aduersum fidens fer pectus in hostem.

Si Medici ἰσὸδοιοι, annon θεομαχεῖ; si non oppositi, annon σκισμαχεῖ: vt magnis, annon infirmus? vt multis, annon insanus?

-- sunt nobis fortia bello

Pectora, sunt animi, & rebus spectata iuentus.

-- huic seræ ad fortia vires.

-- audet ne viris concurrere vermibus?

In Medicinæ fines clanculum incurrere, ac mox excurrere, in eius arces agere cuniculos, per fenestras irrepere, non portas aut portus ingredi, in coniurationis aream cum

Act. Col. l. 6d.

Apr. 10. 1609

Vir. AEn. l. 11.

351.

Hom. Il. β.

Vir. AEn. l. 10.

811.

11.

Taff. Gier.

cant. 2. st. 88.

Vir. AEn l. 17

390.

l. 8. 151.

509.

Catilina deuolare, Medicorum Senatuum internecioni destinare, absentem votis interficere, submurmuratis diris deuouere, pyxides expilare, scrinia compilare, prædæ quàm pugnae paratior, peritior; ad fugam pronior, in fuga tutior; ad rebellandum, quàm ad bellandum ferocior, hic fortè audet, et si audet potest, & ut potest solet: sed *bellum* etsi dicit, non *indixit*, nedum intendit, nedum infert, nedum impunè auferet. *Aperto* Marte siquid aufit,

Perf. sat. 2.7.

-- & *aperto* viuere voto,

age, coram Regni Iudicibus *apertè* confiteri audeat, nobis nolentibus, interdicientibus, contradicentibus, se non à nobis examinatum, non permissum, non admissum, per annos, aut menses aliquot exercuisse Londini medicinam, fecisse publicè rem medicam, vel *aurum potabile* quibusuis propinasse; citò hinc audiet, an illi audeat ferre sententiam, damnare criminofum, mulctam infligere, poenam irrogare, feram constringere. *Apertè* nos interea tenebriones clandestinos, stelliones, prædones, aut *allatrandò* è latebris protrudimus, aut aspernando cum Catullo,

Cat. lyr. ep. 5.3

Omnes unius aestimamus assis.

Qui *bellum* indixerit, ne dicat non prædictum, bello oppressum iri prænuncio. Nec pacem expectet, qui *bellum* indixit. De *veritate* interim, quam sibi vendicat quiuis hæreticus, quiuis schismaticus, quiuis mendax (ut *veras narrationes* Lucianus, non eo verax titulo) loquatur hic sententias tritissimas: quòd *Veritas* non querit angulos, quò tamen sæpius compingitur: nec metuit poenas; imò non meruit:

Quid.

Pont. l. 1. cl. 1.

Ter. And. act.

1. sc. 1.

*Sed venit immerite poena dolenda magis:**Estq; pati poenam, quam meruisse, minus.*

Sed mater apprimè pia prolem producit impiam, *Veritas odium*: at Diuam, non nisi ζῆτυτες & ζυλδυτες vident. At hic non est sollicitus (solicitudinis aut solitudinis causa non est iustior, quàm non esse sollicitum) ut viris bonis satisfaciat: non est ergo vir bonus: at hisce dicit ironicè: heu εἶργω Socratice;

bens

heus vir bone: bona verba quaeso: si dicas & optimos in suo sc. 2:
 genere, non irridentur. Quibus verò *satisfacere* φιλιὰς ad
 sūmū studeat, si non Archiatri? At his *mehercle* (iurat pro-
 phanus) *non persuadebit unquā* -- an in hoc *Suadela Venus* ἴσ? Cic. clar. orat.
Suada in labris seditat? -- *Suadeg, medulla?* ?) etiamsi persua-
serit: dixisset, suaserit: nec enim persuaserit, etsi id vulgò di-
ctum, quicquid persuaserit, id non persuasum mihi. Illis
persuadet ratio, non oratio: πείθει ἦθος, ἢ λόγος. Etsi

χρὺς ἔλαλθοντος, πᾶς ἀπρακτεῖτω λόγος.
Πείθει γδ οἶδε, καὶ πέφυκε μὴ λέγων.

Eras. adag.

Vt illis tamen *persuaderet, examen, an certamen, Horatia-*
num saltem expectauimus:

-- *detur nobis locus, hora,*

Custodes; videamus vter plus scribere possit.

Sed scribat rectè: nam ut multum nil moror.--

Hor. l. 1. sat. 4.

15.

13.

At *nobilitati Britannica hac scripta: an Aulæ, non Scholæ na-*
ta? an cum iudicio lectissimis iudicibus? an - δῶρα πλετῆσιν

πένης; an - δίδως αἰτεῖ δοκεῖ; an

Sic forsan tener ausus est Catullus

Magno mittere passerem Maroni?

Eur. Arch.

Plut. Ei. Delg.

Mart. l. 4. ep.

14. 13.

At *illis & seritur & metitur. Sementem & messem pariter an*
illi faciunt? an facit medicus non medicis, colonus, an fa-
mulus? Illorum hac nosse interest: an quiduis pulchri aliud? an
huius hac docere, quæ vix nouit? Sed

(Si licet exemplis in paruo grandibus vti)

Proceres de capite si iudices appellent Pares; quin de cen-
sura medicinæ filius ad Patres prouocat? An hic, vt Alcibia-
des, ne matri credat calculū, ne nigrū ferat? At vobis (inquit)
hac scripta; quin ergo conclusa vt à Chymico?

Ou. trist. l. 1.

cl. 3. 35.

Plut. in Alcib.

Tunc ores pro me, nam talia scripsi ego pro te.

Car. chy. arg.

trans.

At *Aulicorum (inquit) interest, quod è Poeta, quasi auro,*
disrupto,

Tunc tua res agitur, paries cum proximus ardet.

Hor. l. 1 ep. 18

Ardentem parietem quem innuit? quem illis exprobrat? quin 24.

sibi

fibi potiùs id *proximum*.

Ad te post paulò ventura pericula sentis?

83.

In particularibus non vult insistere: id ἀτεχνον, ἀπειρον, ἀπειρόταλον, et si particularibus mederi Medici, & ἔμπειρον, non speciei; Anthonio, non homini. Hinc recordari monet perisse plurimos; quod nec est cordi, nec mirandum, nec memorandum nimis: sed quos, si Dijs placet: quibus Cathartica propinârunt: qui nominatim? Empirici Chymistæ (suspicio) qui panchymagoga venditant, seu pilulas Palmarij: nec tamen propinârunt: nam cauent sibi, ne prægustent. De alijs quos dicat nescio. Sed quando ista? ipso Morbi statu etiam dum in Natura silentio requiescente. Ecquis Medicus sic loquitur? nedum sic labitur? Καρσογνώσης censebitur, aut nosse tempora, vel ἐν ταῖς νόσοις lex particularia παροξυσμῶν, vel τῆ ὅλη νοσήματος quatuor vniuersalia, qui Morbi statum supponat requiescere? aut Natura silentium in statu quiescente? Mitatur senex in scholas; ait Senior Seneca.

Sen. contr. l. 1.

pref.

Eurip. Bacch.

Γέρον γέροντα παιδαγωγίῳ σ' ἐγώ,

Gal. tot. morb

part. mor.

temp.

Crit. l. 1. & 3.

opt. sect.

typ.

aut παραμάζων παραμάζοντα περι ἀκμῆς. *Statu Morbi cum dicitur, in summo intelligitur, seu præcipitio, ὅτι τῆ μεγίστη μεγέθους, ὀξύτατον, ἀκρότατον, σφοδρότατον, et si ισότης, ὁμαλότης, μονή ἐπὶ ἑῷ ἀνθρώπῳ ἐπὶ τινα χρόνον. non tamen ἡσυχία, ἀνάπαυσις, ἀπυρεξία, Nulla quies operum.-- sed σάσις, quæ potiùs σασισμῶν tumultuariam seditionem aut bellum intestinum significet, quàm stationem aut ἀκινησίαν. Nam ἀκμή, quasi ἀκῆ, cuspis est, mucro est, fodit, perforat, transuerberat.*

Vir. AEn. l. 1.

Geor. l. 4.

Hip. aph. 30.

icc. 2.

Ἀκμή ἀγῶνος καὶ ὀδύνης: ἀκμάζει πολέμος. *Feruet opus - an flagrat.*
Περὶ τὰς ἀρχὰς καὶ τὰ τέλη πάντα ἀθένηστρα, περὶ δὲ τὰς ἀκμὰς ἰσχυρότερα Hippocrati. *Natura igitur, cum vrit, vrget hostis,*
cum furit turgēt morbus, παννύχιον εὐδει;

Vir. AEol. l. 1.

676.

l. 4. 267.

-- tanto cessabit cardine rerum?

-- rerumne oblita suarum?

filet, an eiulat? Inclamat socios? - quiescit? an se excitat? incitat, accingit, accendit, agitat? succumbit oneri, an incumbit

bit

bit operi? sedet, cedit, an cædentem cædit? Imò in principio validior, sed *quiescit; in statu* fatigatior, sed pugnat: cum pugnat, potest vincere; dum *quiescit*, non potuit. Oppugnat itaque *in statu* strenuè, expugnat foeliciter quandoque & causam valentissimam, humores concoquendo, & morbum validissimum, concoctos separando, & atrocissima symptomata, separatos expellendo: pugnat pro viribus, repugnat quantum potest. Sic *quies & silentium* huic fingitur, ubi & morbus maximus, & putredo maxima, & symptomata maxima, & concoctio maxima, & pugna acerrima, & summa omnia. Sed hic quæ probat *Cathartica tum propinata, vel status quietem, vel Natura silentium?* Interni enim morbi occultas habent generationes. Nec illud hinc sequitur: nec quisquæ Medicus sic loquitur: nec *internorum* Gal-mor.ca. c.2. *αἰτία* tantummodò quæ *ἐνδοθὲν* sed & quæ *ἐξωθεν*, nec modò *ἀδύνατα*, sed *πρόδύνατα*, nec *προηγμένα*, *συνεκτικά*, sed *προκαταρκτικά* indagant, agnoscunt, dignoscunt nostri Medici. Nec video, vt hoc sit *iuxta illud Galeni*; nec cur hîc *Galenum* & semel & solum citet loco ascripto. Quòd citet, facit vt decet medicum; quòd citet librum, nec è sex quotum, nec quâ libri parte, non facit vt candidum scriptorè decet: quòd citet sententiolâ è prima pagina nec integrâ, nec integrè, vt primis labris *Galenum* degustârit, non intellexerit, non examinârit, hic ostendit. Quòd ille categoricè, hic hypotheticè; ille ponit, hic supponit; ille præcipit, hic excipit. *Licet* id auferat quòd interponit, absquæ hoc *tamen* sensus constabit. Gal.loc.aff.1.1 p.1. Sed & illa *ἐπιπολῆς*. & ista *κατακεκρυμμένα*, non modò *ἰδέαι*, huic sunt *βάθος*, δέεται μὲν γεγευμασμένῳ τὸν λογισμὸν ἀνδρὸς hic ἀλόγιστος, non modò ἐν ταῖς ἐνεργείαις καὶ χρεῖαις ἢ μορίων, sed & ἐν τῇ σφραγισμένῃ τούτων ἀνατομῇ. Galeno consultissimè requiritur, quæ huic non adest, ratio.

Nam neque decipitur ratio, neque decipit unquam, Manil.Astr.1.2 vt diuinat Manilius. Huic autem *licet maximè exercitatus Medicus, quandoq; tamen dormitat.* Huic *licet* iterum abuti illis

liceat Grammaticorum exceptiuis, ne tamen libeat abuti iterum emphaticissimi Poetae versu, quem sanè nondum intelligit. Nam vt Poeta de Poeta, sic medicus de Medico

Hor. art. po.
359.
358.

Indignor quandoque bonus dormitat Homerus.

sed Chærilum *Hunc bis terue bonum cum risu miror--*

Seu. Id. me. c.
15. p. 379.

A Stephano interpretari discat, non à vulgo. At quorsum ista? quæ cohærent? Nempe *indicationes morborum* sæpenumero *diu silent*. In morbis dicit, an *morborum?* quod Seuerinus *refrigerationum* an *therapeuticarum?* an *diagnosticas?* Illæ multiplices; hæc pauciores. *Εἰς δ' εἰς* dicuntur, nec *ἐν δεικνυσι;* *indicationes*, nec dicunt aliquid? *Silent* non intelligenti: intelligenti loquuntur clarâ voce. At *omnes huic sensus obstupescunt*: hinc furdo narrant fabulam, ostendunt cœco *ἠρόφασιν.*

— *vt si quis asellum*

Hor. l. i. sat. i.
90.
l. i. ep. 6. i.

In campo doceat parentem currere franis.

Miratur sapiens (*Nil admirari*:-- nisi hinc sequitur philosophari: *mirari* arguit nos causas ignorare) *ex leuibus occasionibus*: non est *mirandum* *occasionem* esse motu, momento, leuissimâ, cum sit *ἁπλοῦς ἀκρίβης πάλσις ὀξύτερος, ὠκύτερος*, infestat rotulæ, gerat talaria, manu teneat nouaculam. Sed ac si tactu *lanis* mirè scribiur,

Pofidip. ep. l. 4
Aulon. ep. 13.

Hor. l. 2. sat. 7.
87.

Externi nequid valeat per leue morari:

nisi de *occasione*. *fronte capillatâ*, post *caluâ* scripserit, eiusq; *lanis* occipitio, è suo leui sincipite. Sed quid inde? *symptomatum calamitates*: quas inferant, nō ferant ipsa. Nec enim Seuerinus dicit *symptomata*, sed innuit (opinor) *ægotantiū*. At illa vnde? *superueniunt*. Nec hæc *miratur* Medicus, qui nōrit, præ; nōrit, dignōrit *ἐπιζήτουσα, ἐπιφανεμένα, σάως πένοντα, παθογνώμονικά*, quæ ne de nomine Chymistæ nōrūt; nedū vnde veniāt, quid velint, quò vergant, & in quo terminētur. *Quid igitur agendum* (idem interrogat, cui respondere noluit, quū interrogatus) cui? *accersito Medico* (ne veniat, non vocatus) quando? *ineunte Morbo*. *Quid si agendum nihil?* nam *cocta,*

Seuer. ib.

non cruda medicari. Quid si *agendum* maximè? in peracutis Hip. aph. 22. f.
αυθήμερον, materia si turgeat, virgeat, *κινεῖν, κενῶν.* Sed hoc *agat* ^{1.} 29. f. 2.
εὐλαβῆς, ἀβλαβῆς Galenicus, quia *προεξευκρινήσας, προμελετήσας,* 10. l. 4.
 non Empiricus *εὐεξαπάτητος,* quia *ἀπρόσκειπλος.* At *ibi sensuum* Gal. sual. ad
subtilitates deficiunt: vbi prius Seuerino *obstipuerunt.* Verùm art. c. 5.
deficiunt: an hūc? nec enim hīc sentio *subtile* quicquā, vix in Seuer. ib.
 quo *sensus* aliquis: an ægrum, cui *sensus* doloris, dolor *sen-*
suum tum acrior, tum penetrantior, ergo *subtilior:* nec si fa-
 cultas naturalis *deficit,* mox concidit vitalis, in qua spiri-
 tuum, vel animalis *deficit,* in qua *sensuum subtilitas.* Si primo
 impetu *sensus* deficiant Hastati, Accensi, Principes, ægrè re-
 ficias, resistas ægriùs cum ventum ad Triarios. Nec dum
 hic docet *quid agendum;* nec an *agendum* quidem; nedum
 quo modo vnquam. Sed si *agatur* nihil, si omninò *destituatur*
ager Medicinali leuamine: quid si Natura (*medicus,* si non so- Hip. epid. l. 6.
 lus, at summus) sine ascito medico decernit, sanat, seruat? l. 5. l. 1.
 sed nec --Podalyrius *agro*

Promissam medicæ non tulit artis opem.

Ou. trist. l. 5. cl
6. 11.

At *destitutus* deicitur ad tristitiam & desperationem.

Corpore sic mens est agro magis agra, maliq̃

l. 4. cl. 6. 43.

In circumspectu stat sine fine sui.

At & *Medicus* in opprobrium ducitur & contemptum. Videat, ne
 meritò: si immeritò, contemnat, & cute se inuoluat suā.

Pon. l. 1. cl. 4.
19.

Non est in medico semper releuetur vt aeger:

Interdum doct̃a plus valet arte malum.

Sed adhuc *quid agendum?* Regendus fortasse (fortuita respon-
 sio) *infirmus iuxta* (ægrè ferant Latini hunc vsum huius
 vocis) *prescriptos Canones* (quidni? cū *κάνων* regula) sed quo-
 rum? *veterum:* non ergo Chymicorum; vix Villanouani.
 Nec enim horum *Canones* sunt *iuxta* recti ac illorum, nec
 ijs *iuxta* regimus aut regimur. Sanè apud Ægyptios ex publi-
 co qui viuunt *Medici,* secundum legem ab antiquis scriptori-
 bus & comprobatis traditam curant *agrotos.* Siquis *normam*
sacri libri secutus *infirmum* sanare nequiverit, omni caret cri- Diod. Sic. ant.
l. 2. c. 3. f.
Lan. l. 1. ep. 80
53.
l. 2. ep. 2.

Plut. Gryl.

mine: si prater ea quae libris continentur, illum curaverit, morte punitur. Tam Chymici se medicos, quàm Ægyptij venditant: imò ab Ægyptijs Chemiæ artem inuentam vendicant: cur vt eâdem fide, eâdem arte, sic non eâdem lege sunt obstricti: ne scilicet eâdem morte: quia nec facer illis liber, nec libros non sacros (quos tamen licet) cōsulunt. At

Ar. Vil parab.
me. doc. 1.

è Villanouani doctrina seu canonibus quid sit agendum dicat mens informata, quae corporum naturas, morborum species, causarum varietatem, instrumentorum vires nōrit. At huic vt possit corrigi facillimè nocua impressio. Rarò sic quisquam

ff rer & verb.
signif l. Inter
stupr §. Ver.
l. Morb. fontic

Medicus: nec enim hic distinguit, an πάθος, an πάθημα, an ἀρρώστια, an διάθεσις, an κακότης, an νόσημα, quæ vel distinguunt Iuriscōsultri. At morbo (hic ait) inuenite, rebus temperatis aut temperamento finitimis, agendū, regendū. Vbi Arnaldus ista: Si

Hip flat. f. 2.

sanitatis regimē ὑγιεινόν, vel προφυλακτικόν, in eo διατητικόν hic dicat, non admodum dissentiam: sin morbo inuenite, ποκατῆ ἰμprimente θεραπευτικόν, ex eo φαρμακευτικόν, fortè χειρουργικόν, vt primam indicationem à morbo, morbi causâ, & sympto-

aph. 65. f. 7.
10. l. 2.
10 l. 4.

mate accepi, sic primum ἀξίωμα, contraria contrarijs curanda, didici. Ἀναβολή, διαβολή. Non alam: saltem alterem: quin purgem, cetera si paria. Τροφή ex temperatis, temperamento finitimis, νῦτος τῷ κάμνοντι, ἀκόσον ἀνθρώπου μάλλον βλάβης, augebis intemperiem, quin & respectu temporis, χρονίζειν κακόν.

Cic. in. Ant.
Phi. 2.

At nec Arnaldi semper tutum consiliū: nedum Antonij; quod nec ipsi tutum, nec alijs, ariolatus Cicero. At morbi infestant venenosi (an ab innato? an assumpto?) & debacchantur Pestis populariter (depopulatur πανδήμιος, ἐνδῆμιος, an ἐπιδήμιος) non modo plebecula, sed illustres contaminantur (contaminari parum est, contrucidari miserum) & Cines diuitijs affluentes: & ad hunc affluent, si, vlcus id vt effluat, effecerit. Sed

Hor. l. 1. ep.
3. 47.

Non domus, & fundus, non aris aceruus, & auri,
(etsi potabilis)

Ægroto Domini deducet corpore febres: (nedum pestes)
At pestilentia vis cita: omnes βλάβαι ποδῶναις, an hæc

Ocyor

Ocyor ceruis, & agente nimbos

l. 2. od. 16. 23.

Ocyor Euro? Fit via vi?

an Basiliscus

Ante venena nocens latè sibi submouet omne Vulgus? Luca. l. 9. 728.vt venit, vidit, vicit? an canis rabidus, morfu quidem periculoso, sed morte, si cità, at non certà. At *præceps occasio*:an vt *Ossaq̄ dissoluens cum corpore tabificus seps?*

726.

Capillatam arripiat, alatum deplumet, sistat *præcipitem*, constringat violentam, è manu eximat manubrium, in

Posidip. epigr

ipso opprimat articulo, *ὑπὸ τὸν καιρὸν, καὶ λόγον*, nam ipsa *διδασκαλίη*. At *moram non admittit*. Hic ergo ne moretur nonmorantem: sed nec *præcipitet*: *σπεῦ δε βραδέως, ἢ σύχως, ἀσφα-*

Hip. eleg. t. 11

λῶς. ἢ εἰκῆ ἢ δ' ὑπερβατῶς, μήτε περιέργως, μὴ δὲ μετὰ φαντασίης, μὴ

13. 14.

τόλμη μᾶλλον, ἢ γνώμη, sed ῥασώνη μᾶλλον, ἢ βίη. Hippocrati oc-

de morb. l. 1.

art. t. 18.

casiones variæ: ἀσάτη, ἐσμεταποίητα ὑπὸ φύσιος, καὶ ὑπὸ τύχης. Inclinationes maximè momentis minimis: momenta rerum

epid. l. 6. f. 2.

Cic. in Ant.

Phi. 5.

maximarum vertuntur, euertuntur, puncto temporis. *Præcipuum sit igitur in Medico*, hic præcipit non medicus præ-cipuus, vt *Cor bene defendat. Cor* (vix *præcipuum*) quid si nonadhuc conturbetur? aut per *δευτεροπάθειαν, ἢ πρωτοπάθειαν*;

Aret. caus. ac.

mor. l. 1. c. 7.

ex consequente, non primariò? At *cor petunt venena*; & *peste**venenis Aret. eus comparat*: etsi nec putrefaciunt venena, nec

in secundo generant, quale in primo fuerat. Sed annon

tam lenta, quàm cita sunt venena? Annon per gradus ad

cor itur? Annon iter impeditur?*An semper feriet, quodcumque minabitur, arcus?*

Hor. art. po.

350.

Mercurial.

pest. c. 5.

Gal. simpl. l. 9.

c. ter. Sam. f.

Annon spectandum in *peste* tam τὸ ἔξω, quàm τὸ εἶον; an-non interna *pestis* seminaria, humor putrescens, & calorputrefaciens? Annon Galeno *febris pestilens, qua in humo-**re, salutaris*, nisi quid erret aut æger, aut Galenus? Annoncum controuertitur, in *peste* an purgandum, an vena sit se-

canda, vtrumque intra horas aliquot, quibusdam legibus

conceditur? de alijs tam cogitatur, quàm de *Cor defendenti-**bis*? Annon antidotos pestifugas, adeoque cardiacas, non

Croll. bas. chy
p. 201.

modò alias, sed multo meliores nouimus, quàm *aurum potabile*, *liquores aureos*? De *cordiali* quidem Crollius (à quo hic hanc sententiam verbatim suffuratus, nec enim profiteretur; furtum igitur; licet interponat id *igitur*, quod non concludit) cum agit inter cætera, id solum deprædicat, sed non demonstrat, *aurum potabile*; & ab his incipit, in quibus hic definit. At *morbum* postea *aggrediatur Medicus*, vterque admonet, hic addit, *strenuè*. Hoc dictum *strenuè*, factum præposterè. Nam *morbum Medicus*, primò *aggreditur*: Natura *cor* muniuit: Natura antagonista cum Medico, Medicus *σύμμαχος* cum natura, vt Hercules *ἀλεξι-κακός* cum Theseo, vt Diomedes *strenuus* cum Vlysse

Hom. Il. N.

Σύντε δὲ ἐρχόμενα-- valent quæ volunt: non modò cerebri id Capitolium, aut *cordis* Senatium, aut Urbem hepatis, sed & partium suburbia propugnant iunctis manibus, hostem propulsant vndiquaque, dum extrahit Medicus, Natura pellit. Si quâ hostis inuasit, auxiliariis Medicus hâc euocat, quâ conuenit: occurrit illi maximè, quod viget maximè: primò illi succurrit, quod succumbit primò:

Vir. Æn. l. 12.
466.

Suet. Ner.
649.

— *solum densa in caligine morbum Vestigat lustrans, solum in certamina poscit.*
Quin si iam *Morbis cor aggressus*, adeoque ingressus, defensum prius oportuit; nunc nisi serò, inquit Nero: serò venisti Balde. Vt *cordi* quo viuat subministrem, sic *morbum* primo quoque tempore, quâ possim, arceam, amoliar, auerruncem: Nec enim facit, sed nec feret, inducias.

F. A.

Variola similiter, Morbilli, & huiusmodi omnis interna lues, protinus protrudenda est ad exteriora, rebus ad id appropriatis, ne venenum Cor ipsum petat, & subito interimat. Omnis autem purgatiua facultas, venenum ad interiora trahit, & amicam ebullitionem (quæ fit quandoque Natura solo impetu vigoreq, strenua) impedit ac retardat, unde retro fluit infestans virus. Triste fatum decubenti, ubi sic delinquitur. Tua igitur iam res agitur quisquis sis: venenosi enim morbi
vbiq

ubique grassantur, etiam in ipsa Aula Regia; nec hisce Remedijs obtemperant latitantes illi Morbi: Intenditur potius eorum virus. Quanto satius ac tutius consuluit nobis in his Sener. Dana, ubi (inquam) ingruentis Morbi indicium fuerit adeo anceps. Si occultas (inquit ille) Morborum prouincias accedere velimus, internas & constantes rerum proprietates scrutemur, quales sunt in supremis illis corporibus: Auro, Argento, Gemmis, Margaritis, Corallis: hisce commitibus, ducibus ac nuncijs, occultas Morborum radices inueniemus, & inuentas placide auferemus. Tutum est consilium: acquiescite in hoc, vt bene sit cum egrotis vestris. Sed displicent hi conatus, requiruntur labores, vigiliae, ac sumptus. Redibit tamen vobis semper cum faenore & labor & sumptus. Nouas autem curationum Ideas in Medicinam introducere consentaneum esse non indicatis. At hæc disciplina antiquissima est longeque verissima. Ab ipso Hermete Trismegista, proxime post delunium originem duxit. Hæc est illa vera Medicina quam Dei eloquia laudatam volunt: non autem culinaria altera ars quam plebecula admiratur, quæ tamen nec laboriosa est, nec profunde quesita:

Auriferos (autem) inter riuos Neptunia Thetis

Ducit læta choros, vitreisq; exultat in undis.

Latenter enim quiescit in Auro præcipuus Naturæ thesaurus: hunc eruere nos conamur veluti ex imis terræ penetralibus, ad perpetranda miraculosa in sanatione Morborum: quem adepti, eccam Medicinam quæ occultos morbos prorumpere cogit, manifestos extirpat. Aptæ sunt hæc arma & congrua ad quamcunque militiam: tutæ, iucunda, & summarum virium.

Similiter (in quo vix quicquã simile) variolæ, Morbilli (acti tam similes, vt hos pro illis in publico examine hic nominari: rem ægrè nôrit, curet, qui nomen nesciat) & omnis interna lues (quæ si dicta, quòd λέει, seu diluit in nihilum, malè coniungitur cum istis mitioribus cutaneis) & hæc & illa protrudenda protinus ad exteriora. *Pian, piano, vâ sano.* Num & interna apostemata, intestinorum aut pulmonum vlcerata: an ὄχι ἀν' μάλις α' πέπη, quã repit, quò & quã ducit maximè Natura, per loca magis conferentia, superiùs, inferiùs, vt egerenda egerantur; adeoque sanentur potius quædam

M. G.

Hic in Coll.

Apr. 10. 1609.

Hip. aph. 21.

l. 1.

inæ-

interiùs, quàm protrudantur exteriùs? Quid si erumpunt fati solo *Natura impetu*, vt sæpiùs? quid si concomitetur febris synocha, conclusa, impetuosa, vt semper? quid si febris patet, *lues* latet? quid si in corpore plethorico, cacochymo, astrictâ nimis aluo, viribus fati constantibus? nunquàmne aluus subducenda? sed leniter: nunquàmne tundenda vena? sed leuiter: sempérne protrudenda & protinùs? Distingue tempora, personas, causas, loca. At quibus machinis, ferramentis, vectibus *protrudet faber? ad id appropriatis*: quò? ad cutim: quæ illa? an sudorem mouentia?

P. Per. in Pasc.
L. 2. c. 10. sch.
ult. f.

Hoc nomine Amatium Pereda Lusitanum Hispanus damnat erroris, quòd vt externos illa, sic & *internos aperiant meatus, vnde periculum, ne humor ad interiora recurvat.*

An alia hidrotica, quàm nostrorum ficus, flores, semina, granata, citria, ptisanaria, cardiaca? An suorum diaphoretica è mineralibus, à quibus caueant, ne & sudor diaphoreticus? An *aurum* denique *potabile*, quod si sit *protrusiuum*,

Hic. c. 75

quo modo *urinam sistit, vomitum compescit, medetur dysentericis?*

At quorsum ista? *ne venenum Cor petat.* Vtrum petit, petitur?

Id proprium venenis, vt cor petant. Vbi *venenum* priùs? in

venis? in partibus? an in humoribus? Dic, quibus? & an

venena omnia, quæ venenata? At *subitò interimet.* Non ea vis

veneni cuiuscunque: & præcipitia, & tarda nouimus: quædam

annihilantur: minuuntur quædam: plerisque sunt

antidota. At *omnis facultas purgatiua* (est & à bile naturali, &

à *Naturæ expulsiuâ facultas purgatiua*, non modò cathartici

Gal. fac. nat.
l. 3. c. 6.

à medicamentis) *trahit* (quod *trahit, eò trahit, vt attrahit*

est fruatur) *venenum* (id nunquid trahat, vt eo fruatur?) ad

interiora; interiùs quod antè fuerat. *Purgantia* an *attrahant*,

an *pellant*, dubium: an *introducant*, an *protrudant*, magis.

ἐκκαθαρσις & *ἐκκρησις* vt differūt? an quòd hæc à natura, sed il-

la sit ab arte? Inter *ἐκκαθαρτικά* & *ἐκκρητικά* vix hic distinguat:

nedum inter *ἐλατικά*, *ἐπισπαστικά*, & *διαφορητικά*. De via con-

ueniente vacationis, ne sit *deuia*, aut à *Naturæ* methodo,

vel

vel artis ἐρῶς planè auia, summa est quæstio, seu summa quæstionis. Quin si *trahant purgantia*, ad eam *trahunt* regionem, in qua mouent, mouentur, commorantur ipsa: in *Cordis* regionem non ingrediuntur, sed à ventriculo ad sedem progrediuntur continuò: ad *Cor* non *trahunt* igitur, sed inde *protrudunt* magis. Quin alexiteria vt *trahunt* manifestiùs, sic *Cordi* propiùs assumpta, illincta, eò *attrahunt*: verendum magis igitur, *ad interiora ne venenum trahant* huius antidoti, quò manus conferant, congregiantur, colluctentur. Malim, vt mali pulsor, & securi ἐκβολος, sit bolus *purgatiuus*, quàm antidotus προσότης seu retractor. At *ebullitionem impedit amica* scilicet. *Amica ebullitio*, quæ seges, sedes, fons, & fomes mali? *Ebullit* quidem sanguis, seu menstruus, seu ægri feruefactus: feruor præter *naturam*, & à feruore *ebullitio*; sed hæc *natura* odio, seu onere, seu opificio, seu beneficio. *Natura* opera non *impedienda*, *retardanda*; quin magis *promouenda*, *maturanda*: quo nomine, *maturè* dico, non *præproperè*; *opportunè*, non *importunè*; *ευκαίρως*, non *ἀκαίρως*. Nedum *augendus* feruor, *reiteranda* *ebullitio*, *addendum* oleum camino: cum satis *Natura* elixarit, *assare* ne pergat medicus. *Auro* autem *potabili* *intempestiuè* *ingerendo*, annon ex *decuplo vini Hispanici vehiculo* augetur *flamma*? annon *increscit* *insurgens ebullitio*, sin *deferbuerit*, *reiteratur*? annon ex *diabolico aceti menstruo* à *peripheriâ* ad *centrum* *retrahitur*, & *retro fluit* (vt hic loquitur) *infectans virus*? *Triste* (agnosco) *fatum* (ab hoc *effatum*, an *influctum*) *decumbenti* (tum *fato* *occumbenti*) *ubi sic est delictum*: non *minorante benedicto*, cum *apparet febricula*, nec dum *suspicio variolarum*; non *temperatis cardiacis*, dum hæc *erumpunt*; non *zulapijs modicè refrigerantibus*, cum *eruperunt*: nam hæc omnia *canonicè*: sed huius *auro* *demum potabili*, vel *ebullitionem* *nouam* *excitante*, vel *intrò virus* *retrahente*. Quòd sic *delictum*, *Annal. Col.*
auditis causâ, *circumstantijs*, *reo*, *actoribus*, *Censores* *Apr. 14. 1609.*

consuerunt. Huius Aurum potabile si tantum valeat contra *variolas*, hoc hausto sapius cur æger inde non conualuit? Hinc ergo posthac caueat, *cuiuscumq; res agitur*, ne de se *actum* exclamet, cum hinc perit. Hic enim accusat, non se solum, sed solum, & sæculum, quo *ubique grassantur* (acsi nemo immunis) *morbi venenosus*: quo nomine videtur *variolas* maiores innuere, non has minores quandoque salutare, vt vt ex medici vel ægroti erroribus lethales aliquando, nec verè dicendas *venenosas*. At & in *Aula Regia*. Debent huic multum *Aulici*, quòd labe aspergantur, imò & *lue*. At *non obtemperant* (hoc imperante) *hi morbi latitantes* (qui & hunc *latent*; dum *latent*, vt regat, hic vt eruet?) *hisce remedys: auro potabili, aut è mercurio cum auro pilulis: de quibus, vt audet, -- raris turbatus vocibus hiscit.*

Virg. Æn. l. 3.
314.

His potius intenditur eorum virus (inquit) imò tenduntur ægris vasa, sternuntur vires, virtus exoluitur, spiritus inflammantur, vita eripitur. Hic ergo iterum eadem phrasi (quâ hic mirè pollet) *quanto satius ac tutius* (tanto hic peius ac periculosius) *consuluit* (Consul horum perpetuus) *Seuer. Dana?* *Danista de auro consulisset satius*, vt se fatiaret; *tutius*, vt illud tueretur. Sed illum *mitto* (vt hic loquitur de Paracelso) quia *Danus* qui crepat *provincias*, in suas *morborum provincias*: sed sub *Monarchis* & *semimonarchis*. Ille abeat *Morboniam*, & hic *Moroniã*. Quod si hic ambiat ridiculus, absurdus, & obscurus dici, ab illo discat loqui vt asolet; & ambit quidem.

Lucret. l. 1.
652.

*Omnia enim stolidi magis admirantur, amantq;,
Inuersis quæ sub verbis latitantia cernunt.*

Cur autem (cum hic minus, quàm alibi) ex illo hic citat quod nondum inueni, non citat alibi quod verbatim reperit? Quin *anceps* videtur, an in hoc *iudicium*, qui ferat *iudicium* de *morbo ingruente*, qui propriè in *angustia*, cuius *crisis* propè nulla, nisi simul & semel, & *crudus* & *coctus*, & *incipit* & *definit*. At *tutum consiliũ* hoc *Seuerini*: cur magis, quàm prius

prius id *Villanouani*? Imò rectum est magis, quod nec hic explicet, nec impleat: & an *consilium*, quo suadetur inscrutabilia *scrutari*? an promissum, quo spondetur *ἀνεύρητα* inuenturos, *ἀδύνατα* ablaturus? At hic consilium adiungit suum (Collegā Cōsulis esse oportuit) *in hoc acquiescamus* (tanquā Laudano Paracelsico) *ut bene sit cum egrotis nostris*; malè nobis valentibus. At *displacent* (vt olim *Seuerini*) *hi conatus*;

Scue.ep.dedi;
Hic.ep.ad Co.

quos iterum deprædicat, vt prius Collegio. Cuius nimirum? non huius, si conetur amens, demens,

Vir.Æn.l.12.
205.

--vt cælum in Tartara soluat.

Non Collegio; quod illi ex illo regerit,

Ὅυκ ἀλέγω· ὡς εἰ με γυγὴ βάλοι, ἢ σαῖς ἀφσαν.

Hom.II.I.Die

Κῶρον γὰρ βέλως ἀνδρὸς ἀνάλλιδος ἐτίδ' ἀνοῖο.

At labores, vigilia, sumptus requiruntur. In cassum omnia: cassâ nuce non emerim. De his in limine; vt nunc eliminentur. Id dictum interim è Plauto sibi habeat, *Stulti hand*

Hic præf p.
Plaut.

scimus, frustra vt simus. At & labor, & sumptus (vbi vigilia?) *redibit semper*: absit, vt redeat --Labor actus in orbem, ac si

Vir.Geo.l.2.
402.

Sisyphidis; aut sumptus redeat, qui antè profusior, exhaustit

loculos, emunxit miseros, --vt arenę semina mandent, retipiscentur aureo. Insanitum est nimis. At *redibit cum fœnore*:

Hic homo exercet fœnus: nepotes perdit accurrite. *Quid fœnerari? quid hominem occidere?* an fœnus redibit simul?

Cato.Cic.off.
l.2.

an fœnerandum maleficium? Si *redit depositum*, aurum erat reductile; at frustra labor: si fœnus insuper, multiplicatio

erit lapis, quo mirum hic Mydas nisi omnia in aurum verterit; aures quoque. Nequid laboret vltra, ne nequicquam: nequid insumat, ne consumat quod reliquum.

Annon hoc montes aureos est polliceri, nil præstare? Annon elixat lapidem, quod vani? aut lapidem, sed è sepulchro, veneratur, quod superstitioni? Loquor an lapides? an & lapidibus? At *consentaneum non iudicamus* (ex consensu Areopagitici iudicij) *in Medicinam introducere* (quæ iam deducta ad supremam lineam) *curationum Ideas novas*.

Sup. pag 67.
Hom. Il. 2.

De Ideis ex Aristotele iam verbo dixi, quàm otiosæ, quàm nihili. De *nonis*, vt verè dicam, displicent: -- ἐκ ἠνδρανε θυμῶ.

Hip. ap. 20 f. I.

Nec vero consentiunt, nec *Medicina consentanea*. Vt in *variolis*, siquid nouisset rectiùs, aut huic *iudicium* de κεκρυμένοις, hic ex Hippocratis *consilio*, nec *monisset*, nec *quidquam inno-*

Herodia. l. 6. p
Hip. el. & præc
Diod. Sic. l. 2.
c. 3.
Arist. pol. l. 2.
c. 8.

uasset, nec *nouum* incendium excitasset: sic in re medica, ac in republica, *Seueri tutius*, quàm *Seuerini consilio* huic acquiescat, μὴ χαίνοτο μείν, μηδὲ ματαίαις ἐλπίσιν ἀιωρούμενον, μέγα γὰρ ἐγγείειν πόλεμον. Ne *παρὰ λόγον*, Hippocrates & ratio; ne *παρὰ νόμον*, lex & Ægyptij; ne *παρὰ τὰ πάτρια* quis medicinam faciat, suaserunt Aristoteles, *authoritas*, *lex*, *ratio*. Τοῖς νόμοις ἐπέδρα, in quavis vrbe, arte, *lex legum*, *regularum regula*. *Lex* *Thuriorum*, ne veterem quis legem abroget, aut *nomam* roget, nisi cui capistrum circa collum, quo pendeat, si non probetur singulis; in medicis ô vtinam obtineat. Si Phrynian phantasticus lyrae Apollinis vel duas chordas ἄμυστος adiunxerit, illas incidat Ephorus, qui ἐφ' ὄργῃ. *Nona* mirentur alij, nos rimamur; nota explodant, nos amplectimur. Huic solum dico

Eurip. Hecub.

Ὁ ὕκαινὸν εἶπας, εἰ δ' ὅστι δ' ὄνειδισας.

At *hæc disciplina antiquissima est longe quæ verissima*. An quia, αὐτὸς ἔφα? Si *antiquissima*, cur nouæ huic *Ideæ*? si *verissima*, cur tāta falsitas *discipulis*? Vbi tam diù latuit hic *Latmius Endymion*? Ab ipso *Hermete Trismegista*. Non is τρεῖς μέγιστα, nec edidit τρεῖς μέγιστα. Nec est hic verus *Egæmus*, qui Græca vix intelligat, nedum interpreteretur. Ab eo *tres lapides, tres partes philosophiæ totius mundi* hic *Hermes nouus* deducat, circumducatur. Ab illo? (quando?) *proximè post deluuium* (Annales edat hic nouus *Chronologus*, vt hæc conciliet: nam nomen diluuij hæc diluit) *duxit originem*. -- *postridie quàm*

Herm. tab.
fmar. f.

Lib. l. 1. ep. 17.
l. 2. ep. ded.
Plau. Mil. glo.

Iupiter;

Vir. AEn. l. 6.

Igneus est ollis vigor, & cælestis origo.

730.
Iuu. sat. 8. 46.

-- *viuas, & originis huius*

53.

Gaudia longa fer as-truncòque simillimus Hermæ.

Sed

Sed is an Arabs, an Ægyptius, an ante, an post Mosen, an ipse (falsò) Moses, non inquirò, nedum an *proximè post deluuium?* nec enim aut ex illis, aut ab illis octo in Arca conseruatis, nec ergo proximè, nec illis coætaneus, nec Chami vxorem docuit: sed addo solùm è Baucyneto Chymico, quòd *Idololatra turpis, teter Idololatrie propugnator & magus detestandus fuerit; vt malè referatur chymie inuentio ad illum Cacodemonem:* è iunioris Riolani Genebrardo, quòd *longè Hippocrate posterior;* è Galeno, quòd *author nugarum, magister impostorum.* At *hac est huius vera Medicina* (ab authore, à suis & Diuo Augustino, impietatis damnato) *quam Dei eloquia laudatam volunt.* Hanc huius aut illius nolunt, sed *eam que à Deo, non ab Atheo.* Vt *artem culinariam plebecula miretur,* mirum, cum sit plebeia: vt *ne laboriosa, falsum; motus, tumultus, feruor, sudor, defatigatio id clamant affatim: sed quàm profundè quesita,* nolo dicere, ne vespas excitem, coctores, decoctores, *genere Geryoneo: quos si Argus seruet, is nunquã seruet.* Sed spagiria quàm parum differat à magiria, vt illa ab hac *ducat originem,* vt foco, furno, fumo, opere, operâ conueniant, & è Spagiricis iam dixi aliquid, & hic agrè distinguat; nisi quòd altera plerunque tuta paret alimenta, altera quandoque periculosa medicamenta.

-- *facies non una duabus,*

Nec diuersa tamen, qualem decet esse sororum.

Hic (autem) auriferos cum vidit rinos apud Pratensem poetam exultantem, vt chorum impleret, letus, sed extra chorum, & loco alieno introducit Thetida (sed Tethyn diceret) cui quid cum chymia, nisi quòd fortè salsa & humida? *Latenter enim quiescit in Auro præcipuus Natura thesaurus.* Non tenet ratio, non cohæret oratio. Quidni in gemmis equè? quidni in vegetâtibus, in animatis magis? nisi quòd in illo *latès quies,* in istis patès qualitas; sed speciosior & pretiosior. At hic *conatur* (conatu sæpe irritò) *eruerè hunc thesaurum* (latentè,

Lib. l. r. ep. 17

p.

Gul. Bau. not.

1. in ap. p. 51.

ex Aug. ciuit.

Dei. l. 8. c. 23.

Riol. fil. ex. in

Bau. p. 119.

è Gen. & Gal.

Eccl. c. 38. 2. 4.

Plaut. Aul. act.

3.

Crol. p. 67.

mar.

Lib. l. 2. ep. 59

Ou. Met. l. 2.

13.

Io. Prat. amb.

vol. v. 247.

quiescentem; vim facit igitur) veluti ex imis terre penetralibus: sacrilegum prædonem narrat:

Vir. Æn. l. 2.
297.
Sup. pag. 66.

Æternumq; adytus effert penetralibus ignem:
quod prophano nefarium. At quorum? ad perpetranda miraculosa (vt prius miracula, quæ valdè improprie sunt dicta perpetrari) in sanatione morborum: ac si miraculosum, vt morbi ab hoc sanentur. At thesaurum adepti, quid faciunt? quid patiuntur? Verbum recto non redditur. Sed quid non faciunt? *Eccam Medicinam.* Huic Echo resonet, *eccam cum iactitat, eccam.* *Eccam lænam, & lænæ medicum.*

Virg. Æn. l. 1.
465.

En Priamus-- Sunt lachrymæ rerum.--

At hæc cogit prorumpere (ne nimiùm sit violenta, truculenta, vereor, quæ aurum potuit disrumpere, nunc cogit prorumpere) occultos morbos. Sagacem dicit & vocalem canem, quæ excutiat omnes latebras, pererret, peruolitet, peruestiget spelæa ferarum latitantium, præ timore. At vt se exerat stirps alta efficit. *Quin & extirpat manifestos.*

l. 2. 275.

Heu stirpem inuisam-- quæ seu se cœlo offert, seu in Tartara tendit, an euellenda stirpitus, an extirpanda radicibus? Vix hæret stirpi manifestum. Tandem triumphum canit, falsi -- *exuuias indutus Achilles.*

l. 8. l. 10.

Sunt hæc arma: an Plauti *coquinaria*? an *Cerealia* Virgilij? an Statij *inania*? an Martialis *tonsonia*? an Lucani *feralia*? an *furialia* Ouidij? an ad tegendum, an nocendum? an Marius quæ fecit, quibus perit? an quæ excudit, extudit Vulcanus cum Cyclopibus, sed quibus occidit, occiditur cum Lauso Mezentius? *Sunt hæc arma:* sed an

l. 6. 791. 403.

Hic vir, hic est?-- -- *pietate insignis & armis?*

Geor. l. 4. 245.

Aut asper crabro imparibus se immiscuit armis?
vt dicat cum Ænæa, cum Albino,

Æn. l. 2. 314.
Iul. cap. in
Clod. Alb.

Arma amens capio, nec sat rationis in armis.

At apta sunt & congrua ad quamcunque militiam. Vix ad congruitatem belli Grammaticalis, nedum ad militiam Medicam, aut syllogismorum.

Vino

*Vino huic & auro Medus acinaces
Immane quantum discrepet.--*

Hor.l.i.od.
27.5.

At *tuta*. Non hoc tutore; non virtute sua; non ingerenti; non gerenti; nedum excipienti. Fortè, vt *tutus scorpio*, & à cauda, & à morsu, loco. At & *iucunda*. Hæc seu militia seu armatura,

Dulcis inexperto,-- Expertus metuit.--

Hor.l.i.ep.18
86.

Sed auro potabili, ex eodem Poeta, vt

*Natis in usum letitiæ scyphis,
Pugnare Thracum est: tollito barbarum Morem.--*

l.i.od.27.1.

At & *summarum virium*. Summam de viribus post ciphâ colligam. Interea, & ex eodem

*Rideo corpore maiorem Turbonis in armis
Spiritus, & incessum:--*

l.2.sat.3.315.

qui, quasi apud Virgiliana,

Ingentes animos angusto in corpore versas.

Vir,Geor.l.4.
83.

CAP. VI.

Quod Aurum Potabile vniuersalis Medicina dici mereatur.

Est quedam vniuersalis curandi ratio apud Philosophos, que maxime vniuersalis & suprema nuncupatur. Materia huius operis gradus excellentioris est, quam aliorum omnium Arcanorum: quorum quidem virtutes, vires & proprietates continere dicitur omnes & precellere. An hæc Medicina parari possit, in controuersiam vocatur questio. Optanda esset vniuersalis illa, sed paucis concessa fuit. Eam nos in valore suo relinquimus. Alia sunt intermedia Arcana, vniuersalia tamen Remedia, sed subalterna. Hæc valde appropinquant ad proprietates & conditiones vniuersalium Curatuum, & emulantur ipsas. Capitales illi Morbi, quorum Monarchia inexpugnabilis censetur à plurimis, hisce remedijs sapissime obtemperant. Huius ordinis Arcana que ex Auro prolata fuerint, ex testimonio omnium Philosophorum pretiosissima sunt & summarum virium, si Spagyrica Arte ritè præparentur. Essentia Auri que potabilis est in omni liquore, ex disciplina Ray. Lully, confert unicuique pro quacunque

F.A.

que infirmitate, ut habetur in libro suo de conseruatione vita humana, & in libro Mercuriorum, & libello Elucidarij. Et valet ad omnem humanam infirmitatem, ut apparet in libro de Medicina secretissima. Huic sententia astipulantur alij etiam Philosophi. Adequat (inquiunt) humores inequatos: Vitales omnes spiritus mirifice roborat: & infinitis alijs dotibus ornatur Aurum, que in particulari Medicina non cernuntur unquam. Illa erroris plena est: altera omnino secuta. In Particulari sanatione fructus solummodo tolluntur: Symptomata, Paroxysmi, dolores mitigantur: excrementorum euacuationes instituuntur (unde debilitatur natura ut plurimum, idcirco corroborations adiunguntur) sed fixioris Morbi radices vix extirpantur unquam. Seminales Morborum tinctura residua fiunt, & nonos per interualla cruciatu excitant. Particularis tamen sanatio cum vniuersali Medicina adiuta, vniuersalis curationis officio sapè fungitur, impuritatium radices consumendo, & natiuam virtutem confortando.

CAP. VI.

Medicamentum vniuersale nullum;
nedum id Aurum.

M.G. **C**randi ratio, seu θεωρητική, seu φαρμακευτική, etsi vniuersalis, quia pars practica ιατρική, seu medicæ scientiæ; omnis vero scientia καθόλου, κατὰ παντός, omnino ἀποδεικτική, cuius & ἐπαγωγή τῆ καθόλου, ὁ δὲ συλλογισμός, ἐκ τῆ καθόλου: si tamen Chymici, cum medicinam dicunt; medicamentum intelligant, ut sæpius, nec artem ab artifice, artificem ab instrumento, instrumentum ab artificio seu opificio distinguant, vniuersalem quamcunque medicinam & imperitè dicunt & absurdè. (Communem siquidem curationem omnium, cum stupidissimis methodicis putare, extremæ Galenus existimat dementiæ.) Hic autem imperitissimè & absurdissimè, quòd quadam sit vniuersalis, cum quiddam & vniuersale opponantur: tum quòd hec maximè vniuersalis & suprema, ac si vniuersalia, tamen si subalterna, gradus suscipiant, siue magis & minus, ut ne sint simpliciter vniuersalia.

Gal.met.med
l.3.c.7.

Iura.sat.2.1 52

Nec pueri credunt, nisi qui nondum are lanantur.

At

At huius operis (en opus, non artem dicit) materia (an prima an secunda? informis an formata?) est gradus excellentioris (materiam metitur gradibus ὑπεροχῆς, quæ ὑψιστόμυρον) quàm aliorum omnium Arcanorum. Arcana huius imperij (si credere Onom. 2. Ar. fas est, imò si dicere) vt pari gradu omnia dicuntur immortalia, incorporalia; vix ergo materialia, aut ex materia quantumuis excellenti. At horum virtutes, vires, proprietates, huius materia continere dicitur omnes & præcellere. Vt illis præcellat, mirum; excellat, magnum; omnes vna contineat, falsum.

Maiores pennas nido extendisse, loquemur.

Hor. l. 1. ep. 20

Virtutes formæ meliùs ascribat, quàm materie. Ait verò, vt 21. prophanus Nero de Poppæa pellice,

Omnes in vnâ contulit laudes Deus,

Sen. Oct. act.

Talemq; nasci fata voluerant mihi.

2. l. c. 2.

In vno omnia? quin ergo vnus omnia? quin omnia in omnibus?

In vno omnia? an ea optima? at vnum optimum: dicigitur, in vno vnum; vt ἐν πρῶτῳ εἶναι, rectè Philosophus. In vno Arist.

omnia? virtutum Ambrosia, & Nectar gloriæ? quin Deus

dicitur? nam vnus solus Deus, παντοκράτωρ, πανάριστος, πάνσο-

φος, παντέλειος. Sint alia πολύχρηστα, panchrestii nomen nulli, Euseb. l. 9.

nisi quod ad Christi pedes. At vniuersale huic dicitur, non

vnum numero: fortè vt ens, vnum, verum, bonum.

Transcèditur huic homini; id est, ὑπερβολίζεται, παραλογίζεται.

Sic Papa Oecumenicus Vniuersalis Episcopus; vt hic sit

Papa medicamentorum. Imò hoc capite vna eadèmq; &

mox, hæc Medicina: en medicamentum intelligi, cum priùs

φαρμακευτικὴ, non φάρμακον, μέθοδος, non ἔφοδος, λόγος, non ἔργον,

curandi ratio, non quâ curatur potio, describeretur. At

an parari possit (seu cõparari marte nostro, seu præparari arte

alienâ) in controuersiam vocatur questio. Controuersia, & questio,

vt differunt? nisi hæc per tormenta.

Nil agit exemplum, quod litem lite resoluit.

Hor. l. 2. sat. 3.

103.

Præcedit quidem questio, quâ an sit quæritur, quâ quid fit,

quid possit, quâ possit parari, quæstionem. Sed ὕστερον hic

Cc

πρότερον.

πρότερον. Αιθέριος, ἀμυσος petit principium, cuius problema-
τα αἰτήματα, & questio in controuersia. Modò posuerat, nunc
supponit. Nam nisi sit, non potest parari; si potest parari, & esse
est necesse, nisi ars deficit in necessarijs; aut si ars isti sufficit.
Quin ab hoc homine si possit parari, non est ab uno uni-
uersale. Sed hic inclinam, animam, essentiam vt auro euocauit,
ita in controuersiam nunc non ens vocat: de quibus vnà om-
nibus dictum habeat,

Aristop. Plur.
Merc.

Ποθεῖς τὸν ἠργύρα, ἢ μάτην καλεῖς.

Malim quoduis εὐπόρισον, quàm hoc ἀπόρισον, ἀπόρισον, ἀπόρευ-
τον, & planè ἀπορον. At huic optanda illa vniuersalis; sed paucis

Seu. Id. c. 14. p.
344.
Her. epod. vlt.
16.

concessa. Num idem optanti Seuerino?

Optat supremo collocare Sisyphus

In monte saxum: sed vetant leges Iouis.

Cic. de fat. f.

Optare hoc quidem est, non disputare, ait Cicero. Volun-
tas impossibilium, sed non electio, quæ non τῷ τέλει, ἀλλὰ

Ar. mag. mor.
l. 1 c. 18.

ἔξ' ἑαυτοῦ τὸ τέλος, ait Aristoteles. Optando si viuitur, non opte-
rando; quin somnianti aurum ingeritur, non studenti
congeritur?

Ou. Pon. l. 3.
cl. 1. 35.

Velle parum est, cupias vt re potiaris op ortet.

Hic arguit à non concessis: imò nec arguit. Vt vniuersale pau-
cis concedatur, vix verisimile: nec enim vniuersale, nisi attri-
buatur pluribus, aut si sit ἀνοιγιόντων. At vt antè reliquias
(Philosophorum lapidem) sic nunc vniuersalem Medicinam in va-
lore suo relinquit. De relinquentibus frequens conquestio in
vita, in scena: qui relinquat seu deferat, quam potest asserere,
parum abest ne delinquat. Nullius valoris scilicet, seu
phrasin expendas, seu effectum. Quid quod Paracelso,

Par. param. l.
c. 2.

eiusdem valoris vniuersa? Arcana omnia in summo genere
putâram hætenus: nunc intermedia & subalterna non distin-
guo; remedia, & vniuersalia non coniungo; illa particulari-
bus quòd applicentur, vt sint remedia; hæc indiuiduis non
restringantur, si sint vniuersalia. Quin quæ sunt alia ab uni-
uersali, vix subalterna dixerim; sed an suprema, an infima, nõ
dicitur.

dicitur. At valdè appropinquant ad proprietates (non hæc ad Latinitatis proprietatem) & conditiones vniuersalium curationum (curationes iterum cur recoquit, cum innuat curandi instrumenta?) & emulantur ipsas: an, huius emuli, vt emulantur imposturam. Quin auri arcanum, seu simplex, seu vitriolatum, Cacophrasti, Quercetani, annon has emulatur pari passu, gradu, gratiâ? quod ità emulatur, annon æquè vniuersale? Annon arcana alia, eodem si non nomine, at ordine, eadem si non familiâ, at famâ, dicuntur Chymistis Panacæa, Pantagoga, Panchresta, Panæreta, Panchymagoga? annon hæc omnia sonant vniuersale? Annon Paracelso (cui semper nomini adhæret erroris aliquid) hypericon (quasi ὑπερέχον) seu Perforata (an perforatis folijs, an facultatibus) est super totum hominem, & vniuersalis medicina: nempe quod Fuga seu vua Dæmonum, seu Scopa Regia. Hic si remediourum genus summum, si subalternas species, si infimas concepit animo, quin & methodico describat radio κατηγορίαν φαρμακευτικὴν, quod primum, quod proximum, quod imum statuat. Quod si, vt vates cecinit,

*Non mihi si linguae centum sint, oraq; centum,
Ferreæ vox, omnes scelerum comprehendere formas,
Omnia morborum percurrere nomina possem:*

nedum remediourum, quum morbis singulis plura remedia creârit Deus, Natura indulserit, Ars elimârit. At morbi capitales (non modò capitis, sed caput qui vitæ petunt) his remedijs obtemperant: submitunt securi capita, an iugo colla? Genus id efferum, obtemperare nescit;

Indocile, flecti non potest, frangi potest.

Cedent, aut terga fortè vertent, aut tollentur, non obtemperabunt vnquam, vt vt temperes. Hos domare, est delere; subdere, est perdere. At horum Monarchia inexpugnabilis censetur à plurimis. Imò à paucissimis Monarchia tribuitur. Aduersas acies, infensa infesta agmina, furiales ferales turmas, turbas à pluribus accepimus, à solo Seuerino, aut pseu-

Sup. pag. 172.

Quer. tetr. c.

32. è.

Pa. to. 4. p. 362

to. 6. p. 440.

Quer. tetr. c. 31

Lib. in Mic.

not. 29. è.

Par. rer. na. c. 5

Ono. 1. p. 129.

Vir. AEn. l. 6,
625.

Sen. Thy. act.

2. sc. 1.

Quint. l. 8.
c. vit.

Ter. Eu. act. 1.
sc. 1.

Que. tetr. c. 3 2

Iuu. sat. 11. 16.

Par. arch. qu.
est. p. 87.

dial. chryso.
p. 22.
Sup. p. 2g. 41.

do-monarcha Paracelso *Monarchiam*, aut eorum abu siu
ἀκυροδύοις affectis: quæ Quintiliano *superiectio ementiens*.
Quo nomine, Monarchæ illis quantum debent? *Inexpug-*
nabile quod *consent plurimi*, hic tyro ne speret *remedijs*, aut
medijs quibusuis *expugnare*: in ordinē vt redigat, *id agat, ac si*
cū ratione insaniat. At huius *orānis* (subalternorū putā) *Ar-*
cana que ex auro (duo iam memorauī, his octo adiungit
Quercetanus, sed huic *arcana omnia*) *ex testimonio omniū Phi-*
losophorum (quorum plurimi de illis nihil) *pretiosissima sunt*
(quod *aurum summi pretij*, &
—*magis illa iuuant, que pluris emuntur,*

sed spes emitur pretio)
at & *summarum virium* (hoc quia sæpe dicitur, num credi-
tur? has vires obtinet *battologia?*) sed eā lege, *si Spagyrica*
arte ritè preparantur. Si sic paretur quippiam, vt *summas vires*
teneat, tenebit *vires summas*. Vah suppositorium. At nec
id possunt, nec sic parant nostri (qui ritè pauca) imperiti
Spagyri: nedum hic huius *μάγισπος*. *Arcanum est, quod arcet*
tam prophanos, ne parent, *preparent*. At *Auri Essentia pota-*
bilis (ex illis octo, & è distinctis Paracelsi, confunduntur
duo) ex tribus testimonijs vnus *Lully*, (de quo iam sæ-
pius, quàm ænigmaticus, quàm hyperbolicus, quàm
Theophrasto ab Hohenheim *nugator, stupidus, barbarus,*
insipiens homunculus) *confert unicuique pro quacunque infirmi-*
tate. Nec *vnusquisque quacunque* premitur; nec *confert infirmo*
quod *pro infirmitate*. At & quartum adiungit: quod eādē
ferè phrasi eandem refert fidem. Aut *Lullius* non loqui-
tur, quod intelligat *Antho-nius*; aut non intelligit *Antho-*
nius, de quo loquatur *Lullius*. Addit *astipulari alios* (profert
interea qui stipuletur neminem) *etiam Philosophos*, sed sui
furfuris, aut classis infimæ, innominatos: qui quid *inquiant*,
nec inquirō, nec curo; nedum repeto, vt antè refutati.
Quiuis circumforaneus de quonīs impostorio tantun-
dem dixerit. *Humores pauci Chymici, inequatos Latini pau-*
ciore,

ciores, sed *adequandos* dicant Medici paucissimi: nisi fortè talis, qualis sine multa laude Tauladanus. Architectonica Natura non æquavit, tametsi temperavit. *Vitales spiritus an omnes roborat?* & animales negligit, & naturales? *Dos Auro Virtus?* an census magis? Nec tamen *dotes finito infinita.* Poetam igitur quâ aure audiet? -- *aurum ut inutile,*

Taul. anim. in
Brac.

Summi materiam mali,

Hor. l. 3. od.
24. 48.

Mittamus, scelerum si bene pœnitet.

Dotes finitas, ut homini, sic auro Deus:

Ἀλλῶ μὲν γὰρ ἔδωκε Θεὸς πολεμικὰ ἔργα,

Hom. II. N.
729.

Ἀλλῶ δ' ὄρχησιν, ἑτέρω κίθαριν καὶ αὐοιδῆν,

Ἀλλῶ δ' ἐν σήθεσσι τίθει νόον.

Sic & medicamentis ad aliud ac aliud, in alio atque alio comparatis. Hæ verò *dotes* (num finitæ? auri fortassis infinita) non cernuntur (nec enim cernuntur infinita) in particulari medicina: cœco videlicet, non intelligenti. Quæ medicina cernitur, si non particularis? ubi *dotes cernuntur* vsquam, si non in illa? At illa *erroris plena*: artificis vitio, non artis: hic artifex artifici, an arti detrahit? *Vniuersalis omninò securâ*: in se, quòd non intereunt *vniuersalia*, nec errant artes: sed vsui cum adhibetur, & fert, & infert par periculum: nec magis *securâ* hæc quàm illa; quin est eadem. At in *Particulari sanatione fructus* (solummodo tolluntur: an fructus putres, marcidis? an magis tubera, seu cariosa carcinomata? tollantur modò, id solum non est nihili, nec sine fructu aliquo.

Est quòdam prodire tenus, si non datur ultra.

Hor. l. 1. ep. 1.
32.

Ultrâ, aliquid semper prosequitur, sæpè assequitur *particularis sanatio*; præscribit fortè, sed non præstat *vniuersalis*. Nam cura omnium, nullius cura; nedum *cyratio*. Tanti est mihi, quantum prodest mihi. Sarcoma, varicem, aneurisma, entero-epiploo-sarco-cirso-hydro-pneumato-broncho-bubono-celen, in cysti calculos, vnguem in oculo non sanat, sagittam è capite Richardi, è femore Gulielmi, è calce Achillis non euellit, sextum non tollit digitum, re-

fectum non restituit *uniuersale*: imò quem sanat morbum, cui arte opus, non naturâ? *Particulare* sit oportet, quod partibus, particulis accommodetur, commoder. At inde *Symptomata*, *Paroxysmi*, *dolores mitigantur*. Deo hinc gratia, & salus homini. Quædam *symptomata* sunt morbis grauiora, vr-
gent, & angunt magis: quin quidam morbi *symptomati-*
ci; quidam quid aliud, quàm *symptomatum* sæuitia? quid aliud, quàm *paroxysmi*? quid *paroxysmi*, quàm *πόννοι*; quid *πόννοι*, quàm *dolores*? quid hæc omnia, quàm morbi decursus cum acrimonia, acerbitate? Hinc est Aëtio exacerbatio
κίνημα νοσήματος μερικὸν ἐπὶ τὸ χεῖρον ἀπὸ τῆς ἀνέσεως, cum insur-
git natura contra morbum, morbus contra naturam, hoc
Gal. in. aph. 7. s. 1. incitante stimulo. Præstas artificem, si arte *mitiges*, quod est naturâ ferum, ferox, contumax, pertinax, dolorificum, horrificum: si ἀκοπα, ἀπονα, ἀλυπα, anodyna apponas his ἀδύνας, κόποις, πόννοις, πημοναῖς. Quid poscat æger amplius? quid possit medicus commodius? Appositè non homo *uniuersalis*, sed & curat Galenus, & curatur Antoninus, hic & ille: non ergo *uniuersali remedio*, sed hoc aut illo, putà Galenico. At his *excrementorum euacuationes instituntur*. Natura has *instituit*; ars quæ est vsui, ex eius instituto efficit: magistra illa, hæc ministra: si quâ natura deficit, quâ potest ars perficiet. Sunt *excrementa*; sunt ergo excernenda. Sunt *superuacua*; ergo *euacuanda*. At inde *debilitatur natura ut plurimum*: superpurgatione fortè Chymicâ; non purgatione Galenicâ. Nam hæc expendit priùs, ὧν δεῖ, καὶ ὅς δεῖ, καὶ οἶα, καὶ ὄπι, καὶ ὄπε, καὶ ὄσα δεῖ, dein expurgat τὰ λυπῶντα, ἐνοχλῶντα, omninò *πλεονάζοντα*. hinc demum non *εὐμορφὰ*, sed *εὐφορία καὶ εὐμύρον*. Natura ἢ πόνων ἀπαλλάσσει. Nec verò *debilitatur* vtique, saltem *non plurimum*, cui oneratae onus περιπλομα detrahitur, quin recreatur potiùs: nã alioqui Ἀξονα καυάξεις, ait Hesiodus. In ipsa forsitan euacuatione, qui vacuatur, fatigatur: ipsa euacuationis dies propter pugnam, luctam, crisin, eccrisin plerunque est molestior, turbatior: post autem,

Gal. in. aph. 7. s. 1.

Aet. tetr. 1. 2. ser 2. c. 8.

Gal. met. med. 1. 8. c. 3.

Di. crit. 1. 3. c. 8.

Hip. epid. 6. com. 2. t. 36. me. vet. t. 35.

Hes. ἠ. καὶ ἠ. 1. 2. 300.

tem, Poeta vt solatur,

Nube solet pulsâ candidus ire dies.

Ou. trist. l. 2.

Huic idcirco corroborationes adiunguntur. Num & simul & semel? ex arte, vix opinor: ne & fines diuersi, & motus oppositi, & opera contraria; *Natura* distrahatur. Nequid malignum ingeratur; nequid benignum egeratur; soluatur omnis, feruetur tonus partis, (hoc fit Galenicis catharticis) *Natura* recreabitur. Sed fixioris Morbi radices vix extirpantur vnquam. Eradicantia Galenicorum prius accepimus, quàm Morbi radices à Chymistis. Hæ altiùs si hèreant, auro potabili, non video, vt extirpentur. Morbi causas Galenici scrutantur, intelligunt, & eradicant altiùs, quàm quisquam vnquam Chymicus; cui sat est scire à Galenico, si hic, aut hic sit morbus: nam illi ad manum vniuersale medicamentum: ex quo, ne morbi ramulum, nedum radicem, opus est vt sciat. Extirpat enim omnes, funditùs, stirpitùs, radicitùs, omnino ad vnum vno ictu omnes. At Morborum tincturae feminales. Heu quò decidimus? Tinctura decantata, actiua, potentissima, eæque feminales, iam tandem sunt Morborum. An iam tinctura Chymicorum nouæ Crollio sunt κακῶν ἰδιῶς? An coloratae essentia? non arbitror. An cura palliatua? ne id quidem. Quin Seuerino (ex quo hæ phrasæ absontæ) seminibus superuerunt hæ tincturae: num ideò sunt feminales? quæ illi tam remediiorum, alimentorum, quàm morborum. At residua sunt: an quòd resideant? ne dixeris: an quòd eodem recidant? ne ita scripleris: neutrum grammaticè, neutrum propriè, neutrum verè; vtrunque perobscurè. At novos per intervalla cruciatus excitant. Assumptæ putà; non innatæ. Cruciatu novos vix excitant quæ recidunt, nedum quæ resident; quia tincturae solæ. Intervalla per crises ritè distinguere, nec huius est, nec Chymici cuiuspiam. At particularis sanatio (ò benè valeat) cum vniuersali Medicina adiuta (quod adiutorium, id accessorium, non principale; nisi ritè deducatur) vniuersalis curationis officio saepe fungitur: sic fungitur, vt plus possit; plus profit

142.

Sup. pag. 132.

Crol. præf.

p. 50.

Seu. Id. Me.

c. 14.

profit, quàm *uniuersalis*; vsum si spectes, non doctrinam: idque vtrâque quam affert ratione.

F. A. *Uniuersalis autem ac perfecta sanatio illa dicitur, ubi operationes non sunt euacuationes illa usitata & excrementitia, quasi Crapulâ laboraret, copiosiores fortasse quàm vires facile ferunt: sed ubi illa absoluntur que desiderantur, eiectiones spontanea, per sedes, per urinam, per sudorem, per insensibilem transpirationem: qua quidem omnia perficiuntur cum vna eademq; Medicina, resoluendo, consumendo, dissipando impuritates morbosas, & corroborando innatum Microcosmi vigorem. Istiusmodi curationes omnes, que roboratione, sedatione & mitigatione absoluntur, tutissima sunt, prestantissima, & altissima. Tales omninò exercentur operationes in poculento Auro, cuius spiritualis vis à corporea mole libera, altius penetrat, locisq; distantibus facile actiones imprimi, collapsas spirituum vires refocillat, corroboratq; innatum robur aduersus internum hostem quemcunq; demum Morbum. Meritò igitur inter uniuersales Medicinas annumeratur.*

M. G. *Quid autem uniuersalis ac perfecta (vt hic autumat) sanatio dicatur, hic definit (id si definitorium) per abnegationem: quòd sit nimirum ubi operationes non sunt euacuationes usitata, excrementitia: nec Hippocratica πρὸς θεσις, ἀρπίσεις, seu πρὸς ἀρπίσεις, detractiones redundantium, adiectiones deficientium; euasiones à morbo. At illa, quasi Crapulâ laboraret: quis? quid? Edormiat hic crapulam, vt cautiùs, vel euomat, vt puriùs & loquatur, & sentiat. At copiosiores fortasse quàm vires facile ferunt. Id fortasse ἀπο τύχης, non ἀπο τέχνης. Sed vt Poetæ delicato,*

*Ou. am. l. 2. cl.
4. 6.*

*Heu quàm, quod studeas ponere, ferre graue est;
sic id auferre, quod cupias deponere, quàm est vt feras leue? Vel laborantes crapulâ id sentiunt: quàm facile? Sed iam per affirmationem, de loco, vix de re, sanatio uniuersalis dicitur, ubi illa absoluntur, que desiderantur. Sanatio helleborismi huic optanda, vt absoluat huic iudicium, aut soluat huic iudicio, quod desideratur. At pro instantia, eiectiones (quin & deiectiones?) spontanea & humana nature consentaneae:*

ne: bellum ὁμοιοτέλευτον. Hæc seu sursum *eiectio*, seu deorsum *deiectio* huic αὐτομάτως γιγνομένη, an Aristotelis αὐτόματον, quod αὐτὸ μάτην γένηται, & quod præter naturam, cuius extra est causâ? an potius Hippocratis, quod sine causa exteriori, sine casu præcedente, sine medici, aut medicamenti seu opere, seu operâ, τῆς διοικήσεως τὸ σῶμα τῆς φύσεως ἐκκαθαίρεισθαι? Quæ quamvis *Natura*, eiulque expultrix facultas per se præstet, non tamen utique *Natura consentanea*, saltem non semper commoda; nisi δῖα, καὶ ὅσα δῖα, & διὰ ξυμπερόντων χρωσίων. At hæc per sedes, per urinam, per sudorem, per insensibilem *transpirationem*. Hic erant distinguendæ, sed ultra huius captum, καθαίρεισις, κένωσις, κενεαγγεία, κάθαρσις, & hæc à sensu, à subiecto, ab efficiente, ab humore; καὶ κοινή, καὶ ἰδίαι, aut è Fernelio hoc nomine, *uniuersalis*, *particularis*: quæ vnde, & quâ, denotant, non vnum aliquod. His itaque hic addat, per phlebotomias, per hæmorrhagias, per apophlegmatismos, per sputa, per vomitum, per vterum, per vias alias. Omnino *spontanea*, & τεχνικαί, vt opponantur. At hæc omnia perficiuntur cum vna eademq; *Medicina*. Imò hæc à natura, non ab arte, quia *spontanea*. His propè paria à *particulari* priùs, hoc fatente; non ab *uniuersali*, quia *perficiuntur*. Sed adhuc ab *vno omnia*? an ab Æsopo nihil? Bernhardus (Comes putà) non vidit omnia; nedum in *vno* vidit; ne suo quidem lapide: nam *vbi historie auxiliorum*? quærit Libanius.

Ar.phy.I.2.c.6
t.63.
Gal. in Hip.
Aph.78.l.4.
5.l.2.
2.& 21.l.4.
2.& 21.l.1.
cont.Iulian.
quos quib.
quan.

Fer.met.med
l.2.c.2.
l.1.c.9.

Lib. in Mic.
not.42.

-- non omnis fert omnia tellus,
nedum vna. --Omne instar in vno est?

Virg.

An omnia cum *vno* nata? cum *vno* moritura? An hoc *vnum* scit hic Socrates, se nihil scire? aut ne hoc quidem? Sophista planè, qui scire se dicat omnia. Quod *vnum* est, ad *vnum* est, *vno* semper agit modo, *vno* effectu, *vno* fine. Num sic id *uniuersale*? Non *vna omnium* natura, ἰδιοσυγκρασία, non *vna* affectio σχέσις, ἐξίς, διάθεσις: non *vna* igitur affectionum omnium in omnibus ὕγινην seu ἀναληπτικήν, θεραπείαν seu *medicina*.

Plat.Protag.
Euthyd.

D d

-- Non

- Pet. Arbi. Sat. -- non omnibus unum est Quod placet--
nedum quod prodest:
- Vir. ecl. 8. 63. -- non omnia possumus omnes; imò nec poscimus.
- Hor. l. 2. ep. 2. Si tres conuiuae Horatio, quanto magis trecenti ægrotantes, imò trecenties mille *dissentient*, diuersa sentient, diuersis sunt placandi? Hic, ac si uno calceo, non pedes solum *omnes*, sed tibias, sed nasos putà ægros inducit.
- l. 1. ep. 10. 42. sed ille Si pede maior erit, subuertet; si minor, uret.
- Perf. sat. 3. vlt. Id autem Non sani esse hominis non sanus iuret Orestes.
- Lib. l. 1. ep. 2. p. 30. Libauio Paracelsi. e omnia idcirco omnibus accommodant, nequid sit vspiciã vesanie, quod non in ipsis. Quin si unum omnia perficiat, quid opus pluribus? cur omnia sunt adhuc imperfecta? A Deo pharmaca cur plura sunt creata? cur ab hominibus inuenta plurima? cur ipsis Chymicis nonnulla addita? cur nobis, illis, plurimis studetur indies, noctu, interdium; vt cõmentemur noua, reminiscamur nota, accõmodemus vtraq;? Cur alia effinxit Paracelsus? alia affinxit Quercetanus? alia Crollius? alia Chymistæ alij? nulla (quod sciam) Seuerinus, qui summus in *uniuersali*? Frustrà sunt cætera, si *unum* sufficit. Frustrà Pharmacopœi plurimi, si *unum* solum *φάρμακον*. Sin *unum* sufficit, cur id qui habuerunt, qui habent, qui ab hoc habituri, & olim mortui, & moriuntur indies, & morbo morituri? Quod si lapis Philosophorum Michelio, siue Aurum potabile, sit vitæ elixir seu medicina *uniuersalis*; eaque non cœlestis, sed cælum ipsum præuaricanti Palmario; quin hic viuet in sæcula?
- Mich. ve. med. p. 239. P. Pal. lap. phi. c. 15. f. moriuntur indies, & morbo morituri? Quod si lapis Philosophorum Michelio, siue Aurum potabile, sit vitæ elixir seu medicina *uniuersalis*; eaque non cœlestis, sed cælum ipsum præuaricanti Palmario; quin hic viuet in sæcula?
- Hor. l. 1. od. 1. vlt. Sublimi feriet sydera vertice?
quin alios viuaces faciet, imò & immortales, vt Philippus
- Gal. mara c. 2. alter Ægyptius Galeni sæculo, alter Germanus ferè nostro? Et hic, & ille
- Vir. Æn. l. 10. 549. Caniciemq; sibi, & longos promiserat annos,
vt ille apud Poetam; nec sibi solum, sed & alijs, qui obedi-
- Par. vit. ong. f. 32. 24. quidem. Huic tamen Dauræ folia, flos sectæ Croæ, conseruationes

ziones septem, leo rubeus, alba aquila, phœnix ignea, draco, tin&A.phy.c.7.
 coruus, Lili, electrum Chymicum, aurum potabile, vno verbo
 vniuersalis medicina, non Iubilæum modò, sed immorta-
 litatem pollicita; nisi nempe Nilus abluisset. Si vnum defig-
 nent ista, cur tot diuersa nomina, nec ista omnia? sin plura
 denotent, non vnâ arguunt medicinam vniuersalem. Si de-
 mum hic thesaurus perennis, incomparabilis, innumerabilis
 (vt Crollius è Seuerino, hic ex vtroque de his pleraque) Crol. bas. chy.
 si hæc medicina expellat humores malos, inuehat bonos, hono- P. 112.
 rem conferat, amorem, securitatem, audaciam, victoriam in Ros. mai.
 pralio (vt habet ex Hermete, Gebro, Arnaldo, Richardo Lib in Mich.
 maius Rosarium) quin subditus hic esse respuit, qui maior not. 42. 29.
 quouis Rege? Miser esse manult, esse qui fœlix potest? Sc. Thy. act 3
 contra id vnum Paracelsi bonum,

Alterius ne sit, qui suus esse potest?

Elog Parac.

Iudicium Libauij attexam instar omnium; quòd hæc vni- Lib. lib. p. & 29
 uersalis Medicina sit phantasma hominis melancholici, fig- punct. 10. 12.
 mentum ad exemplum Idearum Platoniarum, somnium, de-
 lirium: & id è Paracelfo, quòd nulla medicina sola tollat om- Pa to. 6. p. 108
 nia: & id è Seuerino Crollij, quòd quecumq; infirmitas hoc chir. mag.
 competenti adminiculo Naturali administrato non sanatur. Crol. ib. 112. 1
 En hæc quòd recidat.

Τὰ δ' ἐς ὀνειρώτων νεστέραν φαντάσματα.

Met. Di. La. 1. 6

At huic perficiuntur hæc omnia, resoluendo, consumendo, dissipando
 impuritates morbosas. Si quidem id herclè possit ἀλεξίνακος hic Ter. Eu. act. 1.
 Hercules Augiæ stabulum sic repurgare, impuras Stym-
 phalidas sic dissipare, tricipitem Cerberum domare offulâ,
 centicipitem Hydram igne consumere, Lernam eluere, nil
 prius neque fortius, Admetum, Thesea, Pirithoum, ipsam
 Proserpinam ab ipsis inferis ad viuos reuocârît. Sed vbi
 Virbius est huius Æsculapij? Apud Vtopicos. At & parti- Scu. ib. p. 345.
 cularia specifica, impuritatum radicibus consumptis, & Bal- Crol. ib. p. 113
 sami virtute confirmatâ, Seuerino, Crollio, nil minus præ- Scu. p. 343.
 stant. At & corroborando, consolidando, custodiendo innatum Mi-

crocosmi vigorem. Quin dicit *Balsamum*, vt Seuerinus non citatus, à quo (furtim igitur) hæc ferè omnia? Quin Nectar versat Ganymedes iste, quod *νὴ κλείνεις*, sed *νεόκλαρ*, quod reddat è filicernio iuueniculum? Quin vorat Ambrosiam, quæ præstet *ὀβροσίαν*, vt sine morte constet. Quin Moly Hæmericum, aut Nepenthes Helenæ propinat,

Hö. od. 3. 1. x.

--κακῶν ἐπιλιθοῦν ἀπάντων?

Sed an *unum idemq;* *resoluere & corroborare, consumere & consolidare, dissipare, dicitur, & custodire? & ad idem?* His verbis docetur nemo; nedum curantur omnes. Imò *idem* agens: quòd si quid agit, *particulare* est: nam *uniuersale* ne attingit quidem: idq; fortassis per se aliud, at aliud per accidens; aliud actu primo, secundo aliud; aliud præcipuè, ex consequente aliud; respectu sui aliud, ratione subiecti aliud. Diuersum verò patiens; quod nempe *resoluitur, consumatur, dissipatur, morbi impuritas: quod corroboretur, consolidetur, custodiatur, innatus vigor Microcosmi: in morbum* vt agat, contrarium, vt agens esse debet, medicamentum: at in calorem insitum, principio dissimile, sed sine simile, quâ potest, alimentum. Sed de *agente* quæritur: quin & de *patiente?* quæ sic respondent inuicem, sic quadrant aduicem, vt inter illa, si vlla, proportio exacta, virtusq; retro commens intercedat. Nec ergo conuenit *agens uniuersale, & particulare* patiens; nec *agens particulare, & uniuersale* patiens: sed vtrumque æquale, analogum, accommodatum, proprium: vt locus spatium locato adæquatam. Nec propriè huic dicitur *innatus vigor* (qui calor) *Microcosmi*; cui *vigor à calore*, nec nisi ætate progressâ consistente, quæ *ἀκμή*, flos & *vigor*: Nec verò propriè *consolidari*, qui quantus quantus est, tantus & totus est in humido & spiritu. Nec magis hæc propriè, quàm *morbis Chymicis mors viua fructus Macrocosmi in Microcosmum transplantata*. Quibus quid agunt aliud, quàm quòd dant operam, vt perobscurè, perabsurdè, permolestè loquantur; ideoq; impropriè,
ne

Doro.

ne intelligantur? ut cum ex Aristotele aut ex Galeno in-
 audierint de *Microcosmo* scitè dicto, mox missâ metapho-
 râ morbos & mortes, mortes & viuas, Macrocosmum
 μεγάλων, & *Microcosmum* κοσμοπολίτην, per transplan-
 tationem fructuum monstrosam, mirabilem, phan-
 tasticam, phreneticam, ac si omnia in omnibus, confun-
 dant imprudenter. Quin è Nazianzeno quid si κοσμον ἐν
 μικρῷ μέγαλ. ἐπὶ τῆς γῆς τὸν ἄνθρωπον, & è Niceta dixerim?
 quid si è Lullio minori mundo opus Alchymicum assi-
 milauero? quid si è Chymicis idem cœcum Alembicum,
 ouum Philosophorum, stulti lapidem, & mundum mi-
 norem nominauero? quid hic responderit? At *curationes*
istiusmodi (en iterum pro instrumentis actiones; nec vllus
 in his modus, quæ sunt *istiusmodi*) *quæ roboratione, sedatione*
& mitigatione absoluuntur; morbum non soluunt, nedum
absoluunt, quæ modò *sedant, mitigant*, (quæ duo, an non i-
 dem?) quæ verò *roborant*, magis conueniunt *curatione abso-*
luta. Quin *particulari* ante à *dolores mitigantur*. At hæc *tutissima*;
 quia non tangunt, nedum angunt: *prestantissime*; cur *pre-*
stent quis dixerit, qui vix dixerit quid *prestent*? At *altissi-*
ma: hic homo *altum* sapit, nec sapit tamen quæ his *altitu-*
do. In *altum* tollatur, qui his vtitur. At *tales operationes exer-*
centur (inufitatâ phrasi, sed numquid fide bonâ?) in *Auro*
poculento, an vt sit *patiens*? an ab *Auro*, vt sit *agens*? quod
poculentum an dicitur, quòd impleat? an quòd pocula con-
 ficiat? Seu *patiens*, seu *agens*, est infirmum, nec infirmos
 sanat. At *eius spiritualis vis à corporea mole libera*, quid? an eua-
 nuit? an magis inualuit ad *vim veneficam*? an *spiritus*, quia
 non *mole* corpus, vagatur ergo *liberè*, vt ne *corporeum*? At
altius hæc penetrat; quàm par est, forsitan: sed an vi suâ, an
spirituum hâc illâc perreptantium, imò peruolantium, &
 peruehentium? Cui *mole*, *massa corporis* compacta, hebes,
 ponderosa; vix illi (si quis) *spiritus* subtilis, leuis, tenuis, vt
 altè per se penetrat. At *locis distantibus actiones* facile imprimi-

Ar. phys. l. 8. c.
 2. l. 17.
 Gal. vi. part. 1. 3
 c. 10. f.

Greg. Naz. in
 pasc. or. 2.
 Nic. or. ead.
 p. 456.
 Lull. theor. c.
 51. f.
 Onom. l. p. 20

Seuer. p. 355.

Ad *distans* agit igitur; non ex contactu physico: quod magis physicum. An *actiones imprimi*, vt agit ipsa, an *loca distantia* vt repercutiant? At & *spirituum collapsas vires refocillat*. *Vis spiritualis* in vires *spirituum* & magis facile, & proprie vim exerat, exerceat, si inspirando se insinuet, quàm si liquore epotando inspergatur. Vix huius ea *vis*, vt *vires collapsas refocillet*, etsi huic sæpius repocilletur. Quin vinum per se magis; nisi alió qui lædat magis. At & *corroborat innatum robur*. *Innatus vigor*, & *innatum robur* (quod vtrobique Seuerino Balsamum) annon huic eadem? annon hic igitur *ταυτολογεῖ* eadem phrasi, & eadem paginâ? Nec verò huius mixti *poculenti* luculentus haustus tam corroborat, quàm meri moderatus, tempestiuus. At hæc *aduersus internum hostem Morbum quemcunque*. An & quamcunque intemperiem? quâ igitur temperie auerfatur? an & compositionem vitiatam, & continuitatem solutam? nam & hi *morbi* sunt, & *interni* esse possunt. Quibus idcirco instrumentis vtitur? nam in organicis est opus instrumentis. An & Michelio sunt *varia remedia*, vt *morbi*, *varijs è tartaris*, sunt *varijs*. Sed vt concludat, imò vt ludat (nec enim modum sapit, nec figuram) attendamus. *Annumeratur igitur*, quo numero? quâ serie?

Mic. ap. chy.
p. 58.

Vir. Geor. l. 2.
104.

Est numerus: nec enim numero comprehendere refert;
Quem qui scire velit, Lybici velit equoris idem
Discere, quàm multa Zephyro turbentur arena.

Hor. art. po. 3.
3.

At inter vniuersales medicinas. En tabulam Horatianam,
— vt nec pes, nec caput vni Reddatur forma. —
— vt turpiter atrum

Iuu. sat. 2. 8.

Desinat in piscem mulier formosa superne.
In fronte (sed Fronti nulla fides --) aurum potabile vni-
uersalis Medicina dici meretur: in fine (sed

Ou. ep. Deian.

— ultima primis Cedunt) inter vniuersales medicinas:
in turba: numerus: non præter, sed inter cætera.

Vir. ecl. 9. 35.

-- argutos inter strepit anser olores.

Sic

Sic serpit hedera inter victrices lauros. Therfites αἰγυπόμουθος, 8.13.
 Nireus ἀλαπαδύς, Margites qui multa nouerit, sed male om-
 nia, inter ductores Græcos -- ἑσὸ ἴλιον ἦλθεν. At mul-
 tum interest discriminis inter aurum potabile, & vniuersalem
 Medicinam. Quis autem audiat sic dictum aliquid, qui non
 id vnum & vnicum, id solum & summum autumet? Nec
 placent Chymici, qui plures dicunt Medicinas. Sed nec
 potabile potest esse vniuersale, nec aurum φάρμακον per se ca-
 tharticum, quod nobis κατ' ἐξοχὴν medicamentum nomina-
 tur, vt huic aurum. Id fortè, quòd spiritibus vini Hispanici
 imbibitur, hoc habet Catholici; quia Rex Hispanus Rex
 Catholicus. Hic ergo vt vt viuit non vt Christianissimus,
 vix credit vt Defensor Fidei; at bibit vt Catholicus. Quo
 nomine cum toties vniuersale crepuerit, quidni hoc capite
 vel semel sonuit Catholicon? An nescit Catholicon &
 vniuersale idem esse? An quòd Ecclesiæ est honorificum,
 id Medicinæ contemnendum? An sic Catholicum hic res-
 puit, vt cætera Michelius remedia? imò sic auersatur, vt suum
 aureolum amasium nolit Catholici vestiri nomine? An
 quòd Catholicus non nemo dicitur per ironiam, hic deri-
 deri putet suum filiolum, si dicatur Catholicus, vt Cice-
 roni Nænius, quòd iterum dicatur optimus; sed cui ne pilus
 boni viri? An quòd Catholicos se multi nominant, qui
 tantùm Catapolici, aut nihil minùs, hic vniuersale itidem
 id nominat, quòd vix est vnum, vix vllum, in rerum vni-
 uersitate? Catholicon remedium dicit post alios, ab alijs
 describit Quercetanus, & aliud modestiùs Græci seu Ara-
 bes Diacatholicon; quòd quosuis humores noxios vt plu-
 rimum euacuat: sed id è vegetabilibus; & purgandis hu-
 moribus accommodatum: hoc huius è Metallis; & in fe-
 quente capite Catholicon remedium inseruit potiùs sistendo,
 compescendo; qui si effectus veri, at vix merentur dici Catholici.

At hæc inter vniuersales;

Inter delicias quid facit ista fames?

Mart. l. i. ep.
602.

At

Hom. II. e.
Plut. Alcib. 2.

Mic. ap. chy.
p. 152.

Cic. or. pro
Quin.

Quer. phar.
rest. c. 13.
Myr. ant. l. i.
c. 502.
Weck. ant. cl.
l. 2.

- At famâ est *uniuersalis*. Famæ est magnæ potiùs, quã bonæ.
 -- maior famæ sitis est, quàm Virtutis.--
- Iuu. sat. 10. 140.
 Hip. leg. t. 1. Sic *Medicina*, vt Medicus; $\phi\eta\mu\eta$, $\epsilon\kappa$ $\epsilon\pi\gamma\omega$. Hæc ergo huic respondeat; A te laudata scilicet,
 Iuu. sat. 7. 32. Vt puero *Iunonis auis*,--
 Ou. Met. l. 13. 802. Laudato *paone* *superbior*,--
 cum pedes nigros spectro, *inter uniuersales annumerata denique*,
 Hor. l. 1. sat. 9. 20. Demitto *auriculas*, vt *iniquæ mentis a sellus*.
 Sed quis demum laudator, imò adulator sui,
 Catul. ep. 19. 17. Tam gaudet in se, tamq̃ se ipse miratur,
 vt illi vltra meritum hoc arroget?
 Au. Pont. l. 3. cl. 9. 9. Author laudat opus, sic forsitan *Accius olim*
 Therpsiten facie dixerat esse bonâ.
 Iuu. sat. 8. 32. -- sic nanum *Atlanta* vocabit,
 Æthiopem *cygnum*, paruam extortamq̃ puellam
 Europen:--
 Crol. bas. præf. p. 95. & aurum potabile catholicon remedium; seu id dolabrum Crol-
 lij, quod ligna omnia dedolet $\alpha\upsilon\tau\omicron\mu\acute{\alpha}\tau\omicron\varsigma$. Addo è Libauio;
 Lib. l. 2. ep. 24. 1. Est in fabulis *Amadisi Turris uniuersi*; est in *Frischlini comædia* puteus *Indicus*, in quibus quicunq̃ sit cõstitutus, videat
 audiatq̃, *uniuersa* quæ in orbe geruntur (modò oculos auresq̃ possit accommodare.) Eiusmodi res fortassis est huius *Medicina uniuersalis*, *Aurum potabile*. Hic $\sigma\phi\delta\upsilon$ requiro $\phi\acute{\alpha}\rho\mu\alpha\kappa\omicron\tau$, sed $\epsilon\kappa$ $\sigma\phi\delta\epsilon$.

CAP. VII.

De multiplici usu ac viribus nostri Potabilis Auri.

F. A. Hæc de Potabili Auro Medicinali tantum (non illo transmutorio) à Philosophis decantata sunt. Nostrum autem Magisterium ex Auro de quo iam habetur questio, quantas & quales sustineat vires, in profligandis Morbis, & atrocioribus affectibus contentemperandis, probatione non indiget ulteriori, quàm oculari experimento & quotidiano. Non desunt ubique locupletissimi testes, in Aula
 Regia;

Regia; in Cinitate hac celeberrima; denique per vniversam Britan-
nia nostra Insulam.

CAP. VII.

Abusus & virus multiplex in Auro
hoc Potabili.

Ventum ad supremum est;-- ait æquus Iupiter M.G.
Iunoni periniquæ, quæ voluit, potuit (vt hic ex illa) Vir. Æn. l. 12.
--infandum accendere bellum. 803.
Huic ergo moribundo --non lingua valet;-- 804.
sed, vt iners poeta, extremo actu deficit: quum causa in- 911.
clamat, --nunc viribus vtete totis, Ou. Met. l. 10.
defectus planè viribus, elinguis, elumbis, eneruatus, lan- 658.
guens, exscreat H. Æec: quæ? qualia? quantula? ut priùs Sup. pag. c. 4.
decantata. Nil nouum huius igitur; nihil quod nostrum di-
cat; nihil non notum, imò tritum in triuijs, in vicis con-
culcatum, à mimis decantatum, & è scholis explosum. At
à Philosophis. Hi, vt Galeno alij, Philosophos, Medicos se no- Gal. fac. nat. l.
minant, & nihil nesciunt, cum tamen sciant nihil, falsa cum 1.
veris pari pretio censent; ne senes quidem orationis consequen-
tiam adhuc intelligunt. Hi quid, & quales, sæpe iam dixi,
semper neglexi. Sed an hæc omnia? Quid huius igitur, qui
minimè Philosophus, vix dum μελλίσρευς

Quod mecum ignorat, solus vult scire videri?

Hor. l. 2. ep. 1.
86.

Sed de quo denique? de Potabili Auro Medicinali tantum
(non illo transmutorio.) Aurum ergo potabile est vtriusque
generis, ἀμφοτέρων ἰδέτερον, ἰδέτερον ἀμφοτέρων; vtrumque
poterit, an neutrum pariter? quo gradu sistitur? quo vultu
cernitur? quo discrimine discernitur? An cornutâ paren-
thesi? an illud tantum, hoc illo? Tantum id, si sit aliquid, vt
nihil maius, quia Medicinale. Illud transmutorium in Meta-
morphoses Ouidianas abeat ad auritum authorem My-
dam. Et hoc, & illud pari famâ, facultate, fide. Quin hi,
quod decantârunt, nōrint necesse, nisi huic similes, hic si-

milis cantoribus: sed hic non nouit quempiam, qui nōrit, nominare. Nec quispiam id sibi arrogat, nisi huic similis, hic similis ἀλλοιωτῶν, qui vno verbo ad *hec* omnia, responsum ferat illi assimile apud Ausonium in pædagogum,

Miselle Doctōr, ἔτιβι σιτ.

Auf. in pæd.

Cantor fortasse aliquis, quid cantet, nescit: nemo *Philosophus*. Citauit hic Hermetem, Raymundum, Paracelsum, Seuerinum, Crollium, quos hic, affirmo, non intelligit; imò addubito, an quisquam alius; imò & dubium, an se ipsi intellexerint. Sed sine dubio, nec hic, nec horum aliquis, *Aurum potabile*, quod *decantauit*, alterutrum elimaui. Si elimasset, ab ipsis audissemus in vtramque aurem: imò ipsis authoribus, nec ipsi tam citò, nec tam multi ab ipsis perijissent. At *nostrum* hic dicit *ex Auro Magisterium*. An quod alij participant: an quod solus sibi vendicet, quod quasi Monarcha, imò Monopola, venditet? Plusquam

Ter.

Vir. ecl. 7.37.

Ar. ani. l. 1. c. 2.

Magistrum; *Regem esse oportuit; & Regem elegantem; a-* deoque *Si factura gregem suppleuerit, aureus esto.* At & addit ipse, *de illo iam haberi questionem*. Si adhuc quaeritur, nondum habetur. Et si ἀρχὴ τῆς εὐπορίας ἢ ἀπορίας, hic tamen adhuc ἀπορεί. Id *Magisterium* adhuc mysterium; adhuc arcanum; later. At huic *non indiget* (hic verò indiget) *ulteriori probatione* (cum adhuc probatum nihil) at *oculari indiget experimento* (nec enim oculus hoc vidit aliquis, & illa indigens Philosophis probatio) & *quotidiano*: quotidiana quæ sunt, vix sunt medicamenta. *Experimentum* id σφάλειν, hic σφάλεται, fallit & fallitur: et si dicam ex illo illud,

Τυφλὸς τὰ τ' ἄτα, τόντε νοῦν, τὰ τ' ὄμματ' εἶ.

Piat leg. l. 5.

Sup. pag. 131.

Ou. Pon. l. 4. cl. 1. 28.

Τυφλῶται περὶ τὸ φιλέμενον. At (mirum) *quantas & quales sustineat vires*. Phrasis hæc se non *sustinet*, nullarum *virium*, vt antea, nec fides rei. In *profligandis morbis, & atrocioribus affectibus contemperandis*. Ex aporemate indefinito quin reddit infinitum vniuersale, & addit, vt capite priore, *Morbis omnibus? num puduit? quod fecit, quisque tuetur opus.*

Hic

Hic autē obtinet, quod ille dixit de mercatu meretricio, *In-
uēdibili merci oportet vltro emptorē adducere; Proba merx fa-
cile emptorē reperit, tametsi in abstruso sita est.* Vt ergo referē-
te Plinio, *herbā Dodecatheon in aqua potam omnibus morbis
mederi tradunt; Panaces ipso nomine omnium morborū remedia
promittit; Hyena cor in cibo potuue sumptū omnibus doloribus
corporū auxiliatur; è qualibet maluarū (succo cyathū dimidium
si quis quotidie sorbeat, omnibus morbis curaturū traditur; vrti-
ca, incipiēs nasci vere, multis religioso in cibo est ad pellēdos to-
tius anni morbos: sic melle, & accharo, & rore solis herbā, his tri-
bus omnes morbos desperatos Penotus ex Hollādo, sed solcæ-
cisticè, & falsò, mederi proficitur: sic vēditante Anthonio,
nō huius magister modo Mercurius ter maximus, nec huius
Magisteriū (ter minimū) Mercurius Philosophorum, sed hic ipse*

Plau. Pæn. act.

1. 1c. 21.

Plin. l. 25. c. 4.

1. 28. c. 8.

1. 20. c. 21.

1. 21. c. 25. f.

Pen. den. med.

p. 21.

Hermes omnibus eruditus armis,

Matt. l. 5. ep.

Hermes & gladiator & magister,

25. 2.

*Hermes turba sui, tremorque ludi,**Hermes supposititius sibi ipsi,**Hermes omnia solus, & ter vnus.*

Vt huic ex hoc Epigrammatario, *Omnia solus habes, --*
imò è Satyrico ascribatur, 1. 3. ep. 26. 5.

Tantum artes huius, tantum medicamina possunt:

Iuu. sat. 6. 495

sed caueat ab vtriusque versu insequente. Imò & caueat
(sed serò in medijs malis) ab illo ne audiat,

Sc. Thy act. 3

Omnia promittis, cum totā nocte bibisti,

Mart. l. 12. ep.

Mane nihil præstas. --

12.

Hinc enim Libavius, cum quasi Momus an mimus Chy-
micæ magniloquentiæ dixisset, *nihil Chymicū, quin essentiā
purissimū, gustu suauissimū, visu gratissimū, viribus tā efficac,*
*vt singule res singularū sint instar panacearū, ad omne genus
affectionū morborūq; incredibiliter sufficētes; vt nihil teneri-
us, facilius, dexterior; tot panaceas, quot operas: pro corollario
demū apponit; vt magnifici parachymicorū sumi pereāt: mul-
ta enim promittere in sanando, & parū vel nihil assequi, digni-
tate*

Lib. l. 1. ep. 4.

p. 57.

p. 67.

Ex Hip. præd. 2. *tatē artis nō extollit, sed prosternit: ideoq; ascribit illud Hipocratis, Non oportet assenerare, quod aliquid solum exhibitū proderit. Quin imò cum legisset apud Chymicū quendā, Nullum esse morbum, & ne cogitari quidem posse vllum, cui non sit exigendo falsus & vitriolatus spiritus, adeo ut eo salis spiritu, quo corrosus sit & potabile factum aurum, ab azone reuocati sint quidam domitiq; morti vicini morbi; mox subicit miratus an iratus, Cur ergo tanta arcanorum, essentiarum, magisteriorum, entium & aliorum (non entium) copia obtruditur? Et addit alibi vel de Hermetica essentia cuius exhibitā errorem detestandum Paracelsitarum; nec enim morbos omnes & affectiones tam subtili medicinā curari posse: imò in aliquibus nihil perniciosius: quod hic aduertat. Quin & huic æmulus erga eandem Thaidem Palmarius, eiusdem proci an sponsus Penelopes, vt vt antè in cœlum laudibus, acsi eloquentiam Hortensius, vniuersale medicamentum conatus est extollere, quin Cœlum dixit, & ignem expurgatorium, qui imperfectum perficit in instanti, vt sit Hygeia, Dij Deaq; omnes Hippocratis, Decorum manus auxiliares Herophili: quia tamen docendum, medendum, ex certis, perspicuis, facilibus, hoc ad se nihil dicit, quia non docuit, quid, quale, quomodo sit; id τὰ ἀρχαίων, πὰρ δὲ νεωτέρων, quod ad eò difficile & rarum, vt pro nullo haberi debeat, neglexit: imò tandem cōcludit, tot medicamentorū ideas, quot morborū; & indignabundus, interrogat, Quomodo vnū simplex tā multa possit? An possit & Chirurgica? An & non sanabilia? Noluerunt (ait) Philosophi, quod Philosophia aduersatur. Hic tamē adhuc venditat Aurum potabile exuberatum, supra spheram exaltatum: quod ergo tale non est; nec tamen nostro vilius, pomisque exuberat annus.*

ib. ep. 17. *His alios possem, & plures, subnectere testes, eiusdem sortis, artis, partis. Sed mihi hos producere puto palmarium, qui etsi in me fidei minoris habeantur, in hunc tamen exceptione sunt maiores: vt*

P. Pal. in Lib. lap. phil. c. 14.

e. 24.

e. 1.

Laur. pal. p. 61.

p. 63.

Vir. Geor. l. 2. f.

Iuu. sat. 3. 315.

Clodius

Clodius accuset mæchos, Catilina Cethegum:

vt hic, quasi Iulianus παραβότης Apostata in Orthodoxos exclamet, δικείοις ἡέροις βαλλόμεθα. Vicisti Galilæa Veritas. At huic non desunt (nedum adsunt) ubiq; (vbiq; hinc -- nusquam habitat.) locupletissimi (num loculos impleverunt huic vrnæ Belidum?) testes (an imperitiæ? an imposturæ?) in Aula Regia (quam conspurcavit prius morbis grassantibus venenosus, ac si diceret, Venereis) in Ciuitate celeberrima (quæ minus celebris si tali fidat medico, talem ferat medicinam) denique per vniuersam Insulam:

Sat. 2. 27.
Am. Marc. l.
22.
Mart l. 7. ep.
72. 6.

Sup. c. 5.

*Oceanum imperio, famam quin terminat astris?
sive bonum, sive malum, fama est: hic fat habet,
-- alterutrâ clarescere famâ.*

Vir. Æn. l. 29
Iou. embl.
Hcrostr.

fit locuples modò. Sed malum quo communius, eo deterius: grassatur, depopulatur, deprædatur peius morbo remedium. Quod πρυτανείον, quod πύρρῃ ταμίειον nostra Britannia ab hoc se vindicet, cui testificatur Aula Regia, Ciuitas celeberrima, vniuersa Insula? In his nō possunt utique deesse testes; sed testes tam de malo, quàm de bono; in hoc de illo potiùs; còque potiores. Quid ergo? Rex hunc in oculis?

Ter. Eun. act.
3. sc. 1.

Artificem egregium populus putat, atque verendum?

Iuu. sat. 14.

Hunc optant generum Rex & Regina? puella

115.

Hunc rapiunt? quicquid calcauerit hic, rosa fiet?

Per. sat. 2. 37.

Ἐσχόμενον δ' ἀγὰ ἄστυ θεδν ὡς εἰσέρωσιν;

Plur. non sua.

-- nunc non è manibus illis,

vi. Epic.

Nunc non è tumulto, fortunatâq; famillâ

Perl. sat. 1. 38.

Nascentur violæ?--

-- nunc leuior cippus non imprimet ossâ?

37.

Cur non cum triumphante Consule

-- curru portatur eodem?

Iuu. sat. 10. 42.

*Cur non hic Aristippus, -- equus quem portet, alat Rex?
cui est ab ortu datum*

Hor. l. 1. ep. 17

20.

Αἰδὲν ἀρεῖς εὐειν, καὶ ὑπείροχον ἔμμεναι ἄλλων.

Hon. Iliad.

Cur non asciscitur Comes Imperij, vt alibi minores alij,

fi hic tam magnus, quàm se prædicat? Pompeius putà
 Val. Max l. 6. *Magnus* (sed *nostrâ* forsitan *miseriâ*) si vt illi *testis Italia, te-*
 c. 2. *stis Sicilia, testis Africa, testis Gallia, testis Hispania*, sic huic
 Cic. pro leg. *testis Aula, Cinitas, vniuersa Insula*. Verùm euigila Anthoni;
 Man. *fomnias. Thesaurus carbones* tibi. Naues, quæ in Pyræum
 Eras. adag. appellunt, non sunt omnes tuæ: nedum merces. Vno ver-
 bo, an prouerbio, de his omnibus te moneo, χρυσοχόσειν ὄν.
 Frustra es igitur; nec fidem *testes* faciunt; nec illi μάστρες ἐκ
 Mart. l. 1. ep. *Δίος δέλτων, ἀδέκαστοι.* Ille docet verè, qui sine teste docet,
 344. mutatâ Epigrammatarij literulâ. Sed moneat te Sapiens,
 Prou. 27. 2. *Laudet te alienus, non os tuum*. An prædicas quod non fe-
 Lucil. *cifisti? an aliquid fecisti quidem, vt prædicares aliud? Nam*
ωρεσωπέιον edidisti, ἐχὶ πρόσωπον. At tandem ad triarios, an
 ad restim res redijt? Effecta numerantur, non ponderan-
 tur vtique, recensentur, non censentur.

Ou. Met. l. 13.
 824.

Pauperis est numerare pecus.--

Mart. l. 6. ep.
 34. 8.

-- pauca cupit, qui numerare potest.

l. 1. ep. 9. 11.
 l. 12. ep. 96. 11.

At tu *Singula quid numeras? non sunt satis: omnia misce.*

Imò *Elige quid nolis: quis enim pudor omnia velle?*

Sup p. 56. 57
 59. 60.
 Rul. emp. cur.
 cent. 2. cu. 96.

Magnum catalogum è quodam non magni nominis Bar-
 tholomæo *Carictorio* (etsi reperitur in *thesauro Eponymii*)
 paullo minorem ex *Empiricis Rulandi* senioris, ne videre-
 tur ἀναλφαβητός, alphabetarius *Empiricus* hic priùs recita-
 uit: ex illo ad morbos *particulares specifica vehicula* saltem tri-
 ginta duò; ex isto *effectus in morbis persanandis è Spiritu vitæ*
Aurea (vt hic, vix ille nominat) viginti octo, omissis saltem
 sexaginta quinque. Iam tandem sola sex sortitur paragra-
 pha, non seligit: nec illa probat solida, sed vt scorta prosti-
 tuit vestita *Auro*; aut suspendit vt hederas vino imposto-
 rio, vix ἀσφαλῶς *Potabili*. Sed & in illa farragine, seu furum
 manipulo, cum suboleuerit hæc crambe hexaphyllos, cur
 ad nauseam recoquitur? An vt

Iuu. sat. 7. 154

Occidat miseros crambe repetita magistros?

An quòd illis duobus non satis fortè fidei, vt nimia nar-
 rantibus,

rantibus, fides Punica Anthonij pudentiùs adiungitur, vt cui de sex solis præ illis credi possit? An quòd qui crederent sex illis prælibatis, induci, circumduci possint facillimè (vt fit in quauis hæresi) fidem ne derogent præscriptis subscriptis cæteris? An mihi denique molestiam vt exhiberet?

-- ἐχθρόν δ' ἐμοί ἐστιν

Ἄν τις ἀριζήτως εἰρημένα μυθολογέουσιν.

Sed ecce *Ardet odoratum populo caput, & crepat ingens.*

Ecce *Quò promissa cadant, & somnia Pythagorea.*

Verùm age, -- de viribus ultima fiat *Quæstio.--*

Hom. Odyf. μ

Iuu. sat. 10. 62.

Hor. l. 2. ep. 1.

52.

Iuu. sat. 3. 149

Dirum illud vomitionis malum, ubi omnia ingesta reiciuntur crebrò, tam alimenta, quam Medicamenta cum assiduo cruciatu ac tortura totius corporis (legendum spectaculum) Indomitum inquam atque inexpugnabile hoc malum, portiuncula minima potionis nostre Aurea compescit ilicò. Latit autem enim intus quemcumque hostem semper domat, & mitigat ferociam eius, cumq; temperat ex temperata sua natura. Nunquam non victor euasit Essentia ista. &.

F. A.

Inprimis illud dirum (an Dei irâ immissum?) indomitum M. G. (an hic ferarum domitor?) inexpugnabile (quod expugnari non poterit, hic poterit expugnare?) vomitionis malum: nec semper malum vomere, & huic pro bono sapiùs Palmari-
anâ pilulâ, vt spiritu Rulandi aureo, ciere, excitare, incitare vomitum horrendum, lethalem, execrandum: ex quo

*Purpuream vomit ille animam, & cum sanguine mista
Vina refert moriens.*

Vir. A. En. l. 9.

350.

Cor. Cel. re.

me. l. 1. c. 3.

Quid quod vomitio vt Celso inutilis, sic & est utilis; hinc quibus distinguenda: an critica, vt finas, an symptomati-
ca, vt sistas: an voluntaria, vt feras, an violenta, vt auferas: an ex consensu, vt petatur altiùs, an per se ventriculi, & quâ illius parte, vt peccet inibi humorum copia vel prauitas. Quid quod vomitio vomitionem sedat, sanat sæpissimè, naturâ, arte, ducente, docente: num ergo ἐματῆριον continuò ἀλεξήτριον; num non est vomitorium quod tamen sistit vomitum, quòd tollat causam? Quid huic vomitio? ubi inge-

sta

ſta omnia reijciuntur crebrò. Ingeſta huic ſunt plurima, quæ ſunt
 Gal. temp. l. 2. c. 6. *diſta peſſimè. In Cholera, quæ reijcit & deiicit, non*
 Viſt. mor. 29. l. 2. t. 29. *ſurſum omnia, quia deorſum aliqua, fortasse plura, ſi æger*
magis κάτω πιερόχολος, quàm άνω, vt Eudemus philoſophus,
quàm Paulus Rhetor. At reijciuntur tam alimenta, quàm
medicamenta, omnia. Nec illa verè Ξφαί, vix δια, fortè μέλ-
 Hip. alim. c. 2. *λοντα vincuntur à natura; nec hæc, vt decet, aſtringentia,*
naturam vincunt; nec hæc ſi fugiant, aurea potio valebit
conſiſtere, reſiſtere; nedum & ſe & illa ſiſtere. At hoc fit
cum aſſiduo cruciatu ac tortura totius corporis. Si tantum crebrò,
 Io. Jeſſ. anat. Prag. p. 40. *non aſſiduo. Et ſi oris ventriculi ex neruis à ſexto pari ſenſus*
eximius, vt ſenſum huic ſextum deferat vix eo rectè ſenti-
ens Jeſſenius; niſi tamen à toto corpore (quod rariùs) eò
 Hip. ib. c. 4. *fit fluxio, & quod Hippocrati ξύρροια μία, ξόμπροια μία, Ξυμ-*
παθέα πάντα, totius corporis non erit cruciatuſ, nedum tortura,
quæ εδμαπ è ſpaſmo cynico, non ſtomacho ex vomitu à
 Med. pur. c. 3. *Medicis aſcribitur. At legendum ſpectaculum ab hoc tragœ-*
do, imò, & αισχηρά Ξυφορά, hoc dato pharmaco, hunc αποκλι-
 Rul cen. 3. cur 78. 79. 84. 2. cu. 96. 6. cu. 14. *ναſ, interimere, non interire. Hoc autem malum ilico (vbi a-*
ctum eſt ilicet, ſcilicet) compeſcit (an vnà palcit, an intra
paſcua coercet?) portiuuncula vel minima potionis Aurea. O
 21. 130. 100 22. 1. 1. 301
 ſup pag. 60. *magna potio, ô parua portio. At ſpiritus Ruladi aureus ad ſeſ-*
qui-unciam, vel duas uncias exhibitus, nõ ſolũ deiicit aluo,
ſed proiecit ore, & potio inſcribitur cholagoga, phlegmagoga,
bydragoga, pneumatagoga, & panchymagoga, vt agat pluri-
 Iuu. ſat. 1. 160. *ma, compeſcat nihil. Curatos audio vomentes eo ſpiritu,*
vt & extracto eſula, & aquâ benediçtâ, ſeu vomitorio rupto-
rio. Quin huius ex Catalogo A B C edario eâdem phraſi
priùs editum, nunc redditum (num creditum, quòd
crambe otioſâ, odioſâ?) vt vomitum compeſcat & ſedet. Sed
num eodem ſpiritu ſorbere, flare, calidum, frigidum? num
vno agente, vno actu, reſpectu, motus contrarios, ciere &
ſiſtere, concitare & ſedare, irritare & compeſcere? Ne dixeris:
hic potiùs — digito compeſce labellum.

Pax sit, non bellum protinùs; nec simul & semel, sursum, deorsum, quoquouorsum motus. Contraria contrarijs vt consequantur inuicem, vt quies motui, & ex contrarijs, intelligo: & vt sublatâ causâ effectus auferatur, se mutuo pellentibus contrarijs; nec sit *reiectis omnibus* quod ejiciatur amplius, admitto: quin probo, vomitorijs vt demum *compescatur*, & quasi à Neptuno *fluctus*, componatur vomitus. Virg. Æn. l. x: 139.
Sed non sat cōmodè diuisa sunt temporibus tibi Daue hæc; nec Ter. And act. 3. sc. 1. causis distincta, nec modis illustrata. Vt ille ergo spiritus, sic *Aurea* hæc potio dicatur vomitoriū *compescens vomitum*. Annon est vomitorium? Ille iam ex professo, eiusque professore. In hæc, vt pilulâ Palmarianâ, inest *mercurius*, & forsan *aurum*: sed illa pilula & vomitoria & deiectoria, magis *perturbat omnia* quàm *Dauus* aliquis, vt suo malo aliqui ab hoc senserunt olim, priùs vt prodidi, & quidâ sc. 4. nuperrimè, vt audio, dum hæc scribo. Et *puram auri quintâ* Sup. pag. 52. *essentiam ab Algureto concinnatum qui Quercetano suffragante semel sumpsit, ex eâ bis euomuit.* De paribus quin par Quer. tect. c. 33 iudicium? At hæc *compescit ilicò*. Quâ ratione aliâ? An vt Rul. cen. 3 cur 44. *Rulando oleum vitrioli?* Hem serua: huic num inest? An ex aceto radicato sæpiùs destillato, ex aqua *Raymundina*, eiusq; acedine, aciditate astrictoriâ? Ne profit extrâ potiùs, aut obsit intrò, dubium. Nec *auro* itaque hoc tribuendum, sed astringenti menstruo: nec astrictiuum acidum est in *uariolis* iam exhibendum, quod ebullitionem impediat, virus à circumferentia ad centrum reuocet, nec quod in *febris* obstructa deoppilat, in illis & *paralyti* sudorem citò promouet, *urinam soluit*, id astringendo verisimile vt sistat vomitum. At *hostem quemcumq;* (is *ostis* meliùs dicatur *ostis*, quem dicit ipse *latitantem intus*, quem cum inuenerit, proferat, proterat, protrudat meliùs, quàm) *domet* (quem dixit modò *indomitum*) num *domat*, vt domi alat? vt sit domitus domesticus? sed cicuratus, non securus. At & *mitigat forociam eius*. Minus est, quod mitius; id *dirum*, ferum, *ferox*, si *domitum*,

est nullius. Huic hic non κλίμαξ, non αὔξις, sed μείωσις. Hinc cum temperat. Hic ægrè sibi temperat à macra leptote: nec tam vult hosti temperare, vt Cicero, quàm hostem, vt *thermas* Martialis. Id malum si inexpugnabile, vix temperari poterit: hic modum nesciet, quo moderetur. At id ex temperata natura potionis: quæ, si quis modus est, at ægrè senseris, nedum hic dixerit, quâ sit temperie, an calidâ vehiculi, an frigidâ menstrui; vtrâque minùs temperatâ: nam

Cic.in Ver. act
4. & 3.
Mar. l. 10. ep.
48. 3.

1. 6. ep. 93. 12.

Omnia cum fecit, Thaida Thais olet.

At semper domat, nunquam non victor *Essentia ista*. Io, Io Pœan: trophæum, an triumphum huic decernat; quæ

-- si non omnia vates

Ficta reliquerunt, aliquo quoq; tempore victrix?

Ou. Met. l. 13.
733.
Gal. met. med
l. 1. c. 2.
Thucyd.
Fra. Rab. Pant
l. 5.

Sic *ista victor euadit* (hoc si euadat Grammaticorum ferulam) vt *Ἰατρονίχης* scilicet Thessalius. Cum cadit Pericles, vincit tamen. Reginæ *Quintæ Essentie* laudes, lautitias, vires, virtutes, magnificentiam, munificentiam, miracula qui velit nosse, vt Luciani fabulas, legat is Medicum maioris famæ *Rabelais*, *Franciscum* quoque, maiorem inde voluptatem sentiet, & veritatem parem.

F. A.
Dysenterijs
medetur.

Ut vomitum, ita & alui fluxum nimium sistit: non constipando ventrem vt moris est, quod nouum sæpenumero facessat negotium, unde etiam posterius malum priori peius quandoq; euadit: sed confortando collapsas membrorum ac spirituum vires, aut redundantium humorum acredinem ac ferociam nimiam mansuefaciens. Ita tamen immoderatum fluxum restringit; vt non desit debita ac quotidiana excretio, nature nostra consentanea. &

M. G.

Ut vomitum, ita & alui fluxum nimium sistit. Tam hoc, quàm illud fortè; neutrum probè. Alui quem fluxum dicit? omnem? Non omnium par ratio, si docta comparatio; nec vna curatio, si cura ægri cauta, recta medentis ratio. Nec parum refert, quantum differt hic ab illo. Per multum interest; & quid intersit scire, multum medentis interest. Num & κοιλιακὴν διάρροϊαν; num & λειπτερίαν; num innuit & διάρροϊαν? his alius fuit singulis. Imò è margine intelligas
dysen-

dysenteriam. Hæc illis grauior: hic leuiores negligit. In textu genus est; in margine stat species; in praxi constat neutrum. Tam incruentum igitur fluorem sistit, quàm cruentum? tam ubi vlcus putridum, quàm ubi non est vlcus? in intestinis tam tenuibus, quàm crassioribus? *dysenteriam* tam ὑπατηράν, quàm duplicem ἀματηράν? Tam, quàm: tanquam hic omnia, quæ velit, possit; quæ scribat, penset, præstet. Catharticum (quod καθάρσις) in pilula *hydrargyri & auri* vidimus: in auro candente portionibus intincto quiddam cathectici agnoscimus; in quouis auro nihil cathartici: at nimis in *mercurio*, satis in *menstruo*, quod inde καθάρσις, satis in *aquâ Cœlica*, quæ potius hoc nomine dicatur *Cœliaca*.
 At nunc quæritur καθάρσις. Quin ut vomitio vomitione, sic & purgatio *dysenteriam sanat*; nõ quod similia pellant similia, sed quod hæc causæ primùm ac per se aduersentur morbo ex accidente; aiunt Fernelius & ab Altomari; vterque ex Galeno ubi Hippocratis interpretatur illud ἀδύνη ἀδύνη πάυει, ut dubites, ἐργάσασθαι an dicas, an ὀργίσασθαι τὸ ὅμοιον. Hinc *vitæ spiritum Rulandus aureum in dysenteria, rubeum in lienteria, in diarrhœa cum vomitu aquam benedictam, ut in dysenteria aquam terre sanctæ iterum atque iterum exhibuit*; sed quibus suprâ, infrâ, ore ac aluo expurgatum. Nec nos clysteras modò abluentes, alentes, abstergentes, astringentes immittimus; sed & admittimus quædam cathartica, quæ quandam habeant astrictionem, quâdam emundent vlcera, imminuant acredinem, & seruent partis tonum, quale rhabarbarum puluerizatum, myrabolani, tamarindi: nec tam laudamus Laudanum ex opio, quàm quædam opiata, in quibus parum opij, sed opis plurimū. Hæc autem huius non constipando ventrem (an hoc stupam ingerere, ut naui perforatæ? an in stupham compingere, ut quidam solent sic affectos?) ut moris est; sed mali, hoc iudicemorum sub quo cadunt Methodici (sed ij ἀμέθοδοι) qui duobus verbis negotium confectum putant, ut laxa

astringant, & astricta laxent. Galenicis mos alius, & methodus est alia. At id novum sepe numero facessit negotium (tincturâ forsitân adhibitâ) unde malum posterius priore peius. An doctus hoc dicit, an expertus magis? Empiricis Chymistis si quibus alijs, id Græcum dici potest,

Ant. Mur. var. lect. .12. c. 1.

Τὸ φάρμακόν σου τὴν νόσον μείζω ποίει.

Sibi Anthonius vt reddat rationem,

l. 15. c. 12.

Τέτων γὰρ ὡν ἐτραπες ἐτελευτικά.

At hac Essentia (inquitis & iratis Ciceronis Manibus, an auribus) confortando collapsas membrorum ac spirituum vires: an medicamentum dicitur, an alimentum potius, cuius ingesti portiuuncula magis refecit, reficit, quàm pondus pregraue elisit, elicit humoris iam egesti, an magis excrementi? Ad opus hoc intestinorum, quibus est membris opus? qui sunt huic spiritus, quibus sunt iterum collapse vires? In illis si sufficiunt, rarò deficiunt in istis spiritus. Hic vis retentrix labitur, expultrix præualet. At hæc aut vires confortando, aut mansuefaciens (datis veniam Grammatici, si Priscianus huic vapulet?) acridinem ac ferociam nimiam humorum redundantium: quin dixit potius, vt Chymicus, salæ, sulphureæ, tartareæ, mercurialis materiæ? Sed rationem adnotet, quâ mansuetata faciat, quæ acria, ferocia, & redundantia: in ipsum ne redundet id dictum Aristotelis, ὡς βονδαίτης θεραπείαι, χαρὶς ἀστιάς, ἀνευ λόγου. Ita tamen (dicit, ac si dixisset quippiam aduersum antea) immoderatum fluxum hæc restringit (moderatrix egregia, restrictrix strenua) vt non desit debita ac quotidiana excretio, nature consentanea. Nature scilicet, non huic tincturæ, tribuendum: Nature non sensus modò, non consensus, sed opus hoc totum, quale & quantumcunque, totum Nature

Ælian. va. hi. l. 9. c. 23.

est. φίστις ἰντέροι. Sin medicinæ quippiam ministræ, non magistræ, sanatus dysentericus acceptum retulerit, in medicinam incidit (ait Hippocrates) non hic in medicum; ἢ

Hip. epid. l. 6. l. 5. c. 1. art. 1. 6.

ἰντρῶ μὴ χρεόμενος, ἰντρῆ μὴ περιτυχεῖ. tium

Uriae succurrit difficultati: eiusque stillicidio ex acradine confluentium urinarum, aut propter infestos humores de corpore emanantes.

F. A.

Urinam retentam soluit, & nimiam sistit

M. G.

At & succurrit (non occurrit, sed succenturiata currit, ut suppetias suppeditet) urina difficultatis (quæ Græcis δυσουρία) eiusque stillicidio, (quæ σταγυρία) sed ubi ισχυρία; ubi διαβήτης; ubi ἐνεργήτης: nempe in margine; retentam ut soluat, sistat nimiam. Annon ἀντιλογία; ab eodem contraria? Mitantur morbi, symptomata: quærantur causæ, curatio. Vnde difficultas? vnde stillicidium? ex acradine confluentium urinarum (vnius vnam dicant Grammatici, ut vnum Medici & receptaculum, & emissorium) aut propter infestos humores de corpore emanantes. Si infesti, ferè acres; si emanant, vix difficultas, nedum stillicidium; si de corpore, sudor est magis, quàm urina. Sed ubi intemperies, tam frigida, quàm calida? ubi obstructio, vlcera, carunculæ, calculi, grumi, tumores, sanies, alia? A quo demum sanantur? Vno verbo, non vno remedio uterque morbus; sed contrario contrarius cautè accommodato: neuter Auro potabili; nam hoc ut his contrarium?

In Epidemicis & Peste correptis Catholicon est Remedium, si tempestiue sumatur. Grassante nuper Peste in hac Civitate, testimonia apparebant satis ampla.

F. A.

In Peste correptis.

At & in Epidemicis (morbis) & Peste correptis (hominibus) Remedium est Catholicon. Vox tandem excidit, quam hic exhorruit: at non maioris fidei, quàm si Catholicum se dicat non Catholicus, ut multi solent. At fortè conuenit Catholicis cum Epidemicis. Sed num Pesti Remedium?

M. G.

que facer ignis --

-- τήρας ἀγρίου --

Vir. Geor. l. 3.

-- cuius caelestis origo; in qua non solùm τὸ θεῶν, sed

vir.

τὸ θεῶν magis; quæ

Dira lues populis irâ Iunonis iniquæ;

Ou. Met. l. 7.

Vix visum est mortale malum. --

324.

quasi aper Calydonius,

336.

-- infesta famulus vindexq; Diana:

l. 8. 273.

F f 3

quasi

quasi vulpes,

l.7.764.

A Themide Aonijs immissa est bellua Thebis:

quasi lupus à Nereide in armenta Pelei effusus,

l.11.370.

Qui quanquam sanit pariter rabieq, fameq,

Acrior est rabie, -- --sternitq, hostiliter omnes:

Nat. Co. my.

l.7.c.3.

aper nimirum feritate, subtilitate vulpes, lupus vastitate: feritate adoritur, subtilitate se insinuat, vastitate depopulatur: à Diana scilicet, quòd ab influxu syderum; à Themide, quòd ab irati, sed iusti numinis inflictione; à Nereide, quòd à vaporum affluxu è terra, è mari: influxus syderum malignitatem, numinis inflictio mortalitatem, affluxus vaporum contagionem vt concludat.

Ou. ib. l.7.562

Nec moderator adest, inq, ipsos seu a medentes

Erumpit clades, obsuntq, auctoribus artes.

Sen. Oed. act.

1.

Ou. ib.

528.566.

Sen. ib. chor. 1

Her. Oet. act.

4.

Exitium superabit opem --

-- finemq, vident in funere morbi.

-- premiturq, innecto Funere funus.

-- o malum simile Herculi. -- hoc solum Herculem

3.

Non posse vidi: -- -- vincitur victor, --

& Quercetani Alexicacus, & Bouij Hercules. Huic tamen malo οὐδ' κακῶν κακίῳ, non καλῶν κάλλιστος hic audet se opponere armatum solo poculo? quanquam quid non audet, quòd non vadit auro onustus? cui ἀμαθία μὲν θράσος, λογισμὸς δ' ὄκνον φέρει, id θράσος cum sit ἀμαθείας ἢ ἀναιδείας ἐκγονος Gregorio. Ideoq, τολμηρότατοι πῶς εἰσιν ἄνθρωποι, περὶ ὧν ἔκτισται, ἀποφαίνεσθαι, Galenus vt aduertit. At huic solum Remedii, si tempestiue sumatur; id est, si nec antè correptus, nec peste postea corripiaris. Cautum vtcunque, si vtrumque certum.

Ou. rem. am.

l.1.

Sic & Poetae -- data tempore profunt;

Sed data non apto tempore vina nocent.

Hip. ep. ad

Crat. 1.

Si prodest, tempestiue; sin minus, intempestiue sumptum puta; vt bonum putetur, quod potatur, nec sumptus poeniteat. Est quidem anima medelæ ἐνκαιρίῳ,

- καιρός δ' ὅτι πᾶσιν ἄριστος Πανίδος ἔχει κορυφάν. - Hesiod. oper.
 Ὡς μέγα τὸ μικρὸν ὄσιν ἐν καιρῷ δ' ὀθέν. - πάντα γὰρ καιρῷ καλά. Pind. Pyth. 9.
 ἀδεοῦ; Κακὸν τὸ καλόν, ἢν τι μὴ καιρῶ τύχη. Menand. mono-
 Sed hic tam καρδιαγνώσεως Deus, quàm καιρογνώσεως Medi- nostic.
 cus, πρὸς καιρὸν εὐθετος, ἕπο' καιρὸν, κατὰ λόγον. At qui *sumpserunt* Soph. Oed.
 temporì istud *Catholicum*, vt προφυλακτικὸν hoc prædicent, 177. Cre.
 ἀνάγειν ὡς αἶπον, si forsan peste non corripiantur; nempe quòd Gal. opt. sect.
 nesciant, an aliò qui forent corripienti: sin nihilominùs Hip. iussu.
 correpti, minùs hoc prædicent, vt θεραπευτικὸν ἀλεξιήμιον, F. A.
 nempe quòd plurimi hinc interierint; pauci, sed alijs, re- in A. A.
 cuperati. At *satis ampla testimonia* (num scripta literis latè
 patentibus? num Regnì aut Urbis Sigillo consignata? num compensata publicis stipendijs aut priuilegijs?)
apparebant: φαινόμενα, mox disparentia; aut vt in illo præpin- M. C.
 guis Galli epitaphio, *Hic iacet vir Amplissimus*. Sed quan-
 do? vbi? *Grassante nuper Peste in hac Ciuitate*. Grassatorem
 sensimus, ἐπικρούοντα ἐπὶ καιρὸν non vidimus. Grassata per no-
 uennium, num huius arte emacruit, ope euauit, *aut* ex-
 emptà exulat? In *Ciuitatem* impius, ingratus, tam diu qui
 distulerit quod nòrit priùs propullare: sin tandem pro-
 pulsarit, ingrata in illum *Ciuitas*, si non agnoscat, imò re-
 muneretur: sin factum venditat, quod non est factum, ap-
 pellet de eo *testimonia*, annon hic impudens? Ditissimus si
 possit esse, qui semper certò curet morbum leuiculum, Cic. off. l. 1.
 ἀφονταλγίαν, annò hic Myda, Croeso, Crasso diuitor, vt *alat*
exercitum, qui præter alios tollat grauissimum? En *testimonia*
 quò *ampla* recidant. Vbi frons? vbi fides? Talem Antido-
 tum iam iactitat hìc quidam Italus (vt audio) sub *amplis*
testimonijs, non modò à venenis quibuslibet assumptis, sed
 vt à Peste, si tempestinè sumatur, per decem annos vindicet; ei-
 que non canes modò, sed Doctores, Musicus, Medicus,
 actor ille veneno & antidoto ebibitis, hic spectator
 ἀυτοπὴς, vterque præco, *testimonium* perhibet: quam tamen
 (etsi experimento refutatam) quia ex viperis quasi The-
 riacam,

Iul. Capit. vit.
Marc.
Gal. ther. ad
Pif.

riacam, à Crollio, eique Germano altero nuperrimè divulgatam intelligo, vt tutiorem, veriore, valentiorē huic antefero: quòd à venenis vomitum, in peste sudorem inferat, qui causam auferant. Nec tamen excidit memoriae, vt peste occiderit memoriā & immortalitate dignissimus Imperator Antoninus Philosophus, etsi indices promodum Theriacam Andromachi, Galenen dictam, suafu Galeni sumperit.

F.A.
In Ardenti
febre.

In ardenti febre, & acutis huiusmodi Morbis, vbi spiritus incendio flagrant, hac Medicina dicto citius (quod aiunt) vasorum Natura orificia obstrueta deoppilat, spiritus liberat in refrigerium Cordis iam efferuescentis, madidumq; paulatim inducit sudorem sanitate prænuncium.

M.G.

Gal. diff. feb. l.
1. c. 2.
Viat. Const. l. 5
c. 1. f.
Fuch. inst. l. 3.
li c. 10.

At & in (pesti cognatâ) febre ardenti (feruet vt πυρῶδες quæcunque febris, hæc ardet, vt τὸ πῦρ, καὶ καύσος) & acutis huiusmodi morbis, vbi spiritus incendio flagrant: est causos κατὰ φύσιν seu peracutus, quo non tam flagrant spiritus, quàm intra vasa humor biliosus accenditur; non σύντοχος, sed σπαστικός. Solis spiritibus efferuescentibus diaria excitatur, ἐν πύρεθι, ἐν πυρῶδι, πρὸ τῆς πυρῶδος, vt animal ephemerum: vt aer in balneo, in vtre ventus, ita in corde spiritus, calorem concipit facilius, sed & ponit facilius, quàm aqua, parietes; quàm humores, partes. In ephemera Fernelio cordis spiritus incaluit, humores & substantia duntaxat calent: in putrida, cum spiritu humor incaluit, solum calet substantia: in hectica & spiritus, & humor, & substantia incaluit. Quin sunt acuti alij, & fortè peracuti, quibus nec hoc incendium, nec febris

Fer. pathol. l. 4
c. 2.

Hip. vict. ac. l.
1. t. 7.
Gal. in aph. 31.
f. 5.
19. f. 2.

ἐπίπρασ σπαστικός ἀχόρσιος, etsi & tempus breue, & motus celer, & imminens periculum, & sedes nobilis; vt sunt epilepsia, apoplexia, conuulsio, tetanus. At his hac Medicina dicto citius (quasi tridentifer, cui dictum factum,

Vir. AEn l. 1.
146.

Sic ait, & dicto citius tumida equora placat)
vasorum Natura orificia obstrueta deoppilat;

147.

Collectasq; fugat nubes, Solemq; reducit.

(Hæc

(Hæc ubi dicta imò) venti, velut agmine facto,
Quâ data porta ruunt, & terras turbine perflant.

Nunc vasa deoppilat, quod modò orificia ventriculi, intesti-
norum, vesicæ compescuit, obstruxit, obleravit? At liberat
(occlusos) spiritus (flagrantes) in refrigerium (pian bar-
bier, che l'acqua scotta) Cordis iam efferuescentis. Num Cor ef-
ferbuit in his acutis, quos iam dixi, frigidis? num vnquam
auro potabilis deferbuit, in peripneumonia, pleuritide, phre-
nitide, synanche, causo, cholera? In his materia facillimè
accenditur, cursus celerrimè conficitur, affectus vrget a-
cerrimè, premunt symptomata grauissimè: sed in hoc ni-
hil frigidi; quid ergo refrigerij? Quin etsi obstructio putredi- Gal.met.me.
nis, putredo phlegmones, an mater nescio, an magis filia, l.11.c.20.
fat scio consobrina, saltem sint comites se consequentes
inuicem; est tamen & obstructio sine putredine, & putre-
do sine phlegmone, & phlegmone sine alterutra, & febris l.10.c.6.
aliqua sine illarum aliqua, sed illa non est putrida. At paula-
latimè madidum inducit sudorem sanitatis prænunciatum. Quod fit
paulatim ἐκ προσαγωγῆς, non fit ἐκ τῆ παραχρημα, αὐτίκα, dicto ci-
tius. Quin sudor symptomaticus vt tam fit mali prænunciatus, prog.l.1.t.18.
quàm boni criticus, hic discat à Galenicis; tam δύσκριτα, Hip.ap.124.1.
quàm εὐκρίτα ἐπιφανόμενα. A Chymicorum verò diaphore- 56.36.37.38.1.
ticis verendum, ne non sit ἰδρῶς sed ἐπίδρωσις, seu paulò an- 4.
te; mortem viscosus lentus sudor, qui dicitur διαρορητικός, Gal.in porrh.
quem an huic excitat Aurum potabile? 1.& 3.cril.1.1.

Resoluta rigore membra ita vt motum & sensum amiserint, quan- F. A.
doque etiam loquelam ipsam, restituta sunt solo potabili hoc Auro, ex In Paralyfi.
eo quod blandum (vti assolet) promouebat citò sudorem. 5.

At viribus non minùs validis in morbis chronicis, quàm M.G.
in acutis, frigidis quàm calidis, vt Aurum potabile probetur
opidò; etsi hoc ἄτοπον planè contrarium & Topicis Ari-
stotelicis, & Hippocraticis παραγγελίαις, seu loco à contra-
rijs; en tamen in Paralyfi, sine logica analysi quid hic osten-
tet. Ostenti simile, quàm portentosa narrent de se, de suis

Chymici. Sanare paralyticum, in Christo miraculum; num in hoc vsitatum? Nū itā βραχυχρόνιος Paralysis, vt statim cedat, quæ sensim sine sensu cecidit? An magis δυσεπίκριτος, δυσεπικρίρητος, δυσπόπαστος, δυσάπαστος; διὰ χύμους παχείς γλίχρας ψυχρὰς, ἐμπλαπόμενους, σφηνυμένους, ἕτεροθῆναι ῥαδίως δυναμένους, scirrhū citiūs vt digeras? Quid huic Paralysis? Membra (an νεῦρα potiūs) rigore resoluta. Dixisset frigore, non rigore. Etsi in febre tertiana rigor ῥίγος, quod frigus in quotidiana, in quartana horror, ab acri humore & pungente: etsi quæ rigida per sæpe frigida: nec tamen soluit rigor, sed constringit seu contrahit; nec rigidum resolutur sed induratur. potiūs, vt ferri rigor: nec spasmo conuenit Paralysis, conuulsioni neruorum resolutio, contrariatur potiūs: nec in membro virili paralyfin hic dicat satyriasin. ardentem rigidā tētingine. -- At hæc & motum & sensum amiserunt: & tamen audias, rigorem motionis & signum, & symptoma; & --rigidas motare cacumina quercus: & sensu rigido, quid rigor aliud, quàm corporis concussio, quassatio, succussatio, conuulsioni similis contractio, incuruatio, cum motu tametsi deprauato, & sensu nimis acri? At illa Paralysis perfecta vtique, quā perit sensus, motus; an partis? an totius? an ἡμιπληγία; an ex apoplexia παραπληγία; non par vtraque, nec pariter curanda Medico. Quandoque etiam loquelam ipsam huic hinc amittunt membra. Membra loquacia, quæ loquitur? Glosā huic opus est, & eloquente, vt γλώσσης ἀφωγία, aut membri ignobilis paralyfin, cum acutissimā totius cerebri, aut potiorum partium ἀπνοία conferat. At hæc sunt restituta solopotabili hoc Auro. Cui? quando? quomodo? Infesta neruis, quos laxat Paralysis, sunt, si quæ alia, acetum, vinum, argentum viuum. Auropotabili hæc insunt, siquid aliud, magisque (vt aiunt) acuata, actuata, seu addito acumine, & vi agendi. Hoc ergo non restituit, imò destituit soluta membra. Quin si calfaciant, exciccant valide, quæ sanant πάσιν frigenτῆ, humentem; Hoc temperat à scilicet

Gal. in aph. 19
f. 2.
44. f. 4.

Vir. Geo. l. 1.
143.

Iuu. sat. 6.
Gal. symp. cau
1. 5. c. 5.
Vir. ecl. 6. 28.

Gal. ib. l. 4. f.

Vir. in ac. cō.
4. in epid. 1.
com. 2. t. 59.

Querc. tct. c. 23

licet natura, ut hic prædicat, aut nihil egerit, aut nugas egerit in malum hoc ἀνάτονον, ἀκίνητον, ἀναίσθητον.

Quin si originis istius mali, non alibi, sint admouenda ad paralytin remedia; seu nervos capitis, seu spinæ duxeris in vitio, hoc quâ attinget illos? nisi responderit, ut absurdissimè huic contubernalis, quòd non ad ventriculum, sed mox ad cerebrū feratur liquor aureus: viâ Physicis, imò φύσει, incognitâ.

Quin si contractis membris verum specificum, presentissimum remedium, Aurum potabile sit Paracelso, Quercetano, num resolutis ideò? Chordas in barbitonum manus eadem, eodem motu, & laxas tendit, & extensas laxat? tractat similiter & madidas, & resiccatas? Idem ne ἀνδρῶροπον, κατὰρῶροπον;

Idemne ἐκλυτικόν, συνελκτικόν? At resoluta (non φρικη, non νάρκη, non τετάνω, non rigescentia, non torpescencia, non torta) membra, ut Auro restituta? Ex eo (ut hic autumat ἀνδρῆτιος, non Πανδρῆτιος) quòd citò (in morbo chronico) hoc promouet (in membris immobilibus) blandum (an hoc blandiri, non mederi?) sudorem uti assolet: sed an ut debet? Cita hidrotica num temperata? Sudores, dubium, an magis attrahant humores noxios ad membra ut impingant, an impactos exhalent pedetentim. Nec facilè humores paralytici sudore blando calefiūt frigidi, attenuantur crassi, discutiuntur lenti, funduntur viscosi. Nec tam sudore morbi iudicantur chronici, quàm acuti; nec tam coacto symptomatico, quàm naturali critico. Huic ergo & in calidis ex Auro sudor madidus, & blandus in frigidis quo ore ostentatur? quem in acutis dam-

natum Hippocrati, in febribus à pestilente alijs, & morbis sine orgasmo, non prouocandum temerè agnoscit senior & sanior Palmarius: tametsi balnea, his membris paralyticis, seu naturalia, seu arte facta commodè, fuisse commoda & fatear, & fore augurer; admota quòd exterius, ut in topicis fomenta plurima. Sed ut & balnea incommoda, ex illis sudor; & ut post balneum ne prouocetur, sed tergatur sudor, præ-

scribit Rondeletius & cautior, & acuratio. Uti ergo assolet,

ne

Gg 2

c.4.

M. Bred. scrip
ad Col.
Quer. ib. c. 32.Par. to. 4. l.
contract.
Gal. symp.
cau. l. 4. c. 5.Hip. l. 4. ap. 36
Iul. Pal. feb.
pest. c. 22.Gui. Ron. met
c. 23. p. 124.
134.

ne eo velit postmodum *uti incautiùs.*

F.A. *Non soporiferum est aut stupefactiuum: attamen post vigilias, conciliare solet somnum quietum ac profundum, maxime in viribus longâ egritudine deiectis, in tabidis, in parturientibus ad summam debilitatem prostratis, abortum patientibus, & pregnantibus infirmis: non autem opiaticâ vllâ vi, sed proprietate confortatiuâ, omnes passiones doloresq; suauiter sedans, calores extinguens, turbatos spiritus & abiectos suo delinimento refocillans: sedat etiam dyscrasiam febrilem. &.*

M.G. *At hoc non soporiferum est aut stupefactiuum. Neutrum putâ, nihili tamen: etsi de isto dubium, vt ne de illo: nec ergo istud non est, quia non est illud. Attamen post vigilias (post lucem tenebras) conciliare solet somnum quietum ac profundum. Quid hoc est aliud, quàm vt sit soporiferum, ὑπνωτικόν? Non dico ναρκαωτικόν, sed vt sit idem somnus & sopor; non idem sopor & stupor. Hinc Ciceroni ex Accio -- *sopore placans artus languidos.* Hinc & Virgilio*

Æn. l. 8.

Dulce sopor fessis.

placidum per membra soporem

Vulcanus petijt: & Epigrammatario

Inde sopor nobis, & placet alta quies.

Mar. l. 7. ep. 41

4.

Plin. l. 9 c. 13.

6.

l. 10. c. vlt p.

Mart. l. 7. ep.

33. 1.

Sen. prouid. c.

3.

Hip. epid. l. 6.

l. 4. t. 20.

aph. 3. s. 2.

prog. l. 2. t. 20.

Hinc dextra pinne vituli marini Plinio vim soporiferam inesse traditur vt somnos capiti subdita alliciat: cui & sunt aquatilia quiete placida, seu soporata. Hoc vt conciliet, ἀγρυπνοῦς somnum profundum, ὄνος ἀγρυπνοῦς -- mera somnia narrat, & sine fundo. Per se vigilias somnus consequitur: non opus hoc conciliatore. Hoc autem maxime in viribus longâ egritudine deiectis; quas fortè magis pellices ac illices ad somnum putes, quàm lenem Mecanati harmoniam. Sit ἀγρυπνία βοσών, sit calamitas; sed vix magis quàm somnus, si modum excefferit, & causas potiùs attendat, quàm symptomata, qui curat medicus: à labore, à dolore, à mœrore, à bile, à falsa pituita, à siccitate cerebri, à febre, morbo alio; malum vt auferat, qui causam mali. At & in tabidis: num sanat pulmonum vlcus? num

num ruptam, erosam, vel apertam venam? num fistit ferinam destillationem? num pthisi, marasmo, marcori, *θυσιαύλι* resistit? num ex morbo senium retardat? Nihil horum. Imò conciliat

-- (suadent q̄ cadentia sydera) somnos.

Vir. Æn. l. 2. 9.

Sed in iuuenibus familiari tabe humidâ, non dubia potentia est dormiendi; in siccâ senibus congeneri, nimia impotentia notatur vigilandi: in utrâque palpebris instantibus, & tanquam somno grauatis. At & in parturientibus ad summam debilitatem prostratis. His verò vigilandum; tempus attendito;

Hip. aph. 9. c. 5
29 l. 3.

-- nunc, nunc incumbere tempus:

Ou. Met l. 10.

-- nunc tempus agi res:

657.

Vir. Æn l. 5.

638.

l. 9. 3 20.

rem circumspicito; -- nunc ipsa vocat res.

Num partum reddit facilem, enixum iuuat? Iuno Lucina fer opem: fer opem Deus. At in abortum patientibus. An

Hip. iusur.

Tertul. Apol.

φθόρον, ἐκ βόλιον; non adhibendum iurato Hippocratico; ne festinetur homicidium. At & pregnantibus infirmis. Num firmat grauidas, vt ne abortum patiantur? si patiantur, actum est. An quòd in eo acetum, *ὄσσεραλγες*; an quòd vinum, *πυρετώδες*? Imò hoc solùm sopit. Vires sopitæ, ne sint sepultæ, verearis. Non autem opiaticâ ullâ vi. Vis vix affertur opiatis;

Quer. phar.
re c 21.

aufertur magis aliena; quibus non lac, non lacryma papaueris; quæ Quercetanus conditis & conferuis annumerat, quòd ritè condiantur & conferuent. Sin dicit opiaticû, quod olet opium, quin & hoc didicit è Quercetano in selectissimis ac præstantissimis quibusuis antidotis basin & fundamentum? Nec tamen hîc tam huius laudem Landanum, quin magis Galenicum amem Philonium: vt idem vtriusque opium, in hoc correctum magis, illo minus. At hoc proprietate confortatiuâ. Hæc occulta proprietates fortassis, vt in opio, ex sulphure narcotico, foetente, indigesto; quod sibi in somnum habeat Endymionis. Quin Turcis, Indis, Mauris proprium, vt opium, Amfiam, Maslac vorent, hinc animosi ad Martem confortentur, adeoque ad Venerem vt stimulentur, non somnolenti obdormiscant, aut mortem ex-

c. 23.

c. 24.

Scal. subt. ex.

175.

Ter. Phor. act.
2. sc. 2.

Eun. act. 2.
sc. 2.

Mart. l. r. ep.
90. 5.

pauescant. At *sedat* (cædat, recidat malim) *suauiter* (ò homo *suauis*) *dolores* (res non *suauis*) *passiones* (quibus est *patientia læsa*, an *uicta?*) *omnes*. O verbum *omnipatens*; vix *verum parte aliquâ*. Ac si hic dicat (vt *illud genus hominum, qui esse primos se omnium rerum volunt, nec sunt; & imperârunt sibi omnia assentari*) *Omnia habeo, neque quidquam habeo; nil cum est, nil desit tamen*. At *calores extinguit*. Num quòd in eo *vinum?* *vini spiritus?* -- *ignis in igne?* *lumen maius?* *aurum ipsum?* an quòd *Mercurius?* *acetum radicatum, acerrimum?* *arsenicum?* *draco exurens omnia?* & *serpens venenosus?* At & *turbatos spiritus & abiectos suo delinimento refocillat*. *Turbatos, ægrè; abiectos, nullo modo* (*deiectos vult dicere*) *non delinimento, quia mitiore; non refocillat, quia semper calidos* (*dum spiritus*) *non opus admoueat ad focillum*. At *sedat etiam* (*sedata phrasis est frequente vsu*) *dyscrasiam febrilem*. Num quòd in eo *ιυκρασία* non *febrilis, ἀπόπετος*, cum *vinum, vini spiritus?* *Tantum abest, ne sedet,*

Vt inde penitus sederit febris tibi.

F.A. *Quid excellentius in tota Medicina? quid optabilius, quam blandum in hunc modum conciliare somnum, absq; omni incōmodo? Sternit enim viam rectâ ad salutem. Ingrati sunt erga Deum atque homines, qui Dei hac Magnalia sepulta velint.* &

M.G. At tandem *ἰπικτωρ* (non *ἰπικτωρ*) *hiantis anhelantis rhetoris, qualem hunc prædicant Gnathones aliqui. Quid excellentius in tota Medicina? quid maius dici potuit? Verè mederi scilicet. Excellit artifex, an artificium? Quid optabilius (& morbum tollere, & morbi causam: exoptet, quæ non præstet) quàm somnum conciliare? quod quàm leuiculus? quàm facilè sublati illis sequitur? An gliri, an Regulo somnum conciliat? At blandum in hunc modum. Blandiri callet, vix in modum: vt vnus hominum homo hoc viuat nunquam quisquam blandior. At absque omni incommodo: vide ne absque commodo. Vix viâ sternas absque incōmodo. Quin quomodo hoc fiat, vt somnium, vel somnum videas, vide.*

Ter. Hec. act.
5. sc. vlt.

An

An quod hîc *Vinum, quod facies bonum bibendo?* Mart 15. ep. 79. 16.
somni illecebra? At *vini* haustu Pergamenus puer sic Rhod. A.L. l. 28. c. 29. è Gal.
 fertur vigilasse, vt moreretur videns, vigilans: & *vini* Plin l. 14. c. 18
 duo genera apud Thasios fuisse refert Plinius, *quorum*
altero somnus concilietur, altero fugetur; & alibi, quo *par-*
tus abigatur. Ex *vino* vidimus tam vigilantes, quàm sopi- Au. l. 1. fen. 3. do. 2. c. 8.
 tos; & multos facilè sopitos viliorè: & Auicennæ si quin-
 que *vini* commoda, plura *incommoda.* At *rectâ ad salutem:*
 num itur per mortis fratrem, affinem, simulachrum, *som-*
num? Qui demordetur aspidi -- *subitâ caligine mortem* Lucâ. l. 9. 820. 710.
Accipit, & Stygias somno descendit ad umbras.

-- *nos fecimus aspida merces.*

Nec dicam facilè, immodicæ vigiliæ an magis noceant, an Plat. leg. l. 7. Laert. 3. c. 17.
somnus supra modum. Platoni, qui & viuere & sapere vult
 maximè, vigilet is diutissimè. Κοιμώμενος ὑπὲρ τοῦ εὐδαιμονοῦ ἀξίως.
 Malum & generant & indicant si modum superant, vt Hip. aph. 3. f. 2
 causæ, vt signa, tam *somni*, quàm vigiliæ: illos è pluribus,
 ex illis plures morbos, quàm ex istis colligimus.

Ergo - ne longus tibi somnus, unde Hor. l. 3. od. 11 38.

Non times, detur, sceleratum ab auro Falle soporems.

Nam *somnū* ab hoc vltimū accepimus, *Blandasq; mortes.* -- Mar. l. 3. ep. 64. 2.
 At epiphonema audiatur. *Ingrati erga Deum atque homines*
 (ô crimen C. Cæsar inauditum, vt ne sint grata Antonius
 quæ facit omnia) *qui velint sepulta* (quæ nunquam vna,
 iam foetent non *sepulta*, sed membra hominum sopita per-
 uelint) *Dei hæc Magnalia.* Homuncio minutulus quæ dicit
μεγαλεῖα; an *εἴματα,* an *κλίματα;* an quæ Latinus non nisi Hier. Act. Ap. 2. 11. Plin. l. 13. c. 1.
 vulgaris dicat *Magnalia*, Hieronymus magnifica. *Mega-*
leion non maximi momenti legimus *unguentum à Siculo*
authore dictum; nec nomen mutat Plinius, qui Latinissi-
 mus. Sed iam secundò (non secundo numine) *Dei Mag-*
nalia hic homulus vt audet dicere? quæ tantum abest ne
 sint *Dei*, vt vix *δαίμονος δαίμονος;* ne *magna*, vt magis nulla vi-
 deantur, rideantur: quæ *sua* dicit sæpiùs; in quibus nihil
 miraculi, nimis periculi; fidei parum, fuci satis; doni fama,

doli forma. Nec tam ingrati homines, qui negent Dei hæc esse Magnalia, quàm impij, qui Dei asserant quæ hominum ludibria, pigmenta, figmenta; ferè quæ dæmonum aucupia, commenta, *scilicet a dæmone.*

F.A.

Alias quasunque Medicinales eius vires lubens prætereo. longum esset iter ad omnia; Summa sequor. Non tamen pigebit huc attexere testimonia quedam honorifica in confirmationem eorum quæ superius sunt posita. Nuda nostra assertio, vix (fortasse) merebitur fidem. Hæc ego ex vernaculo sermone uti decuit transtuli. litera scripta apud me manet.

M.G.

Vir. AEn. l. 4.
259.

At hic *Ut primùm alatis tetigit magalia plantis,*
lubens iam præterit (quibus loquax institerat) quasunque alias Medicinales eius vires: nec verò lubens, nisi illum præterissent illæ, nec videntem, nec volentem. Rhetorica hæc præteritio, cum dixit plus quàm omnia, ut alia prætereat, ut Verris Cicero damna, dedecora? Imò fessum Daretæ hoc dicto eripiat Ænæas pius:

Cic. in. Ver.
act. 3.Vir. AEn. l. 5.
466.

Non vires alias, conuersâq; numina sentis?

Cede Deo. —

Sup. pag.

At longum iter ad omnia: quæ, & quâ monui è Cicerone. Imò & lassans, lubricum, anfractuosum, tortuosum, plusquam Herculis, Bacchi, Thesei ad Labyrinthum, Colchos, Indos, Inferos.

Mart. l. 2. ep.

77. 7.

ep. 6. 14.

Vir. AEn. l. 6.

170.

l. 1. 346.

Non sunt longa, quibus nihil est quod demere possis. Lassus tam citò deficiis viator? an confecto itinere quæris viaticum? At summa sequitur: ut ille tubicen,

-- non inferiora sequutus: sed non -- fastigia rerum, ut Syrenophœnix Maro: vix hic vestigia; quæ num assequitur? Quia crepat Magnalia, quæ

Mar. l. 6. ep. 19

8.

l. 1. ep. 18. 2.

*Magna voce sonat, maniq; totâ:
Et dicit mihi sæpe, magna res est;
Res magna est, putâ, quam facit Chymista:
huic cedò regeram, ut illis ille,*

L. 7. ep. 99. 2.

9.

*Magna quidem sequeris, Chemice, magnus homo es.
Chemice sic alios, sic te quoque decipit error:*

Vis

Vis dicam verum? Chemice, nullus homo es.

Vis dicam quid sis? magnus es ardelio.

Non tamen pigebit (sed & hunc tam magnum huius pudeat, & huius alios) attexere huc quadam testimonia. Textorē audij; testimoniorum, nescij. Sed testimonia quadam attexere, quàm facile, quàm obuium textori, tinctori, transelementatori cuilibet? Nam etsi ἀτεχων à testimonijs sit argumentum, in technâ tamen Chymica id εὐτεχων, cui fulcra attexit tria ad Regem nostrum Moresinus Scotus; blandè compellare, adulari, aureos montes polliceri: & ad Landgrauium Libavius, Paracelsitarum esse dicit, circumscribere mendacijs Principes. At hæc sunt honorifici. Honori suo detrahunt, qui astruunt honorē non merenti. Quod tamen sæpè fieri dolētes vidimus, nolentes dicimus, non à priuatis modò boni nominis, sed sūmi ordinis Proceribus, Principibus, Collegijs, Academijs. Sed ipsi Crollio si credimus, errores magnos cōmittunt magni viri, dum credunt his phantasticis phreneticis Gymnosophistis; qui pollicentur magna, mentiuntur omnia; consumpto per circulationem cerebro, pro tinctura colorem, pro lapide Hermetico saxum vel vitrum, pro Thesauro carbones ac cineres reperiunt. Nostri Magnates itaque, ne credant, credendo errent, caueant. At hæc in confirmationem eorum quæ superius sunt posita; quæ per se vacillabant, & vt idola procidebant. Nec tamen firmant, quæ neutiquam affirmant, non dico remedium, sed medium, quo sita, posita superius. At nuda huius assertio (si vera Virgo, si vel Pygmalionis effigies -- nec nuda minus formosa videtur)

vix (fortasse) imò ne vix quidem, merebitur fidem. Nec enim ἀντροδιδακτος, nedum αὐτόπισος, nec ergo ἀξίπισος. Merentur fidem, quæ probant, quæ probantur; idque apodicticè, aut syllogisticè, non testimonijs ex gratiâ. Cur ergo nudè, quicquid hic operę, opis, aut operis, primò inscribitur Assertio FR A. ANTHONII? ne mereatur fidem: nisi FR A. fratris dicat. Hæc transtulit (quò? quorsum?) vti decuit: abu-

Th. Mor. ep.
ad Reg.
Lib. com. met
dedic.

Crol. præf. p.
90.
p. 91.

Ou. Met. l. 10.
266.

Hic inscript.

ti voluit; imò nec *decurt*, quin duobus conscripta perirent inter duos; & è bonis *vernaculis* Latina ne faceret non bona. *Apud hunc maneat* ne manet in publicum, *scripta* de his literula: ideoque de his literis,

Hor. l. 1. sa. 1. vlt. *-verbum, non amplius, addam.*

Lituras habeat, non *literas*, non satis literatus.

Recapitulatio opusculi in summa abbreviata.

F. A. **V**T huic tractatulo imponam finem, premissa quaecumque sunt, in veritatis Philosophice indubitata attestationem scripta sint. *Manualis experientia* qua mihi ab Altissimo concessa est, & comprobavit *sapienter*, & palam (ubi ad id vocatus fuero) confirmabit hac omnia. Non ego alicuius iudicium exhorresco. Si quis ambiguus *hæsitet* probe confirmabitur, nisi malitiosè contentiosus fuerit. Ne sit igitur *Authoris fides suspecta*, nisi prius euietus fuerit *Author*, qui sitibundus cineritium expectat & examen publicum. Ego in questione huius veritatis cognoscende de orationis ornatu non fui admodum sollicitus. *Tenui* ego (vbi potui) meam *Minervam*, qua huic instituto inservire mihi visa sunt, complevi breuiter. *Veritas nudam se gestiens verborum illecebris nullatenus indiget.* *Quae cœcini vera sunt*, & *apertas fores cerno ad altiora Arcana.*

FINIS.

M. G. *Responsionis nostrae causa, methodus, meta.*

Recapitulatio Anthony decapitata, decurtata.

Acapite, adeoque à carceribus, ad calcem hunc vsque persequutus, audire tandem videor; vt

Vir. ecl. 63.

Aristoph.

Hor. l. 1. ep. 19

42.

Erast. disp. de

Sp. c. Ga.

Cynthius aurem Vellat, & admoneat; --

Scripta pudet recitare, & nugis addere pondus.

E λέγειν σπεύδῃ τὰ μὴ σπεύδῃς ἀξία. ὕβρις εἰν σε αὐτὸν ἔστιν, ait Gale-
nus noster, & ex illo Erastus. Quis, cui quod agat aliud
maioris pretij, in hanc arenam descendisset, vt cum larua
luctetur? Quis caput asini vt eluat, in balneum se ingerat,
labo-

laborem perdat & lixiuium, oleum & operam? Quis aduersarium proponat sibi, cui quod reponat eruditi nihil, quod reddat nihil solidi; quem ludere indignum, premere inane, vincere inglorium;

Qui cum victus erit, saltem certasse feretur?

Ou. Met. l. 13.

Ausus magna quidem, magnis tamen excidit ausis!

20.

l. 2. 3. 28.

Quis eò cum descenderit, opponat clypeum hastis non amentatis, sed amentibus, vel iaculis longissimè à scopo aberrantibus, vel spiculis obtusis, retusis, missilibus in cœlum missis? vel ferrum torqueat in aurum fugitiuum? vel telum denique retorqueat in eum, cui nec

Sufficiant vires, nec vox, nec verba sequuntur?

Vir. Æn. l. 12.

Trophæum ferre me à forti viro pulchrum est;

912.

Sin autem & vincar, vinci à tali nullum est probrum:

Accius.

ait vetus Poeta. Sed hic λογέμπορος, aut ne id quidem: nec

enim λόγος, sed ληρὸς ἐμπορεύεται hic Hermodorus: aut si sit

λόγων ποταμὸς, succedit ἢ δὲ σαλαγμὸς, vt sit ἢ λήγειν δεινὸς, ἀλλὰ

Epicharm.

σιγαῖν ἀδύνατος, & sit verborum, sed non optimorum, sonitus

Cic. de or. l. 1.

inanis, nullâ subiectâ sententiâ, nec scientiâ. Sed vt idem

in Ant. Phil. 3.

habet Orator in Antonium, Nonne satius est mutum esse,

quàm quod nemo intelligat dicere? Hic multa talia; imò &

plurima, quæ nemo doctus cogitet, fanus imaginetur,

prudens credat, æquus approbet. *Risu* Libauius, non re-

Lib. in Mic.

sponsione dignam putat vocem Michelij de Medicina illa

not. 42.

uniuersali: & ipse Palmarius ridiculum aurum potabile pro

Pet Pal lap.

medicamento uniuersali. Hæc huius scripta, vt aliorum pro-

phi. c. 24. mar.

bra, spreta exolefant; si irascamur, videbuntur adgnita. Con-

Cor. Tac Ann

temnere consultius quàm confutare. An suadet Sapiens,

l. 4. Crem.

non respondendum, ne illulori videar colludere,

Sal. Pro. 26. 5.

Ludere par impar, equitare in arundine longa?

4.

Hor. l. 2. sat. 3.

An respondendum consulit, ne videatur hic sibi pulcher,

248.

saperda, festiuus, bellulus, cum sit σαπρὸς, leu caprea, vt Varro

l. 1. ep. 19. 45.

loquitur? Quin vt in causa simili Parisiensis Schola hoc

Varr.

longè fortioribus ἀντιδίκους non ità pridem Quercetano,

Anno 1603.

1604.

Anno 1607.
1608.

- Harueto, Baucyneto, Libauio, eiusque antagonista Palmario *per Censorem*: ita Collegium ex ornatissimis Asclepiadaeis, Hippocraticis, Galenicis Archiatris, Doctoribus, huic saltem transfugæ, erronei, emanfori è castris Orthodoxis, non tam ex huius odio, quàm illius officio, nec tam ingeniosè, quàm ingenuè, nec tam per omnia, quàm perfunctoriè putauit respondendum. Quia (vt loquitur ille antagonista) *Quæ, prima facultas in primâ ciuitate, corâ Rege maximo, Senatu aequissimo, ingeniorum excelsiorum frequentia, silentio probat, accepta & recepta creduntur omnibus.* Quid quod vt Cicero ciuile bellum putauit *confecturum, qui Antonium opprimeret*: sic alter & alter apud nos, vt apud illos *Petræus dixit sapius, eū de Repub. bene mereri, Anthonio qui responderet. Quin bellum ipse apertum cum indixerit, examen publicum petierit, sitibundus cineritium expectet, imò (vt audio) iam iactitet non posse responderi, aut si respondeatur, se denuò insurrecturum quasi Antæum, ἄγε-νῆ, ac si Dares proclamet,*
- si nemo audet se credere pugne, Quæ finis standi?*
me penè emeritum Acestes grauis author non castigauit quidem, sed meritò inclamauit,
391. *-- ubi nunc nobis Deus ille magister?*
- Ad Col. Aug. 3. 1610. Nec nos lectores modò, sed luctatores potiùs hic Miles gloriosus *transmisso libro cum epistola videtur prouocasse: Nunquam hodie effugiet; veniam quocunque vocarit.*
- Virg. ecl. 3. 49. Nec refert, si referiet, vt Baccha, bacchanti quia aduersaber,
Plaut. Amph. act. 2. 16. 2. vt ex insano fiat insanior:
- fragili quarens illidere dentem*
Offendet solido. *-- meliùs non tangere clamo.*
- Hor. l. 2. sat. 1. 77. 45. Habeat ergo quod intriuit sibi, ne se neglectum putet, aut ista,
- Lucret. l. 1. 48. *Intellecta priùs quàm sint, contempta relinqui:*
- Plat. leg. l. 2. *μαρτίας, etsi nec dulce castigare, nec pulchrum conuellere,*
notare

notare tamen necessarium prædixit Plato; Nequis id tamen ferat grauius, *hastile hoc detortum*, si rectius vt *corrigam, aduram* aliquoties, suadente Senecâ: cui *causâ remedi* raduntur ossa, extrahuntur venæ, quedam membra amputantur. Nam et si Galeno κακὸν δυσπότρητον, δυσέκνιπτον, καὶ ψάμας ἀπάσης δυσιδιότερον sit huius ἢ περὶ τὴν αἵρεσιν φιλοπυμία: et si ἰδεμία βαρὴ δ' ἀσέποιος ἔτος, ὡς τὸ πρὸ ἀνευλοισμῶ πρὸς τὰ μοχθηρὰ δόγματα πλάθος, ὡς ἀμαθία σφόδρα, καὶ μᾶλλον ὅταν ἀλαζονεία μιχθεῖ: et si ψευδὴς δόξα προκαταλαμβάνουσα τὴν ψυχὴν οὕτω, ἢ μόνον καρδόν, ἀλλὰ καὶ τυφλὸν ἐργάσαιτο: et si Andrææ Dipnosophistæ, vt nihil naturâ indoctus, sed iustus, sic nihil ignorantia putetur doctus, sed nec audacius, addo iniustius: et si Aristoteli καθ' ἕξιν ἀγνοία, & Ciceroni in Antonio implicata inscitia sit impudentia: si tamen hic ὀψιμαθὴς audire non dedignetur, nisi & senex morosus καὶ μῶρος, si resipiscat serio, tamen si sero (nec serum est quod verum est; nec ætas aliqua est ad discendum fera) spes erit aliqua (sed est exigua, vt pilos aut pellem mutet) responsione hâc molli non frangi, sed si cti posse, reduci in rectam viam, dediscere quod malè didicit. Sin pertinax perrexit, vt de Senatu Cicero, *unum sentimus omnes, unum studeamus, Antonij conatus auertere à Republica, furarem extinguere, opprimere audaciam*. Quin Reipublicæ non parum interest, hoc reo confitente, *nequid Respub. hinc detrimenti capiat, vt impostura detegatur*; quæ *tecta* simulat aurum hîc esse, vbi non est aurum: aurum dicit, quod non aurum: reduci non posse asserit, quod antè est eductum, seductum, subductum; aut si adhuc sit aurum, opus non habet opere vt reducatur: valere plurimum id autumat, quod nihil valet, aut siquid valeat, id non vt aurum præstat, sed vt acutum, corrosiuum, periculosum menstruum: docere venditat mysterium & artem auream, cum nihil doceat, nemo didicerit. Ponat idcirco supercilium, quod sustulit, hic Cato tertius: demittat cristam seu caudam, quam erexit, me-

Sen. de ira c. 5
prouid. c. 3.

Gal. nat. fac. l. 1
cog. & cur.
pal. an. -
dylpn. 2.
meth. med.
l. 13. c. 15. f.
comp. me.
loc. l. 8.
l. an. l. 1. ep. 37.
Cic. in Ant.
Phil. 2.

Hic. c. 4 5. &
lit. ad Coll.

lampus pauo : cornua iam retrahat, quæ euibrauit, testudo tardigrada. Tuque Anthoni, vt semel te alloquar,

Hor. l. 1. ep. 17

Disce, docendus adhuc, que censeat amicus: -inquā

3.
Pet. lat. 5. 91.

Disce, sed ira cadat naso, rugosaq; sanua,

Dum veteres anias tibi de pulmone reuello:

opinionem intelligo, seu maui aniles hærefes. Quod eo ferer æquiùs, quia vt Socrates Alcibiadi ex Euripide, sic ego tibi ex Platone, *Σὲ τὰ δὲ κεν δαπέυεις, ἀλλ' ἐκ ἐμῆ ἀκροάσεως, ἢ δ' ἐγὼ εἶμι ὁ ταῦτα λέγων, ἀλλὰ σὺ ἐμὲ δὲ ἀπὸ μόνου.* Quod à te allatum, id tibi relatum puta. Nam tuis, vt tu vides, te insequor vestigijs, telis conficio.

Plat. Alcib. 1.

Eur. Cor.

Ter. phor.

prol.

Vir. AEn. l. 12.

453.

Disce senex candorem ex me, verumq; laborem;

Inuidiam ex alijs. -

Candorem, laborem, si tibi sensus, iudica; vt debes, imitare; si potes, æmulare, si istis replicaturus, per te, vel per alios: per te, non est ad mentem, nedum erit ad manum; per alios, ne putes aptum; per neutros, credas rectum. Sed

Hor. l. 2. ep. 2.

18.

-- dicta tibi est lex. Domestica, sectaria, falsaria tu

testimonia nonnulla nominasti, sed qualiacunque nominasti solummodò; quin transcripsisti alia, nec nominasti utique; labore tibi minimo consarcinandi, mihi maximo inuestigandi. Ecquis hic candor? His mille poteram Græcos, Latinos, Arabas, antiquos, neotericos, eosque magni nominis, ac propè numinis, præ tuo præcelso Paracelso, vnoque Euonymo opponere: sed (en candorem) nolui vel ex Hippocrate indubitato Dictatore, nedum Galeno Magistro saltem Equitum, nedum minorum gentium Dijs medioxymis, vrgerè, premere, firmare quippiam in controuersia. Omisi (quod sciam) nihil tuum; admorsi (quod nôrim) nihil tuorum, aut hoc, tuorum dentibus, non meis: peperci Manibus; imò & Laruæ tibi. Si & illos persequer, *μείζον ἂν μοι τὸ πέρεργον τῆ ἔργου γένουτο.* Galenus vt loquitur, plus operæ in accessorio, quàm in proposito sumam, noster vt transfert Linacer. Tu vides meo margine

Gal. nat. fac. l.

1 p. 4.

tuorum

tuorum & meorum, non modò nomina, sed libros utique, plerunque capita, per sæpe paginas, quandoque lineas citari adamussim. Hic labor, dices ipse: annon candor? Par pari referto, siquid referes: aut impar, cedito. O utinam sic prouocasses: Minuisses laborem mihi, labem tibi. Nec curo de minimis; tu modò cures maxima. Ità rescribere, ut tu scripsisti, & meliùs; verbis negare totidem, quæ verbis *asseruisti*, & veriùs; citare plures Medicos, quàm tu pseudochymistas, & pluris; cuilibet philiatro in promptu, in procinctu: sed fructus, finis nullus. Libris huiusmodi vna litura, huic arti longa litera, scriptori helleborus videtur conuenire. At aptè qui respondeat ineptienti, ineptiat & is necesse: quin *cum insano insaniat*, Galeno ut *proverbium*. Si necessariò, peccaui minùs, quàm tu qui voluntate, vanitate.

Gal. lib. pag. 43

Non est ista quidem, non est mea, sed tua culpa.

Exopto equidem, de nostra lite dici ut possit,

— ἀγαθὴ δ' ἔρις ἢ δὲ βροτῶσιν:

Mart. l. i. ep.
80.3.
Hom. H.

quod fanè fiet, si à mortali, id est mortifero, *auro* mortales moniti cauebunt. Sin Ate tua meas præuertat Litas, saltem ὁ σπείρων φαῦλα, ἐρίσει κακά. Cuminum voluisti ferere: seuisti ocymum.

Sal. Pro. 22.8.
Rbod. A. L.
l. 15. c. 25.
Hom. Od. 4.

Νηπιῶνας ὀχέειν ἐπεὶ ἔκ ἐπι πλῆκος ἐσσί.

Sed in te tandem video

Οὐκ αἱ τρίχες ποῖσιν αἱ λευκαὶ φρονεῖν.

Menand.
Eurip.

Τὸ γῆρας ὑμῶν εἴσρα ἔν ἐκ ἔχον.

Quod si ὄισθα ἢ ἄλλον μῦθον ἀμείνονα τῆ δε νοῆσαι,
ut ego, fictu ad Archiatros

Hom.

Οἱ μὲν φέρτεροὶ εἴσι νοῆσαι τε κριναίτε.

Od. 11.

Sed restat *Recapitulatio* truncanda capite (quæ ἀνακεφαλαίωσις, sed ἀνευ κεφαλῆς, vel saltem ἐγκεφάλου) *opisculi* (ut mox *tractatuli*, cui ne minutuli gradus conueniet, si rem, non verba spectes) *in summa abbreviata*. Ἀνατομὴν, ὀπτιμὴν, περιτομὴν, an magis ἀποκοπὴν hæc epitome desiderat; securim Pericles.

Pericles.

cles. Vt cunque Seuerinum sectari perseueras, non tamen assequeris illius δεινὴν σύνοψιν, sed σχολόδινον æmularis κακόζηλος. *Summa* Philosophi, Sophistæ, Dialectici *breuissima*, vel perstrinxisset *summa* capitum (tametsi sine cerebro) εἰς συλλογὴν, vel vt Natura macrocosmum in microcosmo, in huius cerebro præcipua charagmata totius corporis sub simulachro constrinxisset. *Summa* cuiusuis coqui, œnopolæ, myropolæ, mercatoris, sic Homeri Iliada sub testa nucis conclusisset, vt omnes euolutæ reuolutæ particulæ in *summam* recidissent. Hic prorsus nihil tale. Es planè ἀσυλλόγιστος. Nec *summa* infimis, nec ima *summis*: nec pes respondet capiti, nec caput pedi. Vel Papæ *Breuiam* maiorem *summam* faciunt. Sic *summa* sequeris? Scis palmam extendere? nescis pugnum compingere? In *summâ* breuis, leuis, ἀμέθοδος, ἀμήχανος.

Mart. l. 10. ep.
75. 10.
l. 3. ep. 22. 4.

Sed visa est nobis hæc quoque summa granis.

Summâ venenum potione duxisti.

At vt imponas finem (qui nec finem posueras imponendi, nec modo aut methodo tractâras) huic tractatulo (qui obuertetur oculis, obtundat aures, tractetur manibus doctorum indignissimo) præmissa quæcunque sunt (conclusa nec modo nec figurâ, in nubes emissa iacula) in veritatis philosophica (quæ veris Philosophis ἐθ' ὕπαρξ, ἐθ' ὄραξ) indubitata attestacionem (si indubitata, non opus attesteris) scripta, an vis? an voles, nec veri conscius, nec verè studiosus?

Plat. rep. l. 2.

Mar. l. 8. ep. 76
9.

Vero verius ergo quid sit audi,

Verum, Chemice, non libenter audis; nedū scienter

scribis. Ita me amet *Veritas & Philosophia*, vt te non amat *Veritas* aut *Philosophia*; haud scio, an tu illas. At *manualis experientia* (mechanica empeiria indigna Dogmatico) quæ tibi ab *Altissimo* concessa; an vt *Satane* manibus concessa experientia in Iobi omnia, saluâq; vitâ Iobum? an vt *Legioni demoniorum* concessus introitus in porcorum gregem? an tu es populo vt

Iob. l. 12.
226.

Marc. 5. 13.

Act. Ap. 8. 10.

Simon Magus, si non ὁ μέγας, at ἡ δύναμις τοῦ Θεοῦ ἢ μεγάλη, vt
à te

à te sit $\tau\delta\ \mu\acute{\epsilon}\gamma\alpha$? an vt *Magi Ægyptij*, quod *Moses*, posse autu-
 mas, & *polliceris egroto sanitatem*, non *sanus irideris*? *Magi-*
ster quidem *Magus Bombast Ægyptiorum opera* affirmat
 eadem, quæ *Mosis, Aaronis*, nisi quod *illorum ex arte fierent*,
 horum *sine omni arte*: at *discipulus Michelius Ægyptiorum*
sapientiâ imbutum Mosen, Magorum Pharaonis prodigia vi-
cisse scribit. Neuter miraculo ascribit facta. *Monarcha* iti-
 dem *licere* statuit, *vti operâ Diaboli & interdictis medijs: ar-*
tes Diaboli omnes addiscere, quod nobis *doctior Diabolus, &*
Dei creatura: quas artes quia non excindit *Deus, non odit, imò*
illis fauet. Imò *auxilium* vt suadet *Cacodemonis implorare*,
 sic tam *debere Dæmoni quem Dæmon iuuerit, quàm Deo quem*
Deus soluerit, & parem gratiam se relaturum profitetur Dia-
bolo si manum lapsò porrigat, quàm si è fouea Apostolorum a-
liquis extraxisset. Num domini similis es? sic tu *Archæum*
 consulis, qui *metallorum illi demon* $\alpha\sigma\chi\acute{\alpha}\iota\omicron\varsigma$, vt *Ahaziah Baal-*
zebub? An quod *concessum ab Altissimo*, in imo defossum ti-
 bi? quo *inuides diuinæ gloriæ*, si multis non communi-
 ces. At & empirica *hæc comprobauit sapius* (quo sapiùs, hoc
 sceleratiùs: nec proba, nec probat adhuc aliqua audiui-
 mus; nec ante annum alterum vel supra spheram *elevata*,
 vel *transere per Alembicum*) & *confirmabit palam*: quæ non sunt
 propalanda, (sub *Harpocratico* (non *Hippocratico*) silen-
 tio, quasi *Hermetico sigillo obfirmata* qui *palam confirmabit*,
 annon *damnabitur Chymistis pseudo-chymicus, sacrile-*
gus, porcus, canis, sub pœna anathematis, *vt morte moria-*
tur? An *Gyges palam huius annuli ad palmam vertet*? At
 tu *hæc omnia, ubi ad id vocatus*. Prouoco; prodi, te prode, &
 rem tuam. Vbi? quando? quippiam? nedum *hæc omnia*.

Nil bene cum facias, facis attamen omnia bellè.

Ma. l. 2. ep. 7.7
14. 14.

Omnia fecisti, sed renuente Deo.

Non exhorrescis alicuius iudicium? Antè subueritus: & totâ men-
te atque omnibus artibus contremuit Orator optimus in dicen-
di principijs; tu nec in fine expallescis? Siquid in me iudicij,

Cic. de Or. l. I
Crass.

li

non

non in eo *iudicium* qui *alicuius iudicium* non expauescit.

Αὐτοκατάκριτος ἀναπολόγητος κατ' ἑαυτὴν ἀπόφρασις καὶ ψῆφον ἐκφέρει.
Calamitatis seges securitas. Si summi & ingenij & prope
iudicij Poeta Neruæ,

Mar. l. 9. ep. 27
2.

Iudicium metuit nostra Thalia tuum;

tu ἀμυστος, ἀκριτος, præ illo homo nihili, quid dices nostris,
Regi, Principi, Proceribus, Academicis, Aulicis, Philoso-
phis, Philiatris, te mille doctioribus, millies neruosioribus,
θελαῖς ἐν ὀρθαῖς Rhadamanthis, Aristarchis? Ad ipsa no-
mina, non exhorrescis, cultu horrido, sono horribili, perfri-
ctâ fronte, cauteriato corde, sensuque insensato? Ipsarum
aurium nonnullis est superbum, teres alijs, acre aliquibus,
fioccrum, seuerum, limatum non nemini *iudicium*: si cum
iudicio, quis non horrescat subiturus? sine *iudicio* non est *iudicium*. Sed nec id *magnum & firmum Ciceronis iudicium*
de exturbando Antonio exhorrescis? nec *Novemuirorum Cen-*
suram de tollendis Quæstuarijs Anthonij, qui *simplices deci-*
piunt? Horrendus, qui non horreas.

Brut. ep. ad.

Cic. 13.

Conf. del. Car.

ad Paul 3.

Mar. l. 5. ep. 36

1.

Pallida nec nigras horrescat Erotion umbras.

At *siquis hesitet* (è luto extrahetur?) *ambiguus* (sine ambagi-
bus vacillans fulcietur?) *probe* (nullâ probatione præuiâ)
confirmabitur: an ab Episcopo? per χειροτονίαν, an χειροτεχνία?
Ægrè *ambiguus*, ægriùs erudietur *hesitans*: ægerrimè eru-
dies qui rudis & ἀμυβόλος. Fatentè priùs postula, si non fi-
dentem; credulum, si non credentè, auditorem, spectatorè,
sectatorem. At nisi *malitiosè contentiosus fuerit*. Si *contentiosus*,
pugnax, pertinax, obfistet, fortè vincet: si *malitiosus*, vafer,
subdolos, euadet, fortè evertet. Neutri manum admo-
ueas: vter magis φιλόβεντος, vix dixerim, an tu, an ille. At *infi-*
pienter forsitan hæc dicta facta tibi dixeris, at *non malitiosè*,
vt seruus Sceledrus Plautinus: & ego, vt Palestrio, *Vici ani-*
imum meum, *Ne malitiosè factum hoc esse abs te arbitrer; sed*
indignè. At *ne sit Authoris fides suspecta* (si illi fides, si autho-
ritas) *nisi prius euietus Author*: serò *suspectus*, qui priùs *euietus*:
damnatum

Pla. Mil. glo:
act. 2.

damnatum oportuit. Tune *Author* ἀυθεντης, ἀρχηγος; an vt il-

la, *Author* ego audendi?--

an vt ille --frigida bello

Dextera, consilijs habitus non utilis author?

Seditione potens?--

an vt ille lenonibus,

Nec author vobis vllus est, nec vosmet estis vlli? an demum

pœnitebit flagitij, quod te Authore adolescens fecerit? Id vnum

axioma tibi detraho, ne habearis Author. Nec modò suspe-

ctus Author, sed ipsi Augurello

Est suspecta probis Ars ipsa, inuisaque,--

At sitibundus (auro te Crasse satia, quod sitisti) expectas cineritium

(dum-tuum cinerarius Tondet os-) num & cæmentum re-

gium, ignitionem, quartationem, sulphur, stibium, arse-

nicum, salem ammonium, fulmen, coloritium? Hæc solus

per me sitias, expectes, expetas. At & examen publicum. Examen

habitum si non animos imminuit, si quod posthac ha-

bebitur, exanimabit: quo magis publicum, eo pudebit d'itior

authorem magis. De illo dixi plusculum: de hoc

Predicam, & repetens iterumq; iterumq; monebo;

(Insanire libet quoniam tibi,--

Incipe, si qua animo virtus, & consere dextram:

Dic aliquid dignum promissis: incipe: nil est.

Ab aurora ad vesperum, de die indies (quod tempus amplius?) in scholis, in Collegio (quis locus aptior?) Philosophorum, Medicorum (qui doctiores æquiores iudices?) res cum re, causa cum causa, ratio cum ratione concertet; seu Chymice, seu aurum Potabile, seu hac scripta, seu facta tibi alia discutiantur, excutiantur, examinentur publicè, non asserendo quod & indoctorum, sed arguendo, quod Doctorum; congregere, aggredere, viriliter, viritim prouoca, seu Paris Menelaum, seu Turnus Ænæam, seu Gallus Manlium, qui hinc Torquatus; Valerium qui hinc Coruinus cognominetur. Inuenies qui contraueniant, non modò Aquilas in nubibus, ministros Iouis, fulminis; sed

Vir. Æn. l. 12.

159. lun.

Li 1.338. Dra.

Plau. Cur. act.

4. sc. 2.

Ter. Eu. act. 5.

sc. 7.

Aug. chry. l. 2.

566.

Dion. bel. Ro.

l. 40.

Plut. M. Cra.

Catul. epith.

Sup. c. 5.

Vir. Æn. l. 3.

436.

ecl. 3. 36.

Æn. l. 9. 741.

Hor. l. 2. lat. 3.

6.

Plin. epist.
Scal. subtr. ex
104. 23.
340.

Aristones Plinij, si quicquam queras abditum, thesauros, nihil ut sit quod velis discere, quod illi docere non possint; imò & Iucundus Scaligeri, omnium bonarum artium veteres nouasq; bibliothecas; & Calculatores Oxonienses, dignos quos neque senium senes faciat, neque natura lex vita priuet, nisi meliorem vitam appararit; adeoque alios Apollines Pæanicos, Proteas omniscios, ad miraculum vsque doctos, in tuo suo opere (non otiosos) oculatos Argos, ἐνέργως, ἐνεργεῖς.

Vir. ecl. 3. 52.
51.

Quin age, siquid habes, in me mora non erit vlla.
Efficiam, posthac ne quenquam voce laceffas:

Vt te inclamet βοὴν ἀγαθὸς (siquis assistat) Diomedes

Hom. Il. 6. 102

ὦ γέρον, ἢ μάλα δὴ σε νέοι τεύρουσι μαχητάι,
Σὴ δ' ἐβλήν λέλυται, χαλεπὸν δ' ἐσε γῆρας ὀπάζει.

Per. sat. 1. 22.

Tu' vetule auriculis alienis colligis escas?

At tu in questione huius veritatis cognoscenda (quæ tibi antehac nō inuestigata, sed inuenta, imò reperta, corroborata, manifestata, testata, non quarit angulos, nec metuit pœnas, imò indubitata, adhuc in questione?) non fuisti admodū sollicitus (sed nec rectâ ζητεῖ, nisi qui ζητεῖ, nec ferè acquirit, nisi sollicitus de vero quaerit) de orationis ornatu. Credo equidem; pictura ipsa loquitur (hæc tamen ex lucubrationibus FR A. ANTHONII, quæ arguant sollicitum, vt lucernam & oleum suboleant, nec tamen οὗτος ἔστι Δημοσθένης, nisi φεύγων) aut si sollicitum, nil profuisse, præstitisse. Nec quisquam expetat amicus, inimicus, vt dicas ἀμαθέστερον, ἀκυρότερον, ἰσχυρότερον. Nec enim hætenus quicquam audiuius sonorum, grande, magnificentum, perfectum ingenio, rectum iudicio, elaboratum industriâ, oratione elimmatum, oratore dignum: imò nec scitum, teres, subtile, scholæ, Aulæ, prælo aptum: sed plurima Therpsitæ ἀκοσμα, ἀκομφα, ἀκριτῆ, ἀκριτα, inania, aspera, futilia; & te quandoque ἀνθαδόσομον, βωμολόχον, καμπορακελορήμονα, ornantem nihil, ne Spartam quam nactus es, agnoscimus: vt sæpius exclamarem,

Per. sat. 1. 80.

— vnde hæc sartago loquendi?

Am

An vt ἀγροπὸς vetus agricola, nil minus expedire censuisti, quàm agrum optimè colere? an vt incultus σκῆτρος, orationis curam reijcis, vt rationis incuriam? Sed cur.e Plinij est Plin. l. 7. ep. 17 nihil satis, dum quàm sit magnum cogitat, dare aliquid in manus hominum. Non opus curâ ad cultus incuriam. Faciliùs ponuntur ornamenta, quàm sumuntur. Quid planius, quàm planium esse? Hinc sentes, spinæ, sordes, tenebræ:

Infelix lolium, & sterilis dominantur auenæ:

Vir. ecl. 5. 37.

Infelix superat folijs oleaster amaris:

Geor. l. 1. 154.

Infelix vrenda filix innascitur agris,

l. 2. 314.

ait Virgilius, vt Neglectis Horatius. Hinc ipse sentus, spinosus, sordidus, tenebrius; rus merum, si non pus malum. Hor. l. 1. sat. 3. 37.

Rusticius tonso toga defluit. --

His dapibus, an magis fœcibus, non Asiaticis, non Atticis, vix Cynicis, vix Chymicis, non es sollicitus, non exhorrescis horridus, squalidus, pannis annilque obsitus, Regem, Magnates, Medicos, Ciues, nostrates, exteros, excipere? Tãne familiaris? imò tam effrons? imò tam excors? Nihil ornati? nihil apparati? *Britannie Magne in chytia soboles, nobili stirpe nati, verâ nobilitate clari, Pompilius sanguis, Horatio* Sup. pag. 171. Hor. art. poet. 292.

-- quod non Multa dies, & multa litura coercuit, atque Præsectum decies non castigauit ad unguem:

imò -- delere iubebunt

441.

Et malè tornatos incudi reddere versus.

Malim ἐπιμαλῆ, quàm ἀμαλῆ, modò ne præter modum. Ad modum decuit esse sollicitum: quis suprâ modum voluit? Multum sollicitus non eras, vt bonis satisfaceres; nec nunc fuisti ad modum, vt doctis ne obstreperes. Sed & Poetæ, peccant

Sup. pag. 171.

Mart. l. 14. ep.

111.

Plin. l. 9. ep. 28

Mar. l. 9. ep. 57

5.

l. 5. ep. 32. 7.

Secur.e nimium, sollicitæq; manus:

& Oratori, in oratione peccat qui nihil peccat. Illi

-- dona solliciti libelli, & -- de discrimine palmæ

Securus puer est, sollicitumq; pecus.

Huic, decus erigi, efferrî, effernescere, ad præceps accedere. Vt-

Hip. præcept. 2. 15. dec. orn. tit. 8. cunque Hippocraticæ ἐπαγγελίαι, quia concisæ, poeticas vix ferunt μαρτυρίας, φιλοπορίην non requirunt ἰσορριευμένης, cum medendum; quin per se in se habent χάρισσαν αἵρεσιν: Hippocratica tamen ἀκρόασις, quia diffusa, si in Schola, sub prælo magis, non modò patitur ἐυσχημοσύνη, sed postulat εὐδρατελίαν, εὐπορίαν, γνωμολογίαν, ἐπιμέλειαν, cum publicè est profitendum. Demochares austeriorem medicinam fastidientibus, vel auersantibus, non merum helleborum, sed pastam helleboro proponit coturnicem: quin nec lentiscum solitariam, sed lac caprarum lentisco depascentium propinam lubens.

Lucret. l. I. & l. 4. II.

-- absynthia tetra medentes

Cum dare conantur, prius oras pocula circum
Contingunt dulci mellis flauoq; liquore.

Hor. l. I. sat. 1. 25.

-- ut pueris olim dant crustula blandi

Doctores, elementa velint ut discere prima.

Gratum nonnullis, vino saccharum inspergere: at nullis pro vino aquam, aut vinum in aqua seu vase lutulento propinare: adeoque

Mart. l. 10. ep. 49. 5.

Quisquam plumbea vina vult in auro?

Placere ipsis naribus in praxi student Chymici: in scriptis nil dant auribus? At tu (pro tua sapientia) Minervâ tuâ tenui (imò inuitâ, &

Hor. l. 2. sat. 2. 3

Rusticus, anormis, sapiens (tuo iudicio, nec meo stultus)

-- crassâq; Minervâ;

imò tam tenui Arachnes telâ, ut prorsus inutili, nec tuâ forfitan) uti potuisti (non uti voluisti, non uti debuisti) complesti breuiter (sit breue, quod tu impleas) quæ tibi visa (non visa alijs, non comprehensa animis, nec lippienti, cœcutienti, caliganti cuiquam, nec Lynceo videri poterant) huic instituto inservire: nec tamen ritè seruiunt, ut liberaliter aut quempiam, aut quippiam instituant. Quin tibi inserviat id epigramma,

Mart. l. 11. ep. 102.

Thaida tam tenuem potuisti, Cœce, videre?

Tu puto, quod non est, Cœce, videre potes.

At tibi *Veritas nudam se gestiens*: an vt illi Arethusa, sic illa tibi *ἀλιθεύουσα*;

Et quia nuda fui, sum visa paratior? euge.

an *Nuda humero Psecas infelix, nudisq; mamillis?*

an *nuda*, vt in minore Rosario, *scientibus, vestita stultis? Nuda* prostituis? ornatam malumus; sed vt matronam decet.

Nec vestem detrahe, quæ succo non detrahat; nec fucum alline, qui fraudem arguat, furem alliciat. Sit Medicus *καὶ σαμπηκός* Naturæ peramicus.

Nuda recede Venus: non est tuus iste libellus:

Disce verecundo sanctiùs ore loqui.

Actæon caueas, -- *nudam sine veste Dianam:*

caue à tuis canibus te discerpturis Chymicis. Nec ea Venus tibi, vt *ἀναδουρίσιν* Apellæo abluas penicillo. At *Plin. l. 35, c. 10*

verborum illecebris nullatenus indiget. Egens, quæ nuda sepiùs.

Spektari si posset, *nuda* alliceret: spektandam prebere nescis: spektandæ *aliquatenus* non exhibes aut speciem, aut specimen. An & tibi, vt illi, *munditia illecebra animo est*

amantium? an vt alteri, *suis te virtus trahit illecebris ad verum decus?* vt *similitudo illicit ad amicitia. Verborum illecebris*

etsi non egeat, quæ doceatur; & egent tamen qui docendi, & egres miserimè qui doceas. An illis itaque abundat illa, quibus *non indiget?* At *vera sunt* (an singula, quæ singuli?)

qua cecinisti. Cantor plerunque vanus; & tu *cantor* vix verus: sed quis *tibicen Tigellius* (seu *Anthonium nunc nunc*) non dicat, *vera cecini?* etsi nec *rhythmo*, nedum *ratione*, nec

modo, nec *modulo*. An *cornix læua cecinit?* an *merula*, an *cuculus æstate*, cum *hyeme balbutiat?* an *Cato laudes brassicæ?*

an *Maro, Arma, virumq;?* -- an *Lucanus,*

ius datum sceleri? an *bellicum?* an *classicum?* an *signa?* an *triumphum?* an *anser,* -- *Gallos in limine adesse?* an

intùs tibi cecinisti *κίθαρίς ἢ ἀσπέριδος?* Nam nihil *harmonicum*, nil *symphonicum*, *melodes* nihil. Sed iam *cane* re-

ceptui,

Ouid, met. l. 5.

603.

Iuu. sat. 6. 391.

Ros. min. c. 1. f.

Mar. l. 8. ep. 1. 3

2.

Ou. Met. l. 3.

185.

Plin. l. 35, c. 10

Plaut. Men.

act. 2. sc. 3.

Cic. Som. Scip

de amic.

Plin. l. 10. c. 29.

l. 19. c. 8.

Vir. Æn. l. 6.

656.

Lucan. l. 1. 2.

ceptui, nec recine eandem cantilenam; *recanta* potiùs;
rem incantatam, errorem decantatum alio carmine libera.

At demum *cernis*

Hor. l. 1. sat. 3.
26.
2.91.

(*Anne in amicorum vitijs tu cernis acutum,
Cum tua peruideas oculis mala lippus inunctis?*

ipso Hipseâ cœcior?)

Vir. AEn. l. 6.
127.
Ter. Eun. act.
1 sc 2.

apertas fores (*Noctes atque dies patet atri lanua Ditis;
fanè ad tuam Thaidè, quia verò hæ tibi patent semper fores*)
*ad altiora Arcana: non aperta, quia arcana; in arce condita,
num expugnasti? in arca recondita, num expilasti? quæ
arcent tam prophanum, qui*

Mar. l. 5. ep. 86
4.
Ipect. 7.9.

*Arcanâ modò raptus è popina,
An templa arcano demens spoliauerat auro?*

non modò propalat quod scit *arcani*, sed quod nescit. Da
mihi in *arcanis*, qui sit *arcanus*;

l. 1. ep. 40. 6.

Et nihil arcano qui roget ore Deos.

Tu spiras, speras *altiora*: sed verbo vt tecum *finiam*, Noli al-
tum sapere, sed time: *ἄρεσ φροσεν* est *ἀφροσεν*. Si restant adhuc
altiora, non attingisti apicem, nec dum ergo *aurum* potabile,
quod supra sphæram; quod *quantis votis* (bone Deus) e-
tiam per tormenta, etiam Libauio, est *expetitur*? qui seni
Penoto *fortune & animi ditissimus, generis nobilitate, re-
rum & disciplinarum scientiâ clarissimus, decus Germanie
& literarum*. At & *Finis* ascribitur: ac si Epigrammatarius
inclamasset

Mart. l. 8. ep. 3.
3.
Vir. AEn. l. 2.
l. 1.

Sit pudor, & finis.-- Hac finis Priami satorum.--

-- hunc das finem Franciscæ laborum?

peiores putà, quàm si rhetorculus malè concludat, *Dixi,*
aut si maledicus poeta

Mar. l. 10. ep. 5
vlt.

Prodente clamet conscientia, scripsi.

Sit *finis* Chymico, funis. Sit scopus, opus Medico, quam
dicat alijs, Salus; quam sibi discat, Medicina.

Apostrophe, epistrophe.

Sub Christi Natalitij nuperrimis conclusa (Præses clarissime, Doctores electissimi, Collegæ amicissimi) non quòd Anthonio aduersentur, seu in Anthonium, seu Philippum Aureolū aduertant seu animaduertant, quasi Ciceroniana Demosthenica Philippica, sed quia horis à praxi & vitâ familiari subcisiuis, in codicem tumultuariè coniecta, in iustas inde tabulas confecta, *Aduersaria* habete tandem auspicatò.

Certent muneribus beatiore.

Maiores maiora sonent. --

Auspicius vobis hoc mihi surgit opus:

--quibus hæc, sint qualiacunque,

Arridere velim, doliturus, si placeant spe

Deterius nostrâ. --

Si vobis, illi, alijs videntur seriùs in lucem edita, quàm decuit, quòd priùs imperata, expectata, desiderata: iam tamen citiùs, quàm ille certè voluit, & ego fortè malui, vt quæ non edita mallems, quia talia, ad contradicendum potiùs, quàm ad docendum, scripta. Quin priùs perlegi (vt mos est) quàm probari, approbari (vt ius est) quàm excudi, quæ cura fuit alijs, hæc mihi mora. Quin de minoribus quæ lucro alijs, hæc si non mihi, vobis futura sumptui; quod vobis nollem, nedum mihi. Quin priùs otij ad prælum non satis mihi, vt vt non nimis ad praxin negotij, Quin plus molestiæ in prælo præsenfi, quàm sensi in prælio. Nec properaui nimis, Anthonium vt perderem:

Nulla etenim de morte hominis cunctatio longa est:

Si minus ευσχήμονα, εὐθήμονα, εὐτεράπελα videntur seu polita, stylus quàm ferat medicus, etsi vt Maro,

Non sum animi dubius, verbis ea vincere magnum

Quàm sit, & angustis hunc addere rebus honorem:

etsi, vt Scaliger, hæc ab Oxonio, & more nostrò, sine odoribus, vnguentis, aromatibus; & ipse tamen fateor, hæc barbarè, &

Mart. l. 10.

ep. 87. 8.

l. 9 ep. 1. 7.

Ou. fast. l. 4.

828.

Hor. l. 1. sat. vlt

88.

Iuu. sat. 6. 221.

Vir. Geor. l. 3.

289.

Scal. subt. ex

16. 2.

93.

- Plat. Phædr. f. ab Anthonio; *σπείρας εἰς τὸ προσήκον*, ex re, pro re præsentī, ad Anthonium. Ad hunc, ad hæc, appositè vix idem potui, & eleganter, eloquenter. Quin nisi meus me fallit animus sic decuit, sic debui; non dico *ἀλωπεκίζειν πρὸς ἀλώπεκα*, cum Crete cretizare, sed *Obliquare sinus*, -- vulpinam huic assuere, *ὁμοιολογίας ἀσχημάτισον* affingere, *par pro pari* ut referam, quod eum mordeat. Ut ergo Chymicis, *ignis non ignis, lapis non lapis, aqua non aqua, ignis, sicca, ardens, non ardens, omnis & una res*, & infinita huiusmodi absurda, absona, antiloga dicuntur infinities: sic *Aurum non Aurum* hic inscribitur, quod *Homo* tam mendax, quàm *Senex* dicit, dicitur, quod etsi *Aurum* dicitur, *non Aurum* discutitur: ut illud Platonicum, *Vir non vir, videns non videns, percussit non percussit, lapide non lapide, auem non auem, super arbore, non arbore*. Sic dicta sint indicta, *ἢ ἀραγνὲς μὲν γνῶν*, ut illa Platonica de Rege omnium ad Regem Dionysium. Summum sit his *mysterium*, reis fatentibus, *opus mulierum, & ludus puerorum*. Transmittatur *Via perditionis, & mali*. Deuitetur. *Totum phantasticum*. Exhibetur. Per me de cætero, ut Chymicus *Monauius*, *sino mortuos sepelire suos mortuos*: ut Chymista *Libauius*, *sino*, discipulus, sicut Magister, *non tam probatis moribus*, quàm *SVIS* vivat: *caminum, hircum, tabernas, simum, quas non spurcitas*, si volet, *oleat*: si *volet impurius esse*, & adhuc sit *impurior*. Dimitto deniq; inustum compunctū Theophrasti notis: sicut Anthonius, *qui sonat tonat lapidē Hermetis philosophicū, Mercurium Philosophorum, ignes, aquas, vitra, exercitium maioris & minoris operis, & huiusmodi, hunc aut insanum, aut impostorem, aut vtrumq; iudicetis*. Sollicitavit quidem hic Vulcanius Mineruæ nostræ pudicitiam, quin vim adhibuit, in suâ Venere qui *ἀγνος*, hâc luctâ semen in terram fudit, hinc Ericthonium contentiosum *γνησθῆν* libellum produxit bellulum, quo *bellum indixit* nobis; biforme, infor me, deforme monstrum illud hamatis, falcatis, præcipitibus,

Vir. Æn.
 Ter. Eun. act.
 3. sc 1.

Onom. i. p. 4.

Ficin. in Pl.
 pol. l. 5. f.
 Plat. epist. 2.
 Arist. tr. mira.
 Pen.
 Incer. alc. c. 41
 Io. Rup. qu.
 eff. l. I. c. 44.
 Pl. flor. Arn. p.
 Riol. exc. in
 Qu. p. 29.
 Lib. l. i. ep. 23
 f.

Theoph. dial.
 Chryl. p. 23.

Bac. sap. Vet c
 20.
 Nat. Com. l. 4.
 c. 9.

pitibus, ventosis Famæ curribus quaquâ circumtulit, vt orbem circumduceret; Minerua celatum voluit; hinc vel puellæ πολυπρόγμονες si aperiant, aspiciant, aut mox insanient, aut à serpentibus intrà delitescētibus interimentur. Sic est Natali Comiti (ne testes comites adiungam potiores) Alchymia --*dementibus improba Siren.*

l.9.c.11.

l.2.c.6.

Plat.rep.l.5.

Quod si Anthonius τὸ δίδετέπων, ἔδεις αὐτῶ φθόγος, ἀλλ' ἄσμενοι ἀν' ἰσοιμεν εἰδότε τι, Plato vt loquitur. Si quis de istis meliùs, & is ne ferat ægrius, quòd non in illum scribam, sed in Anthonium: qui si tueri nescit causam (vt Chymici ἁμόφυλοι conclamant) bonam, quid faciet in profligata? Qui ergo mecum sentient, dicant διδακτικῶς, qui secus statuent, putent πειραστικῶς hæc à me disputata. Plus enim, quàm Anthonius, & in hoc ipso opere, valent è nostris aliqui; & quidni nos in illis? Sed & cum illis canimus,

*Quod lapis est, scimus; quis sit, si scire velimus,
Extra nos imus, nisi donet summus & imus.*

Vetust. car.
chy.37.

Ex summa sua gratia concedat *Summus*, ad ipsum, per ipsum, ex ipso sciamus, quæ ad salutem corporum & animarum: de imo curet Anthonius, & imum petat. Valete, Doctores ornatissimi, qui alij vt valeant, curatis, procuratis.

ΘΔ.

Subsignat.

*Ego Guil: Paddy Præsides Collegij Medicorum
Londinensium perlegi, & approbavi.
Guil: Paddy.*

Imprimatur,

Ricardus Mocket S. Theol. Doct. Archiepiscopo
Cantuariensi à Sacellis.

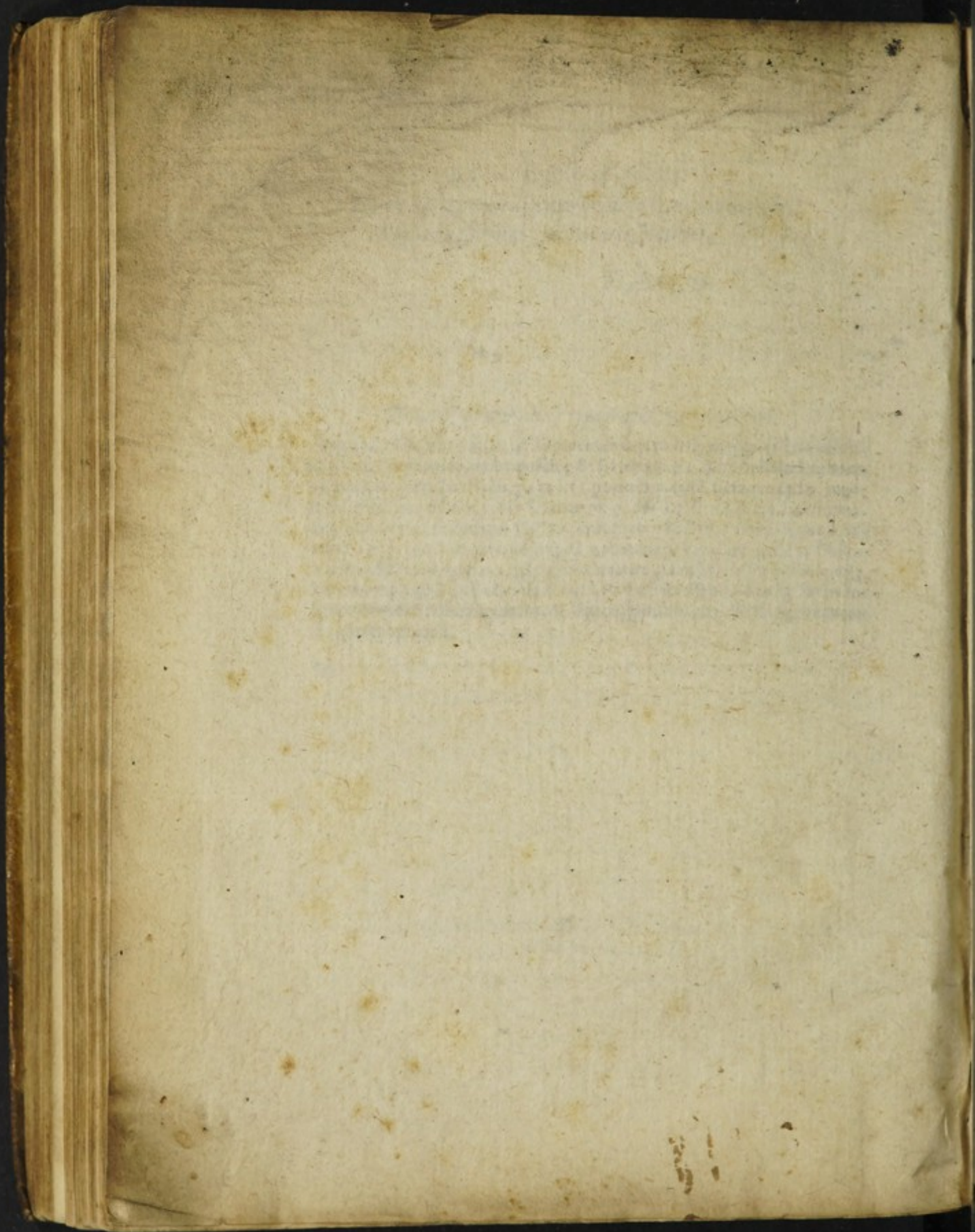
Ad Anthonium epigramma.
*Nunc Postponius es, cum pridem Antonius eses:
Siquid rescribas, factus eris Nonius.*

R. A. M. D.

Errata (præter alia) typographi, non prototypi.

Pag. 34. l. 26. lege caminis. p. 47. l. 27. peruertet. p. 50. l. 14. aquis. p. 51. l. 29. addidit. p. 54. l. 7. pepererit. p. 79. l. 1. possit. p. 81. l. 2. *dei* *Cor.* p. 129. l. 3. bubulæ. l. 23. morte inde. l. 27. quispiã ex huius. p. 134. l. 11. potanda. p. 137. l. 26. sit. p. 153. l. 7. auguror. p. 161. l. 3. gesserit. p. 162. l. 9. materni. p. 166. l. 7. famã. p. 173. l. 4. criminationibus. p. 174. l. ult. hem. p. 178. l. 22. scribitur. p. 180. l. 26. *indivise.* p. 181. l. 26. minabitur. p. 191. l. 16. pectore. p. 196. l. 1. abusiuis. p. 197. l. 33. pectore Guil. p. 202. l. 20. Pharmacopœi. p. 217. l. 17. concinnatam. p. 219. l. 17. *ad un.* *ad un.* p. 233. l. 8. *in un.* p. 240. l. 32. demonio. p. 241. l. 20. probata adhuc. p. 244. l. 3. lucundos l. 32. *in un.* &c. De interpunctis, & Græcis spiritibus, accentibus, ægrè cauetur Anglis typographis.

22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100

11

0 114

